

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKÇE SÖZLÜK'TEKİ
KAVRAMLARIN TASNİFİ VE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bülent YILMAZ

**Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. M. Mehdi ERGÜZEL

MAYIS-2007

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE SÖZLÜK'TEKİ
KAVRAMLARIN TASNİFİ VE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bülent YILMAZ

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili

Bu tez 28/05/2007 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr.
Alaeddin MEHMEDOĞLU

Jüri Başkanı

Doç. Dr.
M. Mehdi ERGÜZEL

Jüri Üyesi

Yrd.Doç.Dr.
Mehmet ÖZDEMİR

Jüri Üyesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Bülent YILMAZ

28/05/2007

ÖNSÖZ

Dil, milletlerin temel taşı olan kültürün, nesilden nesile aktarıcısı olan; zaman içinde gelişen ve değişen bir değeridir. Kültürün özü olan dili geliştirmek için çeşitli çalışmalar yapmak gereklidir. Uzun tecrübeler gösterdi ki bir dili yüceltmek için önce o dilin sınırlarını ve imkanlarını tespit etmek gerekir. İkinci aşamada konularına göre tasnif edilmiş kavram sözlüğü hazırlanmalı ki dil hazinelerinde altınlar, elmaslar, zümrütler belirsin ve dilin alanlara göre kapasitesi ortaya çıksın. Dilin üçüncü hamlesi ise dilin asıl işlerliğini ve gücünü ortaya koyacak çalışmadır. O da dilin kelime türetme gücünü ve imkanlarını ortaya koyan çalışmalar yapmaktır. Bu şekilde dilimizdeki zaman içinde unutulmaya yüz tutan ekler, tekrardan canlandırılabilir. Tıpkı denizlerin diplerinde gizlenen inciler gibi bu ekler de gün ışığına çıkarılmalıdır.

Biz de bugüne kadar yapılan çalışmalara kendi gayretlerimiz nispetinde katkıda bulunmak için bir buçuk yıl önce bu mütevazı çalışmamıza başladık. Tezimizde önce Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'ünün 10. baskısı olan son baskısını baştan sona tarayıp sözlüğü konularına göre tasnif ettik. Böylece dilimizin otuz bin civarında kelimesini konusuna göre ayırmış olduk. İkinci aşamada bu tasnifi etimolojik olarak inceleyerek otuz bin kelimenin kökenini, yapısını ve almış olduğu ekleri sınıflandırdık. Sonuç olarak dilimizin kudretini ve kuvvetini gözler önüne sermeye çalıştık. Bu konuda yapılacak diğer çalışmalara katkıda bulunmak ve güzel Türkçe'miz için bir şeyler yapmış olabilmek bizim için bir mutluluktur.

Bu tezin konusunun tespitinden, araştırma tekniklerine; yazımından kontrolüne kadar her aşamasında şahsıma yol gösteren çalışmamda büyük emeği olan dil bilimci, sözlük sahasında ülkemizin sayılı uzmanlarından sayın Doç. Dr. M. Mehdi ERGÜZEL Bey'e ve bölüm başkanımız sayın Prof. Dr. Aleaddin MEMEDOĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İkinci olarak Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'ünü, tezimin esas hareket noktası olması sebebiyle, hazırlayan Türkçe gönüllüsü hocalarıma teşekkür ediyorum.

Bülent YILMAZ

Sakarya-2007

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
SUMMARY	v
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: SÖZLÜK KAVRAMI ÜZERİNE	5
1.1.Tanımı	5
BÖLÜM 2:SÖZLÜK ÇALIŞMALARI.....	6
2.1.Dünyada Sözlük Çalışmaları.....	6
2.2.Türkçe'nin Ünlü Sözlükleri.....	6
BÖLÜM 3:TÜRK DİL KURUMU SÖZLÜKLERİ.....	8
3.1 İlk Baskılar	8
3.2. Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'ün Son Baskısı.....	8
BÖLÜM 4:KAVRAMLAR DÜNYASI	9
4.1 Kavram Nedir?	9
4.2 Kelime ve Kavram	9
BÖLÜM 5:SÖZLÜKTEKİ KELİMELERİN TASNİFİ	11
5.1.Kavramlara Göre Tasnif.....	11
5.2.Türkçe ve Yabancı Kökenli Sözcükler	12
BÖLÜM 6:TÜRKÇE SÖZLÜK'TE YER ALAN KAVRAMLARIN TASNİFİ	15
6.1.Ağaç İsimleri	15
6.2.Ağaçla İlgili İsimlendirmeler	19
6.3.Alet-Araç İsimleri	22
6.4. Ayakkabı ve Ayakkabı Unsuru İsimleri.....	37

6.5.Balık İsimleri	39
6.6.Başlık İsimleri	42
6.7.Bina Unsuru İsimleri	44
6.8.Boyunluk İsimleri	47
6.9.Çiçek ve Çiçek Unsuru İsimleri	48
6.10.Derece İsimleri	56
6.11.Dil, Şive, Lehçe İsimleri	60
6.12.Dini İsimlendirmeler	62
6.13. Duygu İsimleri	73
6.14.Efsanevi İsimlendirmeler	97
6.15.Eğlence, Oyun ve Oyun unsur İsimleri	100
6.16.Eşya İsimleri.....	104
6.17.Eşya Vasfi İsimleri.....	109
6.18.Folklor-Halk Oyunları İsimleri	116
6.19.Giyim ve Giyim Unsuru İsimleri	118
6.20.İçecek İsimleri.....	122
6.21.İfade ve İfade Unsuru İsimleri	125
6.22.İnsani Vasıf İsimleri.....	140
6.23.İnşaat Unsuru isimleri	197
6.24.İş Unsuru İsimleri.....	200
6.25.Kavim, Boy, Millet ve Mensubiyet İsimleri	221
6.26.Koku ve Koku Unsuru İsimleri	224
6.27.Kumaş ve İplik İsimleri.....	226
6.28.Kuş ve Kuş Unsuru İsimleri	230
6.29.Mekan Unsuru İsimleri	234
6.30.Mesleki İsimlendirmeler	241
6.31.Milli Tarih ve Milli Kültür İsimleri	252
6.32.Müzik Aleti İsimler	258
6.33.Ölçü Aleti İsimleri	260
6.34.Renk ve Renk Unsuru İsimleri	262

6.35.Süs ve Süs Unsuru İsimleri	268
6.36.Tabiat Unsuru İsimleri	274
6.37.Tarım ve Tarım Unsuru İsimleri	283
6.38.Tekstil İsimleri	288
6.39.Topluluk İsimleri.....	292
6.40.Vasıta İsimleri	298
6.41.Vasıta Unsuru İsimleri	302
6.42.Yakınlık, Akrabalık İsimleri	305
6.43.Yer İsimleri	309
6.44.Yiyecek ve Yemek İsimleri.....	318
6.45. Yön İsimleri	333
6.46.Zaman İsimleri	336
SONUÇLAR ve ÖNERİLER	346
KAYNAKLAR	352
EKLER.....	353
ÖZGEÇMİŞ.....	361

Tezin Başlığı: Türkçe Sözlük'teki Kelimelerin Tasnifi ve İncelenmesi	
Tezin Yazarı: Bülent YILMAZ	Danışman: Doç. Dr. M.Mehdi ERGÜZEL
Kabul Tarihi: 28/05/2007	Sayfa Sayısı : v (ön kısım) + 361 (tez) + 7(ekler)
Anabilimdalı: Türk Dili ve Edebiyatı	Bilimdalı: Yeni Türk Dili
<p>Bu tez, Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'ünden hareketle Türk dilinin kavram dünyasını incelemeyi amaç edinmiş bir çalışmadır.</p> <p>Tezin giriş kısmında dil, sözlük, Türkçe'nin sözlükleri, Türk Dil Kurumu sözlükleri, kavram ve kavram tasnifi hakkında kısa bilgiler verilmiştir.</p> <p>Diğer bölümde Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'ündeki kelimeler dil ve kültür açısından önemli olduğunu düşündüğümüz 46 kavrama göre tasnif edilmiştir. Bu tasnif neticesinde elde ettiğimiz toplam 30.024 kelime de yapım özelliklerine göre incelenerek alfabetik olarak sınıflandırılmıştır. Bu şekilde yaptığımız tezle Türkçe'nin alfabetik olarak konulara göre tasnifi yapılmış hacimli bir sözlük çalışması oluşmuştur.</p> <p>Sonuç kısmında ise Türk dilinin kavram dünyasının zenginliği ve bu kavram dünyasının oluşum şartları genel bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.</p>	
Anahtar Kelimeler: Türkçe Sözlükler, Dilimizdeki Kelimelerin Kavram Tasnifi, Türkçe'nin İfade Gücü.	

Title of the Thesis: Examining and The Classification of The Concept in The Turkish Dictionary	
Author: Bülent YILMAZ	Supervisor: Assoc. Prof. Dr. M.Mehdi ERGÜZEL
Date: 28 May 2007	Nu. of Pages: v (pre text) + 361 (main body) + 7 (appendices)
Department: Turkish Language and Literature	Subfield: New Turkish Language
<p>This thesis is a work which aims to examine the concept word of Turkish language according to the Turkish Dictionary of Turkish Language Association.</p> <p>In the entering part of the thesis short informations about the language, dictionary, the dictionaries of Turkish, Turkish Language Associations are given.</p> <p>In the other part . The words in the Turkish dictionary of Turkish Language Association are classified according to forty six concepts which we think they are important for language and culture. 30.024(thirty thousands twenty four) words which we get hold of after a dictionary had been studying classification, are put in order as alphabetical after examining the features too construction.</p> <p>After that this thesis become a big work of Turkish Language which is classified as alphabetical.</p> <p>In the conclusion part the richness of Turkish language concept words formation are appreciated in general.</p>	
Keywords: Turkish Dictionaries, Concept Classification of The Words in Our Language, Expression Power of Turkish.	

GİRİŞ

“Ben Türkçe'nin ezeli aşığıyım.Hepimiz öyle değil miyiz?”

Halit Ziya UŞAKLIGİL

Dil bir milletin ses dünyasıdır (Ergin,1998:20).Tamamen kendine mahsus; kendi tınısı, kendi sedası... Çünkü milletler sese kendi damgasını vurur ve zamanla dil milletin kendisi olur.

Dil milletlerin farklı tarafıdır. Bu dil ile düşünen topluluk kültürünü de öz düşüncesinden ürettiği miktarda yığın olmaktan sıyrılıp millet olma ruhuna sahip olur. Ortak dil demek ortak düşünce demektir; yani millet olmak demektir. “ Millet her şeyden önce ve daha çok dil birliği demektir” (Ergin,1998:20).

Dilin toplumların hayatındaki yerinin önemi bu ifadelerin altında gizlenmiştir.

“Bu benim anadilim bir denizdir; derinliğiyle, gözün erişemeyeceği genişliğiyle sınırsız gücü, güzellikleriyle... Dibinde gün görmemiş inciler yatar; üstünde bin bir rengin çalkantısı vardır (Aksan,1987:9).

Mustafa Kemal Atatürk, 2 Eylül 1930 tarihinde: “Türk dili dillerin en zenginlerindedir; yeter ki bu dil, şuurla işlensin.” diyerek dilimiz hakkındaki yüksek ideallerini ifade etmiştir. Ali Şir Nevai'yi, Kaşgarlı Mahmut'u, Fuzuli'yi, Ömer Seyfettin'i peşinden sürükleyen ülkü de buydu işte: Türkçe'nin inceliklerini, kıvrak ifadelerini hasılı “Türkçe'nin Gücünü” ortaya çıkarmaktı.

“Bir dilin söz varlığı, o dilin tarihine geniş ölçüde ışık tutmakta, yüzyıllar boyunca ortaya çıkan ses, biçim,sözdizimi ve anlam değişikliklerini de yansıtmakta,hangi dillerin etkisiyle, ne türden değişimlerin gerçekleştiğini göstermektedir” (Aksan,1996:11).

Biz de güzel Türkçe'mizin güzelliğini gözler önüne sermek amacıyla Türkçe'mizin kavram denizine dalarak oradan derlediğimiz Türkçe söz incileriyle bu çalışmamızı hazırladık. Bu çalışma umarız ki dil alanında çalışacak Türkçe sevdalılarına katkı sağlar.

Çalışmanın Konusu

Çalışmamız, dilin en sayısal ve çalışması en zor alanı olan sözlük sahasında yapılmıştır. Dilin kelimelerden oluştuğu gerçeğinden hareketle Türkçe kelimelerin bir arada bulunabileceği yegane kaynak olan Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük 10. baskısını esas alarak Türkçe'mizi inceledik.

Bu çalışma dilimizin söz varlığını, kavram dünyasını ve kelime oluşum ve türetme yollarını incelemeyi, dilimizin zamanımızdaki durumunu tespit edip göstermeyi konu edilmiştir.

Çalışmanın Amacı

Dil bilginlerinin güzelliği konusunda ittifak ettiği güzel Türkçe'mizin güzelliğiyle övünmek güzel bir duygu olsa da bununla avunmak mirasyedilik sayılır ki hiçbir Türkçe sevdalısına bu yakışmaz. Türkologlara, şair ve yazarlara eli kalem tutana, okuyana, cahile yani her Türk evladına düşen diline sahip çıkmak, onu tanımak ve tanıtmak olmalıdır. Türk dilinin güllerini görmeden yabanın dikenlerine özenen genç Türk evladına dilimizi gül demeti halinde sunmak her Türkçe sevdalısının kutsal bir görevi olmalıdır.

Tezimizin temel felsefesi Türkçe'nin zenginliklerini ortaya dökmek ve farketmektir. Bu tezimizde Türkçe'nin kavram dünyasını inceleyip onun imkanlarını, ifade gücünü gösterdik. Böylece Türkçe'nin kullanım özelliklerini belirlemeye çalıştık. Türkçe'nin imkanlarını en güzel şekilde tespit etmek için Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'ünü kullandık. Böylece dilimizin tüm imkanlarını bir arada görüp sonuç elde etmeye çalıştık. Sözlüğümüzdeki kelimeleri belli alanlara ve belli kurallara göre tasnif ettik. Elde edilen sonuçlarla dilimizde hangi kavramların ne kadar kullanıldığını, hangi alanlarda Türkçe'nin kavram dünyasının ne kadar güçlü olduğunu göstermeyi, amaçladık.

Çalışmanın Önemi

Türkçe'yi inceleyen, araştıran her çalışma milli ülkümüzün tecellisidir. Dilimizi inceleyen araştırmaların neticesi her zaman güzel olacaktır. Güzelden güzel doğar; misk

ne kadar karışır o kadar güzel kokar. Türkçe'nin de ne kadar incelenip, ilmi metotlarla araştırılırsa o kadar daha güzel bir lisan olacağına inancım tamdır.

Türkçe'nin bugüne kadar yapılan en büyük sözlüğü olan T.D.K. Türkçe Sözlük'ü aynı zamanda yaşayan dilimizin örneklerinin en büyük belgesidir. Dil üzerine yapılacak çalışmaların sözlük üzerinde yoğunlaşması dilin yaşanan zamanındaki durumunun tespiti için önemli bir yöntem olacaktır.

Bu çalışma 77.407 kelime üzerinde yapılmıştır. Tasnif sonucunda 30.0024 kelime elde edilmiştir. Böylece dilimizin şu an ki durumunu yansıtabilecek bir çalışma yaptığımız düşüncesindeyim. Bu çalışmanın metodu ve incelediği kelimelerin miktarı ölçüsünde Türkçe kelime varlığını ve Türkçe'nin zamanımızdaki durumunu incelemek isteyenlere önemli ölçüde yardımcı olacağını düşünüyoruz.

Çalışmanın Metodolojisi

Bu çalışmada kaynak metin olarak Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'ün 10. baskısını kullandık. Bu sözlükteki 77.407 madde başı kelimeyi; deyimler, terimler vs. unsurlarla beraber 104.481 dil unsurunu teker teker inceledik. İncelemiş olduğumuz kelimeleri şu listede belirttiğimiz kavram gruplarına göre tasnif ettik:

Ağaç İsimleri	Dil, Şive, Lehçe İsimleri
Ağaçla İlgili İsimlendirmeler	Dini İsimlendirmeler
Alet-Araç İsimleri	Duygu İsimleri
Ayakkabı ve Ayakkabı Unsuru İsimleri	Efsanevi İsimlendirmeler
Balık İsimleri	Eğlence, Oyun ve Oyun Unsuru İsimleri
Başlık İsimleri	Eşya İsimleri
Bina Unsuru İsimleri	Eşya Vasfı İsimleri
Boyunluk Omuzluk İsimleri	Folklor-Halk Oyunları İsimleri
Çiçek ve Çiçek Unsuru İsimleri	Giyim ve Giyim Unsuru İsimleri
Derece İsimleri	İçecek İsimleri

İfade ve İfade Unsuru İsimleri

İnsani Vasıf İsimleri

İnşaat Unsuru İsimleri

İş Unsuru İsimleri

Kavim, Boy, Millet ve Mensubiyet
İsimleri

Koku ve Koku Unsuru İsimleri

Kumaş ve İplik İsimleri

Kuş ve Kuş Unsuru İsimleri

Mekan Unsuru İsimleri

Mesleki İsimlendirmeler

Milli Tarih ve Milli Kültür İsimleri

Müzik Aleti İsimleri

Ölçü Aleti İsimleri

Renk ve Renk Unsuru İsimleri

Süs ve Süs Unsuru İsimleri

Tabiat Unsuru İsimleri

Tarım ve Tarım Unsuru İsimleri

Tekstil İsimleri

Topluluk İsimleri

Vasıta İsimleri

Vasıta Unsuru İsimleri

Yakınlık, Akrabalık İsimleri

Yer İsimleri

Yiyecek ve Yemek İsimleri

Yön İsimleri

Zaman İsimleri

Toplam 46 kavram alanına göre dilimizi tasnif ettik. Yapmış olduğumuz tasnifle 30.024 kelimeyi sınıflandırmış olduk. 46 maddede topladığımız kelimeleri daha sonra oluşum şekillerine göre etimolojik olarak tasnif ettik. Aynı ekleri alan kelimeleri alfabetik olarak sıralayıp bir araya getirdik. Türkçe kökenli olmayan kelimeleri de kökenlerine göre tasnif ettik. Yabancı unsurların nispeten çok olduğu İnsani Vasıflar gibi madde başlarında yabancı kelimeleri de etimolojik olarak tasnif ettik. Böylece kelime varlığımızın yaklaşık yarısını kavram özelliğine göre ve etimolojik olarak tasnif etmiş olduk.

BÖLÜM 1:SÖZLÜK KAVRAMI ÜZERİNE

1.1.Tanımı

Sözlük, “ Bir dilin bütün veya belli bir çağda kullanılmış kelime veya deyimlerini alfabe sırasına göre olarak tanımlarını yapan veya açıklayan, başka dillerdeki karşılıklarını veren eser, lügat” (Türkçe Sözlük,2005:1806). olarak tanımlanmaktadır. Bu genel tanım daha özele inilince, “Bir dilin sözcüklerinin abecesel dizelgesidir” (Aksan,1982:75). şeklinde basitçe ifade edilebilir. Fakat yapılan tanımlar içerisinde, “ Bir dilin söz varlığını, söyleyiş biçimleriyle, yazılarıyla veren, bağımsız biçimlerini, temel olarak bunların başka öğelerle kurdukları söz öğeleriyle birlikte anlamlarını, değişik kullanmalarını gösteren bir söz varlığı kitabıdır”(Aksan,1998:76). tanımının daha ilmi olduğu ve kelimenin tüm anlam genişliğini içine alan bir mana taşıdığı görülür. Yapılan tüm tanımlar da göstermektedir ki sözlük bir dilin tüm malzemelerinin içinde olduğu kavram hazinesidir.

Sözlükler insanların hayatında çok önemli yere sahiptir. Bir insanın kendi dilini ve diğer dilleri öğrenmesinde sözlükler temel kaynak görevini üstlenirler. Bu öneminden dolayı sözlükler her ailenin kütüphanesinde bulunan çok değerli dil hazineleridir.

Yazıldığı dönemin tüm kavramlarına aynalık yapan sözlükler yaşayan dilin de tüm gelişmelerini belli aralıklarla bünyesine katar. Bu gelişmeler kurullarla tetkik edilir ve, “Sözlükler yaşayan kurum olan dildeki gelişmeleri böylece sözlüklere de aktararak sözlükler de yaşayan dili yansıtır duruma gelir (Aksan,1988:85).

Sözlük kelimesi dilimizde çok da eski olmayan bir kavramdır. Bu kelime Cumhuriyetten önce kamus veya lügat kelimeleriyle karşılanıyordu. Bazı dilcilerce sözlük kelimesinin, anlatmak istediği manayı tam karşılamadığı ileri sürülse de bu kelime zamanla anlam genişlemesiyle kamus ve lügat kelimelerini de içine alacak kadar anlam genişlemesine uğramış ve kavramlaşmıştır.

Hangi dilde hangi isimle karşılanırsa karşılansın, sözlük dilin aynası olan yegane unsurdur.

BÖLÜM 2:SÖZLÜK ÇALIŞMALARI

2.1.Dünyada Sözlük Çalışmaları

Sözlük sahasındaki çalışmalar dünyada çok ilerlemiştir. Batı'da ilk sözlük çalışmaları milattan öncelere kadar dayanmaktadır. Bu alanda çok büyük çalışmalara imza atan Batı'da Fransızca henüz XVII. asırda yeni bir dilken işe ilk olarak bir Akademi kurup sözlük hazırlamakla başlarlar. Kırk kişilik dilciler kurulu Fransızca'nın temelini sözlük hazırlayarak atmıştır. Diğer milletlerde de ansiklopedik sözlük çalışmaları yapılmakta ; heyetler kurulup dildeki her kazanç anında dile yansıtılmaktadır. Sözlükçülük çalışmalarına meşhur sözlüklerden örnek verecek olursak ünlü Fransızca sözlüklerden Grimm ve Littre'nin sözlüğü sahasının bilinen en büyük sözlüklerindedir.İngilizlerin The Oxford English Dictionary sözlüğü sahasında klasikleşmiş bir sözlük çalışmalarıdır. Sözlük alanında dünyadan daha yüzlerce örnek verilebilir. Şunu da ifade etmeliyiz ki sözlük sahasında özellikle Avrupa ilmi ve hacimli çalışmalar yapmaktadır.

2.2.Türkçe'nin Ünlü Sözlükleri

Türkiye'de de sözlük çalışmalarında son dönemde kendine Avrupa'daki sözlükler örnek alınmıştır. "Türklerde Doğu dünyası doğrultusunda gelişmiş bir sözlükçülük vardır" (Aksan,2004:372). Avrupa'daki çalışmalara bakınca henüz yapacak çok işimizin olduğu ortadadır. Aslında biz daha XI. asırda ilk sözlük çalışmamızı yapmış bir milletiz. Kaşgarlı Mahmut'un Divan-ı Lugati't Türk adlı müthiş eseri Türkçe'nin ilk sözlüğüdür.Daha o zamanlar 7500 kelimelik bir lügate sahip olduğumuz düşünülürse o zamandan günümüze aynı şevkle çalışmış olsaydık dünyanın en güzel diline dünyanın en güzel sözlüğünü armağan etmiş olurduk.

Türkçe sevdalısı ve Türkçe sözlük deyince Ali Şir Nevai'yi ve onun eşsiz eseri Muhakemetü'l Lugateyn'i de zikretmek gerekir.

Yazıldığı dönem itibariyle önemli bilgiler içeren Kıpçakça Sözlükler Türk dilinin önemli eserleridir. Prof. Dr. Mehmet ÖLMEZ, Türk Dillerinin Sözlükleri ve Türkçe Sözlüğü adlı makalesinde bu dönem sözlükleriyle ilgili olarak :“Bunlardan en önemli bir ikisinin adını anarsak, Houtsma'nın çalıştığı Tercümân-i Türkî ve Arabî,

Caferoğlu'nun çalıştığı Kitabü'l idrâk, Atalay'ın çalıştığı Ettuhfetü'z-Zekiyye önde gelen Memluk Kıpçak sözlüklerindedir.” demiştir.

şemsettin SAMİ'nin Kamus-ı Türki'si ünlü Türkçe sözlüklerden sadece bir tanesidir.Ahmet Vefik Paşa'nın Lehçe-i Osmanî'si dilimizin bir diğer sözlük çalışmasıdır. O zamanlardan günümüze kadar Türkçe sahasında çok sayıda sözlük hazırlanmıştır.

Günümüzde yapılan çalışmalara örnek olarak Prof. Dr. Aleaddin MEMEDOĞLU'nun “Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü I-II” Cilt, Ankara 1991. ve “Karşılaştırmalı Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü” İzmir 1994. örnek gösterilebilir. Bu alışmalar sahasında hazırlanmış çok kıymetli sözlüklerdir.

Sözlük sahasında yapılmış nice çalışmalar vardır. Gerek özel gerek de kurumsal alanda yapılan bu çalışmalar çok değerli çalışmalardır.Bunlar Türk dilinin ağlar içinde yaşamış kelimelerinin saklandığı hazineler hükmündedir. Bu alanda ne kadar çok çalışmış olsak da henüz sözlük sahasında yapmamız gereken çok iş vardır. Bunu Doğan AKSAN şöyle ifade ediyor:

“Türkçe ile ilgili çalışmalarda dilin eski dönemlerine ait eldeki bütün metinlerin işlenip değerlendirilerek söz varlığı öğelerinin bütünüyle aydınlatılmasına yarayacak geniş kapsamlı bir tarihsel sözlüğün bulunmadığını söyleyebiliriz” (Aksan,1996:21).

BÖLÜM 3: TÜRK DİL KURUMU SÖZLÜKLERİ

3.1 İlk Baskılar

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'ün ilk baskısını 1945 yılında yapmıştır .O günlerde takdir edilmelidir ki dil sahasında çalışmaların henüz yeni başlamış olması sebebiyle dilimizde çok hacimli bir çalışma yapılamamıştır. İlk Sözlük'ün dil varlığı 15.000 kelime civarındadır.İkinci baskı ise 1955 yılında yapılmış; 35.000 kelimelik söz varlığına ulaşılmıştır. 3.ve 4. baskılar (1959, 1966) söz varlığını 37.000 'e çıkarmıştır.

5. baskıda kurulan sözlük hazırlama komisyonu genişletilmiş. 1969 yılında hazırlanan bu sözlükte söz varlığımız 38.000'e ulaşmıştır. 6. ve 7. baskılarda (1974, 1983) toplam 40.000 madde başı ve 18.000 madde içi söz varlığına ulaşılmış.1988'de 8. baskıda 44.000 madde başı 18.000 madde içi söz varlığıyla toplam 62.000 kelimeye ulaşılmıştır. 1998 yılındaki 9. baskıda, 60.000 madde başı 14.600 madde içi olmak üzere 75.000 civarında söz varlığına ulaşılmıştır.

Bu sözlüklerin hazırlanmasında ismi zikredilemeyecek kadar çok Türkolog çalışmalarda bulunmuş ve dilimizin gelişmesinde büyük katkılarda bulunmuşlardır; hepsine emekleri için teşekkür ediyoruz.

3.2. Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'ün Son Baskısı

Türk Dil Kurumu 2005 yılında yapılan son çalışmasında daha önceki çalışmalar gibi sözlük hazırlama işini milli bir dava hassasiyetiyle üstlenmiş ve çok hacimli bir çalışma yapmıştır. En son yapılan çalışmada 63.818'i madde başı,13.589 madde içi olmak üzere 77.407 söz bulunmaktadır.Buna terim, deyim, ek ve anlamdan ilaveler de yapılınc 104.481 adet söz malzemesi Türkçe'nin hazinesine katılmış oldu. Bu çalışmaların dışında da yetkin ve kaliteli çalışmalar yapılmakta ve Türk halkının hizmetine sunulmaktadır; fakat asıl yükü bir köklü bir kurum olarak ilmi hassasiyetiyle Türk Dil Kurumu üstlenmiştir.

BÖLÜM 4: KAVRAMLAR DÜNYASI

4.1 Kavram Nedir?

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'ün 10.baskısında "Bir nesnenin zihindeki soyut ve genel tasarımı, mefhum, fehva, nosyon." olarak anlamlandırılan kavramlar; belli alanlarda dilin ortak alanlar oluşturmasıyla şekillenen dil bölümleridir.Kavramlar dilin konu olarak tüm alanlarını içine alırlar. Hiçbir kelime bu kavramlaştırmanın dışında kalmaz. Kelimeler zamanın olgunlaştırıcı şartlarıyla son noktaları olan kavramlaşma temayülündedir.

4.2 Kelime Ve Kavram İlişkisi

Kelimeler dilin temel taşıdır. Kelimeler zaman içinde kavramlaşma eğilimindedir. Bu kelimeler kendi anlamına yakın anlamlarla birleşince dil içinde kavramlar grubu oluşturur. Biz de tezimizde kelimeleri kavramlar altında toplayarak onları belki de ilk defa bir araya getirmeye çalıştık. Tabi bu kavramlaştırma işleminde kelimeleri kendi bilgimizden hareketle sınıflandırdık; çünkü kavram kelimesi ister istemez öznel bir sınıflandırmayı gerektiriyor. Nesnel olmak için çok gayret gösterdik; böylece kelime ve kavram dünyamızı objektif olarak gözler önüne sermeye çalıştık.

Kelime ile kavram, aralarındaki ayrım kesin olarak belirlenemeyen iki dil unsurudur. Kelimelerin nasıl bir süreçten geçtikten sonra kavramlaştığı dilciler arasında hep tartışma konusu olmuştur.

Kelimeler, zaman içinde anlamları doğrultusunda belli alanlara aidiyet göstermeye başlarlar. Kelimeler bir alanın anlam sahasına girince aynı zamanda o alanın kavramı da olurlar.

Kelimelerin kavram dünyasındaki yerini belirlemek dilcilere düşen önemli görevlerden biridir. Biz de yapmış olduğumuz çalışmada dilimizdeki kelimelerin kavramlaşma eğilimlerini göstermiş olduk. Zaman içinde dile yeni kelimeler ve de dolayısıyla yeni kavramların gireceği gerçeği bu alanda sürekli yeni çalışmaların yapılmasını zorunlu kılar.

Kavramların dildeki önemi zamanla öne çıkınca tüm dünyada ve de ülkemizde bu alanda çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Yapılan çalışmalar dilin genelinden çok belli alanlarla sınırlı kalmıştır. Bu alanda yapmış olduğumuz çalışma kültürümüzde yer eden 46 ayrı kavram alanını içermektedir ki bu kanaatimizce bu alandaki büyük bir boşluğu dolduracaktır.

BÖLÜM 5: SÖZLÜKTEKİ KELİMELERİN TASNİFİ

5.1.Kavramlara Göre Tasnif

Türk dili bir hazinedir ve dil hazineleri sözlüklerde saklanır. Bu hazinemizi daha da değerli hale getirmek için onu belli bir tasnife tabi tutmak gerekmektedir. Böylece dilin hangi konuda ne kadar kudreti olduğunu rahatlıkla görebiliriz.

Bu tasnifin alt başlıklarına inince bizim yapmış olduğumuz çalışma “Kavram Alanı Sözlükleri”ne girmektedir. Kavram alanı sözlüklerine dünyada ve ülkemizde çok sayıda örnek verilebilir. Doğan AKSAN bu türün en önemli çalışması olarak ünlü Alman dilcisi Franz DORNSEIFF’in “Kavram Gruplarına Göre Alman Sözcüğü” adlı eserini gösterirken Türkiye’de de Recai CİN’in “Kavramlar Dizini ” adlı eseri ön plana çıkarır.

Tezimize kaynaklık eden Türk Dil Kurumu Türkçe sözlükte kavramlar kurul tarafından belli konulara göre tasnif edilmiş.Biz ise yapılan bu tariflerin dışında önemine inandığımız 46 konuya göre sözlükte yeni bir tasnif yaptık. Bu tasnif şu konu başlıklarına göre yapıldı :

Ağaç İsimleri	Dini İsimlendirmeler
Ağaçla İlgili İsimlendirmeler	Duygu İsimleri
Alet-Araç İsimleri	Efsanevi İsimlendirmeler
Ayakkabı ve Ayakkabı Unsuru İsimleri	Eğlence, Oyun ve Oyun Unsuru İsimleri
Balık İsimleri	Eşya İsimleri
Başlık İsimleri	Eşya Vasfı İsimleri
Bina Unsuru İsimleri	Folklor-Halk Oyunları İsimleri
Boyunluk Omuzluk İsimleri	Giyim ve Giyim Unsuru İsimleri
Çiçek ve Çiçek Unsuru İsimleri	İçecek İsimleri
Derece İsimleri	İfade ve İfade Unsuru İsimleri
Dil, Şive, Lehçe İsimleri	İnsani Vasıf İsimleri

İnşaat Unsuru İsimleri	Süs ve Süs Unsuru İsimleri
İş Unsuru İsimleri	Tabiat Unsuru İsimleri
Kavim, Boy, Millet ve Mensubiyet İsimleri	Tarım ve Tarım Unsuru İsimleri
Koku ve Koku Unsuru İsimleri	Tekstil İsimleri
Kumaş ve İplik İsimleri	Topluluk İsimleri
Kuş ve Kuş Unsuru İsimleri	Vasıta İsimleri
Mekan Unsuru İsimleri	Vasıta Unsuru İsimleri
Mesleki İsimlendirmeler	Yakınlık, Akrabalık İsimleri
Milli Tarih ve Milli Kültür İsimleri	Yer İsimleri
Müzik Aleti İsimleri	Yiyecek ve Yemek İsimleri
Ölçü Aleti İsimleri	Yön İsimleri
Renk ve Renk Unsuru İsimleri	Zaman İsimleri

5.2. Türkçe Ve Yabancı Kökenli Sözcükler

Diller kavramlar dünyasını karşılayan seslerden oluşur. Her dil etrafında oluşan kavramlara kendi bünyesinden karşılıklar üretmeye çalışır. Dillerin yeterliliği bu esnada ortaya çıkar.

Türkçe eklemeli bir dil olması nedeniyle kelime türetme işini ekleri kullanarak yapar. Dilimiz bu işlemi yüzü aşkın yapım eki ile yürütür.

“Tüm diller sürekli yeni sözcükler türetme zorundadır. Türetme olmazsa bu eksik mefhum başka dillerden aktarma ile tamamlanır”(Aksan,1987:24).

Diller tarih sahnesine çıktıkları bilinmeyen dönemlerde muhtemelen en saf hallerindeydiler.

Türkçe'nin Göktürkler zamanındaki durumunu anlatırken Doğan AKSAN,o zaman dilimizdeki yabancı kelime oranının sadece yüzde bir olduğunu ifade eder. Bu iddiasını

da Göktürk kitabelerini inceleyip ispat eder(Aksan,1988;III.cilt: 45). Dilimizin o zamanlarda bu kadar katışıksız olması çok tabiidir. Türkler o zamanlar diğer medeniyetlerle çokça irtibat halinde değildir; sadece tek kültürel münasebetimiz Çinlilerle ve Moğollarladır. Göktürk kitabelerine de bakıldığı zaman dilimizdeki az sayıdaki yabancı unsurun da Çince ve Moğolca'dan geçtiği görülür.

Diller zamanla mensubu olduğu medeniyetin değişik coğrafyalara yayılması ile özünde yavaş yavaş farklılaşmaya başlar.

“Diller arasında ilgilenmeler sonunda daha çok kelimeler alınmış ve her dilde görülen yabancı kelimeler meydana gelmiştir” (Aksan,2004:9).

Kendi iç aleminde daha önce karşılaşmadığı kavramlarla karşılaşan dil bu durumda öncelikle kendi imkanlarını değerlendirir. Türkçe gibi eklemeli diller konuyla alakalı köklere uygun olan ekleri getirerek yeni kavramlar türetirler. Bu tutum dilin tabii olarak kendini koruma özelliğidir.Dilciler tarafından da makbul olan budur. Dilin kendi bünyesinden hareketle kavramlar türetmesi dilde milli olmanın da icabıdır.

Dil kendi imkanlarını değerlendirirken bazen de halk ağızlarından istifade eder ki bu yol da dilin zenginleşmesine vesile olur. Türkiye Türkçe'si de bu yolla çokça kelime kazanmıştır.“Dildeki sözcüklerin terime dönüştürülmesi gerekse lehçe ve ağızlardaki öğelerin terimleşmesi, dilin söz varlığını zenginleştirmede çok önemli rol oynar” (Aksan,1987:32).

Dil yeni kavramlara bazen hazırlıksız olarak yakalanır ve kavramı öğrenmiş olduğu kültürlerden farkına varmadan transfer eder. Bu durum dilin özünün muhafazası açısından olumsuz gibi gözükse de aslında karşı konulmaz bir durumdur.

“Bir dil üzerine yabancı bir dilin güçlü etkisi, kimi zaman söz varlığının en büyük bölümünün yabancılaşmasına neden olabilmektedir”(Aksan,2005:22). Dünyadaki diller incelendiği zaman milliliğini koruyabilen hiçbir dilin olmadığı görülür. Bu durumu dilcilerin çoğunluğu tabii olarak karşılar.Kültürlerin bu kadar iç içe olduğu bir zamanda dillerin ilişkiye girmemesi de düşünülemez. Bu gerçek tüm dünya dillerinde böyledir. Dillerin alış-verişi ne kadar normal olsa da hiçbir dil özünün yabancı kelimelerce boşaltılmasına da müsaade edemez. Çünkü dilin millilikten uzaklaşması, ait olduğu

topluluğu da millilikten uzaklaştırır. Kendi diline yabancılaşan milletler aslında kendi kültürüne yabancılaşır.

“Dilde ne zaman yerliye, Türkçe öğelere baş vurulmamış, yeni kavramlar dilden karşılanmamışa dil o zaman yoksullaşmaya başlamıştır” (Aksan,2004:124).

Yabancı kelimelerle düşünen bir millet zamanla yabancı gibi düşünür ve özüne yabancı olur.Bu durumun farkına varan dilciler dili kendi imkanlarıyla zenginleştirmenin sınırlarını zorlarlar.

Türkçe de zaman içinde çeşitli kültürlerden etkilenmiş bir çok kültürü de etkilemiştir.Dilimiz bir çok dilden kelime, kavram ve terim almış; bir çok dile de kendi dil unsurları vermiştir.Bu duruma Sırpça’ya Türkçe’den geçen 6600, Urdu dilinde 5000, Rusça’daki binlerce, İngilizce’deki 550 kelime örnek olarak gösterilebilir (Göker,1996:39). Bu örneklerin tam tersini de dilimiz için düşünebiliriz.Tabii ki Türkçe’de de çok miktarda yabancı kökenli kelime vardır.

Yabancı asıllı kelimeler dilimize girince zamanla gramerimize uyum sağlar ve tıpkı Türkçe kelime gibi özellikler göstermeye başlar. İşte bu anda o kelime artık bizim öz malımız olmuş olur; çünkü artık o kelimeye Türkçe’nin ruhu giydirilmiştir.Bu kelimeler için yabancı denmesi kesinlikle yanlış bir adlandırmadır. Türkçe bu ifade edilen yollarla dil hazinesini doldurmuş ve kavramlara karşılıklar bulmuştur.

“Başka dillere bağımlı olmaktan vazgeçilerek,Türk dilinin kendi öz benliğine dönmesi ve Türkçe’nin gizil güç olarak saklı duran sözcük yaratma düzeneğinin harekete geçirilmesi gerekir.Bu işi başarmak için gereken güç Türkçe’nin “damarlarında; akan soylu kan”da gerçekten bulunmaktadır” (Başkan,2006:161).

Türk Dili dünya dilleri içerisinde zengin bir ifade kabiliyeti olan, iki yüz milyonu aşkın insan tarafından tüm dünyada konuşulan büyük bir dildir.

Hazırlamış olduğumuz bu tez de Türkçe’nin ne kadar zengin bir dil olduğunun göstergesidir.Tezimizde Türkçe’nin bünyesinde bulunan 30.000’i aşkın kelimenin nasıl olduğunu, yapısını, ve hangi kökenden olduğunu araştırdık. Böylece dilimiz hakkında geniş çaplı bir bilgi sahibi olduk. Sözüümüzü Doğan AKSAN’ın şu sözleriyle noktalıyoruz: “ Türkçe’nin yabancı diller karşısındaki direnişindeki bu güç her zaman başarı kazanmasını sağlayacaktır”(Aksan,2004:393).

BÖLÜM 6:TÜRKÇE SÖZLÜK'TE YER ALAN KAVRAMLARIN TASNİFİ

6.1.Ağaç İsimleri (320)

6.1.1.Türkçe İsimlendirmeler

-ca,-ce,-ça,-çe yapım ekiyle oluşan ağaç isimleri (1)

delice

-cık,-cik,-cuk,-cük yapım ekiyle oluşan ağaç isimleri (2)

fidancık

kızılcık

-gın,-gin,-gun,-gün ; kn,-kin,-kun,-kün yapım ekiyle oluşan ağaç isimleri (2)

çıvgın

ılgın

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan ağaç isimleri (1)

çıtılık

-lar, -ler çekim ekiyle oluşan ağaç isimleri (28)

abanozgiller

asmağiller

cevizgiller

çamgiller

çınargiller

defnegiller

dutgiller

fundagiller

fundalar

gürgegiller

hodangiller

hünnapgiller

ıhlamurgiller

ılgıngiller

iğdegiller

kızılcıkgiller

kolagiller

manolyagiller

muzgiller

nargiller

palamutlular

palmyegiller

servigiller

söğütgiller

şimşirgiller

turunçgiller

zakkumgiller

zeytingiller

İsim tamlaması şeklinde oluşan ağaç isimleri (123)

ağaç kavunu

ağaç minesı

ağı ağacı

ağı çiçeği

amber ağacı

Amerikan armudu

Amerikan bademi
asalbent ağacı
avize ağacı
ban ağacı I
Çin anasonu
çubuk ağacı
dağ kestanesi
demir ağacı
fıstık çamı
göbek odunu
gümüş akasya
Hint armudu
Hint inciri
Hint yağı ağacı
İdris ağacı
ipek gülü
kâğıt ağacı
kandıra ağacı
kartal ağacı
katran çamı
kına ağacı
kuşburnu
kuş kirazi
limon otu
mantar meşesi
meşe palamudu
mum palmyesi
palamut meşesi
pelesenk ağacı
porsuk ağacı
salkım ağacı
sepetçi söğüdü
şeker ağacı
tespih çalısı
top çam
üzüm asması
yaban inciri
yer palamudu
yıldız anasonu

Amerikan elması
at kestanesi
Avrupa kayını
ban ağacı II
Çin çamı
dağ çamı
dağ servisi
doğu kayını
filbahri
gövem eriği
günlük ağacı
Hint baklası
Hint kamışı
Hollanda kavağı
iğde ağacı
japon hurması
kâğıt dutu
karayemiş ağacı
kartopu
keçiboynuzu
kısmet ağacı
kuşdili
lale ağacı
mabet ağacı
maya ağacı
meyve ağacı
oya ağacı
papaya ağacı
peygamber ağacı
sakız ağacı
salon çamı
servi ağacı
tavşanmemesi
tespih ağacıgiller
türbe eriği
yaban armudu
yakı ağacı
yer pelidi
zank ağacı

Arabistan defnesi
at kestanegiller
badem ağacı
bilader ağacı
Çin leylağı
dağ kavağı
dantel ağacı
ekmek ağacı
fil elması
gülibrişim
Hindistan cevizi
Hint hurması
Hint kirazi
hurma ağacı
ipek ağacı
kafur ağacı
Kanada kavağı
kardeşkanı ağacı
katran ağacı
keçi söğüdü
kudret helvası
kuş iğdesi
lastik ağacı
mantar ağacı
mazı meşesi
mum ağacı
öd ağacı
paşa ağacı
peynir ağacı
sakız bademi
sandal ağacı
süt ağacı
tespih ağacı
tik ağacı
Türk meşesi
yaban eriği
yer meşesi
yer servisi
zank akasyası

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan ağaç isimleri (48)

acı ağaç
acı kavak

acı badem
akağaç

acı ceviz
akağaçgiller

akar amber
akdut
aksöğüt
boylu gıcır
dişbudak
iğne yapraklılar
karaardıç
karakavak
kızılçam
kokak ağaç
saçlı meşe
sarısalkım
tüylü meşe
yalancı akasya

akçakavak
akkavak
alacamenekşe
çalık kavak
iç odun
karaağaç
karaçam
kızılağaç
kızılsöğüt
kokar ağaç
salkım söğüt
sidikli meşe
yabani incir
yalancı biber

akdiken
aksedir
alaçam
demirhindi
iğne yaprak
karaağaçgiller
karagürgen
kızılcadişi
koca yemiş
kokulu kiraz
sarıerik
titrek kavak
yabani kiraz
yalancı öd ağacı

İsim-fiil grubu şeklinde oluşan ağaç isimleri (1)

asma

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan ağaç isimleri (2)

gelinboğan

kargabüken

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşmış kelimeler (26)

ayva
çitlembik
erik
huş
kavak
komar
menengiç
taflan
yemiş

bedük
dardağan
gürgen
ılgıncar
kavlağan
köknar
salkım
tavulga
yüsrü

çiğde
elma
hodan
iğde
kayın
melengiç
sorgun
üzüm

6.1.2.Yabancı Asıllı İsimlendirmeler.

Arapça kökenli ağaç isimleri (21)

anzarot
hezaren
kahve

bakam
hurma
karanfil

ceviz
hünnap
leylak

mahlep
narcil
sumak
yafa

misvak
sandal
Tuba
zakkum

muz
somak
üryani
zeytin

Farsça kökenli ağaç isimleri (18)

abanoz

badem

çınar

dut
isfendan
mürver
selvi
tembul

fındık
kayısı
nar
servi
turunç

incir
meşe
narven
şimşir
zerdali

Batı kökenli ağaç isimleri (40)

ahlat
arboretum
bergamot
fide
gardenya
kakao
kınakına
mancana
manyok
okaliptus
papaya
ratanya
sekoya
vişne

akaju
bambu
defne
filenk
gilaburu
kavasya
latanya
mandalina
maun
okume
portakal
satsuma
sığla

akasya
basya
fidan
funda
ıhlamur
kestane
limon
manolya
muşmula
palmiye
rafya
sedir
söğüt

Diğer Doğu kökenli ağaç isimleri(5)

aylandız
sikalar

kalembek
sofora

pavlonya

Afrika yerli dillerinden oluşan ağaç isimleri(2)

baobap

ozuga

6.2.Ağaçla İlgili İsimlendirmeler (178)

6.2.1.Türkçe İsimlendirmeler

-cık,-cik,-cuk,-cuk;-çık,-çik,-çuk,-çük yapım ekiyle oluşan ağaç ile ilgili isimler (5)

ağaççık	dalcık	filizcik
kadehçik	korucuk	

-k yapım ekiyle oluşan ağaç ile ilgili isimler (2)

buruk	tünek
-------	-------

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan ağaç ile ilgili isimler (6)

budaklı	çıralı	dallı
düğümlü	filizli	yemişli

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan ağaç ile ilgili isimler (18)

cevizlik	çıralık	direklik
direklik	fundalık	kerestelik
koruluk	limonluk	limonluk
makilik	odunluk	ormanlık

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki ağaç ile ilgili isimler (8)

ağacımsı	ağaçsı	akındırık
anaç	çitmik	dikse
eşkin	gazel	

Yapım eki almamış veya aldığı halde kalıplaşmış ağaç ile ilgili isimler (39)

ağaç	ardak	bedük
budak	çatal	çelik
çıpır	çita	çomak
çotanak	çotuk	çöğür
çubuk	dal	fişkın
kav	kavrak	kapuz
koru	kovuk	kozak
kozalak	odun	orman

sakız	sırık	soymuk
söven	sunta	şendere
şıvgın	talaş	taraba
tetir	tevek	tomruk
törpü	yalamuk	yelengeç

-lar,-ler çekim ekiyle oluşmuş ağaç ile ilgili isimler (1)

kozalaklılar

Sayı grubu şeklinde oluşan ağaç ile ilgili isimler (1)

beşon

İsim-fiil ekleriyle oluşan ağaç ile ilgili isimler (29)

ardaklanma	ardaklanmak	budaklanma
budaklanmak	çelikleme	çelikleme
daldırma	dallanma	dallandırma
dallandırmak	dallanış	dallanma
dallanmak	dilme	filizleme
filizlemek	filizlenme	filizlenmek
gazellenme	gazellenmek	kabaklama
kabaklamak	ormanlaşma	ormanlaşmak
ormanlaştırma	ormanlaştırmak	tevekleme
tevekleme	tomurmak	

İsim tamlaması şeklinde oluşan ağaç ile ilgili isimler (17)

ağaç sakızı	budak deliği	budak özü
çamsakızı	dirim konisi	kalem aşısı
meşe odunu	meyve yaprağı	Noel ağacı
odun özü	orman dizisi	sığla yağı
teneşir tahtası	tepe tomurcuğu	top ağaç
yıl halkası	zeytin dalı	

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan ağaç ile ilgili isimler (21)

ana dal	bağlı su	başağaç
başkesit	çıkarc budak	dal fidan

dış odun
kakma aşısı
kör ağaç
öz odun
uyur göz

doruk dal
kırmızı çürük
olgun odun
öz tahta
yabancı çita

kaçık öz
kongövde
oymalı yaprak
suni tahta
yarma kereste

6.2.1. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli ağaç ile ilgili isimler (4)

garsiyat
pelit

ibre

pelesenk

Farsça kökenli ağaç ile ilgili isimler (10)

cengel
kereste
peştah
tamar

çangal
meneviş
şişe

çıra
persenk
tahta

Batı kökenli ağaç ile ilgili isimler (12)

balsam
kalas
palamut
selva

dendroloji
lambri
pedavra
takoz

filiz
lata
reçine
terebentin

6.3.Alet-Araç İsimleri (1482)

6.3.1.Türkçe İsimlendirmeler

-aç,-eç yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (27)

akaç	ayıraç	bakaç
boşaltaç	büyülteç	büyüteç
dikeç	donduraç	döveç
indükleç	kaldıraç	kındıraç
püskürteç	sarkaç	sayaç
sıralaç	tıkaç	tokaç
topaç	tutaç	üfleç
üreteç	vuraç	yansıtacı
yoğunlaç	yönelteç	yürüteç

-cak,-cek;-çak,-çek yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (3)

balçak	kapçak	örümcek
--------	--------	---------

-cı,-ci,-cu,-cü;-çı,-çi,-çu,-çü yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (2)

çıkırıkçı	işlemci
-----------	---------

-cık,-cik,-cuk,-cük;-çık,-çik,-çuk,-çük yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (7)

baltacık I	baltacık II	dipçik
kamışçık	kurbağacık	maymuncuk
tekercik		

-dak,-dek yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (2)

çakıldak	ışıldak
----------	---------

-dırık,-dirik,-duruk,-dürük yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (3)

burunduruk	çiğindirik	dişindirik
------------	------------	------------

-ga,-ge yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (3)

elemge

sıyırğa

tutturğa

-gaç,-geç yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (8)

çevirgeç

delgeç

nişangeç

pişirgeç

silgeç

süzgeç

tutturgaç

-gan,-gen yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (3)

bıçırgan

çevirgen

sergen

-gı,-gi,-gu,-gü;-kı,-ki,-ku,-kü yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (19)

bıçkı

burgu I

burgu II

burgu III

burgu IV

çalkı

çevirgi

delgi

gergi

ivgi

kerki

kurgu

küskü

polargı

silgi

sürgü

süzgü

üzengi

yülgü

-gıç,-giç,-guç,-güç yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (5)

angıç

atlangıç

bizlengiç

delgiç

ezgiç

-ı,-i,-u,-ü yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (5)

bileği

bukağı

çalkağı

dağlağı

dişeği

-ıcı,-ici,-ucu,-ücü yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (38)

açıcı

alıcı

artıcı

ateşleyici

ayırıcı

buğulaştırıcı

buharlaştırıcı

buharlayıcı

bulucu

çevirici

denetici

dengeleyici

dönüştürücü

fişkırtıcı

görüntüleyici

gösterici

havalandırıcı

ısıtıcı

ıslatıcı

ışınlayıcı

kaldırıcı

karıştırıcı	kesici	kurutucu
nemlendirici	ozonlayıcı	öğütücü
polarıcı	serpici	sıkıştırıcı
soğutucu	söndürücü	susturucu
ufalayıcı	yağmurlayıcı	yansıtıcı
yazıcı	yükleyici	

-k yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (23)

atık	basak	bastırak
bastırık	bıçak	elek
ellik	fişkirik	kayak
kaydırak	kürek	oturak
pırıldak	susak	süzek
şakıldak	tarak	topak
tutak	yalak	yatık
yayık	yuvak	

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (14)

çakmaklı	çarpılı	çifteli
delikli	dişli	ışınlı
ikizli	pompalı	sustalı
silgi	sürgü	süzgü
üzengi	yülgü	

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (38)

avadanlık	bakımlık	buhurdanlık
buhurluk	cağlık	çakmaklık
çatkılık	damlalık	dengelik
denizlik	dirseklik	dişlik
dövmelik	havluluk	ispirotluk
kalçalık	korluk	kulahlık
lazımlık	limonluk	macunluk
muşluk	musluk	okluk
pulluk	sidiklik	sigaralık
sineklik	suluk	sürmelik
sütlük	tabaklık	testilik
tutmalık	tuzluk	tütsülük
üzlük	yağdanlık	yemlik
yıldırımılık	yumuşamalık	

-maç,-meç yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (10)

almaç	emmeç	kanırtmaç
karmaç	kurutmaç	sıkmaç
soğutmaç	tutamaç	yakmaç
yıkamaç		

-sız,-siz,-suz,-süz yapım ekiyle oluşan alet -araç isimleri (4)

çakmaksız	çiftesiz	damaksız
telsiz		

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşmış olan alet-araç isimleri (116)

azı	balta	barda
bilezik	binit	biz
boynuz	cıdak	cımbar
çamat	çan	çapçak
çapla	çatal	çavun
çekiç	çepin	çıkırık
çımbar	çörtü	çubuk
çükür	daldız I	daldız II
değirmen	deste	dibek
dil I	dil II	dink
diren	düdük	eğe
eşek	gem	gücü
havaneli	havya	hıltar
ıltar	iğ	iğne
kalıç	kalkan	kaltak
kama	kamçı	kamkaz
kargı	kartuk	kasnak
kaşağı	katrak	keleş
keser	keşen	kılıç
kırbaç	kıyık	kızak
kirkit	kirmen	kirtil
kolan	kırbaç	kotan
körük	ocak	ok
oklava	oluk	orak
örçin	ördek	örs
petek	pusat	saban
sarat	seklem	senek
senit	sındı	siğil
soku	sormuk	sübek
süngü	süpürge	süven

şaful	şilte	şiş
takım	tartura	tefe
tekne	tel	tepir
tepsi	terek	terki
tetik	tırkaz	tırmık
tirpidin	toht	tomak
ütü	yaba	yastağaç
yat	yavaşa	yelpaze
yüksük	zıpkin	

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki alet -araç isimleri (24)

ayakçın	bilezik	bişek
burunsak	burunsalık	çalkak
çalkar	çatal	çifte
dizgin	duruk	düven
eğiç	eğirmen	hoppala
itenek	kakıç	kanpanca
salıncak	tartı	teğelti
topla	topuz	yatağan

Tekrar grubu halinde oluşan alet-araç ismi (8)

bızbız	cırcır	çırçır
fısfıs	kaykay	şakşak
takatuka	tırvırı	

İsim tamlaması şeklinde oluşan alet-araç isimleri (379)

adres makinesi	ağ iğnesi	ağ ipliği
ağ kepçe	ağ kurşunu	alamana ağı
alavere tulumbası	alev lambası	alev makinesi
algı bıçağı	ameliyat eldiveni	ameliyat masası
anahtar ağızlığı	anten yükseltici	aşçı baltası
aşı taşı	atlama tahtası	atlama taşı
ayak keseri	ayak makinesi	ay balta
aydemir	ayna tırnağı	bağ bıçağı
bahçe makası	balıkgözü	balya makinesi
banka kartı	banyo bataryası	banyo küveti
baskı kalıbı	basma kalıbı	baş bıçağı
bayrak direği	benzin pompası	berber koltuğu
bijon anahtarı	bileği taşı	boşluk tulumbası

boyacı sandığı
boya kutusu
buhar kazanı
buhar valfi
buz kalıbı
canavar düdüğü
cankurtaran simidi
cep feneri
cep televizyonu
çamaşır makinesi
çekme makinesi
çelik kalem
çengel sakızı
çiçek dürbünü
daktilo makinesi
dalgaç gözlüğü
değirmen taşı
deney kabı
deniz aynası
dişçi koltuğu
dizüstü
domuztırnağı
el değirmeni
elektrik dinamosu
elektrik fincanı
elektrik üretici
elektron mikroskobu
el keseri
emme basma tulumbası
enerji kaynağı
fotoğraf makinesi
gaz lambası
gres pompası
hacamat baltası
hamal sırtığı
hamur tahtası
hava gazı fırını
heykelci kalem
horozayağı
ışınltı lambası
idare lambası
indüklem makinesi
ispirto ocağı
jet motoru
kahve dolabı
kalem açacağı

boyacı fırçası
boyama kazanı
buhar kurutucusu
bulaşık eldiveni
camcı elması
can direği
cankurtaran şamandırması
cep saati
cırcır kolu
çamaşır mandalı
çekme halatı
çelik metre
çevirme ağı
çirişçi çanağı
daktilo şeridi
dalgaç tüpü
demirci mengenesi
deney tüpü
dikiş makinesi
diş fırçası
doğal gaz sayacı
döşemeci çivisi
el duşu
elektrik düğmesi
elektrik ocağı
elektrik zili
el feneri
el oltası
emniyet supabı
farekuyruğu
gaz dedektörü
gaz maskesi
güç kaynağı
hacamat şişesi
hamam takımı
hamur teknesi
hava gazı sayacı
hırsız anahtarı
ışık çanağı
idam sehpası
iklimleme cihazı
İngiliz anahtarı
işaret fişegi
kahve değirmeni
kahve makinesi
kalorifer kazanı

boya kalemi
boya tabancası
buhar makinesi
bulaşık makinesi
cam çivisi
cankurtaran düdüğü
cenaze levazımatı
cep telefonu
çalgi orağı
çamur kalem
çektirme ağı
çember makası
çipir makinası
çoğaltma makinesi
dalgalı akım üretici
dalyan ağı
denek taşı
denge kalası
dikiz aynası
diyaliz makinesi
domuz ayağı
ek bileziği
elektrik anahtarı
elektrik feneri
elektrik sayacı
elektron lambası
el kantarı
el telsizi
emzik borusu
faz kalem
gaz göstergesi
gaz pedalı
güneş saati
hafif makineli
hamam taşı
hava boşaltma makinesi
hesap makinası
hırsız feneri
ışınım alıcısı
idare kandili
iğdemir
iniş takımları
izabe fırını
kahve dibeği
kalandır makinası
kambura makinesi

kamış kalem
kapı kolu
kargaburnu
kaval tüfek
kedigözü
kitap açacağı
koltuk değneği
konnektör pensi
kopya kalemi
kulak tıkacı
kum torbası
kurutma kabı
kuyumcu terazisi
lavabo musluğu
lokma başlığı
maket bıçağı
mareşallik asası
mısır kalburu
nakış makinesi
odun sobası
ordövr tabağı
papağan anahtarı
pastav makinesi
petrol lambası
piyano menteşe
püskürtme tabancası
saban demiri
salkım topu
satranç takımı
seçim sandığı
servis asansörü
sıçankuyruğu
silme makinesi
sinyal lambası
sofra tahtası
su bardağı
su borusu
su çıkırığı
su ısıtıcısı
su tankeri
su testisi
su türbini
sürfile makinası
şarap çanağı
şeytanfeneri

kantar topu
kapı mandalı
karpit lambası
kaynak makinesi
kıl testere
koçbaşı
kondisyon aleti
konsol saati
kör çapa
kuluçka makinesi
kum saati
kurutma makinesi
lamba karpuzu
lav silahı
lüks lambası
mantar tabancası
masa saati
mum ampul
neon lambası
olta iğnesi
oyun masası
paravan menteşesi
patinaj zinciri
piknik tüpü
piyata eğe
rüzgârgülü
saban kulağı
satranç tahtası
sayı boncuğu
sefer taşı
ses aleti
sıçrama tahtası
silme tahtası
sis bombası
spot lambası
su bidonu
su cenderesi
su değirmeni
su kabı
su taşı
su topu
süpürge çalısı
sürgü kolu
şarap fıçısı
taharet borusu

kapak takımı
kapı tokmağı
karpuz fener
keçitırnağı
kıyı tırnığı
kol değirmeni
kondisyon bisikleti
kontrol saati
kör kandil
kumaş mengenesi
kurşun kalem
kuyu bileziği
lavabo bataryası
leylek gagası
macun küreği
marangoz mengenesi
meydan saati
mühür pensi
ocakeşegi
olta takımı
ökse çubuğu
park saati
perçin tabancası
pis su borusu
püskürtme makinası
saat camı
sağım makinesi
satranç taşı
sayı göstergesi
sepet sandık
ses aygıtı
silme kalıbı
sinema perdesi
sis lambası
su altı flaşı
su bombası
suç aleti
su dolabı
su saati
su terazisi
su tulumbası
sürfile makası
süt taşı
şerit metre
tahta kaşık

taşçı tarağı
tavukayağı
teksir makinesi
tel fırça
tepegöz lambası
tesviye aleti
tırış bıçağı
tırnak makası
tost makinası
tuvalet masası
ütü masası
vargele halatı
yağ lambası
yalan makinesi
yangın merdiveni
yangın tuluması
yayık makinesi
yaylı terazi
yazı makinesi
yemek tablası
yorgan iğnesi
zembek kutusu
zikkak makinası

tavan süpürgesi
tay tay arabası
telaffuz cihazı
telyazı
tepe lambası
tezgâh mengenesi
tırış fırçası
top mermisi
trafik lambası
ütü altlığı
ütü tahtası
vargel tezgâhı
yakıt göstergesi
yangın bombası
yangın musluğu
yaprak makinesi
yay kabzası
yazboz tahtası
yazı tahtası
yıldırım siperi
yön belirteci
zımpara kâğıdı

tavşan anahtarı
T cetveli
televizyon alıcısı
tepegöz
testere çaprazı
tınaz makinesi
tırış taşı
topuk demiri
tulumba kolu
ütü makinesi
üzengi kayışı
yağ çubuğu
yalancı meyve
yangın hortumu
yangın söndürücü
yaya çivisi
yay kolu
yazıcı cihazı
yelken iğnesi
yol işaretleri
yük asansörü
zımpara taşı

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan alet-araç isimleri (122)

akma hançer
aşırma kayış
beyaz baston
beyzbol sopası
buharlı ütü
çanak anten
çatal bel
çatal kargı
çatal zıpkın
çengelli iğne
çifte nağra
derin soğutucu
dizüstü bilgisayar
duy priz
elektrikli daktilo
elektronik beyin
floresan lamba
gömme kilit

ana saat
ayarlı pense
beyaz perde
bindirme kilit
buzlu cam
çanak üzenği
çatal çivi
çatal kundak
çek valf
çift dirsek
delici kılıç
dilli düdük
dokuzaltmışbeş
dürtücü kılıç
elektrikli ısıtıcı
elektronik saat
forma araç
hırsız kelepçe

asma merdiven
bant zımpara
beylik tabanca
buharlı makine
cırcır delgi
çatal ayak
çatal iğne
çatalı iğne
çek vana
çift çubuk
derin dondurucu
disk zımpara
dokuzaltmışbeşlik
elektrikli basaç
elektrikli sandalye
fenerli burgu
fort pense
ıraksak mercek

iki telli
kabarcıklı düzeç
kara kutu
kayık salıncak
kuru filitre
kutulu telefon
makinelı tüfek
optik okuyucu
pomel menteşe
rakorlu musluk
set üstü ocak
sustalı çakı
takma ayak
takma kirpik
telsiz telefon
termal kamera
termoelektrik pil
toplu tabanca
uzaktan kumanda
üç çatal
yazar kasa
yürüyen merdiven
zigon sehpa

ip merdiven
kancalı iğne
kara saban
kelebek gözlük
kuru filitre
lokma anahtar
mikrodalga fırın
panel köprü
pompalı silah
renkli televizyon
stop valf
şifreli çanta
takma bacak
takma kol
telsiz telgraf
termoelektrik çifti
tırtıllı bıçak
topuzlu kilit
uzun diş
yağlı ip
yedialtmışbeş
yüzer top
zilli maşa

İspanyol kilit
karadağlı
kartlı telefon
kulplu beygir
kurusıkı
makinelı tabanca
mobil telefon
piçsinek
pompalı tüfek
saatli bomba
suni peyk
şifreli kasa
takma diş
takma saç
tel zımba
termoelektrik maşa
toplu iğne
tükenmez kalem
uçayak
yatık çift
yüksek fırın
zıvanalı vida

İsim-fiil ekleriyle oluşan alet-araç isimleri (10)

akaçlama
kantarma
kazma
uçurtma

çakmak
kaptırma
saçma

dikme
kavrama
sürme

Sıfat-fiil ekleriyle oluşan alet-araç isimleri (14)

açacak
çakar
delecek
tutacak

açar
çেকেcek
kıracak
tükenmez

açar
çezecek
sıkacak

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan alet-araç isimleri (30)

akımtoplar

alaybozan

altıpatlar

belgegeçer	betonkarar	biçerbağlar
biçerdöver	bilgisayar	bilgiyazar
böceksavar	buzçözer	depremçizer
depremyazar	findikkıran	tanksavar
nemdenetir	pürüzalır	roketatar
sesyayar	sesyazar	sıcaklıkyayar
uçaksavar	uzunçalar	yay çizer
yelkesen	yelkıran	yelkovan
yıldırımkıran	yıldırımsavar	yivaçar

Bir isim ve bir fiilin birleşmesiyle oluşan alet-araç isimleri (7)

çekberi	çiğerdeldi	gelberi I
gelberi II	gelberi III	gelberi IV
vargele		

İki fiilin birleşmesiyle oluşan alet-araç isimleri (3)

çakaralmaz	vargel	yürür çalar
------------	--------	-------------

6.3.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli alet-araç isimleri (66)

adese	ahize	akrep
akva	cebire	cembiye
cep	cetvel	cihaz
edevat	fevvare	fiskiye
hadde	hamlaç	hamut
harbe	heybe	hokka
idare	imbik	kalbur
kandil	kantar	kapan I
kapan II	kefe	kerpeten
kullap	kumkuma	lâm
mablak	mahmuz	makta
mandal	masat	mastar
maşa	matara	matkap
mercek	merdane	mıskala
miftah	misvak	rakkas
raptiye	reze	saat I
saat II	sadak	safiha
sahan	sandık I	sandık II
sarnıç	satır	saykal

sele
şemsiye
tencere

sikke
tabut
terbiye

silah
tandır
üstüvane

Farsça kökenli alet-araç isimleri (79)

buhurdan
cendere
çark
çevgen
çuvaldız
gergef
havan
işkence
kemane
külünk
marpuç
mih
mühre
nacak
neşter
pesüs
rende
suntıraç
şişhane
tava
terazi
testi
tiğ
ustura
zencir
zırh
zincir

cangıl
cop
çerağ
çıra
destere
gürz
havut
kelepçe
kevgir
leğen
menteşe
mum
mühresenk
nal
nişangâh
pul
sepet
şahmerdan
tahra
teber
teskere
teşt
tiğ
zemberek I
zimba
zıvana

cehre
çalpara
çengel
çırakma
dürbün
hançer
hızar
kelepser
kildan
mala
merdiven
muşta
mühür
nargile
pervane
raht
silindir
şişe
tahtirevan
tebeşir
testere
tezgâh
tüfek
zemberek II
zımpara
zil

Arapça veya Farsça birleşik isim şeklinde oluşan alet-araç isimleri (5)

davlumbaz
nalça

elmastraş
şamdan

kalemtraş

Batı kökenli alet-araç isimleri (411)

adaptör

agraf

agrandisör

agrega
akvaryum
ambalaj
anadut
anten
aspiratör
bağet
bankamatik
barbekü
batöz
betoniyer
biyel
bocurgat
brülör
buşon
carcur
civata
çapari
davya
defibratör
dekoder
diktafon
dipfriz
dizel
ejektör
elektrofon
elektromıknatıs
endoskop
epe
falçata
fanus
fernez
filaman
fiş
floresan
forseps
freze
gale
gazojen
gönye
helke
hoparlör
ırgat
ıstaka
ilistir

akü
alternatör
amplifikatör
anahtar
arbalet
atari
baltrap
bankomat
baskül
bavul
bilboard
biyomikroskop
boylar
buat
buton
cımbız I
conta
daktilo
dedantör
defroster
desikatör
dimmer
disket
dorse
ekvatorial
elektrokardiyograf
elektromotor
enjektör
etüv
falçete
faril
firça
filariz
fişe
flüoresan
fotofiniş
fünne
galvanoskop
gırgır
gramafon
hellyograf
huni
ırıp
ıstar
iskarpela

akümülatör
alyan
ampul
analizör
asansör
ataş
balyoz
bant
batarya
baston
bisturi
blender
brovning
bumerang
büz
cımbız II
çapa
daktilograf
dedektör
deklanşör
difana
dinamo
diyafon
dübel
elektro
elektrometre
elektroskop
entertip
faks
fan
fener
fırın
filtre
flit
flüoresans
fotoskop
füzen
gastronoskop
giyotin
gril
hidrofor
ıgırp
ıskarpela
ızgara
İspanyolet

ispatula
izbiro
jilet
kamera
karabina
kardiyoskop
katafot
kiklatron
kolektör
kompresör
korniş
krank
kuvöz
lamel
lens
linotip
lüks
makas
maltız
mancmık
mapa
mavruka
mengene
mikrofon
mitralyöz
monotip
mufla
nodul
olta
ökse
palanga
palet II
panjur
paratoner
parter
pena
pense I
periskop
pil
pipet
pisuvar
plançete
polariskop
ponton
pres

ispit
jeneratör
kadran
kamineto
karbüratör
kartuş
kavela
klakson
kepçe
konkasör
kosa
kriko
küstere
lap-top
levye
lokomobil
maçuna
makine
malya
manivela
markör
mavzer
menisk
mikroskop
modem
motor
multipleks
obüs
oparlör
öreke
palaska
palyoş
paraka
paravan
paten
pens I
pense II
pert
pim
piryol
piştov
planya
pompa
portbebe
print

istika
jikle
kaleydoskop
kampana
kardiyograf
kasatura
kerata
klima
kombi
kopça
köstere
kumanda
lamba
lazer
limaki
lup
makara
malafa
mamografi
mayeto
martin
mazgal
mibzer
mikser
monokl
motorbot
murç
oftalmoskop
otomat
pala
palet I
pancur
parakete
paravana
pedal
pens II
pergel
pikap
pinel
piston
plak
plaster
ponpon
pranga
priz

projektör I
puantör
pünez
radyo
rakor
reflektör
reseptör
rezistans
rot
rögar
röntgen
rustik
sam
sedye
seloteyp
semaver
sinematograf
sismograf
soba
sonar
spiral
stenotip
stetoskop
susta
şalter
şarapnel
şasi
şofben
takoz
telem
telesine
teleskop
termosifon
tırpan
tirlin
torpil
trapez
turnike
tüp
usturpa
vana
varil
vibratör
video

projektör II
pusula
radar
radyotelefon
raspa
regülatör
revolver
roket
rotatif
rölanti
rulet
saçula
santrifüjör
selektör
selviçe
semer
siperisaika
sistire
soket
sonda
sprey
stent
stilo
sübab
şamandıra
şarjör
şırınga
şövale
tapa
teleobjektif
telesinema
televizyon
termostat
tirbuşon
tomahavk
trampfen
trotnet
turno
türbin
valf
vantilatör
varyos
vida
videobant

protez
pülverizatör
rayatör
raket
redresör
reiber
rezervuar
rondela
rotıl
röle
rulman
sakuleta
sardun
selobant
semafor
silikon
siren
skorbort
somun
spatula
sten
stereoskop
supap
sünger
şanzıman
şaryo
şiber valf
tabildot
telefon
teleradar
teleskobik
termos
teyp
tirle
tornavida
transistör
tulumba
tuval
uskur
valiz
vantuz
vasistas
vidanjör
videoteyp

vinç
volan

viyol
zelve

vizör
zigon

**Değişik kaynaklı kelimelerden oluşan birleşik isim şeklindeki
alet-araç isimleri (4)**

çıramoz
tabanca

florişıl

flüorişıl

6.4. Ayakkabı ve Ayakkabı Unsuru İsimleri (62)

6.4.1 Türkçe İsimlendirmeler

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri(3)

ökçeli pençeli topuklu

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri (4)

bacaklık dizlik terlik
tutmalık

-sız,-siz,-suz,-süz yapım ekiyle oluşan ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri (2)

ökçesiz topuksuz

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri (3)

bağcık sokman topuk

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşmış olan ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri (13)

başmak çarık çizme
edik kalavra kalevra
kelik kes ökçe
paşmak saya şıpıdık
tomak

Tekrar grubu şeklinde oluşan ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri (1)

şıpşıp

İsim tamlaması şeklinde oluşan ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri (6)

ayakkabı bombe bezi buz pateni
mercan terliği natır nalını yumurta ökçe

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri (1)

külotlu çorap

6.4.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri (4)

çorap	mest	nalın
yemeni		

Farsça kökenli ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri (4)

lapçın	papuç	pençe
postal		

Doğu kökenli ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri (1)

tokyo

Batı kökenli ayakkabı ve ayakkabı unsuru isimleri (20)

bot	çapula	iskarpın
kalçın	konç	krampon
kundura	lastik	maskarata
mokasen	patik	pjanta
potin	rugan	sandal
sandalet	soket	şoset
şoson	takunya	

6.5.Balık İsimleri (302)

6.5.1 Türkçe İsimlendirmeler

Farklı eklerden oluşan tek örnek şeklindeki balık isimleri (6)

çamurcuk	çapak	dağalası
dikence	dişli	gelincik

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan balık isimleri (8)

eğrez	gördek	kalkan
sudak	tekir	tombik
tombilik	tombilya	

İsim-fiil ekleriyle yapılan balık isimleri (2)

çirozlaşma	çirozlaşmak
------------	-------------

-lar,-ler çekim ekiyle yapılan balık isimleri (17)

çopurinagiller	çotiragiller	hanigiller
harharyasgiller	iskorpitgiller	ispinozgiller
izmaritgiller	kefalgiller	kefaller
kelergiller	levrekgiller	lüfergiller
mesingiller	mezgitgiller	sardunyangiller
sazangiller	uskumrugiller	

İsim tamlaması şeklinde balık isimleri (122)

ada balığı	akınkayası	akya balığı
ateş balığı	ay balığı	ay balığıgiller
ay balığı	berber balığı	camgöz
cennet balığı	cennet balığıgiller	çaça balığı
çamur ıgrı bı	çarpan balığı	çatalkuyruk
çingene palamudu	çupra balığı	defneyaprağı
denizalası	denizgüzeli	deniziğnesi
denizkedisi	denizilkisi	dil balığı
dip ağı	dip balıkçılığı	domuz balığı
dülger balığı	engel balığı	fener balığı
gölalası	gölge balığı	gölge balığıgiller
gümüş balığı	gümüş balığıgiller	gün balığı
inci balığı	ispermeçet balinası	istavrit azmanı
kadırga balığı	kâğıt balığı	kâğıt balığıgiller

kalkan balığı
kaya balığı
kayış balığı
keler balığı
kılıç kuyruk
kiliz balığı
kömür kayası
kum balığı
kurbağa balığı
kurdele balığıgiller
marangoz balığı
mesin balığı
nar balinası
ördek balığı
papaz balığı
peygamber balığı
sandık balığıgiller
şerit balığı
tatlı su ıstakozu
tatlı su levreği
testere balığıgiller
ton balığı
turna balığı
uyuşturan balığı
yayın balığı
yılan balığı
yunus balığı

kalkan balığıgiller
kaya balığıgiller
kedi balığı
kılıç balığı
kırlangıç balığı
kolan balığı
köpek balığı
kum balığıgiller
kurbağa balığıgiller
lodos balığı
maymun balığı
mesin morinası
olta balığı
öz kedi balığıgiller
papaz balığıgiller
saban balığı
saz kayası
taş balığı
tatlı su kayası
tavuk balığı
tirhoz vohozu
topbaş balık
turşu balığı
üzgün balığı
yayın balığıgiller
yılan balığıgiller
yunus balığıgiller

kamer balığı
kaya hanisi
kedi balığıgiller
kılıç balığıgiller
kırlangıç balığıgiller
koruk lüferi
köpek balıkları
kum kayası
kurdele balığı
Malta palamudu
mercan balığı
mürekkep balığı
öküz balığı
pamuk balığı
pervane balığı
sandık balığı
somon balığı
taş levreği
tatlı su kefali
testere balığı
tokmakbaş
torpil balığı
tütün balığı
yaygı balığı
yelken balığı
yılanığnesi

Sıfat tamlaması şeklinde balık isimleri (41)

acı balık
aklevrek
altıparmak
aynalı sazan
çivisiz kalkan
dikenli yüzgeçliler
kababurun
karagöz
kızıl kanat
sarıbalık
sarıkanat
uçan kefal
yassı balıklar
yıldız omurlular

akbalık
alabalık
amber balığı
azmankaya
dikenli balık
horozbina
kalay balık
karakeçi
pullu sazan
sarıgöz
sarıkuyruk
uçar kefal
yazılı hani
zırhlı balık

akkefal
alabalıkgiller
antenli balık
bıyıklı balık
dikenli balıkğiller
horozbinagiller
karabalık
kemikli balıklar
sarıağız
sarıhani
tüm başlılar
uzun levrek
yeşilsazan

Sıfat-fiil grubundan oluşan balık isimleri (1)

zindandelen

6.5.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Farsça kökenli balık isimleri (1)

kötek

Batı kökenli balık isimleri (104)

afis	anavaşya	aterina
barbunya	bargam	barlam
barsam	corum	çamça
çamuka	çavela	çinakop
çipura	çiroz	çitar
çitari	çopra	çopurina
çotira	çupra	çurçur
diplarya	dubar	falyanos
fangri	fanya	gaco
hani	harharyas	ıskarmoz
ilarya	iskorpit	ispari
ispendek	ispinoz	istavrit
istorongilos	işkine	izmarit
kalamar	kalinós	kancur
kaşalot	kefal	kikla
kofana	koloridye	kolyoz
kraca	kupes	labros
lagos	lahos	lakoz
levrek	lipari	lipsos
lota	lüfer	magri
marya	mazak	melanurya
merlanos	mezgit	mıgri
morina	murana	narval
orfoz	orkinos	paçoz
palamut	papalina	parpa
perki	piçuta	pirana
plati	ringa	sardalye
sardunya	sarpa	sazan
sinagrit	sinarit	som
somon	sübye	şendere
şip	taranga	telfin
tersi	tırpana	tirhoz
tirsi	torik	trakunya
trança	uskumru	vatoz
vonoz	zargana	

6.6.Başlık İsimleri (86)

6.6.1. Türkçe İsimlendirmeler

-gı,-gi,-gu,-gü ; -kı,-ki,-ku,-kü yapım ekiyle yapılan başlık isimleri (3)

bürgü çatkı çelgi

-k yapım ekiyle yapılan başlık isimleri (4)

bürük dolak kıvrak
sarık

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşturulan başlık isimleri (4)

başlık kalpaklık tepelik
yağlık

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan başlık isimleri (18)

börk börkenek çeki
çevre değirmi dolambaç
duvak gözene ışkırak
kabalak kalak kalpak
kavuk leçek papak
tolga yaşmak yazma

İsim-fiil eki ile oluşturulan başlık isimleri (7)

boyama çalma çelme
dolama örtme tartma
yeldirme

İsim tamlaması şeklinde oluşan başlık isimleri (5)

baş bezi başörtü baş örtüsü
çelik başlık silindir şapka

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan başlık isimleri (3)

altınoluk dalfes kolonyal şapka

İsim ve fiil unsurlarının birleşmesiyle oluşan başlık isimleri (1)

kaşbastı

6.6.3. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli başlık isimleri (14)

agel	arakiye	aziziye
dalyasan	kallavi	kefiye
miğfer	sikke	taç
takke	yemeni	

Farsça kökenli başlık isimleri (8)

çember	destar	destari
külâh	poşu	serpuş
tülbent	türban	

Batı kaynaklı başlık isimleri (19)

bandana	barata	baret
bere	bone	eşarp
kalafat	kalensöve	kanotiye
kapela	kapüşon	kask
kasket	kep	kukuleta
melon	panama	üsküf
viziyer		

6.7.Bina Unsuru İsimleri (160)

6.7.1.Türkçe İsimlendirmeler

-anak,-enek yapım ekiyle oluşan bina unsuru isimleri (2)

geçenek gözenek

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan bina unsuru isimleri (7)

cumbalı daireli damlı
dayaklı demirli kirişli
şahnişinli

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan bina unsuru isimleri (13)

ayazlık damlalık denizlik
hamamlık korkuluk maltalık
sahanlık selamlık suluk
yükçük

-sız,-siz,-suz,-süz yapım ekiyle oluşan bina unsuru isimleri (3)

camsız cumbasız damsız

-t yapım ekiyle oluşan bina unsuru isimleri (2)

açıt arkıt

Farklı ekten oluşan tek örnek şeklindeki bina unsuru isimleri (7)

ayakçak dayak gezinti I
gezinti II giriş sekmen
sütuncuk

Yapım eki almamış veya aldığı halde kapışmış bina unsuru isimleri (13)

cağ dalan dam I
dam II dere direk
eşik kapı oda
öreke söve süve
tavan

revak
sofa

sahn

sakaf

Farsça bina unsuru isimleri (7)

ayvan
kâgir
sütun

cam
kâgir

eyvan
kiler

UNSURLARI FARŞA OLAN TAMLAMA VE BİRLEŞİK İSİM ŞEKLİNDE OLUŞAN BİNA UNSURU İSİMLERİ (5)

cihannüma
şehnişin

şahniş
tahtaboş

şahnişin

Batı kaynaklı bina unsuru isimleri (22)

apartman
depo
hol
lavabo
ruf
taraça
tırabzan
vestiyer

asmolen
friz
kabine
lobi
salamanje
teras
tuvalet

avlu
galeri
koridor
mertek
salon
terasa
veranda

6.9.Çiçek ve Çiçek Unsuru İsimleri (357)

6.9.1.Türkçe İsimlendirmeler

-cık,-cik,-cuk,-cük;-çık,-çık,-çuk,-çük yapım ekiyle oluşan çiçek ve çiçek unsuru isimleri (3)

başakçık başçık gelincik

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan çiçek ve çiçek unsuru isimleri (2)

ballık çiçeklik

Farklı eklerden oluşan tek örnek şeklindeki çiçek ve çiçek unsuru isimleri (3)

çiçeğimsi çiçeksi sütlüce

İsim-fiil ekleriyle oluşan oluşan çiçek ve çiçek unsuru isimleri (8)

çiçekleme çiçeklemek çiçeklendirme
çiçeklendirmek çiçekleniş çiçeklenme
çiçeklenmek çöpleme

Sıfat-fiil grubu ekleriyle oluşan oluşan çiçek ve çiçek unsuru isimleri (5)

bacakkıran günebakan hoşkuran
kardelen yediveren

-lar,-ler çekim ekleriyle oluşan çiçek ve çiçek unsuru isimleri (14)

gelincikgiller gülgiller hodangiller
karanfilgiller ladengiller manolyagiller
menekşegiller nergisgiller nilüfergiller
salepgiller süsengiller zakkumgiller
zambakgiller zencefilgiller

İsim tamlaması şeklinde oluşan çiçek ve çiçek unsuru isimleri (212)

abdestbozan otu acemborusu acem lalesi
Afrika menekşesi ağaç küpesi ağaç minesesi
ağı ağacı ağı çiçeği ahududu

akşamsefası
amber çiçeği
aslanagzı
ateş çiçeği
ayı gülü
balçiçeği
bektaşıkavuğu
camgüzeli
Cezayir menekşesi
çadır çiçeği
çanta çiçeği
çiçek sapçığı
çiçek tozu
Çin gülü
çobaniğnesi
çoban tarağı
çörek otu
çuha çiçeğigiller
dağ reyhanı
demir diken
dolama otu
domuz otu
eltieltiyeküstü
fare otu
gecesafasıgiller
Girit kekiği
günâşık
güneştopu
güzelhatun çiçeği
hanumeligiller
Hint çiçeği
Hint leylağı
horozibiği
ıtır çiçeği
kabakulak otu
kadife çiçeği
kandamlası
kar çiçeği
kaşık otu
keçisedefi
kese çiçeği
kır çiçeği
kızkalbi
kudret narı
kurt bağı

Alman papatyası
andız otu
aslankulağı
atlas çiçeği
ayıkulağı
basur otu
beşparmak otu
canavar otu
ciğer otu
çan çiçeği
çiçek durumu
çiçek sapı
çiçek yaprağı
çiriş otu
çobanpüskülü
çoban tuzluğu
çöreotu
dağ dalak otu
danaburnu
deniz menekşesi
dolama otugiller
ebegümeci
eşekkulağı
fırıldak çiçeği
gelin çiçeği
gugu çiçeği
gün çiçeği
gün gülü
hançer çiçeği
hasekiküpesi
Hint fıstığı
Hint safranı
Isparta gülü
japon gülü
kadındüğmesi
kahkaha çiçeği
kandıra ağacı
kar diken
katırkuyruğu
kedi nanesi
kına çiçeği
kır gülü
koyungözü
kurbağazehri
kuşekmeği

alpyıldızı
Ankara çiğdemi
aslankuyruğu
avcı otu
bakla çiçeği
begonyagiler
boy otu
canavar otugiller
civanperçemi
çan çiçeğigiller
çiçek pazarı
çiçek soğanı
Çin anasonu
çobandegneği
çobanpüskülügiller
çoban mersini
çuha çiçeği
dağ lalesi
deli otu
devetabanı
domuz diken
ebegümecigiller
farekulağı
gecesafası
geyik otu
gülhatmi
gündüzsefası
güz çiğdemi
hanumeli
havvaanaeli
Hint fülü
horozgözü
ışık aylası
kabak çiçeği
kadıntuzluğu
kanarya çiçeği
kandil çiçeği
kasık otu
keçisakalı
kelebek çiçeği
kına çiçeğigiller
kırlangıç otu
köpekkayası
kurbağazehrigiller
kuzu kulağı

kükürt çiçeği
Latin çiçeği
limon otu
mahmuz çiçeği
melek otu
meyan kökü
mum çiçeği
orman gülü
pelin otu
rezede çiçeği
saksıgüzeli
saray menekşesi
soğan çiçeği
superisi
şeker kamışı
şeytintersi
tatlı su gelinciği
telgraf çiçeği
türüz otu
yaban gülü
yaban yasemini
yayla çiçeği
yoğurt çiçeği

küpe çiçeği
Latin çiçeğigiller
loğusa otu
Manisa lalesi
meryemana dikenini
mısır yasemini
mübarek otu
oya çiçeği
peygamber çiçeği
saat çiçeği
salon çiçeği
saraypatı
su karanfili
su yoncası
şerbetçi otu
şifa otu
tavşanağzı
turnaayağı
venüsçarığı
yaban mersini
yakı otu
yayla gülü
yüksük otu

küpe çiçeğigiller
lavanta çiçeği
mahmur çiçeği
mastı çiçeği
meryemanaeldiveni
muhabbet çiçeği
nergis zambağı
öküzgözü
pisik otu
sakar otu
saray çiçeği
sığırkuyruğu
su keteni
süpürge otu
şeytan otu
taşkıran çiçeği
tavşankulağı
turnagagası
yaban defnesi
yaban sümbülü
yavşan otu
yıldız çiçeği

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan çiçek ve çiçek unsuru isimleri (36)

acı çiğdem
akzambak
ballıbabagiller
deliboynuz
ekşikulak
karaçalı
kızılkantarın
kökten çiçekli
sarıağı
sarıçiğdem
sarızambak
yabani menekşe

akasma
asılmış adam
çiçekli bitkiler
delice bakla
hercai menekşe
karakafes
kızılkantarongiller
mormenekşe
sarıçalı
sarıpatya
top zambak
yabani mercanköşk

akçöpleme
ballıbaba
çok yıllık
dikenli meyan
karabaş
katmerli badem
kızılyaprak
mor salkım
sarıçiçek
sarısabır
yabani gül
yalancı safran

6.9.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli çiçek ve çiçek unsuru isimleri (19)

hardal

hatmi

ıtır

kaktüs
leylak
reyhan
zafran
zencefil

karanfil
mahmude
safran
zakkum

kudüm
nane
tefarik
zambak

Farsça kökenli çiçek ve çiçek unsuru isimleri (17)

benefşe
gül
lale
nar
nilüfer
yasemin

erguvan
hezaren
mahunya
nardin
rezene
zerrin

gonca
kamelya
menekşe
nergis
süsen

Arapça kökenli kelimelerden oluşan tamlama şeklinde çiçek ve çiçek unsuru isimleri (2)

aynısefa

hüsnüyusuf

Farsça kelimelerden oluşan birleşik kelime şeklindeki çiçek ve çiçek unsuru isimleri (4)

merzengüş
zülfarus

şebboy

zülfaris

Unsurları Arapça ve Farsça olan tamlama halinde çiçek isimleri (1)

çarkıfelek

Batı kökenli çiçek ve çiçek unsuru isimleri (31)

açalya
arnika
begonvil
demet
kantaron
koka
lavantin
manolya
ortanca
petunya
tatula

açelya
aspidistira
begonya
difenbahya
kapuçin
krizantem
lobelya
ofris
papatya
ravent

anemon
azelya
dalya
fesleyen
katalpa
laden
lotus
orkide
pelin
rezede

6.10.Derece İsimleri (669)

6.10.1.Türkçe İsimlendirmeler

-ca,-ce ; -ça,-çe yapım ekiyle oluşan derece isimleri (30)

alçakça	azca	binlerce
bolca	boyca	boyunca
bunca	büyükçe	çokça
darca	defalarca	derince
devce	dolgunca	enlice
epeyce	epeyice	genişçe
hacimlice	hafifçe	kabaca
kilometrelerce	kocamanca	ortanca
şunca	taşkınca	ufakça
ufarakça	uzunca	yavaşça

-cak,-cek,-çak,-çek yapım ekiyle oluşan derece isimleri (2)

büyücek	çöğüncek
---------	----------

-cık,-cik,-cuk,-cük;-çık,-çik,-çuk,-çük yapım ekiyle oluşan derece isimleri (10)

alçacık	azıcık	dapdaracık
daracık	dasdaracık	minicik
minnacık	şuncacık	ufacık
yavaşçacık		

-k yapım ekiyle oluşan derece isimleri (2)

eksik	minik
-------	-------

-le,-le yapım ekiyle oluşan derece isimleri (5)

fazlasıyla	gayetle	gırla
tamamıyla	yığınla	

-lı,-li,-lü yapım ekiyle oluşan derece isimleri (3)

dehşetli	endazeli	enli
----------	----------	------

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan derece isimleri (31)

adımlık	aleladelik	arabalık
arşınlık	beraberlik	beşincilik
beşlik	bolluk	çalımlık
çiğnemlik	çoğunluk	dayanırılık
dokuzunculuk	dördüncülük	enlilik
fazlalık	fırnlık	fincanlık
genlik	grosstonluk	gümrahlık
ikincilik	kaşıklık	kiloluk
küfelik	litrelük	metrelük
satımlık	tadımlık	taşımık
yudumluk		

-m yapım ekiyle oluşan derece isimleri (14)

çağrım	dolam	dönüm
erim	içim	kavram
sıkım	suvarım	tadım
tutam	yarım	

-ncı,-nci,-ncu,-ncü yapım ekiyle oluşan derece isimleri (13)

altıncı	beşinci	dokuzuncu
---------	---------	-----------

-rak,-rek yapım ekiyle oluşan derece isimleri (2)

alçarak	ufarak
---------	--------

-sız,-siz,-suz,-süz yapım ekiyle oluşan derece isimleri (3)

derecesiz	endazesiz	milsiz
-----------	-----------	--------

Farklı eklerden oluşan tek örnekler şeklindeki derece isimleri (20)

artık	aşırı	bayağı
berenarı	büyüksü	dilim
doruk	düzeç	düzey
eder	eşit	ezici
kocaman	koşam	verdi
yarımşar	yüksek	

Yapım eki almamış veya aldığı halde kalıplaşmış olan derece isimleri (44)

ağır	alçak	alt
anca	ancak	arşın
askat	az	bel
bol	boy	böyle
buçuk	bütün	büyük
çap	çeki	çekül
çimdik	çitmik	çoğu
çoğun	çok	damla
dar	derin	elçim
en	geniş	gıdım
gömlek	ilk	kulaç
mut	orta	son
taban	tavan	ufak
uzun	yakın	yarı
yavaş	yük	

İyelik eki ile yapılan derece isimleri (2)

dahası	dolusu
--------	--------

Ayrılma ekiyle oluşan derece isimleri (2)

fazladan	ilkten
----------	--------

Yönelme eki ile oluşmuş derece isimleri (3)

derinlemesine	doyasıya	şöylesine
---------------	----------	-----------

Pekiştirme şeklinde oluşan derece isimleri (14)

apaz	büsbütün	dapdar
dapdaracık	dasdaracık	depderin
dopdolu	epey	epeyce
epeyi	epeyice	koskoca
koskocaman	upuzun	

İkileme şeklinde oluşan derece isimleri (49)

alay alay	anha minha	ardın ardın
-----------	------------	-------------

aşağı yukarı
az az
basamak basamak
bol bol
ceste ceste
çok çok
derin derin
eksik artık
fersah fersah
hafif hafif
ılgıt ılgıt
kat kat
tamamı tamamına
tek tük
ucuz ucuz
zilzurna

aşırı taşırı
azar azar
batsat
boy boy
çamçak çamçak
damla damla
dilim dilim
enikonu
gani gani
haydi haydi
ifrat tefrit
minimini
tamı tamına
tümen tümen
ufak ufak

avuç avuç
az çok
beş on
bütün bütün
çarşaf çarşaf
derece derece
dirhem dirhem
etek etek
gıdım gıdım
ıklım tıklım
kademe kademe
şöyle böyle
tam tamına
ucun ucun
yavaş yavaş

İsim-fiil ekleriyle oluşan derece isimleri (30)

adımlama
ağdırmak
çapkımak
çekmek
dilme
doruklamak
endazeleme
fazlaşmak
gümrahlaşma
karışlamak

adımlamak
aşama
çaplama
devleşme
dilmek
eksilme
endazelemek
gezleme
gümrahlaşmak
milimlenme

ağdırma
çapkıma
çaplama
devleşmek
doruklama
eksilmek
fazlaşma
gezlemek
karışlama
milimlenmek

Sıfat-fiil ekleriyle oluşan derece isimleri (2)

çeker

giderek

İsim tamlaması şeklinde oluşan derece isimleri (60)

adam boyu
akım ölçümü
Allah taksimi
aşama sırası
baraj mesafesi

adım başı
akma sınırı
aslan payı
atbaşı
benzeşim oranı

ağız dolusu
alan hızı
aslanpençesi
avuç dolusu
bıçaksırtı

birçoğu
büyük boy
dalga periyodu
deniz seviyesi
deve yükü
doyma noktası
ergime ısısı
faiz oranı
hava mili
ifrat derecesi
kıl payı
kuş uçuşu
parmak hesabı
polimerleşme derecesi
satış bedeli

buharlaştırma noktası
dalga boyu
dalga yüksekliği
deniz yüksekliği
donma derecesi
duyum eşiği
erime noktası
göz kararı
hece ölçüsü
izabe noktası
kıta sahanlığı
kuş uçuşu
parmak hesabı
Rihter ölçēđi
satış değeri

burulma dayanımı
dalga hızı
deniz mili
derinlik ölçümü
donma noktası
el erimi
etek dolusu
gün merkezli
hece vezni
kaynama noktası
kilometre taşı
palamar boyu
pek çoğu
rüzgâr yükü
satış fiyatı

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan derece isimleri (90)

alafranga saat
alt şube
amper saat
astronomik fiyat
az buçuk
beş para
bir araba
bir boyda
birçok
bir derece
birkaçı
bir nebze
bir o kadar
bir parmak
bir tahtada
bir tutam
bol keseden
çift desimetre
eş değer
fena hâlde
gramsantimetre
ilk adım
ilk planda
orta boy
özgül ağırlık
rayiç bedel

alt bölüm
alt tabaka
asgari tutar
astronomik rakam
bağıl nem
bin kat
bir avuç
bir çift
bir çuval dolusu
bir dirhem
bir karış
bir nebzecik
bir ölçüde
bir sürü
bir tane
bir yığın
boylu boyunca
dipdoruk
eş değerli
gramağırlık
günlük değer
ilk ağızda
kilovat saat
orta karar
pek çok
rayiç fiyat

alt sınıf
alt tür
asgari ücret
az buçuk
battal boy
bir alay
biraz
birçok
bir damla
birkaç
bir küme
bir numara
bir parça
bir tabur
bir tomar
bol kepçeden
bu kadar
eser miktarda
eş değerlik
gramkuvvet
hafif siklet
ilk önce
orta ağırlık
orta siklet
pekiyi
son derece

şu denli
tüy sıklet
yarı ağır siklet
yarım boy

şu kadar
vasati irtifa
yarı bel
yarı orta siklet

tüy ağırlık
vasati sürat
yarıçap

İsim-fiil grubu şeklinde oluşan derece isimleri (3)

aşırı doyma

aşırı erime

girişim ölçme

Yönelme grubu şeklinde oluşan derece isimleri (10)

ağız ağıza
boğazına kadar
dar darına
yarı yarıya

alabildiğine
burun buruna
enine boyuna

baş başa
bütün bütüne
kucak kucağa

Ayrılma grubu şeklinde oluşan derece isimleri (5)

baştan aşağı
bir boydan bir boya

baştan başa
boydan boya

baştan sona

6.10.2 Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli derece isimleri (71)

âlâ
alelittlak
âlî
arzani
ayar
buut
defaat
dereke
enfes
fazla
fevkalade
gayet
ifrat
kerre
kile
mertebe
miktar

alelacayip
alelumum
aliyülâlâ
asgari
azami
cesim
dehşet
dirhem
evla
fersah
fiyat
haddikifaye
istimara
kırat
menzile
mesabe
mikyasa

alelhusus
alemşümül
arz
aslî
battal
cüzi
derece
edna
fahiş
fevk
gani
halebi
kademe
kıyye
merhale
mesaha
misil

miskal	miyar	muazzam
okka	radde	ramak
rayiç	rütbe	şahika
takaddüm	tam	tamam
tamamen	tamamiyet	tedricen
tedricî	tedriç	urup
vasat	vasati	

Farsça kökenli derece isimleri(8)

çeyrek	dev	devasa
endaze	gümrah	hayli
lebalep	zırnık	

Arapça ve Farsça unsurların birleşmesinden oluşan derece isimleri (3)

begayet	berkemal	ziyadar
---------	----------	---------

Türkçe ve Farsça unsurların birleşmesinden oluşan derece isimleri (1)

katbekat

Batı kökenli derece isimleri (137)

alarga	angström	ar
astronomik	averaj	bar
barem	batimetri	baz
brüt	burgata	daniska
dara	debi	dekagram
dekalitre	dekametre	dekar
dekaster	desibel	desigram
desilitre	desimal	desimetre
desister	din	dizyem
doz	dozaj	duble
eman	entropi	erg
eşelmobil	etalon	fahrenhayt
farad	fiske	fit
foroz	fotometri	ful
fule	fut	gabari
galon	galop	gauss
gazometri	grado	gram
gramaj	grosston	hektar

hektogram
hertz
jeodezi
kalorimetri
kiloamper
kilokalori
kilosikl
kilovolt
kronometre
liga
makro
megavat
metreküp
mikroamper
milibar
milim
milyar
minimal
oktav
porsyon
pusval
reomür
santigram
santim
sten
şelf
ton
volt

hektolitre
inç
jul
kental
kilogram
kilometre
kiloton
kolorimetri
lasta
litre
mega
metraj
metrik
mikron
miligram
milimetre
milyon
minimum
om
promil
radyan
sakarimetri
santigrat
santimetre
ster
şinik
tonaj
yarda

hektometre
interferometri
kalibrasyon
kilo
kilogrammetre
kilometre kare
kilovat
kot
libre
majör gam
megaton
metre
mikro
mil
mililitre
milimikron
mini
minör
pirometri
psikometri
rasyon
santiar
santilitre
spektroskopi
steradyan
tansiyometri
vat

6.11.Dil, Şive, Lehçe İsimleri (120)

6.11.1.Türkçe İsimlendirmeler

-ca,-ce ;-ça,-çe ekiyle oluşturulan dil, lehçe, şive isimleri (101)

Abazaca	Acemce	Afganca
Almanca	Amerikanca	Azerice
Balkarca	Baskça	Başkurtça
Boşnakça	Bulgarca	Cermence
Çağatayca	Çekçe	Çerkezce
Çince	Çingenece	Çuvaşça
Danca	Ermenice	Eskimoca
Farsça	Flemenkçe	Fince
Gagavuzca	Gotça	Göktürkçe
Grekçe	Gürcüce	Hakasça
Halaçça	Hazarca	Hırvatça
Hintçe	Hititçe	İbranca
İbranice	İngilizce	İskitçe
İskoçça	İslavca	İspanyolca
İsveççe	İtalyanca	Japonca
Karaçayca	Karaimce	Karakalpakça
Karayca	Kazakça	Katalanca
Kıpçakça	Kırgızca	Köktürkçe
Kumanca	Kumukça	Kürtçe
Laponca	Latince	Lazca
Letçe	Letonca	Makedonca
Malkarca	Mançuca	Moğolca
Nogayca	Norveççe	Oğuzca
Özbekçe	Peçenekçe	Peştuca
Pomakça	Portekizce	Rumca
Rumence	Rusça	Sahaca
Sanskritçe	Sırpça	Slavca
Slovakça	Slovenca	Soğdakça
Soğdca	Süryanice	Şorca
Tacikce	Tatarca	Teleütçe
Tibetçe	Toharca	Tunguzca
Tuvaca	Türkçe	Türkmence
Ulahça	Urduca	Uygurca
Yahudice	Yakutça	

Ek almamış dil grubu veya dil ailesi isimleri (2)

Hint-Avrupa

Ural-Altay

İsim tamlaması şeklinde oluşan dil, lehçe, şive isimleri (12)

Amerikan İngilizcesi	Baltık dilleri	Batı Türkçesi
Doğu Türkçesi	İngiliz İngilizcesi	İskandinav dilleri
Latin dilleri	Osmanlı Türkçesi	Türkiye Türkçesi
Ural dilleri	Yahudi Almancası	Yahudi Arapçası

6.11.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça nispet -î 'si ile oluşan dil, lehçe, şive isimleri (2)

Farisi	Türki
--------	-------

Türkçe ek almamış şekilde oluşan dil, lehçe, şive isimleri (3)

Sanskrit	Esperanto	Yiddiş
----------	-----------	--------

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan dini isimler (107)

adaklık	ahiretlik	ahretlik
Alevilik	Allahsızlık	Bâbîlik
Bahailik	Bayramilik	Bedevîlik
Bektaşilik	Brahmanlık	büyücülük
Caferilik	canlıcılık	cehennemlik
cennetlik	cünupluk	derişlik
dindarlık	dindaşlık	dingincilik
ermişlik	evliyalık	fânîlik
farmasonluk	gazilik	hacılık
hahamlık	halifelik	Hanbelilik
Hanefilik	havarilik	Hristiyanlık
Hurufilik	iblisçilik	imansızlık
inansızlık	İsevîlik	İslamcılık
İslamlık	itikatsızlık	kabalacılık
Kadirilik	kâfirlik	Kalvencilik
kardinallik	Katoliklik	keşîşlik
Lütercilik	Malikilik	Manicilik
maşatlık	Mecusilik	Melamilik
misyonerlik	Musevilik	mücahitlik
müminlik	Müslimanlık	Nakşîlik
namazlık	Nasranilik	nazarlık
ongunculuk	Ortodoksluk	papalık
papazlık	patriklik	pederlik
peygamberlik	piskoposluk	presbiteryenlik
Protestanlık	putperestlik	Rafîzîlik
rahibelik	rahiplik	rahmetlik
Rufailik	ruhbanlık	satanistlik
sofilik	sofistlik	sofuluk
Sünnîlik	Şafilik	Şamanlık
şehitlik	şeyhlik	Şiîlik
Şintoculuk	tanrılık	tanrısallık
tanrısızlık	Taoculuk	tapıncakçılık
tarikatchılık	Ticanilik	ulemalık
velilik	Yahudilik	yalavaçlık
Yezidilik	zahitlik	zangoçluk
Zerdüştlük	zındıklık	

-sal,-sel yapım ekiyle oluşan dini isimler (5)

büyüsel	dinsel	kutsal
tanrısalsal	yazgısal	

-sız,-siz,-suz,-süz yapım ekiyle oluşan dini isimler (9)

Allahsız	besmelesiz	büyüsüz
duasız	hamursuz	haramsız
imansız	itikatsız	namazsız

-sı,-si,-su,-sü yapım ekiyle oluşan dini isimler (2)

tütsü	yatsı
-------	-------

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan Türkçe dini

isimlendirmeler(23)

adak	ah	bacı
büyü	çağırım	Çalap
çömez	dede	derviş
kam	kul	Oğan
ongun	öğle	sevabına
Şaman	tanrı	Tanrı
tapıncak	torlak	yalavaç
Yaradan	yatır	

İkileme şeklinde olan dini isimler (2)

haremlik selamlık	harem selamlık
-------------------	----------------

İsim tamlaması şeklinde oluşan dini isimler (103)

ahiret adamı	ahiret kardeşi	ahiret suali
ahiret yolculuğu	ahir zaman peygamberi	akşam ezanı
akşam namazı	alın yazısı	arife günü
aşure ayı	aşure günü	ateş gecesi
bayram namazı	Bektaşî babası	Bektaşî dedesi
Bektaşî sırrı	Berat Gecesi	Berat Kandili
boy abdesti	can alıcı	cehennem azabı
cem ayini	cemevi	cenaze duası
cenaze namazı	cerh hocası	cuma gecesi
cuma namazı	çan kulesi	din birliği
dinci erki	din dışı	din erki
diyanet işleri	doğüstü	et kırımı
ezani saat	ezan saati	ezan vakti
fitir sadakası	gayya kuyusu	hacet kapısı
hacet penceresi	hacet tepesi	hahambaşı
Hak dini	Hamursuz Bayramı	hatim duası

hece taşı
imam nikâhı
kaba sofu
Kadir Gecesi
karıca duası
kilise hukuku
Kurban Bayramı
Mevlit Kandili
musalla taşı
namaz örtüsü
neden tanrıci
Ramazan Bayramı
sabah ezanı
sırat köprüsü
Tanrı karyası
varlık birliği
yatsı ezanı
zemzem suyu

ikinci ezanı
iman sahibi
kabir azabı
kandil gecesi
kıyamet alameti
kitap ehli
kuşluk namazı
Miraç Gecesi
nafile namazı
namaz seccadesi
öğle ezanı
Regaib Gecesi
sabah namazı
sofra duası
teravîh namazı
vitir namazı
yatsı namazı

ikinci namazı
İslam gizemciliği
kabir suali
kandil günü
kilise çanı
kul hakkı
matem ayı
Miraç Kandili
namaz bezi
nazar boncuğu
öğle namazı
Regaib Kandili
selatin cami
şeytan taşlama
teşehhüt miktarı
Yahudi tapınağı
yemek duası

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan dini isimler (28)

adaklık kurban
aksakal
başpapazlık
batıl inanç
ezelî takdir
haram lokma
iki cihan
mızraklı ilmihal
ölü salı
yakasız kumaş

ahir vakit
aktöre
başpiskopos
batıl itikat
fâni dünya
haram para
karabaş
Müsliman adam
seferî hal

ahir zaman
başpapaz
başpiskoposluk
beş vakit
gizli din
hayır dua
Kızılbaş
öbür dünya
üç aylar

İsim-fil ekleriyle oluşan dini isimler (43)

adama
büyüleme
büyülenme
dönme
efsunlamak
ermiş
helalleşme
höykürmek
İslamlaşma

adamak
büyülemek
büyülenmek
dönmek
erme
gusletme
helalleşmek
ilenme
İslamlaşmak

birleme
büyüleniş
çalma
efsunlama
ermek
gusletmek
höykürme
ilenmek
İslamlaştırma

İslamlaştırmak	kutsama	kutsamak
nefesleme	nefeslemek	şükretme
şükretmek	şükreyleme	şükreylemek
tapınış	tapınmak	tapma
tapmak	uçmak	üçleme
yaratılış		

Sıfat-fiil ekleriyle oluşan dini isimler (1)

eren

-lar,-ler çokluk ekiyle oluşan dini isimler (4)

Haçlılar	kırklar	üçler
yediler		

İsim-fiil gruplarıyla oluşan dini isimler (12)

defnedilme	defnedilmek	defnetme
defnolunma	defnolunmak	eş koşma
haccetme	haccetmek	hatimetme
hatimetmek	vahyolunma	vahyolunmak

ikileme şeklinde oluşan dini isimler (3)

haremlik selamlık	harem selamlık	üçler yediler kırklar
-------------------	----------------	-----------------------

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan dini kelime grupları (6)

çok tanrıcılık	hahambaşılık	her yerdelik
Kızılbaşlık	Nakşibendilik	namahremlik
neden tanrıcılık	tek tanrıcılık	tanrıtanımazlık

Belirten kısmı olmayan sıfat gruplarıyla oluşmuş dini isimler (1)

ağzı kenetli

İsnat grubu şeklinde oluşan dini isimler (4)

akidesi bozuk
nefesi kuvvetli

dinî bütün

dinî bütünlük

İki kelimededen oluşan -cı ,-ci,-cu,-ci; çı,çi,çu,çü yapım ekiyle oluşan dini isimler (1)

çok tanrıci

iki çekimli fiilden oluşan birleşik fiil şeklindeki dini isimler (1)

kaçgöç

Ünvan grubu şeklinde oluşan dini isimler (1)

Âdembaba

6.12.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli dini isimler (414)

abd	abdal	adap
af	afat	ahiret
ahlak	akait	alem
Allah	Amentü	amin
Araf	Arafat	Arasat
arefe	arife	arş
ashap	aşir	aşure
ayet	azap	aziz
azize	Azrail	batıl
Batınî	Batınîye	Bedevî
bela	bereket	besmele
bidat	billahi	buhur
Burak	butlan	Caferi
cahilye	caiz	cami
cebbar	ceberrut I	ceberrut II
Cebrail	cebriye	cehennem
celil	cemaat	cemil
Cenabıhak	cennet	cihat
cin	cizye	cuma
cünup	cüz	Deccal
defin	devran	din

dinen
dua
ecel
efsun
ensar
evrat
Ezrail
fâni
fasık
fetret II
fitre
gaffar
gâvur
gazi
gusül
hacı
Hak
Halik
hamail
Hanbeli
harim
hatim
hayrat
helal
hidayet
hurafe
huşu
ibadet
İbrani
iftar
ihtida
ilahe
ilahiyat
imamet
İncil
İslamî
istiğfar
Kâbe
kadir
kafes
kaim
Karun
kefen
kelam
Kevser

diyanet
Düldül
ecinni
enam
ervah
ezan
fakih
fariza
Fatiha
fetva
fukara
gafur
Gayya
gazve
hacc
hadis
hakim
halk
hamaylı
Hanefi
haşır
hatime
hazire
Hızır
hilye
huri
hutbe
ibda
icma
ihlas
İlah
ilahi
ilmiye
iman
İsevi
İslamiyet
itikaf
kader
Kadirî
kâfir
kamet
kaza
kefere
keramet
kıble

diyet
Dürzi
ecir
enbiya
evliya
ezani
fakir
farz
fetret I
fıkıh
fütüvvet
gassal
gaza
gıybet
hacet
hafız
halife
Halveti
Hambeli
haram
hatif
havari
hazret
hicret
Hu
Hurufi
ıskat
iblis
ifta
ihram
ilah
ilahî
imam
imsak
İslam
İsrafil
itikaf
kaderiye
Kadiriye
kahhar
kandil
kefarete
kefin
kerim
kıraaat

kısmet
kubbe
kurban
küffar
ladinî
lanet
ledün
mahfil
marabut
mezczup
melaike
melun
mesh
Mevlevi
mezhep
mihrap
molla
musalla
mushaf
muvahhit
mücahede
mühtedi
münacat
mürit
Müsliman
mütevekkil
nakibüleşraf
Nasrani
nebevi
Nuh
Rab
rabıta
rahîm
rahmani
rekât
ruhban
sabah
sahur
salip
say
seferî
sevap
sırat
sofu
süluk

kıyam
kudas
kutsi
küfür
lahut
layemut
mabet
mahşer
Maruni
medrese
Melami
menhiyat
Mesih
mevlit
mezmur
Mikâil
muhacir
musalli
muska
mubah
mücahit
mülhit
münafık
mürşit
müstehap
naat
nakip
Nasturi
nebi
nur
rabbani
Rafızı
rahip
ramazan
resul
ruhbanıyet
sadaka
sala
sanem
seccade
sema
seyit
siyer
sure
sünnet

kıyamet
Kur'an
kuut
külliye
lahuti
layuti
mahfel
Maliki
Mecus
mekruh
melek
mescit
Mevla
mezamir
mihr
misvak
Muhammedi
Musevi
mutezile
mübarek
müezzin
mümin
münkir
Müslim
müşrik
nafile
Nakşı
nazar
nefes
nübüvvet
Rabbena
rahıbe
rahman
reaya
Rufai
rükû
sahabe
salat
savap
secde
semah
seyyat
sofi
sücut
Sünni

Süryani	Şafii	şefaaf
şehadet	şehit	şeran
şerefe	şeri	şeriat
şeyh	şeytan	şeytani
Şia	Şii	şirk
şüheda	sükür	taat
taharet	takdis	takva
talkın	tallahi	tanassur
tarikaf	tasavvuf	tasavvufi
tavaf	tecvit	tefsir
tekbir	tekin	tekbir
tekke	temcit	tenesir
teravi	teravii	teslis
tespih	teşehhüt	tevekkül
tevfik	tevhit	Tevrat
teyemmüm	Ticani	tilavet
tövbe	Tuba	tufan
türbe	ubudiyet	uhrevi
ulema	ümmei	vaaz
vacip	uluhiyet	umre
vahdaniyet	vahdet	vakfe
vebal	velayet	veli
virt	vitir	Yahudi
Yasin	Yezidi	zahit
zaviye	Zebur	zekât
zemzem	zındık	zikir
züht	Zülcelal	Zülfikar

Farsça kökenli dini isimler (18)

afsun	aptes	ayin
Bahai	behişt	bigünah
birader	can	canan
Çıfit	çile	ferişte
günah	hoca	Huda
Kalenderiye	keşiş	murdar
namaz	oruç	peder
perestiş	perhiz	post
put	Zerdüşt	Zerdüştü

Unsurları Arapça olan tamlama veya birleşik isim şeklindeki dini isimler (45)

Ahd-i Atik
Allahualem
arşıâlâ
beniâdem
cennetmekan
ehlikitap
esmayihüsna
fetvayışerife
hasbetenillah
hüvelbaki
Kelamıkadim
maşallah
setriavret
şeytanlain
virdizeban

Ahd-i Cedid
Allahuteala
asrısaadet
bismillah
devrisaadet
elhamdülillah
esamayışerife
hamdüsena
haşır neşir
ilmihâl
kelimeişehadet
neuzubillah
süphanallah
takdiriilahi

akıl baliğ
aleykümselem
basübadelmevt
cemaatimüslimin
ehlibeyit
emrihak
fenafillah
harimiismet
Hidrelez
kalubela
Kur'an-ı Kerim
selamunaleyküm
şeyhülislam
vahdetivücut

Unsurları Farsça olan tamlama veya birleşik isim şeklindeki dini isimler (15)

abdest
beynamaz
keşişhane
pazubent
peygamber

abdesthane
gülbank
namazgâh
perestişkâr
putperest

ateşperest
günahkâr
namaz niyaz
perhizkâr
semazen

Unsurları Arapça ve Farsça olan tamlama veya birleşik isim şeklindeki dini isimler (14)

abıhayat
beddua
duahan
ibadethane
sofiyan

amanname
Bektaşî
fetvahane
Nakşibendî
Şebiarus

ayinicem
dinî
ibadetgâh
namahrem

Diğer Doğu kökenli dini isimler (11)

Brahmanizm
dalay lama
havra
Şinto

Brehmen
guru
İsa
tamu

Buddizm
haham
kabala

Batı kökenli dini isimler (87)

aforoz	Anglikan	Anglikanizm
apukurya	Aryanizm	ate
ateist	ayazma	baptist
baret	bazilika	bocuk
cizvit	deist	deizm
demiurgos	despot	diyakoz
dogmatik	engizisyon	eskatalogya
farmason	faşing	fatalite
fatalizm	fetiş	fideizm
frer	fundamentalist	fundamentalizm
haç	Hristiyan	idol
ikon	ikona	istavroz
jakoben	jübile	kardinal
karnaval	katakomp	katedral
Katolik	kilise	klerikalizm
kokona	koral	kült
lama	liturya	manastır
Maniheizm	metropolit	misyoner
Ortodoks	pagan	pagoda
panteist	panteizm	panteon
papa	papaz	paskalya
patrik	payen	piskopos
politeist	potlaç	presbiteryen
Protestan	püriten	satanist
satanizm	semitik	semitizm
sinagog	siyonist	siyonizm
sofist	sör	Şintoizm
Taoizm	teizm	totem
vaftiz	yortu	zangoç

Değişik unsurların bir araya gelmesiyle oluşmuş dini isimler (10)

Babai	Bayramî	çelebi I
çelebi II	dervişane	hahamhane
patrikhane	Şamani	Şamanizm
vaftizhane		

6.13. Duygu İsimleri(2725)

6.13.1.Türkçe İsimlendirmeler

-ca,-ce,-ça,-çe yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (24)

adamca	ahbapça	canavarca
celallice	çekince	çocukça
dervişçe	despotça	erkekçe
ezgince	fedakârca	fettanca
gönüllüce	gönülsüzce	güvensizce
haince	halsizce	hödükçe
kafaca	korkusuzca	pervasızca
rahatça	teklifsizce	yüzsüzce

-ç yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (18)

avunç	dalınc	dayanç
direnç	erinç	ezinç
gönenç	güvenç	istenç
kakınç	kıvanç	övünç
özenç	sevinç	usanç
utanç	üşenç	üzünç

-gı,-gi,-gu,-gü,-kı,-ki,-ku,-kü yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (17)

coşku	dalgı	duygu
etki	görgü	görüngü
ilişki	itki	kaygı
kuşku	saygı	sevgi
sezgi	tutku	yanılgı
yargı	yılgı	

-gın,-gin,-gun,-gün;-kın,-kin,-kun,-kün yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (4)

dolgun	içkin	sargın
yangın		

-ı,-i,-u,-ü yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (17)

beğeni	çeki	çizi
duyu	görü	güdü

iti	kanı	korku
ölçü	sanı	sevi
sezi	tepi	umu
ürkü	yeti	

-ım,-im,-um,-üm yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (16)

bunalım	çağrışım	çalım
deneyim	direnim	duygulanım
duyum	gereksinim	gerilim
götürüm	işitim	izlenim
kurum	sevim	tasarım
yorum		

-la,-le yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (5)

esefle	hayretle	içtenlikle
nedametle	yüreklilikle	

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (7)

ateşli	azametli	dumanlı
eziyetli	fıraklı	ışıklı
istençli		

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (687)

acelecilik	acımasızlık	adamcılık
agresiflik	ahlaklılık	alafrangalık
alaturkalık	alaycılık	alçaklık
alıklık	alınanlık	âlicenaplık
alplık	amaçsızlık	anlayışlılık
anlayışsızlık	arlanmazlık	arsızlık
asudelik	aşırılık	babacanlık
bağışlayıcılık	bağlılık	bağnazlık
bahadırılık	bahtiyarlık	bahtlılık
bahtsızlık	basiretlilik	basiretsizlik
baylanlık	baysallık	bedavacılık
bedbahtlık	bedbinlik	bedevilik
bedhahlık	benbencilik	bencilik
bencillik	benlik	benlikçilik
beşeriyetçilik	beyefendilik	bezginlik
bıkmılık	bıkkınlık	bilgiçlik

bilinçsizlik
bitiklik
borçluluk
bönlük
bulaşkanlık
burukluk
büyüklük
cahillik
canavarlık
canlılık
cesaretsizlik
cimrilik
civeleklik
cömertlik
çaçaronluk
çalımlılık
çapsızlık
çekememezlik
centilmenlik
çekimserlik
çelişiklik
çıtkırıldıklık
çilekeşlik
çocukluk
çökkünlük
dalgacılık
daraşlık
darlık
dejenerelik
delilik
denlilik
dermansızlık
despotluk
diğerkâmlık
diktacılık
dinsizlik
dirençsizlik
dirliksizlik
dişilik
doğruluk
donkişotluk
doygunluk
dubaracılık
duyarlılık
duygululuk

bilisizlik
bitkinlik
bozgunculuk
budalalık
bungunluk
buyurganlık
cadalozluk
cambazlık
candanlık
cansızlık
cesurluk
cingözlük
çoşkuluk
cuntacılık
çağcılık
çalımsızlık
çaresizlik
çekemezlik
cıvıklık
çekingenlik
çiftlik
çıyanlık
Çingenelik
çocuksuluk
çözumsuzlük
dalgınlık
dargınlık
dayanaksızlık
delibozuluk
deneyimsizlik
densizlik
dertlilik
devasızlık
dikkafalılık
dingildeklik
dirayetlilik
diregenlik
dirsizlik
divanelik
Doğululuk
dostluk
doyumsuzluk
durgunluk
duyarsızlık
duygunluk

bitarafılık
bonkörülük
bozuşukluk
bukalemunluk
bunluk
buyuruculuk
cadılık
cananlık
cânilik
cesaretlilik
ciddilik
civanmertlik
çoşkusuzluk
cüretkârlık
çağdaşlık
çapkınlık
çatlaklık
cengaverlik
çekicilik
celebilik
çılgnlık
çiğlik
çirkeflik
çolpalık
dalaverecilik
dangalaklık
darılgnlık
dayanılmazlık
delikanlılık
dengesizlik
derbederlik
dertsizlik
devrimcilik
dikkatsizlik
dinginlik
dirayetsizlik
dirlik
disiplinsizlik
doğallık
domuzluk
dostsuzluk
dövüşkenlik
duyarlık
duygudaşlık
duygusuzluk

duyumsuzluk
düşüklük
düzenbazlık
eblehlik
efendilik
elezerlik
endişesizlik
erdemlilik
erkeklik
esirgemezlik
etkileyicilik
eziklik
faşistlik
fedakârlık
fesatçılık
fettanlık
fırsatçılık
firavunluk
fütursuzluk
gadirlik
gamlılık
garazkârlık
Garpçılık
gayesizlik
gayretlilik
gevşeklik
girişkenlik
görgüsüzlük
gösterişlilik
güçsüzlük
güvenilirlik
habislik
hakikatsizlik
haraplık
hasbilik
hasımlık
hassaslık
hayâsızlık
hayırseverlik
haysiyetsizlik
hazımsızlık
hergelelik
hesaplılık
hevessizlik
humbillik

dürüstlük
düşüncelilik
düzeysizlik
edepsizlik
egoistlik
emniyetsizlik
enerjiklik
erdemsizlik
erlik
esirgeyicilik
etkililik
ezilmişlik
faziletsizlik
ferahlık
fesatlık
fevrilik
fikirlilik
fitçilik
gabilik
gafillik
gammazlık
garazsızlık
Garplılık
gayretkeşlik
gayretsizlik
girginlik
göreneksizlik
görmemişlik
gösterişsizlik
günahsızlık
güvenirlik
hafiflik
haksızlık
hararetlilik
hasetlik
hasislik
hastalık
haybecilik
hayırsızlık
haytalık
hazırcılık
heriflik
heveskârlık
heyecanlılık
hınzırlık

düşmanlık
düşüncesizlik
düzmecilik
efelik
ektilik
enayilik
entrikacılık
erginlik
esenlik
esneklik
ezginlik
fassallık
fedailik
ferahsetsizlik
fıkırdaklık
findıkçılık
fikirsizlik
fodulluk
gaddarlık
galesizlik
gamsızlık
garibanlık
gâvurluk
gençlik
gerginlik
girişimcilik
görevdaşlık
görüşsüzlük
güceniklik
günücülük
güvensizlik
hainlik
harabatilik
harbilik
hasetlik
hasretlik
havailik
hayırhahlık
hayranlık
hayvanseverlik
hercailik
hesapçılık
heveslilik
heyecansızlık
hırboluk

hırçınlık
hıyanetlik
hinlik
hippilik
hodkâmlık
hoşnutsuzluk
huluskârlık
huzursuzluk
hürriyetsizlik
ırkçılık
içlilik
içtensizlik
iddiasızlık
idraksizlik
ihlassızlık
ihtiyatkârlık
ikrahlık
ilkecilik
inanmazlık
infiratçılık
insafsızlık
insanlık
iradesizlik
istençsizlik
işkilsizlik
iştahsızlık
iticilik
iyilikçilik
jandarmalık
kaçıklık
kadirbilmezlik
kalenderlik
kalpsizlik
kanıklık
kapasitesizlik
karamsarlık
kaypaklık
keçilik
kılıbıklık
kırılganlık
kibirsizlik
kişiliksizlik
kopukluk
kötücülük
küfranlık

hırtapozluk
hıyarağalık
hiddetlilik
hissizlik
holiganlık
hovardalık
hunharlık
hürlük
hüzünsüzlük
ıslahatçılık
içtenlik
idaresizlik
idealistlik
iffetsizlik
ihmalkârlık
ihtiyatsızlık
ilericilik
inançlılık
inansızlık
inginlik
insancılık
intibaksızlık
isteksizlik
istikrarsızlık
işlevcilik
itaatsizlik
itikatsızlık
iyimserlik
kabadayılık
kaçınganlık
kadirşinaslık
kalleşlik
kanaatkârlık
kanmazlık
kapılganlık
karşıtlık
kaytaklık
kekeremsilik
kırgınlık
kırgınlık
kindarlık
kofluk
korkaklık
kuralcılık
kültürlülük

hırtlık
hıyarlık
hiddetsizlik
hodbinlik
hoşnutluk
hödüklük
huysuzluk
hürmetsizlik
ılımlılık
ısrarlılık
içtenliksizlik
iddiacılık
idealsizlik
iğrenenlik
ihtirassızlık
ikirciklik
ilgisizlik
inançsızlık
inatçılık
insaflılık
insaniyetsizlik
ipsizlik
istemsizlik
işkillilik
iştahlılık
itibarsızlık
itinasızlık
izansızlık
kabaklık
kadirbilirlik
kalantorluk
kalplık
kanaatsizlik
kansızlık
karacılık
kayıtsızlık
kaz kafalılık
keleklik
kırıklık
kibirlik
kinsizlik
komplekssizlik
korkusuzluk
kutsuzluk
külyutmazlık

lapacılık
mahcupluk
mankafalık
Maoculuk
memleketçilik
meraklılık
mıhsıtçılık
mizaçgirlik
mutluluk
müsamahakârlık
müsriflik
namertlik
nankörlük
nikbinlik
nesnellik
olgunluk
ormancılık
öfkesizlik
övüngenlik
paracılık
pervasızlık
pisboğazlık
püritenlik
riayetsizlik
romantiklik
sadakatsizlik
sahtekârlık
saklık
samimilik
sayrılık
sefillik
serinkanlılık
sertlik
sevimsizlik
sıcakkanlılık
sıkıntısızlık
softalık
sokulganlık
soysuzluk
sulhçuluk
suratsızlık
sünepelik
şahsiyetsizlik
şarlatanlık
şefkatsizlik

laubalilik
mahmurluk
mantıksızlık
masumluk
memnunyetsizlik
meraksızlık
minnettarlık
mutaassıplık
mutmainlik
müsamahasızlık
müzikseverlik
namusluluk
narsistlik
nekeslik
nobranlık
ongunluk
oyunbazlık
öküzlük
öznellik
patavatsızlık
pısırlıklık
pişmanlık
rağbetsizlik
rintlik
ruhsuzluk
sadistlik
sakınganlık
saldırganlık
sangılık
sebatsızlık
seleklik
serkeşlik
sevecenlik
sevimsizlik
sıkılğanlık
sinsilik
soğukkanlılık
sorumluluk
suçluluk
sunilik
süfilik
şabanlık
şapşallık
şaşkınlık
şerefsizlik

mağrurluk
malumatsızlık
manyaklık
meftunluk
memnunluk
mertlik
miskinlik
mutedillik
mürüvvetsizlik
Müslimanlık
nadanlık
namussuzluk
neşesizlik
nemrutluk
nursuzluk
onursuzluk
ödünsüzlük
önemsemezlik
özseverlik
perdesizlik
pintilik
profesyonellik
rahatsızlık
riyakârlık
sadakatlilik
saflık
sakinlik
salozluk
saygınlık
seciyesizlik
selimlik
serserilik
sevgisizlik
seviyesizlik
sıklık
snopluk
soğukluk
sorumsuzluk
suçsuzluk
suratlılık
sümsüklük
şahsiyetlilik
Şarklılık
şefkatlilik
şerirlik

şevksizlik	şeytanlık	şımarıklık
şirretlik	şuhluk	şuurluluk
şuursuzluk	tabansızlık	tabiatsızlık
tacizlik	tahammülsüzlük	takatsızlık
talihsizlik	tamahkârlık	tarafılık
tarafsızlık	tatminsizlik	tedirginlik
telaşsızlık	temkinsizlik	teslimiyetçilik
toleranssızlık	torluk	tutarsızlık
tutkunluk	tutululuk	tutumsuzluk
tükenmişlik	Türklük	uçarılık
uçukluk	ukalalık	umursamazlık
umutsuzluk	usançlık	usluluk
ussallık	utangaçlık	utanmazlık
uyanıklık	uymazlık	uysallık
uyumluluk	uyumsuzluk	uyuşmazlık
uyuşukluk	uyuşurluk	uyuzluk
ümitsizlik	ürkeklik	üşengeçlik
üzgünlük	vahşilik	vayvaycılık
vefakârlık	vefasızlık	vukufsuzluk
yabancılık	yağılık	yakınlık
yanıklık	yanşaklık	yârenlik
yatkınlık	yavanlık	yavuzluk
yeteneksizlik	yetingenlik	yetişkinlik
yetkinlik	yezitlik	yılgnlık
yılışıklık	yılmazlık	yırtıklık
yıvışıklık	yiğitlik	yiğitlik
yobazlık	yorgunluk	yozluk
yumuşaklık	yükümlük	yüreklilik
yüreksizlik	yüzsüzlük	zariflik
zayıflık	zebunküşlük	zebunluk
zekâllık	zekâsızlık	zeyreklik
zıprılık	zırtapoşluk	zindelik
ziyankârlık	zorlayıcılık	züppelik

-m yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (2)

özlem	istem
-------	-------

-ntı,-nti,-ntu,-ntü yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (16)

avuntu	bıkkıntı	çoşuntu
çekinti	ezinti	ilinti
irkinti	koyuntu	kuruntu
sıkıntı	takıntı	tiksinti

usantı	ürküntü	üzenti
üzüntü		

-sal,-sel yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (4)

duysal	duyusal	ussal
zihinsel		

-sız,-siz,-suz,-süz yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (4)

eziyetsiz	ihtiyarsız	istençsiz
kedersiz		

-tı,-ti,-tu,-tü yapım ekiyle oluşan duygu isimleri (11)

böbürtü	bunaltı	buyrultu
cayırtı	daraltı	fıkırtı
iğrenti	imrenti	özenti
özlenti	ürperti	

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki duygu isimleri (12)

bozum	diregen	doğa
ekşimsi	esen	esin
ikircik	kuzuluk	küşüm
umut	yetenek	yetke

Yapım eki almayan veya alıp kalıplaşan kelimeler duygu isimleri (42)

acı	baylan	bun
büzük	erek	erk I
erk II	erke	gönül
günü	güven	hınç
ılım	ıra	ıska
içeri	ilgi	ingelem
imren	inan	istek
işkil	kambur	karın
kor	kösnü	kut
mut	öç	ödün
öfke	saraka	sinir
sorum	takınak	tat
tin	us	ut
ülkü	yas	yürek

İsim-fiil ekleri ile oluşan duygu isimleri (972)

aldırış
alıklaşmak
anlayış
arzulama
aşermek
azma
bağlanmak
bebekleşme
binimseme
bezilme
bezmek
bıkılma
bıkışma
bıkmak
boğulmak
bozulmak
böbürlenme
budalalaşma
bulutlanmak
bunalmak
burkulma
büyüklenme
büyüsemek
cakalanmak
cansızlaştırmak
caymak
cendereleşme
cesaretlenmek
cezbelenme
cılızlaşmak
civıklaştıрма
civıltmak
cilvelenme
cinlenmek
coşkunlaşma
coşmak
cüretlenme
çamurlaşma
çapaçulluk
çaprazlaşma
çarpılmak
çekememek
çekingenleşme
çekinme

aldırmak
alınma
arlanma
arzulamak
avunma
azmak
baylanma
bebekleşmek
bezginleşme
bezilmek
bıçkınlaşma
bıkılmak
bıkışmak
bilenme
boşlama
bozuşma
böbürlenmek
buğzetme
bunalış
bunma
burkulmak
büyükseme
büyüsemek
canavarlaşma
cayış
celallenme
cendereleşmek
cesaretlenme
cezbelenmek
civıklaşma
civıklaştırmak
ciddileşme
cilvelenmek
coşkulanma
coşkunlaşmak
cömertleşme
cüretlenmek
çamurlaşmak
çapkınlaşma
çaprazlaşmak
çatlamak
cehdetme
çekingenleşmek
çekinmek

alıklaşma
alınmak
arlanmak
aşerme
avunmak
bağışlama
baylanmak
bekinmek
bezginleşmek
bezme
bıçkınlaşmak
bıkış
bıkma
bitmek
boşlamak
bozuşmak
bönleşme
buğzetmek
bunalma
bunmak
burulmak
büyüksemek
cakalanma
canavarlaşmak
cayma
celallenmek
cesaretlenme
cesaretlenmek
cılızlaşma
civıklaşmak
civıltma
ciddileşmek
cinlenme
coşkulanmak
coşma
cömertleşmek
çakmaklaşmak
çapaçulculuk
çapkınlaşmak
çarpılma
çekememe
cehdetmek
çekiniş
çıldırma

çiğleşme
çingeneleşmek
çirkinleşme
çirkinsemek
çocuklaşma
çoğumsamak
çöreklenme
dağlanmak
daralma
dargınlaşmak
darlaşmak
dayanmak
dayatışmak
dazlamak
delikanlılaşma
delilenmek
densizleşme
dertlenmek
didikleme
dikleşmek
dinginleşme
dinazorlaşmak
direniş
diriliş
diriltme
divaneleşmek
doğallaşma
Doğululaşmak
domuzlaşmak
dövünüş
durulmak
duygulanış
duyma
duyumsamak
düşmanlaşma
düşünmek
eblehleşmek
efkârlanmak
eğilmek
elektriklenme
enayileşmek
erimek
erinme
eseflenme
esenlemek

çiğleşmek
çirkeleşme
çirkinleşmek
çizginme
çocuklaşmak
çoksama
dağıtmak
dalmak
daralmak
darılmak
dayanış
dayatış
dayatmak
dejenerleşme
delikanlılaşmak
densizlenme
densizleşmek
dışlama
didiklemek
dingildeme
dinginleşmek
direme
direnme
dirilme
diriltmek
dizginleme
doğallaşmak
dolmak
dövünme
durgunlaşma
duyarsızlaşma
duygulanma
duymak
duyuş
düşmanlaşmak
düşünüş
efkârlanış
eğilmek
ekşimek
elektriklenmek
endişelenme
erinçleşme
erinmek
eseflenmek
esenleşme

çingeneleşme
çirkeleşmek
çirkinseme
çizginmek
çoğumsama
çoksamak
dağlanma
daralış
dargınlaşma
darlaşma
dayanma
dayatışma
dazlama
dejenerleşmek
delilenme
densizlenmek
dertlenme
dışlamak
dikleşme
dingildemek
dinazorlaşma
diremek
direnmek
dirilmek
divaneleşme
dizginlemek
Doğululaşma
domuzlaşma
dövünmek
durgunlaşmak
duyarsızlaşmak
duygulanmak
duyumsama
düşkünleşme
düşünme
eblehleşme
efkârlanma
eğlenme
elektriklendirme
enayileşme
endişelenmek
erinçleşmek
eritmek
esenleme
esenleşmek

esinlenme
esirmek
esrime I
esrimek I
evhamlanma
evsemek
ezme
fanatikleşmek
faşistleşme
fehmetmek
ferahlama
ferahlanmak
feyzalma
fettanlaşmak
fıkırdamak
firavunlaşma
Fransızlaşmak
gamlanma
garipleşmek
gariplesenme
Garplılaşmak
gayretlenme
gazaplanmak
genişleme
gereksemek
gerginleşme
gerinmek
gevşemek II
gıcıklanmak
gocunma
göğüslemek
göresime
görüş
gözetme
gururlanmak
güceniş
gücümseme
güdülenmek
günüleme
gütmek
güvenmek
hafifleşme
hafifsemek
hainleşmek
hallenşme

esinlenmek
esnekleşme
esrime II
esrimek II
evhamlanmak
ezilme
ezmek
farıma
faşistleşmek
felfeleme
ferahlamak
feyizlenme
feyzalmak
fıkırdama
fingirdeme
firavunlaşmak
Frenkleşme
gamlanmak
garipleseme
gariplesenmek
gâvurlaşma
gayretlenmek
genelleme
genişlemek
gereksinme
gerginleşmek
gevşeme
gevşeyiş
gidiş
gocunmak
gönenme
göresimek
göynüme
gözetmek
gücenilme
gücenme
gücümsemek
güdülme
günülemek
güveniş
hafifleme
hafifleşmek
hafifseyiş
hallenme
hallenşmek

esirme
esnekleşmek
esrime III
esrimek III
evseme
ezilmek
fanatikleşme
farımak
fehmetme
felfelemek
ferahlanma
feyizlenmek
fettanlaşma
fıkırdama
fingirdemek
Fransızlaşma
Frenkleşmek
garipleşme
gariplesemek
Garplılaşma
gâvurlaşmak
gazaplanma
genellemek
gerekseme
gereksinmek
gerilmek
gevşemek I
gıcıklanma
giyinmek
göğüsleme
gönenmek
görmek
göynüme
gururlanma
gücenilmek
gücenmek
güdülenme
güdülme
gütme
güvenme
hafifleme
hafifseme
hainleşme
hallenmek
halsizleşme

halsizleşmek
hasetlenme
hatırlamak
hayıflanma
hayvanlaşmak
hazmetme
helecanlanmak
hevesleniş
heyecanlanış
hımbıllaşma
hınzırlaşmak
hırslanış
hıyarlaşma
hiçlemek
hiddetlenmek
hisleniş
hissetme
hoşlanma
hovardalaşmak
Hristiyanlaşma
huylanma
hümanistleşmek
hüzünlenmek
ırgalamak
ısıtmak
içerleyiş
içlenmek
ifildeme
iğrenme
ikirciklenmek
ilgilenme
imgelemek
imreniş
inanma
inatlaşmak
incelmek
incitilme
insancıllaşmak
istekleniş
isteme
iştirme
işkillenmek
kabarma
kabullenmek
kaçınma

harapılışma
hasetlenmek
havalanma
hayıflanmak
hazmetme
hazmetmek
hesaplama
heveslenme
heyecanlanma
hımbıllaşmak
hırçınlaşma
hırslanma
hıyarlaşmak
hiddetleniş
hinleşme
hislenme
hissetmek
hoşlanmak
hödükleşme
Hristiyanlaşmak
huylanmak
hüzünleniş
ırsamak
ısınma
içerleme
içleniş
içselleştirme
ifildemek
iğrenmek
ilgilendiriş
ilgilenmek
imrenilme
imrenme
inanmak
inceliş
incinme
incitilmek
irkme
isteklenme
istemek
iştirme
iştahlanma
kabarmak
kaçılma
kaçınmak

harapılışmak
hatırlama
havalanmak
hayvanlaşma
hazmetmek
helecanlanma
hesaplamak
heveslenmek
heyecanlanmak
hınzırlaşma
hırçınlaşmak
hırslanmak
hiçleme
hiddetlenme
hinleşmek
hislenmek
hoşlanış
hovardalaşma
hödükleşmek
huylanış
hümanistleşme
hüzünlenme
ırgalama
ısınmak
içerlemek
içlenme
içselleştirmek
iğreniş
ikirciklenme
ilgileniş
imgeleme
imrenilmek
imrenmek
inatlaşma
incelme
incinmek
insancıllaşma
irkmek
isteklenmek
iştirme
işkillenme
iştahlanmak
kabullenme
kaçılmak
kadifeleşme

kadifeleşmek
kakımak
kanıksama
kanma
kansızlaşmak
kararma
karamsarlaşmak
kasınma
katırlaşmak
kavrayış
kayırma
kayıtmak
kaynaşma
kaypaklaşmak
kederlendirme
keşlemek
kırılmak
kıskanmak
kıvrınma
kızmak
kibirleşme
koklaşma
korkmak
köpürme
kötümsemek
kubarma
kurmak
kurumma
kuşkulananma
küçümseyiş
mağrurlanma
mahmurlaşmak
mankurtlaşma
manyaklaşmak
meraklanmak
miskinleşme
morarmak
mutlulanma
mutsuzlaşmak
nemrutlaşma
neşelenme
ocumak
onaşma
onmak
ödünleme

kağşamak
kalenderleşme
kanıksamak
kanmak
kantarlama
kararmak
kasavetlenme
kasınmak
kavrama
kavrulma
kayırmak
kaymak
kaynaşmak
keçileşme
kederlendirmek
kıllanmak
kıskanış
kıvançlanma
kıvrınmak
kibarlaşma
kibirleşme
koklaşmak
koruma
köpürmek
kötümserleşme
kubarmak
kuruluş
kurummak
küçümseme
küşümlenme
mağrurlanmak
mahzunlaşma
mankurtlaşmak
meraklanış
meyletme
miskinleşmek
mutaassıplaşma
mutlulanmak
nankörleşme
nemrutlaşmak
neşelenmek
olgunlaşma
onaşmak
onurlanma
ödünlemek

kakıma
kalenderleşmek
kanıksayış
kansızlaşma
kantarlamak
karamsarlaşma
kasavetlenmek
katırlaşma
kavramak
kavrulmak
kayıtma
kaynama
kaypaklaşma
keçileşmek
keşleme
kırılma
kıskanma
kıvançlanmak
kızmak
kibarlaşmak
kibirleşmek
korkma
korumak
kötümseme
kötümserleşmek
kurma
kurumlanış
kuşkulananma
küçümsemek
küşümlenmek
mahmurlaşma
mahzunlaşmak
manyaklaşma
meraklanma
meyletmek
morarma
mutaassıplaşmak
mutsuzlaşma
nankörleşmek
neşeleniş
ocuma
olgunlaşmak
onma
onurlanmak
öfkeleniş

öfkelenme
öksemek
övünme
özenme
özlemek
panikleme
perçinleşme
pısırtıklaşmak
pipiriklenme
profesyonelleşmek
rahatlama
raşelenme
Rumlaşmak
sabırsızlanma
sakınmak
sakinleşme
saldırganlaşmak
sangılama
sanmak
semeleşme
sertlemek
sertleşme
sevdalanma
sevimplileşmek
sevimsizleşme
sevinme
sevmek
sezinleyiş
seziş
sinirlenme
Slavlaşmak
sorumsuzlaşma
sosyalleşmek
streslenme
süflileşmek
şabanlaşma
şapşallaşmak
şarlatanlaşma
şaşıрма
şaşkınlaşmak
şenelme
şenlenme
şereflenme
şişinme
şuurlanmak

öfkelenmek
önemsemek
övünmek
özenmek
özleyiş
pasifleşme
perçinleşmek
pintileşme
pipiriklenmek
radikalleşme
rahatlamak
raşelenmek
Ruslaşma
sabırsızlanmak
sakinleme
sakinleşmek
samimileşme
sangılamak
sanrılama
semeleşmek
sertlenme
sertleşmek
sevdalanmak
sevimplileşme
sevimsizleşmek
sevinmek
sezinleme
sezinme
sıkınma
sinirlenmek
softalaşma
sorumsuzlaşmak
soysuzlaşma
streslenmek
sümsükleşme
şabanlaşmak
Şarkılılaşma
şarlatanlaşmak
şaşırmak
şaşma
şenelmek
şenlenmek
şirretleşme
şişinmek
şüpheleniş

ökseme
önemsemek
özeniş
özleme
panikleme
pasifleşmek
pısırtıklaşma
pintileşmek
profesyonelleşme
radikalleşmek
rahatsızlanmak
Rumlaşma
Ruslaşmak
sakınma
sakinlemek
saldırganlaşma
samimileşmek
sanma
sanrılmak
sertelme
sertlenmek
sevdalanış
sevimplileşme
sevimplileşmek
seviniş
sevme
sezinlemek
sezinmek
sıkınmak
Slavlaşma
softalaşmak
sosyalleşme
soysuzlaşmak
süflileşme
sümsükleşmek
şapşallaşma
Şarkılılaşmak
şaşırtış
şaşkınlaşma
şaşmak
şenleniş
şereflenme
şirretleşmek
şuurlanma
şüphelenme

şüphelenmek
tasarımlanmak
taşillaşmak
tedirginleşme
telaşlanma
tembelleşmek
tırsma
tiksinme
tuhaflaşmak
Türkleşme
uğunmak
umursama
umutlanmak
usanma
uslamlamak
utanış
utanmak
uyanıklaşma
uygarlaşmak
uyuşma
uyuzlaşma
ümitlenme
ürkekleşmek
ürküş
ürpermek
üşenme
üzülmek
yabancılaşma
yabanileşmek
yadırgama
yadsımak
yakınlaşma
yanılsamak
yargılamak
yavuzlanma
yavuzlaşmak
yeğleme
yeğniseme
yıklamak
yerinme
yetinmek
yılma
yıvışıkma
yiğitleşme
yobazlaşmak

tasarımlamak
tasarlayış
Tatarlaşma
tedirginleşmek
telaşlanmak
tınma
tırsmak
tiksinmek
tutuculaşma
Türkleşmek
uğursama
umursamak
usanılma
usanmak
uslanma
utanma
uvunma
uyanıklaşmak
uysallaşma
uyuşma
uyuzlaşmak
ümitlenmek
ürkme
ürperiş
üstünseme
üşenmek
vahşileşme
yabancılaşmak
yabansıma
yadırgamak
yağlaşma
yakınlaşmak
yaradılış
yatışma
yavuzlanmak
yazıklanma
yeğlemek
yeğnisemek
yeltenme
yerinmek
yetkinleşme
yılmak
yiğitlenme
yiğitleşmek
yorma

tasarımlanma
taşillaşma
Tatarlaşmak
telaşlanış
tembelleşme
tınmak
tiksiniş
tuhaflaşma
tutuculaşmak
uğunma
uğursamak
umutlanma
usanılmak
uslamlama
uslanmak
utanmak
uvunmak
uygarlaşma
uysallaşmak
uyuşmak
ümitleniş
ürkekleşme
ürkmek
ürperme
üstünsemek
üzülme
vahşileşmek
yabanileşme
yabansımak
yadsıma
yağlaşmak
yanılsama
yargılama
yatışmak
yavuzlaşma
yazıklanmak
yeğnilemek
yıkılma
yeltenmek
yetinme
yetkinleşmek
yıvışıkma
yiğitlenmek
yobazlaşma
yormak

yozlaşma
yönsemek
yumuşama
yurtsamak
yükümlenme
yüpmek
yüreklenme
yüzsüzleşmek
zindeleşme
zorsunmak

yozlaşmak
yumuşaklaşma
yumuşamak
yüksünme
yükümlenmek
yürekendirme
yüreklenmek
zibunlaşma
zindeleşmek
züppeleşme

yönseme
yumuşaklaşmak
yurtsama
yüksünmek
yüpmek
yürekendirme
yüzsüzleşme
zibunlaşmak
zorsunma
züppeleşmek

Çekim ekleri ile oluşan duygu isimleri (9)

candan
dikine
içten

çıldırasiya
domuzuna
kafadan

delicesine
helalinden
yürekten

İsim tamlaması şeklinde oluşan duygu isimleri (93)

aşğılık duygusu
cam göz
can korkusu
cehennem hayatı
deve kini
duyuüstü
eşek inadı
gâvur inadı
gönül rızası
görmüşlük duygusu
halk yordakçılığı
hayal kırıklığı
iç acısı
irade dışı
kalp acısı
keçi inadı
moral çöküntüsü
nefis muhasebesi
ramazan keyfi
sevgi seli
son gürlüğü
şuuraltı
tat duygusu
uyku sersemliği

aşğılık kompleksi
can bunaltısı
can sıkıntısı
ciğer acısı
dil yarası I
düş gücü
fikir hürriyeti
gönül meselesi
gönül tokluğu
göz açıklığı
hatıra defteri
hayat felsefesi
içki psikoza
istenç dışı
kalp yarası
komşu hatırı
narsist kompleksi
nefis mücadelesi
rol iflası
sıla hastalığı
suçluluk duygusu
şüphe kurdu
utanç duygusu
üstünlük duygusu

atgözlüğü
can havli
cehennem azabı
ciğer yarası
dil yarası II
düş kırıklığı
gaflet uykusu
gönül rahatlığı
gönül yarası
göz sevdası
hayal gücü
hayat öpücüğü
ikbal düşkünlüğü
istenç yitimi
katır inadı
kuyruk acısı
nefis izzeti
ölüm korkusu
sabah keyfi
sıla özlemi
su korkusu
tat alma duygusu
utanma duygusu
üstünlük kompleksi

vazife aşkı
yenilik korkusu
yurt özlemi
yürek ağrısı
yürek yarası
zekâ yeteneği
zihin hesabı

vicdan azabı
yıldırım aşkı
yükseklik korkusu
yürek darlığı
yüz aklı
zihin berraklığı
zihin yorgunluğu

yaşama sevinci
yıldız barışıklığı
yürek acısı
yürek karası
yüzsuyu
zihin bulanıklığı
züğürt tesellisi

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan duygu simleri (37)

art düşünce
boş inanç
ham hayal
iç barış
içgörü
içtepi
karşı görüş
koşullu tepki
öngörü
özveri
sağduyu
takınaklı davranış
yarım ağız

art niyet
güzel duyu
hoşgörü
iç denge
içgüdü
iyi niyet
karşılıksız aşk
koşulsuz tepke
önsezi
öz yapı
sağgörü
uzak görüş

aşırı doyma
güzel duyusal
hüsnükuruntu
iç dünya
içgüdüsel
kara bulut
karşı sav
nörotik karakter
ön yargı
sağbeğeni
sağistem
varsayım

İsim-fiil grubu şeklinde oluşan duygu isimleri (17)

hıfzetme
kahrolma
vazgeçme
vehmetme
zannetmek
zanolunma

hıfzetmek
kahrolmak
vazgeçmek
vehmetmek
zanneyleme
zanolunmak

ileri görüş
kahroluş
varsayma
zannetme
zanneylemek

Sıfat-fiil grubu ile oluşturulan duygu isimleri (1)

karabasan

İsnat grubu şeklinde oluşan duygu isimleri (14)

ağzı kulalarında
burnu büyüklük
gözü açıklık
gözü karalık

başbozuk
canı burnunda
gözü bağıllık
gözü peklik

boynu büküklük
eli bolluk
gözü kapalılık
gözü sululuk

gözü tokluk

gözü açlık

**-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan kelime grupların şeklindeki
duygu isimleri (82)**

alçak gönüllülük
ayran gönüllülük
boş kafalılık
çocuk ruhluluk
çok sözlülük
dediğim dedikçilik
delifişeklik
dikbaşlılık
eski kafalılık
geniş ufukluluk
geri zekalılık
güngörmüşlük
hafifmeşreplik
hakşinaslık
hanımefendilik
iç açıcılık
ikiyüzlülük
işgüzarlık
iyilikbilmezlik
iyi yüreklilik
katı yüreklilik
köpoğluluk
serdengeçtilik
sultani tembellik
taş yüreklilik
uzak görüşlülük
vurdumduymazlık
yumuşak yüzlülük

altın yüreklilik
babayiğitlik
çanak yalayıcılık
çokbilmişlik
çok taraflılık
değerbilirlik
deve kuşuluk
dilseverlik
geniş gönüllülük
geniş yüreklilik
güçbeğenirlik
güzel duyuculuk
hakperestlik
haktanırlık
hazır yiyicilik
içe yöneliklik
ileri görüşlülük
iyi kalplilik
iyilikseverlik
kalın kafalılık
kemik yalayıcılık
külhanbeylik
sonradan görmelik
şıpsevдилik
temiz yüreklilik
varyemezlik
yantutmazlık

aşırı duyarlık
boşboğazlık
çatal yüreklilik
çok eşlilik
dar kafalılık
değerbilmezlik
dışa dönüklük
dinî bütünlük
geniş görüşlülük
geri kafalılık
güler yüzlülük
hacıağalık
hakseverlik
hamiyetperverlik
hoşgörüsüzlük
içten pazarlıklılık
ilgi çekicilik
iyilikbilirlik
iyi niyetlilik
katı kalplilik
kocakarılık
sağgörüsüzlük
sonradan görmüşlük
taş kalplilik
tokgözlülük
vaybabamcılık
yardımseverlik

Yönelme gurubu şeklinde oluşan duygu isimleri (8)

cana yakınlık
içe bakış
usa vurma

dona kalma
içe dönüklük
yüze gülücülük

dona kalmak
içe kapanıklık

İkileme şeklinde oluşan duygu isimleri (24)

can ciğerlik	candan yürekten	canla başla
canlı canlı	cıvıl cıvıl	çığlık çığlığa
çim çim	dirlik düzenlik	durmuş oturmuşluk
eza cefa	ezile büzüle	fellek fellek
fellik fellik	gönüllü gönülsüz	harala gürele
hoplaya zıplaya	ıkına sıkına	içli dışlı
içli dışlılık	melul mahzun	sıkı fıkı
sıkı fıkılık	utana sıkıla	yılgın yılgın

6.13.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli duygu isimleri (445)

âbât	adavet	âdemiyet
ağraz	alaka	ar
asalet	asap	aşk
atıfet	azap	basiret
behimî	buğuz	buhran
cahiliyet	cazibe	cefa
cehalet	cehennemî	cehil
ceht	celadet	celal
ciddiyet	cilve	cinnet
cünun	cüret	dadalet
dehşet	denaet	desise
devlet	dikkat	dirayet
eda	edep	efkâr I
efkâr II	elem	elim
emel	emniyet	enaniyet
enfüsi	esef	evham
eza	eza cefa	eziyet
faik	faikiyet	feda
fehmet	fehîm	fer
feragat	ferah	ferahset
feyiz	feveran	fikir
fikren	fikrî	fikriyat
fütur	gabavet	gadir
gaflet	gaile	galat
galebe	galeyan	gam
garabet	garaz	garez
gayret	gayz	gazap
gılgılış	gına	gıpta
gufran	gurur	habaset
hafakan	hamakat	hamaset

hamiyet
hasret
hatır
havsala
hayatiyet
haysiyet
hedef
heves
hıfız
hicap
hiddet
himmet
hissiyat
huşu
hürmet
hüzün
ızzar
içtinap
iffet
ihanet
ihmal
ihtimam
ihtiraz
ihtiyar
ikbal
iktifa
imtizaç
infial
inhiraf
inkıbaz
insaf
insiyaki
intikam
irfan
istiğna
istihza
istinkâf
iştah
işve
itidal
itiyat
izan
kalbî
kariha
kasvet

hararet
hassasiyet
havas
hayalhane
hayıf
haz
helak
heybet
hırs
hicran
hilkat
his
hulus
huşunet
hürriyet
ısrar
iadeitibar
idman
iftihar
ihata
ihşan
ihtiram
ihtisas
ihtiyat
ikrah
ilham
inat
inhimak
insiyatif
inkıyat
insaniyet
inşirah
iptila
irtica
istihfaf
istikrar
istismar
iştiha
itaat
itimat
itminan
kahır
kalp
kasavet
keder

haslet
haşyet
havil
hayalperestlik
hayret
hazin
helecan
heyecan
hıyanet
hidayet
hilkaten
hisset
husumet
huzur
hüsran
ıstrap
içtihat
idrak
iğbirar
ihlas
ihtilaf
ihtiras
ihtiyaç
ihtiyaten
iktidar
imtina
incizap
inhina
inkâr
inkısar
insiyak
intiba
irade
ismet
istihkar
istinat
isyan
iştiyak
itham
itina
izaç
kalben
karabet
kasıt
kerahet

kerh
keyif
kudret
klfet
mahcubiyet
masumiyet
meftuniyet
merak
meserret
meşakkat
metanet
meyusiyet
mihnet
mizaç
muhakeme
murat
mdara
mlahaza
mrvvet I
msamaha
mştak
mziç
nedret
nefsaniyat
nisyan
rağbet
rahmet
rıza
saadet
sahabet
samimiyet
sefa
selika
sıklet
şcaat
şehvet
şetaret
şiar
şphe
taammt
taşşuk
tabasbus
tafra
tahamml
tahayyl

kerhen
kibir
kuvve
lezzet
mahviyet
matem
mehabet
meram
meskenet
meşk
mevhum
mezellet
mihnet
muaşşaka
muhasamat
mcahede
messif
mlahazat
mrvvet II
mstehap
mtalaa
namus
nefis
neşe
niyet
rahat
raşe
rikkat
sabır
sahavet
sebat
sefahat
semahat
suhulet
şefaat
şemail
şevk
şuur
taaccp
taannt
tab
tabiat
tagallp
tahassr
tahkiye

kesel
kiyaset
kfran
ltfen
maneviyat
mefharet
melal
merhamet
mesuliyet
meşrep
meyil
mihnet
minnet
muhabbet
mukavemet
mdana
mfekkire
mlayemet
mrvvet III
mstekreh
mzayaka
nedamet
nefret
nikbet
nkl
rahim
rehavet
riya
sadaikat
saik
seciye
selamet
sıdk
srur
şefkat
şeref
şeytanet
şkran
taamden
taassup
taban
taciz
tahakkm
tahasss
tahmin

takat
taktir
tamah
tavır
tecennün
teeddüp
teessür
tefekür
tefsir
tehevvür
tekâsül
telakki
tenezzül
tesanüt
teslimiyet
tevaki
tevehhüm
tıynet
umur
ünsiyet
vahşet
vefa
vesvese
yakin
zafiyet
zeka
zihin
zihniyet
zül

takdir
takva
tasavvur
tazim
tecessüs
teemmül
tefahür
teferrüç
tegafül
teheyyüç
tekebbür
telaş
tereddüt
teselli
teşerrüf
tevazu
tevettür
uhde
uzlet
vakar
veca
vehim
vicdan
yakinen
zan
zekâvet
zihnen
zillet

takiye
talep
tatmin
tazimat
tedai
teesüf
tefehüm
tefeyyüz
tehalük
tehyiç
tekellüf
telaşe
tesahup
teseyyüp
tevahuş
teveccüh
teyakkuz
uhuvvet
ülfet
vakur
vect
velvele
vukuf
yeis
zehap
zevk
zihnî
zühul

Farsça kökenli duygu isimleri (32)

arzu
cansiperane
cesaret
cuşış
derun
hayâ
humor
kâm
mest
perva
ümit

ateşin
cendere
cezbe
çile
dil
herze
huy
kin
naz
rencide
yâd

canhıraş
cerbeze
cömert
dert
endişe
hışım
işkence
küşayış
perestiş
şad

Farsça bi- kelimesiyle yapılan duygu isimleri duygu isimleri (3)

biilaç

bikes

bizar

Uysurları Arapça- Farsça tamlama veya birleşik kelime şeklinde yapılan birleşik fiiller (38)

cuşihuruş

daüssıla

dervişane

fikrisabit

gayriihtiyari

gayriiradi

hakimane

hâkimane

hâletiruhiye

halisane

hallihamur

hissikablelvuku

hissiselim

hüsnüniyet

hüsnütelakki

hüsnüteveccüh

hüsnüzan

inkısarıhayal

izzetinefis

izzetüikbal

kemaliafiyet

malihülya

misafirperver

nazarıdikkat

nazarıitibar

pürdikkat

pürhiddet

pürmelal

pürneşe

pürtelaş

sevkitabii

suiniyet

suizan

sükutuhayal

tabütüvan

tahammülfersa

tahteşuur

zevkiselim

Diğer Doğu kökenli duygu isimleri (1)

çıdam

Batı kökenli duygu isimleri (63)

amor

anafilaksi

antipati

despotik

dinamit

disiplin

dramatik

egoist

egoizm

elektrik

empati

estetik

etik

fanatizm

fantaziye

fantezi

filarmoni

fobi

gaf

goşizm

gusto

halisilasyon

hidrofobi

hobi

hülya

ide

idea

ideal

idealizm

idefiks

ideoloji

ideopati

kapasite

kapris

karakter

koketri

kompleks

konsantrasyon

konspet

korte

kredi

kriz

ksenofobi

mantalite

melankoli

moral
optimizm
platonik
püritenlik
stres
telepati

nostalji
panik
popülizm
santimantalite
şok
tolerans

onur
paradoks
prensiip
sempati
şoke
trans

6.14.Efsanevi İsimlendirmeler (101)

6.14.1.Türkçe İsimlendirmeler

-cı,-ci,-cu,-cü yapım ekiyle oluşan efsanevi unsurlar (4)

büyücü	falcı	kebzeci
umacı		

-k yapım ekiyle oluşan efsanevi unsurlar (3)

hortlak	yaratık	yaratık
---------	---------	---------

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan efsanevi unsurlar (3)

büyülü	perili	uzaylı
--------	--------	--------

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan efsanevi unsurlar (3)

büyücülük	gaiplik	falcılık
-----------	---------	----------

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki efsanevi isimler (3)

büyü	büyüsel	büyüsüz
------	---------	---------

İsim-fiil ekiyle oluşan efsanevi unsurlar (9)

büyüleme	büyülemek	büyüleniş
büyülenme	büyülenmek	hortlama
hortlamak	hortlatma	hortlatmak

İsim tamlaması şeklinde oluşan efsanevi unsurlar (11)

can kuşu	deniz kızı	dev anası
dirim suyu	ilham perisi	Kafdağı
kahve falı	masal âlemi	nisan yağmuru
talih kuşu	uzay savaşı	

Sıfat tamlaması şeklinde efsanevi unsurlar (6)

begi su	Kızılelma	memnu meyve
Noel baba	uçan daire	yasak meyve

6.14.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Sıfat-fiil grubu şeklinde efsanevi unsurlar (1)

karabasan

Arapça kökenli kelimelerden oluşan efsanevi unsurlar (24)

Anka	cin	Deccal
ecinni	esatir	esatirî
fal	gaip	hatif
hayalet	heyula	Hüma
ifrit	iksir	remil
sihir	Simurg	simya
süveyda	tayf	tefeül
teshir	tılsım	Tuba

Farsça kökenli kelimelerden oluşan efsanevi unsurlar (11)

cadı	dev	div
efsane	efsun	ejder
ejderha	fusun	musikar
peri	Turan	

Arapça unsurlardan oluşan tamlama şeklindeki efsanevi unsurlar (3)

abıhayat	ahlatierbaa	kehanet
----------	-------------	---------

Farsça birleşik isim şeklinde efsanevi unsurlar (4)

canavar	efsunkâr	füsunkâr
şahmeran		

Arapça-Farsça unsurların birleşmesinden oluşan efsanevi isimler (2)

gulyabani	Zümrüdüanka
-----------	-------------

Bati kaynakli efsanevi isimler (14)

amazon
fantom
mit
mitos
sfenks

dragon
isprizma
mitoloji
nektar
siren

Eros
karakoncolos
mitolojik
reenkarnasyon

6.15.Eğlence, Oyun ve Oyun unsuru İsimleri (248)

6.15.1.Türkçe İsimlendirmeler

-baç,-beç yapım ekiyle oluşan eğlence, oyun, ve oyun unsurları isimleri (2)

atlambaç saklambaç

-cı,-ci,-cu,-cü;-çı,-çi,-çu,-çü yapım ekiyle oluşan eğlence oyun ve oyun unsurları isimleri (2)

bitirimci ciritçi

-dak,-dek yapım ekiyle oluşan eğlence oyun ve oyun unsurları isimleri (4)

çakıldak çingirdak fııldak
şakıldak

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan eğlence oyun ve oyun unsurları isimleri (8)

beşli birli cimdalli
dokuzlu dörtlü ebeli
ikili vidolu

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan eğlence oyun ve oyun unsurları isimleri (7)

askercilik bacaklık doktorculuk
ebelik ekmeklik evcilik
kovboyculuk

-maca,-mece yapım ekiyle oluşan eğlence oyun ve oyun unsurları isimleri (2)

aldatmaca bulmaca

İsim-fiil eki ile oluşan eğlence, oyun ve oyun unsurları isimleri (16)

basma çekiliş çevirmek
ebeleme ebelemek ebeleyiş
eleme elenme elenmek
kesmek koşmaca sayışma
sayışmak sobeleme sobelemek
uçurtma

Farklı örneklerden veya ekten oluşan tek örnekler şeklindeki eğlence, oyun ve oyun unsurları isimleri (6)

ayakçak	bıcıl	ebesiz
gele	kaydırak	topaç

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan eğlence oyun ve oyun unsurları isimleri (14)

at	aynaz	bacak
bey	cırdaval	cicoz
dokurcun	ebe	kapı
mıgır	oğlan	sobe
tura	zar	

İsim tamlaması şeklinde oluşan eğlence, oyun ve oyun unsurları isimleri (37)

aralık oyunu	bezirgânbaşı	bilardo masası
bilardo salonu	bilardo sopası	bilardo topu
bilek güreşi	bitirim yeri	cıvalı zar
cirit oyunu	çocuk oyuncağı	çocuk oyunu
dama tahtası	dama taşı	eksen oyuncu
elebaşı	el topu	fincan oyunu
hava oyunu	hayal oyunu	kâğıt oyunu
kayık salıncak	kaynana zırlıtısı	kelime oyunu
kız tavlasi	köy oyunu	lades oyunu
maça beyi	maça kızı	oyun kâğıdı
satranç tahtası	satranç taşı	satranç takımı
su yolu	şans oyunu	şeytan uçurtması
yüzük oyunu		

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan eğlence, oyun ve oyun unsurları isimleri (10)

atlıkarınca	beşiksalıncak	beştaş
dokuztaş	dönme dolap	dürüst oyun
uzuneşek	üçlü bahis	üçlü ganyan
üçtaş		

Sayı grubu şeklinde oluşan eğlence oyun ve oyun unsurları isimleri (8)

beş bir
beş üç
üç bir

beş dört
dört bir
üç iki

beş iki
iki bir

Bir isim ve bir fiilden oluşan eğlence oyun ve oyun unsurları isimleri (3)

hacıyatmaz

firdöndü

papazkaçtı

Unsurları iki fiilden oluşan eğlence, oyun ve oyun unsurları isimleri (3)

kaptıkaçtı

kazıkazan

yapboz

İkileme şeklinde oluşan eğlence oyun ve oyun unsurları isimleri (12)

bir bir
çelik çomak
kaça kaç
seksek

birdirbir
çıtıpıt
yazı tura
uçtuuçtu

çatapat
gol toto
kutu kutu
zıpzip

615.2 Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli eğlence, oyun ve oyun unsurları isimleri (11)

bezik
fil
hayal
mahpus

cirit
fitil
kafa
met

dolap
hamle
kale

Farsça kökenli eğlence, oyun ve oyun unsurları isimleri (12)

baziçe
düse
kâğıt
pul

çember
düşüş
koz
satranç

dubara
ferz
piyade
şeş

Unsurları Farsça olan tamlama veya birleşik kelime şeklindeki eğlence, oyun ve oyun unsurları isimleri (18)

cihar
cihariyek

ciharıdü
gülbahar

ciharise
lades

percüdü	percüse	percüyek
sebayüdü	seyek	şeşbeş
şeşcihar	şeşper	şeşüdü
şeşüse	şeşyek	tahterevalli

Arapça-Farsça unsurlardan oluşan oyun ve oyun unsurları isimleri (2)

çarkıfelek	şah mat
------------	---------

Batı kökenli eğlence, oyun ve oyun unsurları isimleri (68)

aznif	bakara	bilardo
blöf	blum	bom
bop	bowling	brick game
briç	çinko	dam
dama	dineri	domimo
epe	eskrim	faça
fanti	floş	ful
golf	iskambil	ispati
isteka	istop	joker
kanasta	kaput	karambol
kare	kart	kartela
karton	kolpa	kolpo
konçina	konken	konsolit
kuka	kukla	kupa
langirt	laskine	lotarya
maça	madik	mars
mikado	misket	okey
papaz	pasata	pastra
pata	peçiç	piket
piyon	plase	poker
prafa	remi	rulet
şilem	tavla	tombala
trotinet	vale	

Unsurları değişik dillerden olan tamlama veya birleşik kelime şeklindeki oyun ve oyun unsurları isimleri (3)

bitirimhane	dübeş	hepyek
-------------	-------	--------

6.16.Eşya İsimleri (356)

6.16.1.Türkçe İsimlendirmeler

-cık,-cik,-cuk,-cük,-çık,-çik;-çuk,-çük yapım ekiyle oluşmuş eşya isimleri (3)

baloncuk dağarcık dağarcık

-gı,-gi,-gu,-gü;-kı,-ki,-ku,-kü yapım ekiyle oluşmuş eşya isimleri (2)

askı çatkı

-k yapım ekiyle oluşmuş eşya isimleri (2)

tarak yatak

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşmuş eşya isimleri (29)

altlık	anahtarlık	askılık
ballık	barutluk	beylik
biberlik	bileklik	bozalık
buzluk	cibinlik	demlik
dizlik	ekmeklik	gözlük
güneşlik	iğnedenlik	iğnelik
kalemlik	kitaplık	lalelik
saksılık	saleplik	sirkelik
sosluk	şekerlik	şemsiyelik
uğurluk	yüklük	

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki eşya isimleri (12)

andaç	arkalıç	bakraç
çalmaç	çamçak	çekmece
çingirak	döşek	emzik
gözüğü	guguklu	güncek

Yapım eki almamış veya aldığı halde kapışmış eşya isimleri (42)

ağ	altın	atlas
barak	bardak	bardan
belek	beşik	beduç

celbe	cıncık	cicim
çanak	çanta	çapula
çarık	çemçe	çıkı
çıkın	çömçe	çömlek
debbe	değnek	dığan
gargar	halı	haranı
kap	kaşık	kayış
keçe	koltuk	kuşane
saksı	savan	sekmen
sıra	sırça	sitil
yastık	yorgan	yük

İsim-fil ekiyle oluşan eşya isimleri (2)

bandırma	burma
----------	-------

İkileme şeklinde oluşmuş eşya isimleri (3)

çanak çömlek	gırgır	zıpzip
--------------	--------	--------

İsim tamlaması şeklinde oluşan eşya isimleri (122)

adres defteri	ağaç mobilya	ağ yatak
ahenk tahtası	akıl defteri	altın bilezik
altın küpü	ana kucacı	avcı çantası
ayak havlusu	ayakkabı	bakkal defteri
banka cüzdanı	banka defteri	baş üstü dolabı
balık tabağı	banyo dolabı	banyo takımı
bardakaltı	barut kabağı	baş yastığı
bel bağı	bel kemeri	bilardo masası
bilardo sopası	bilardo topu	bilek saati
bilgisayar masası	bira bardağı	boy aynası
buzdolabı	buz torbası	buz pateni
bülbül çanağı	camekânlı kutu	cankurtaran yeleği
can yeleği	çalışma dolabı	çamaşır dolabı
çamaşır ipi	çamaşır kazanı	çamaşır leğeni
çamaşır sepeti	çatal bıçak takımı	çorba kaşığı
çorba tabağı	çöp kovası	çöp sepeti
çöp tenekesi	çöp torbası	daktilo masası
derin dondurucu	derin soğutucu	dev aynası
dilli düdük	diz yastığı	duvar saati

ecza çantası
ekmek tahtası
elektrik fırını
endam aynası
gaz ocağı
göz kadehi
hamam takımı
ip torba
kahve kaşığı
kahve tepsisi
kitap dolabı
köşe koltuğu
masa örtüsü
namaz seccadesi
rakı bardağı
sıra malı
sofra takımı
taban halısı
viski bardağı
yazı masası
yer minderi
yol halısı

ecza dolabı
elbise dolabı
el tası
evrak çantası
gaz sobası
güneş gözlüğü
iğne yastığı
kahve cezvesi
kahve tabağı
kalem kutusu
kol saati
köşe minderi
masa saati
orta masası
servis tabağı
sigara tabakası
şampanya bardağı
taş bebek
yastık kılıfı
yemek dolabı
yer sofrası
yol kilimi

ecza kutusu
el çantası
emanet dolabı
evrak dolabı
göz boncuğu
hamam kesesi
ilk yardım çantası
kahne fincanı
kahve takımı
kayık tabak
konsol saati
köşe yastığı
müzik dolabı
para çantası
servis takımı
sigara tablası
şarap bardağı
uğur boncuğu
yatak takımı
yemek masası
yer yatağı

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan eşya isimleri (25)

akma hançer
asma kilit
çelik kasa
elektrik süpürgesi
ikili yatak
kolaçaklı sandelye
stil mobilya
yatak mobilya
yuvarlak masa

ankesörlü telefon
astarlı zarf
dolma kalem
gömme dolap
kallavi fincan
modern mobilya
tekerlekli koltuk
yatar koltuk

antika mobilya
çalar saat
elektrikli süpürge
guguklu saat
kaplamalı mobilya
oturma mobilya
tekerlekli sandalye
yerli dolap

6.16.2 Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli eşya isimleri (27)

cezve
divit
hasır
kadeh
kürsü
mirat
sandalye

çırakma
dolap
hurç
kazevi
makat
rahle
sandık

divan
faraş
ibrik
kırba
maşrapa
sahan
sedir

sürahi	tabak	tabaka
tabla	tas	zembil

Farsça kökenli eşya isimleri (18)

âbâdî	ayna	barhana
camekân	çıra	çerağ
çuval	dağar I	dağar II
kâse	kilim	lenger
peyke	sagar	sepet
sini	tabure	taht

Farsça birleşik isim şeklinde eşya isimleri (4)

çamaşır	gülabdan	namazgâh
sayeban		

Arapça ve Farsça unsurlardan oluşan eşya isimleri (3)

cüzdân	helvahane	şamdan
--------	-----------	--------

Türkçe ve Farsça unsurlardan oluşan eşya isimleri (1)

yazıhane

Batı kökenli eşya isimleri (61)

abajur	ahize	akvaryum
albüm	alyans	amfor
amfora	arjantin	avize
badya	balon	balya
baza	berjer	biberon
bidon	bloknót	bomba
branda	buyot	büfe
büro	çotra	damacana
davlumbaz	dipfriz	efriz
etajer	fiçı	gardırop
gerdel	güğüm	hamak
helke	herke	iskemle
kanata	kanepe	karafa

karafaki
kavanoz
komodin
küfe
möble
ranza
somya
vazo

karyola
kerevet
komot
masa
palas
saksonya
şezlong

kasa
kırlent
konsol
mobilya
portmanto
soba
şifonyer

6.17.Eşya Vasfı İsimleri(473)

6.17.1.Türkçe İsimlendirmeler

-ca,-ce,-ça,-çe yapım ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (11)

bozukça	buruşukça	çarpıkça
dikçe	eğrice	eskice
güzelce	imrence	irice
pahalıca	ucuzca	

-cık,-cik,-cuk,-cük yapım ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (2)

incecik	küçümencik
---------	------------

-gan,-gen yapım ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (3)

altıgen	bükülgen	ezilgen
---------	----------	---------

-ıcı,ici,ucu,ücü yapım ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (3)

akıcı	artıcı	boyayıcı
-------	--------	----------

-k yapım ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (3)

baldıрак	esnek	yuvarlak
----------	-------	----------

-k ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (14)

bağdaşık	batık	bozuk
bulaşık	buruşuk	bükük
büzük	büzüşük	çürük
eğik	kalık	satılık
yırık	yırtık	

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (127)

abajurlu	açkılı	ağılı
ağızlı	ağlı	aharlı
ahenkli	akortlu	alametifarikalı

albenili
aletli
allı
altlı
anmalık
aralıklı
armalı
astarlı
ayarlı
bağcıklı
bakışumlu
barkodlu
başlıklı
bazalı
bezekli
boğazlı
bombeli
boyunlu
buharlı
buutlu
camlı
çıkıntılı
dayanıklı
değerli
etiketli
garantili
hacimli
indirimli
işaretli
janjanlı
kalaylı
katranlı
köstekli
kulplu
ömürlü
renkli
savatlı
sırmalı
tekerli
yünlü

alçılı
alevli
almaşlı
ambalajlı
antenli
arızalı
asılı
ateşe dayanıklı
ayıplı
bakalitli
baklavalı
basınçlı
bataryalı
belli
bezemeli
boğmaklı
boncuklu
boyutlu
burgulu
bükümlü
cepheli
çizgili
debdebeli
derili
fanuslu
gümrüklü
hasarlı
ipotekli
işlemeli
kabaralı
kaliteli
kauçuklu
kullanımlı
oyalı
pahalı
revnaklı
sedefli
süslü
varaklı

alengirli
alındılı
alternatifli
angajmanlı
antikalık
arkalıklı
askılı
ayaklı
bagetli
bakırlı
bandrollü
başlı
battaniyeli
benekli
bindirimli
boğumlu
boyalı
buğulu
burunlu
bürülü
cilalı
çürüklü
defolu
enli
galvanizli
gümüşlü
ihtişamlı
iskontolu
işli
kakmalı
kapaklı
konforlu
kullanışlı
oymalı
rayihalı
rötuşlu
sırlı
şanjanlı
yaldızlı

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (7)

altmışlık

beşiklik

bıçaklık

çeyizlik
kapaklık

evladiyelik

hediyelik

-man,-men ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (2)

akman

küçümen

-msı,-msi,-msu,-msü yapım ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (3)

altınımsı

bakırımımsı

eskimsi

-ntı,-nti yapım ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (2)

aşırıntı

çalıntı

-sı,-si,-su,-sü yapım ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (6)

ağsı

Amerikansı

ayrıkçı

bakırsı

camsı

küremsi

-sız,-siz,-suz,-süz yapım ekiyle oluşan eşya vasfı isimleri (74)

abajursuz

açkısız

açkısız

ahensiz

akortsuz

albenisiz

alevsiz

ambalajsız

angajmansız

antensiz

araliksız

arızasız

arkalıksız

arkasız

armasız

astarsız

ayaksız

ayarsız

ayıpsız

ayrıkçı

bağciksız

bakışimsız

bandrolsüz

barkodsuz

başlıksız

başsız

battaniyesiz

bazasız

benzersiz

biçimsiz

boğazsız

bombesiz

boncuksuz

boyasız

boyutsuz

burgusuz

buruşuksuz

buutsuz

bükümsüz

cilasız

çıkıntısız

çizgisiz

çürüksüz

dayanıksız

debdebesiz

defosuz

değersiz

dikişsiz

emsalsiz

ensiz

etiketsiz

galvanizsiz

garantisiz

gümrüksüz

hacimsiz

ipoteksiz

iskontosuz

işaretsiz	işlevsiz	kalaysız
kalitesiz	katransız	kefesiz
kıymetsiz	kullanımsız	kullanışsız
kulpsuz	ömürlüsüz	renksiz
sırsız	süssüz	uğursuz
yomsuz	yünsüz	

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki eşya vasfı isimleri (10)

akışkan	bürüm	çikkın
doğal	eğreti	eğri
küçürek	yayvan	yeğni
yıprak		

Yapım eki almamış veya aldığı halde kalıplaşmış eşya vasfı isimleri (22)

altın	bakır	bek
berk	bol	demir
dik	engin	eski
göç	gümüş	güzel
ince	iri	kaba
kağşak	kalın	küçük
sağlam	ucuz	yeni
yumuşak		

Argo şeklindeki eşya vasfı isimleri (13)

cavalacoz	cillop	cirlop
dandik	dandini	entipüften
kelepir	kıytırık	külüstür
mıgır	partal	pirtı
beribenzer		

İsim-fiil ekleriyle oluşan eşya vasfı isimleri (4)

çıkma	değme	elleme
kapatma		

Sıfat-fiil ekleriyle oluşan eşya vasfı isimleri (2)

bölünmez	paslanmaz
----------	-----------

İsim tamlaması şeklinde oluşan eşya vasfı isimleri (12)

altın keseği	altın sarısı	baba mirası
çamaşır azgını	gâvur icadı	Isparta halısı
ithal malı	işporta malı	kul yapısı
mezat malı	sandık eşyası	yerli malı

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan eşya vasfı isimleri (23)

akordu bozuk	bir numaralı	başeser
başyapıt	beş paralık	birinci el
birinci sınıf	bir numara	bir örnek
çift kişilik	göz alıcı	iki ayaklı
İkinci el	İkinci sınıf	iki paralık
iskelet mobilya	kırk paralık	sedef kakmalı
şaheser	taklit mobilya	tapon mal
uzaktan kumandalı	uzaktan kumandasız	

İsim-fiil grubu şeklinde oluşan eşya vasfı isimleri (9)

ağaç kaplama	ağaç oyma	altın kaplama
babadan kalma	abab yadigârı	bakır kaplama
dededen kalma	el değmemiş	elden düşme

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan eşya vasfı isimleri (3)

çakaralmaz	günü geçmiş	yanardöner
------------	-------------	------------

İkileme şeklinde oluşan eşya vasfı isimleri (24)

alan talan	boğum boğum	boncuk boncuk
bölük bölük	bölük pörçük	buruş buruş
büklüm büklüm	cicili bicili	çerden çöpten
çil çil	çürük çürük	dallı güllü
delep delep	doğru dürüst	dört dörtlük
eğri büğrü	ekli püklü	eski püskü
ezik büzük	halis muhlis	hırtı pırtı
ıvır zıvır	incik boncuk	yırtık pırtık

Pekiştirme şeklinde oluşan eşya vasfı isimleri (5)

besbeter	bumburuşuk	güpgüzel
yepyeni	yusyuvurlak	

6.17.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli eşya vasfı isimleri (28)

âbidevî	adi	akva
âlâ	arzani	bedii
calip	cedit	celi
cesim	cevizî	efdal
ehven	elyaf	emanet
halis	faal	hediye
ib dai	kurada	lüks
mahlül	menkul	miras
murassa	müzehhep	müzeyyen
züccaciye		

Farsça kökenli eşya vasfı isimleri (8)

beter	çirkin	güderi
ham	hurda	kunt
rugan	zer	

Urusları Arapça olan tamlama şeklinde eşya vasfı isimleri (3)

ehvenişer	gayrimenkul	giranbaha
-----------	-------------	-----------

Farsça tamlama şeklinde eşya vasfı isimleri (6)

berbat	berceste	berduş
bergüzar	berhava	yadigâr

Batı kaynaklı eşya vasfı isimleri (35)

alafranga	alaturka	alkalik
aliminyum	amorf	ankastre
antik	antika	antikite
aparey	armatür	bagaj
bakkaliye	bestseller	elastik
elektronik	emaye	eşantiyon
fason	kauçuk	kristal
krokodil	marda	maroken
maun	model	modüler
okazyon	opalin	orjinal

plastik
portatif

podösüet
prototip

porselen

Değişik unsurlardan oluşan birleşik kelime şeklindeki eşya vasfı isimleri (9)

ahenktar
dokunmatik
fağfuri

balonvari
elastiki
hırdavat

beş beter
emektar
zikıymet

dam
gavot
kadril
kazaska
mambo
oryantal
raks
salsa
sirtaki
tango

fokstrot
habanera
kalipso
lambada
mazurka
polka
revü
samba
sirto
tvist

folklor
hora
kanto
makarena
misket
polonez
rumba
sinsin
tamzara
vals

6.19.Giyim ve Giyim Unsuru İsimleri(279)

6.19.1.Türkçe Asıllı Olanlar

-k yapım ekiyle oluşan giyim ve giyisi unsuru isimleri (3)

alık	değişik	dolak
------	---------	-------

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan giyim ve giyisi unsuru isimleri (16)

apreli	askılı	balinalı
biyeli	büzgülü	çivitli
defolu	düğmeli	harçlı
işlemeli	kırmalı	kolalı
kolasız	kopçalı	peşli
robalı	yenli	

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan giyim ve giyisi unsuru isimleri (28)

abdestlik	arkalık	bayramlık
damatlık	denizlik	dışarılık
dirseklik	dizlik I	dizlik II
dizlik III	ellik	eteklik
göğüslük	göMLEKlik	hamilelik
içlik	işlik	kolluk
önlük I	önlük II	önlük III
paçalık	rüzgârlık	sabahlık
tozluk	üstlük	yabanlık
yağmurluk		

-sız,siz,suz,süz yapım ekiyle oluşan giyim ve giyisi unsuru isimleri (9)

apresiz	askısız	biyesiz
büzgüsüz	defosuz	düğmesiz
kolsuz	kopçasız	yensiz

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki giyim ve giyim unsuru isimleri (6)

baldırak	giyim	giyit
giysi	kolçak I	kolçak II

Yapım eki almayan veya kalıplaşmış olan giyim ve giyisi unsuru isimleri (40)

car	cepken	cılıkava
çakşır	çintiyan	çokal
delme	deri	don I
don II	düttürü	elçek
eldiven	etek	gömlek I
gömlek II	gömlek III	harmani
harmaniye	istanbulin	İstanbulin
kaftan	kapaniçe	kevel
kılık	kürk	pırpırı
pirpiri	potur	soyka
takım	tulum	tuman
üst	yamçı	yapık
yelek	yen	zıbın
zıpka		

İsim tamlaması şeklinde oluşan giyim ve giyisi unsuru isimleri (29)

altınoluk	badem kürk	bağır yeleşği
balıkçı kazağı	bisiklet yaka	can yeleşği
çamaşır takımı	çatal don	çekirge şalvar
çelik yelek	deli gömleşği	enkaz eldiveni
erkân kürkü	golf pantolonu	güreş mayosu
iç çamaşır	iç donu	ikaz yeleşği
iş donu	kayık yaka	kol ağzı
kol kapağı	saat cebi	samur kürk
şal örneğı	ten fanilas	uyku tulumu
vizon kürk	V yaka	

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan giyim ve giyisi unsuru isimleri (18)

altıparmak	askerî kaput	beyaztilki
bol paça	dar paça	degaje yaka
gizli yama	haydari yaka	hazır giyim
iç cep	kirli çamaşır	midi etek
mini etek	resmî elbise	resmî giysi
uzun don	uzun etek	üç etek

İsim-fiil ekiyle oluşan giyim ve giyisi unsuru isimleri (4)

biniş	dolama	kapama
kırma		

Sıfat-fiil eki ile oluşan yapım ekiyle oluşan giyim ve giyisi unsuru ismi (1)

koparan

Sıfat fiil grubu ile oluşan yapım ekiyle oluşan giyim ve giyisi unsuru isimleri (1)

topukdöven

İkileme halinde oluşan giyim ve giyisi unsuru isimleri (4)

don gömlek
kılık kıyafet

çul çaput

giyim kuşam

6.19.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli giyim ve giyisi unsuru isimleri (21)

aba
cüppe
entari I
haydari
ihram
kıyafet
muşamba

cep
çul
entari II
hırka
kaban
kispet
setre

cübbe
elbise
esvap
hilat
kerrake
maşlah
tennure

Farsça kökenli giyim ve giyisi unsuru isimleri (6)

camadan
pazubent

mintan
peştamal

palaspere
şalvar

Batı kökenli giyim ve giyisi unsuru isimleri (93)

abiye
bikini
bolero
butafor
ceketatay
döpiyes
evaze
gocuk
jartiyer
kanadiyen

anorak
blucin
bonjur
büstiyer
cin
empermeabl
faça
jaketay
jile
kap

atlet
bluz
buklet
ceket
dekolte
eşofman
fanila
japone
jüpon
kaput

kastor
kebe
kloş
kombinezon
kostüm
lata
maksî etek
manto
montgomer
pantolon
parka
penye
prostela
roba
ruba
saya
sutyen
şort
şömüz
tişört
tunik

kaşkorse
kepenek
kod
konfeksiyon
kot
lizöz
manşet
mayo
palto
pantufila
pelerin
pijama
redingot
rop
sako
slip
sütyen
şömiz
tayt
trençkot
urba

kaşpusiye
kilot
kolonyal
korse
külöt
maksî
manşon
mont
pantol
pardösü
penuvar
plastron
reglan
ropdöşambır
salta
smokin
süveter
şömizye
tayyör
truakar
üniforma

6.20.İçecek İsimleri (181)

6.20.1.Türkçe İsimlendirmeler

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan içecek isimleri (2)

demli içimli

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan içecek isimleri (3)

biralık içimlik köfterlik

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki içecek isimleri (4)

dolu içit içki
kaynarca

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan içecek isimleri (9)

ağız ayran çakır
çorak düz fırt
kırmız su süt

İsim-fiil ekiyle oluşan içecek isimleri (17)

boğma demleme demlemek
demlenme demlenmek I demlenmek II
devirme devirmek dikmek
dipleme diplemek gırtlama
gırlamak harmanlanmak içme
içmek kıtlama

Sıfat-fiil ekiyle oluşturulan içecek isimleri (3)

açar içecek kaynar

İsim tamlaması şeklinde oluşan içecek isimleri (48)

acı su ardıç rakısı arpa suyu
aslan sütü ayva hoşafı ayva kompostosu
bira mayası çilek suyu çilek üzümü

elma suyu	elma şarabı	elma şurubu
erik hoşafı	erik kompostosu	erik rakısı
Frenk üzümü	içme suyu	imam suyu
kabuk kahvesi	kaya suyu	kayısı hoşafı
kayısı kompostosu	kaynak suyu	kızılıcık şerbeti
kızılıcık şurubu	koruk suyu	koruk şerbeti
kuşburnu	kuyu suyu	memba suyu
meyan balı	meyve suyu	nane suyu
papazkarası	paşa çayı	portakal suyu
tuşu şuyı	Türk kahvesi	sakız rakısı
üzüm hoşafı	üzüm kompostosu	üzüm suyu
üzüm şırası	vişne hoşafı	vişne suyu
vişne şurubu	yorgunluk kahvesi	zemzem suyu

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan içecek isimleri (18)

ayazlandırılmış rakı	beyaz şarap	çekirdek kahve
demirhindi	düz rakı	iki tek
kuru çay	kuru kahve	okkalı kahve
orta şekerli	otuz beşlik	ön içki
poşet çay	sade kahve	sallama çay
şekerli kahve	tatlı su	torba çay

Sıfat-fil grubu şeklinde oluşan içecek isimleri (1)

öksüzdoyuran

6.20.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli içecek isimleri (21)

ab	hardaliye	iksir
işret	kadeh	kahve
kant	Kevser	memba
meşrubat	mırra	müskirat
rakı	sade	salep
sebil	şarap	şerbet
şurup	zemzem	zülal

Farsça kökenli içecek isimleri (4)

dem I	dem II	mey
şıra		

Farsça tamlama veya birleşik şekillerdeki içecek isimleri (1)

hoşaf

Arapça ve Farsça dil unsurlarından oluşan içecek isimleri (2)

abihayat

abıkevser

Diğer Doğu kaynaklı içecek isimleri (4)

çay

kefir

punç I

punç II

Batı kökenli içecek isimleri (43)

alkol

bira

bitter

bol

cin

düziko

espresso

frape

gazoz

ispirto

kanyak

kapuçino

kokteyl

kola

konsomasyon

komposto

kristaloit

küraso

likör

limonata

malaga

martini

mastika

moka

pastis

porto

reçina

rom

roze

sake

sek

setliç

sirkengebin

soda

soma

somata

suma

şampanya

tekila

tonik

uzo

viski

votka

Değişik dil unsurlardan oluşan içecek isimleri (1)

vişnap

-k yapım eki ile oluşan ifade isimleri (8)

belirtik	boğuk	boğunuk
buyruk	dilek	işlek
salık	uyduruk	

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan ifade isimleri (22)

açıklamalı	ağdalı	anlatımlı
argolu	belagatli	cevaplı
çatallı	iğneli	ihbarlı
ilaveli	imalı	izahlı
kaçamaklı	kinayeli	lastikli
mübalağalı	okunaklı	sözlü
taksalı	yazılı	yedekli
yermeli		

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan ifade isimleri (21)

açıklayıcılık	anlatıcılık	anlatımcılık
atmasyonculuk	aydınlık	belginlik
beylik	cevapsızlık	çenebazlık
dilcilik	duyurculuk	girişlik
jurnalcilik	kekemelik	müjdecilik
müjdelik	pepelik	saçmalık
sözlük	şivesizlik	yönetmelik

-m yapım eki ile oluşan ifade isimleri (9)

anlatım	bildirim	bildirişim
deyim	didişim	duyum
duyurum	gönderim	söylem

-maca-mece yapım eki ile oluşan ifade isimleri (3)

doğmaca	sormaca	uydurmaca
---------	---------	-----------

-maç,-meç yapım eki ile oluşan ifade isimleri (2)

demeç	yanılmaç
-------	----------

-ntı,-nti,-ntu,-ntü yapım eki ile oluşan ifade isimleri (2)

söväüntü verinti

-sı,-si,-su,-sü yapım eki ile oluşan ifade isimleri (4)

açıkçası özcesi şiirsi
ültimatomsu

-sız,-siz,-suz,-süz yapım eki ile oluşan ifade isimleri (6)

abartısız argosuz belagatsiz
cevapsız okunaksız sözsüz

-tı,-ti,-tu,-tü;-dı,-di,-du,-dü yapım eki ile oluşan ifade isimleri (10)

çağırtı dırlıtı duyultu
gıcirtı lakırdı lakırtı
mırılıtlı söylenti uyartı
vızılıtlı

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki ifade isimleri (20)

andıç bildirge çimdik
doğaç güzellikle kelecı
öğüt öykü söylev
sözel şiirimsi tutanak
tuyuğ tüzük yalın
yanıt yazanak yazın
yazınsal yazıt

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan ifade isimleri (16)

ağız aydın belgin
car çav dil
gır komut kov
sagu sav selen
söz yalan yır
yom

Argo kullanım şekillerinde oluşan ifade isimleri (8)

bodoslamadak	kaşkariko	martaval
mavra	pestenkarani	şorolop
yaygara	zirva	

İsim-fiil eki ile oluşan ifade isimleri (389)

abartış	abartma	açıklama
açıklamak	açıklanmak	açıklayış
açıklama	ağdalaşmak	anıştırma
anıştırmak	anlatılma	anlatılmak
anlatış	anlatma	anlatmak
anlattırma	anlattırmak	argolaşma
argolaşmak	atışma	atışmak
aytışma	aytışmak	bahsetme
bahsetmek	ballandırmak	belirtmek
bildirme	bildirmek	boğuklaşma
boğuklaşmak	boğumlanma	boğumlanmak
boşalma	buyurma	buyurmak
bülbülleşme	bülbülleşmek	carlama
carlamak	cenkleşmek	cevaplama
cevaplamak	cevaplandırılma	cevaplandırılmak
cevaplandırma	cevaplandırmak	cevaplanma
cevaplanmak	cilalama	cilalamak
çağırma	çağırma	çağırtma
çağırtmak	çağırışma	çağırışmak
çakışmak	çarpıtma	çatmak
çekişme	çekişmek	çekiştirmek
çemkiriş	çemkirme	çemkirmek
çeneleşme	çeneleşmek	çenileme
çenilemek	çığırış	çığıрма
çığırmak	çıkışma	çıkışmak
çiziktirmek	dalaşmak	dangırdama
dangırdamak	danışılma	danışılmak
danışma	danışmak	dedirme
dedirmek	dedirtme	dedirtmek
değiniş	değınme	değınmek
değirme	değirmek	deme I
deme II	demek	deneme
denme	denmek	deyiş
dırdırlanma	dırdırlanmak	dırlanma
dırlanmak	dırlaşma	dırlaşmak
didişme	didişmek	dikelme
dikelmek	dileme	dilemek

dillendirme
dillenmek
doğaçlama
dolaylama
duyurma
duyurulmak
eyitmek
geveleme
gıdıklamak
görüşmek
haberleşme
harflemek
hırlama
hırlaşmak
hikâyeleştirme
ifadelendirmek
iğneletme
ihbarlama
ispiyonlamak
ispiyonlatma
jurnalleme
kakımak
karalayış
kargıma
kargışlama
kavilleşmek
kavlaşma
kavlatmak
kekeleme
kınama
kıvırmak
koltuklanmak
konuşturma
laflama
lanetlemek
merhabalaşma
mırıldamak
mırıldanmak
muştulama
muştulanmak
obartmak
öğütleme
övme
öyküleme
öyküleştirmek

dillendirmek
dilleşme
doğaçlamak
doldurma
duyurmak
elleşmek
fitlemek
gevelemek
giydirmek
haberleşilme
haberleşmek
harlamak
hırlamak
hikâyeleme
hikâyeleştirmek
iğneleme
iğneletmek
ihbarlamak
ispiyonlanma
ispiyonlatmak
jurnallemek
karalama
karama
kargımak
kargışlamak
kavlanma
kavlaşmak
kavletme
kekelemek
kınamak
kokorozlama
konuşma
konuşturmak
laflamak
mektuplaşma
merhabalaşmak
mırıldanış
mızırdanma
muştulamak
müjdeleme
orunlama
öğütlemek
övmek
öykülemek
pekitme

dillenme
dilleşmek
dokundurma
dolma
duyurulma
eyitme
geneleme
gıdıklama
gönderme
haberleşilmek
harfleme
haşlamak
hırlaşma
hikâyelemek
ifadelendirme
iğnelemek
iğneleyiş
ispiyonlama
ispiyonlanmak
isteyiş
kakıma
karalamak
karamak
kargış
kavilleşme
kavlanmak
kavlatma
kavletmek
kekeleyiş
kıvırma
koltuklanma
konuşmak
kusmak
lanetleme
mektuplaşmak
mırıldama
mırıldanma
mızırdanmak
muştulanma
müjdelemek
öğmek
ötme
övünmek
öyküleştirme
pepeleme

pepelemek
piyazlamak
raporlama
saçmalama
savlamak
selamlanma
sordurma
sordurtmak
sorgulanış
sorma
soruşmak
soylama
sövdürmek
sövüş
sövüştürmek
söylememe
söylenilmek
söylenmek
söyletme
sözlendirme
sözlenmek
sunuş
tartışma
taşlamak
telefonlaşmak
tembihleme
terslemek
uyarmak
ünleme
ünlenmek
vedalaşmak
vızıldama
vızıldanmak
yaftalama
yaftalanmak
yakarma
yakınmak
yakıştırmak
yalvarılma
yalvarma
yanıtlamak
yazış
yazma
yermek
yiğitleme

perdahlama
pohpohlama
raporlamak
saçmalamak
selamlama
selamlanmak
sordurmak
sorgulama
sorgulanma
sormak
soruşturma
soylamak
sövme
sövüşme
söyleme
söylemsemek
söyleniş
söyleşme
söyletme
sözlendirmek
sözleşme
tartışılma
tartışmak
tekerleme
tellemek
tembihlemek
uyarış
uydurma
ünlemek
ünletme
veriştirme
vızıldamak
vurgulama
yaftalamak
yağlamak
yakarmak
yakıştırmak
yalanlama
yalvarılmak
yalvarmak
yanıtlandırma
yazışma
yazmak
yırlama
yuvarlama

perdahlamak
pohpohlamak
saçma
savlama
selamlamak
sokranmak
sordurtma
sorgulamak
sorgulanmak
soruşma
soruşturmak
sövdürme
sövmek
sövüştürme
söylemek
söylenilme
söylenme
söyleşmek
söyleyiş
sözlenme
sözleşmek
tartışılmak
taşlama
telefonlaşma
tellenmek
tersleme
uyarma
uydurmak
ünlenme
vedalaşma
veriştirmek
vızıldanma
vurgulamak
yaftalanma
yakarış
yakınma
yakıştırmaca
yalanlamak
yalvarış
yanıtlama
yanıtlandırmak
yazışmak
yerme
yırlamak
yuvarlamak

yüreklendirme
zırıldamak
zırvalama

yüreklendirmek
zırıldanma
zırvalamak

zırıldama
zırıldanmak

Sıfat-fiil eki ile oluşan ifade isimleri (3)

açıklanan

açıklayan

açmaz

İsim tamlaması şeklinde oluşan ifade isimleri (156)

açıklama cümlesi
ağız birliği
ağız kalabalığı
ahiret suali
ara nağme
boğumlanma bölgesi
çene yarışı
dil dalaşı
dili tutukluk
dil sürçmesi
duvar gazetesi
duyurum tahtası
düşünce alışverişi
el klavuzu
el yazması
gazoz ağacı
güven mektubu
halk ağzı
ilan panosu
itibar mektubu
kayıççı kavgası
kelime hazinesi
konuşma dili
köşe yazısı
kurt masalı
küllük ağzı
laf salatası
pandispanya gazetesi
pis lakırtı
Roman dilleri
saz şiiri
söz başı
söz bölükleri

açılış konuşması
ağız dalaşı
ağız kavafı
anlatım bilim
baba nasihati
boğumlanma noktası
deli saçması
dil ebeliği
dil kavgası
dil şakası
duvar ilanı
dünya keliması
düz yazı
el kitabı
emir cümlesi
geyik muhabbeti
güven yazısı
halk dili
ilan tahtası
itimat mektubu
kayış dili
kelime kadrosu
konuşma hakkı
köy romanı
kuş dili
laf ebeliği
namus sözü
pehlivan duası
radyo gazetesi
satır başı
sığırdili
söz birliği
söz cambazlığı

ağız alışkanlığı
ağız kahyası
ağız nişanı
anlatım tonu
bacaklı yazı
can sohbeti
dil cambazı
dil ebesi
dil pelesengi
dil tutukluğu
duvar yazısı
düşman ağzı
el ilanı
el yazısı
esnaf ağzı
gezi yazısı
haber bülteni
hatıra defteri
ithaf yazısı
kalem kavgası
kelime cambazlığı
kelime oyunu
koyma akıl
kulak sadakası
külhanbeyi ağzı
laf kalabalığı
nasihat yollu
peri masalı
radyo oyunu
satır sonu
siyakat yazısı
söz bölüğü
sözcük hazinesi

sözcük türü	sözcük vurgusu	söz dağarcığı
söz dalaşı	söz dizimi	söz düellosu
söz ebeliği	söz gelimi	söz gelişi
söz gösterisi	söz hazinesi	söz kesimi
söz konusu	sözleşme tutanağı	söz misali
söz rüşveti	söz temsili	sözün kısası
söz varlığı	söz yarışı	suç duyurusu
şeker aktarması	şeref sözü	şiiir defteri
şiiir kitabı	şoför ağzı	tanıtma yazısı
taşra ağzı	tebrik kartı	tebrik mesajı
teftiş raporu	tekmil haberi	telefon diplomasisi
telgraf üslubu	telyazısı	temaşa sanatı
temcit pilavı	teminat mektubu	tezgâhtar ağzı
tuluat tiyatrosu	uyarma komutu	uz iletişimi
wakıf arazisi	vefat ilmühaberi	veraset ilamı
verile emri	yaka kartı	yaşam öyküsü
yazı dili	yazılı emir	yazılı hukuk
yazılı sınav	yazım yanlışı	yazın dili
yem borusu	yılan hikâyesi	zümre edebiyatı

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan ifade isimleri (51)

acı söz	açık mektup	açık oturum
açık teşekkür	ağır söz	ara nağmesi
ara söz	basmakalıp	bir çift lakırtı
bir çift söz	boş laf	cevaplı telgraf
çatallı ses	çatlak ses	çürük sakız
dikine tıraş	doğaçlama tiyatro	eğri söz
gizli dil	gökçek yazın	günlük konuşma
hafif yollu	hakemli dergi	iğneli söz
iri laf	kaçamak yol	kara haber
katmerli yalan	katı söz	katmerli yalan
kötü haber	kuru gürültü	kuru iftira
kuru laf	kuru söz	lastikli lakırtı
lastikli söz	mensur şiiir	nehir roman
ölçülü dil	ön deyi	ön söz
özdeyiş	öz eleştiri	özlü söz
öz yaşam öyküsü	pastoral oyun	polisiye film
polisiye roman	radıyofonik piyes	renkli basın
resimli roman	resimli yazı	resmî dil
runik yazı	seyirlik oyun	sivri dil
son deyiş	söz dizimsel	sözlü saldırı
sözlü soru önergesi	sözsüz oyun	standart dil
sunturlu küfür	süslü üslup	şifreli telgraf

şişirme haber
tarihi roman
tatlı dil
tefrika roman
uzun hikâye
yalın üslup
yazılı bildirim
yazma eser
yeni yazı

taahhütlü mektup
tarihi tiyatro
tatlı söz
teklifsiz konuşma
uzun öykü
yanık ses
yazılı soru önergesi
yedinci sanat
yıldırım telgraf

taç beyit
tarihsel roman
tavsiye mektubu
teknik şartname
yalan haber
yatık yazı
yazılı yoklama
yeni Türk harfleri

İsim-fiil grubu şeklinde oluşan ifade isimleri (34)

çene yarışırma
hicvetme
lütfetmek
nakletme
reddedilmek
reddetmek
reddolunma
serdetmek
vadetme
vadolunmak
zikretme
zikrolunmak

haptetme
hicvetmek
methetme
nakletmek
reddediş
reddeyleme
reddolunmak
son deyiş
vadetmek
zikredilme
zikretmek

haptetmek
kulaktan dolma
methetmek
reddedilme
reddetme
reddeylemek
serdetme
teklifsiz konuşma
vadolunma
zikredilmek
zikrolunma

Sıfat fiil grubu şeklinde oluşan ifade isimleri (1)

çöksatar

Ayrılma eki ile oluşan ifade isimleri (2)

ağızdan

doğaçtan

Yönelme grubu şeklindeki ifade isimleri (4)

Allaha ısmarladık
yana yakıla

çeneye kuvvet

dile kolay

Ayrılma grubu şeklindeki ifade isimleri (3)

ağızdan ağıza

dilden dile

kulaktan kulağa

İki fiilin birleşmesiyle oluşan birleşik isim şeklindeki ifade unsurları (1)

dedikodu

İkileme şeklinde oluşan ifade isimleri (34)

cır cır

çatpat

dan dan

diye diye

eveleme develeme

eveleme gevelemek

fart furt

ham hum

hık mık

saçma sapan

yalan dolan

zehir zemberek

çakıl çukul

çat pat

dangıl dungul

dobra dobra

eveleme geveleme

fanfan

gır gır

har gür

kuru sıkı

selam sabah

yalan yanlış

çan çan

çıtır pıtır

dırdır

estek köstek

eveleme develemek

farta furta

gizli kapaklı

hayhuy

laga luga

sorgu sual

yalvarış yakarış

6.21.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli ifade unsuru isimleri (297)

âfakî

ariza

bedahet

beliğ

beyanat

cerbeze

cevabi

davet

dibace

edebiyat

hakaret

hanek

haşviyat

hezeyan

hikâye

hitaben

hutbe

Ahfeş

asalet

bedaheten

beşaret

billur

ceride

cevap

davetiye

eda

galat

hamasi

haşiv

havadis

hiciv

hikmet

hitabet

icaz

amiyane

bahis

belagat

beyan

bühtan

cevaben

cidal

davudî

edebî

gıybet

hamiş

haşiye

havaiyat

hicviye

hitabe

hitap

iddia

ifade
ifta
ihbar
ihtisar
ilam
ilave
ima
intak
istiane
istifsar
istimzaç
istirham
istizan
ithaf
itiraz
izahat
kasem
kelime
lafız
laklakiyat
makale
masal
menakıp
mensur
mesel
meşveret
mevkute
muhaberat
muhtıra
muvaşşah
mücmel
münakaşa
müzahrefat
nağme
natıka
nesir
nükte
posta
prolog
reddiye
safsata
selam
sır
siyer
şathiyat

ifham
iftira
ihbariye
ikaz
ilan
iltifat
inha
irşat
istida
istiğfar
istinabe
istitrat
intizar
itham
itizar
kaime
kavil
kinaye
laklak
lanet
malayani
maval
menkıbe
merhaba
meskût
methiye
mugalata
muhabere
mukaddime
mübahese
mülakat
müşavere
müzakere
nahiv
nazire
neşide
pelesenk
pradiksiyon
prospektüs
rica
sarih
semai
siyak
sohbet
şathiyat

ifşaat
iham
ihtar
ikram
ilanen
ilzam
inşa
irticalen
istihfam
istimdat
istintak
istizah
işar
itiraf
izah
kal
kelam
laf
laklaka
layiha
maruzat
mektup
menkıbevi
mersiye
meşruhat
mevize
muhabbet
muhavere
musahebe
mübalğa
münacat
müşir
müzekkere
nasihat
nefes
nutuk
polemik
prezantasyon
pusula
risale
sayha
sena
siyakat
sual
şayi

şayia	şekva	şerh
şetim	şifahen	şifahi
şiir	şikâyet	şitaiye
şive	şüyu	tabir
tahkir	tahlif	tahmis
tahrir	tahrirat	tahriren
tahrirî	taşkiye	takaza
takbih	takriz	talakat
talimat	talkın	talahi
taltif	tamim	tanzir
tardiye	tarif	tariz
tarziye	tasdik	tasrih
tastir	tavsiye	tavzih
tazallüm	tazarru	taziz
tebligat	tebliğ	tebrik
tebşir	tebyiz	tecvit
teçhil	tefahür	tefrika
tehdit	tehzil	tekdir
teklüm	teklif	tekmil
tekrir	tekst	tekzip
telaffuz	telhis	telif
telin	telmih	telmihen
tembih	tembihat	temddüh
temenni	temsil	tenkit
tercüme	terdit	teskin
teşekkür	teşrih	tevatür
tevil	tevriye	tevsik
tevşih	teyit	tezahürat
tezekkür	tezkere	tezkire
tezvir	tezvirat	tuluat
üslup	vaat	vaaz
vahiy	vakfiye	varide
veciz	vecize	velvele
vesaik	vesika	vesselam
virt	vuzuh	yemin
zabıt	zem	zeyil
zeyl	zılgıt	zikir

Farsça kökenli ifade unsuru isimleri (24)

daniş	destan	destur
desturun	güzaf	herze
lafzen	lafzi	muştı
müjde	name	neva

nevaziş	niyaz	peşrev
pül	rubai	serzeniş
sitayiş	sitem	temaşa
yafta	yave	zeban

Unsurları Arapça olan tamlama veya birleşik şekillerdeki ifade unsuru isimleri(26)

aleyküm selam	arzuhal	bilfarz
darbimesel	edebî kelam	galatimeşhur
hasbihal	hasılıkelam	ilanaşk
iradimesel	istifsarıhatır	kavlükarar
kelamkibar	kılûkal	lisanımünasip
medhüsena	methüsena	mevzubahis
selamunaleyküm	sibakusiyak	siyakusibak
takdim tehir	velhasıl	velhasılıkelam
yemin billah	yemin kase	

Unsurları Farsça olan tamlama veya birleşik şekillerdeki ifade unsuru isimleri (8)

çenebaz	hoşbeş	lafügüzaf
ruzmançe	ruzname	salname
şehname	zebanzet	

Arapça ve Farsça dil unsurlarından oluşan ifade isimleri (52)

amiyane	emirname	ezcümle
hakaretimiz	iddianame	ihbarname
ihtarname	istidaname	istifanname
ithafname	ithamname	itimatname
izinname	kanunname	menakıpname
muhabetname	mukavelename	muvaafakatname
müdafaaname	nasihatname	pendname
serlevha	seyahatname	silsilename
siyasetname	şecerename	şehadetname
şikâyetname	taahhütname	tabirname
takdirname	talepname	talimatname
talimname	tandırname	tarifname
tarihçe	tasdikname	tavsiyename
taziyetname	temlikname	tercümeihâl
teşekkürname	vakayiname	vakıfname

varakpare
velayetname
zeyilname

vasiyetname
virdizeban

vekâletname
zabıtname

Batı kaynaklı ifade unsurları (120)

aforizm
anekdot
antoloji
argo
broşür
dalavere
demagoji
dikta
diyalog
enformasyon
epilog
epope
fontelgraf
hiyeroglif
jargon
kaligrafi
kritik
lejant
mesaj
monolog
ondülatör
otograf
pantomima
pantomim
paragraf
rapor
referans
ritüel
röportaj
rün
sansasyonel
senaryo
skeç
steno
sürmanşet
tel
telgraf
tolkşov

aforizma
anons
apokaliptik
asparagas
bülten
deklerasyon
demagojik
dikte
döviz
epigrafi
episot
e-posta
forma
ironi
jenerik
kompliman
laforizma
literatür
moderato
nota
oral
palavra
panel
paradigma
pasaj
reçete
replik
roman
run
rünik
satir
sineroman
slogan
stenografi
tablet
telekomünikasyon
tez
tragedya

alegori
antiparantez
apokrif
brifing
curnal
deklare
diksiyon
diskur
ekspoze
epigram
epizot
fabl
gazete
ispiyon
jurnal
konferans
lakonik
mantar
monografi
notam
otobiyografi
pantomim
pankart
parafazi
pasaparola
redaksiyon
retorik
rölans
runik
sansasyon
satirik
sirküler
spekülasyon
sufle
takt
telekonferans
tiyatro
trajedi

trajik
ltimatom

trajikomedi
vodvil

transkripsiyon
vokobler

Değişik dil unsurlardan oluşan ifade isimleri (5)

atmasyon
uydurmasyon

dilbaz
varsadı

srlisan

6.22.İnsani Vasıf İsimleri (6570)

6.22.1.Türkçe İsimlendirmeler

-ağan,-eğen yapım eki ile oluşan insani vasıflar (4)

gezeğen	güleğen	iveğen
küseğen		

-an,-en yapım eki ile oluşan insani vasıflar (4)

abazan	kızan	oğlan
yayan		

-ca,-ce;-ça,-çe yapım eki ile oluşan insani vasıflar (15)

aptalca	boyluca	bönce
falanca	filanca	görümce
hallice	imrence	ortanca
paralıca	safça	şirretçe
şişmanca	yaşlıca	yırtıkça

-can,-cen ; -acan,-ecen yapım eki ile oluşan insani vasıflar (6)

afacan	babacan	bilecen
gülecen	ivecen	sevecen

-cağız,-ceğiz yapım eki ile oluşan insani vasıflar (5)

adamcağız	çocukcağız	kadıncağız
kızcağız	yavrucağız	

-cak,-cek yapım eki ile oluşan insani vasıflar (4)

erincek	oyuncak	yavrucak
yumurcak		

-cı,-ci,-cu,-cü;-çı,-çi,-çu,-çü yapım eki ile oluşan insani vasıflar (756)

abacı	abartmacı	açkıcı
afsuncu	afyoncu	ağıtçı
ağlatıcı	ahçı	ahlakçı
akılcı	akımcı	akıncı
akordeoncu	akordiyoncu	aksesuaracı
akşamcı	alafrangacı	alaturkacı
alavereci	alaycı	âlemci
alkışçı	Almancı	anaforcu
angaryacı	anketçi	anlatımcı
ansiklopedici	arabacı	arabeksçi
aracı	arakçı	arbedeci
arıcı	Aristocu	askerci
askerci	aşırımcı	Atatürkçü
atçı	atılımcı	atımcı
avadancı	avantacı	avcı
ayakçı	ayarcı	ayıcı
ayıngacı	aylakçı	aylıkçı
aynacı	ayrımcı	baççı
badanacı	bağcı	bağıcı I
bağıcı II	bağıntıcı	bağışçı
bağıtçı	bağlamacı	bahisçi
bakırcı	balcı	balıkçı
bandocu	barbutçu	bardakçı
barışçı	barokçu	basketbolcu
basketçi	baskıcı	baskıncı
basmacı	başakçı	başçı
başlıkçı	başmakçı	batakçı
Batıcı	bavcı	bayındırcı
bayrakçı	bedavacı	bedelci
bedenci	belediyeci	beleşçi
belgeselci	belirlenimci	belirlenmezci
benci	besteci	beşeriyetçi
betimlemeci	beynelmilelci	beyzbolcu
bezekçi	biçimci	bilardocu
bilgici	bilici	bilimci
bilinemezci	bişimci	biracı
birci	birinci	bitirimci
blöfçü	bombacı	borazancı
boykotçu	bölgeci	bulucu
buyrukçu	büyücü	cakacı
Calvinci	camcı	cazbantçı
cazci	cenkçi	cepçi
cephaneci	cevahirci	cımbızcı
cidalci	cinci	ciritçi

cumhuriyetçi
çağrışımıcı
çalımcı
çapulcu
çevreci
çıkarcı
çokçu
çulcu
dalancı
damacı
darbeci I
davacı
dayanışmacı
değirmenci
denemeci
denkçi
destancı
dırdırcı
dikizci
dilenci
diskçi
doğalcı
doktrinci
dönüşümcü
dubaracı
dümenci
düşüşü
düzgüncü
edebiyatçı
elçi I
elekçi
emanetçi
enternasyonalci
Epikürcü
erkinci
eskici II
estetikçi
eşkinici
evci
eyyamcı
farfaracı
fesatçı
fıkracı
fırsatçı
fitneci

cuntacı
çakırcı
çalışmacı
çarkacı
çeyizci
çiftçi
çöğürcü
Dadacı
dalavereci
danacı
darbeci II
davetçi
dayatmacı
değişinimci
deneyci
derlemci
devletçi
dızdızcı
diktacı
dinci
dogmacı
doğancı
dokumacı
dövüşçü
duyumcu
dünürücü
düyenci
ebrucu
eğitimci
elçi II
eleştirimci
emekçi
entrikacı
erkenci I
eroinci
eskrimci
eşekçi
etiketçi
evrimci
ezancı
felsefeci
fetvacı I
fırıldakçı
fitçi
fiyakacı

cümbüşçü
çalgıcı
çapaçulcu
çeteci
çığırtmacı
çoğulcu
çözümçü
dağcı
dalgacı
dansçı
darbukacı
davulcu
defineci
Dekartçı
deneyimci
dernekçi
devrimci
dikici
dilci
direnişçi
doğacı
doğrucu
dolapçı
duacı
dügüncü
dünyacı
düzenci
eczacı
ekinci
eldecı
eleştirmeci
enjeksiyoncu
Epikürosçu
erkenci II
eskici I
Esperantocu
eşitçi
etkinici
eylemci
ezberci
ferdiyetçi
fetvacı II
fırcacı
fitilci
flamacı

flütçü
formaliteci
fütuhatçı
geçici
gelişimci
gerici
gezginci
gidici I
gıtarıcı
golfçü
göreci
gösterişçi
gravürçü
günlükçü
güreşçi
halkçı
hapçı
harbici
harmanacı
hayalci
hazırcı
hentbolcu
hiççi
hileci
hizmetçi
hülleci
ırkçı
ibrikçi
icracı
içkici
idmanacı
ihtilalci
ikramcı
ilkeci
imgeci
incelemeci
inhisarcı
insancı
İslamcı
istifçi
işaretçi
işlemeci
itilafçı
ittihatçı
izlenimci

folklorcu
fortçu
Garpçı
gelecekçi
genelci
gerillacı
gezici
gidici II
gizemci
göçücü
görenekçi
gözlemci I
grevci
günücü
gürültücü
halterci
haraççı I
hariciyecı I
hasatçı
haybeci
hececi I
hesapçı
hikâyeci
himayeci
humbaracı
hürriyetçi
ıskatçı
icatçı
içici I
içtimaiyatçı
iftiracı
ikici
ilerici
iltimasçı
inakçı
inekçi
inkârcı
intikamcı
isprizmacı
istilacı
işgalci
işlevci
itirafçı
iyilikçi
izleyici

fonetikçi
futbolcu
gaydacı
gelgeççi
gerekirci
getirimci
gırgırcı
girişimci
golcü
gölgeleyici
görüşmeci
gözlemci II
güdümçü
Gürcü
hacamatçı
hapazlamacı
haraççı II
hariciyecı II
hasetçi
hazcı
hececi II
hırıltıcı
hilafetçi
hizipçi
hücumcu
ılgarcı
ıslahatçı
icraatçı
içici II
iddiacı
ihmalci
ikinci
ilikçi
imdatçı
inatçı
infiltratçı
inkılapçı
iradeci
istenççi
isyancı
işkenceci
iştirakçi
itirazcı
izci
jiujitsucu

judocu
kabalacı
kafatasçı
kalaycı
kaleci
kampanyacı
Kantçı
karacı
kargaşacı
karşıtçı
katılımcı
kavukçu
kebzeci
kenarcı
kırkinci
kıyacı
kinci
kolacı
kollayıcı
komitacı
konferansçı
kovcu
köycü
kumarcı
kuralcı
lakırtıcı
Leninci
lüferci
maceracı
madikçi
mandolinci
mantarcı
mavracı
mefhumcu
memleketçi
merkeziyetçi
mezatçı
mızıkçı
mitingci
muhabereci
mukaddesatçı
muslukçu
mübayaacı
müstemelekeci
nasihatçı

jurnalci
kaderci
kafesçi
kalçincı
kalıtçı
kampçı
kanuncu I
karateci
karmanyolacı
kartça
kavgacı
kaytarmacı
kefenci
kerizci
kışkırtmacı
kıyakçı
klikçi
kolaycı
kolpocu
komplocu
konukçu
köktenci
kralcı
kumaşçı
kuramcı
lamacı
listeci
lüpçü
madalyoncu
makarnacı
mânici
markajcı
mayıncı
mefkkûreci
menfaatçı
meşrutiyetçi
mezhepçi
mideci
modelci
muhallebici
mukavemetçi
muştucu
mücadeleci
namazcı
nazariyatçı

kabakçı
kadrocu
kaideci
kaldırımcı
Kalvenci
kandilci
kanuncu II
karavanacı
karşıcı
kasideci
kavmiyetçi
kazıkçı
kemençeci
kılıççı
kıtırcı
kibritçi
kokainci
koleksiyoncu
koltukçu
konakçı
kopyacı
kötülükçü
kulüpçü
kundakçı
kuşkucu
lapacı
lobici
Lüterci
maddeci
mandacı
manitacı
Marksçı
medeniyetçi
mekancı
merkezci
meydancı
muhsitçi
mirasçı
mugalatacı
mukabeleci
muskacı
mubalağacı
müjdecı
nameci
nazariyecı

nispetçi
nükteci
okçu
onarımcı
otacı
otlakçı
oyuncu II
ödüncü
öncü I
övgücü
özenci
özleştirmeci
pahacı
pantufiacı
partici I
pazarlıkçı
piknikçi
Platoncu
pragmacı
psikanalizci
rampacı
refakatçi
renkçi
rolcü
safsatacı
sağlamcı
saltanatçı
santurcu
savacı
savmacı
sermayeci
sıfırcı
sılacı
siyasetçi
solcu
sövgücü
sporcu
sulhçu
şakşakçı
şefaatçi
şeriatçı
şüpheci
tahrikçi
taklacı
tankçı

nişancı
nümayişçi
olgucu
ortaklaşacı
otçu
otostopçu
oyuncu III
öğlenci
öncü II
öykünmeci
özgeci
öznelci
palavracı
paracı
partici II
pekmezci
pişpirikçi
pohpohçu
propagandacı
pusucu
raporcu
reformcu
revizyoncu
röntgenci
sagucu
sahabetçi
sanatçı
sarakacı
savaşçı
sazcı
serüvenci
sığınmacı
sırıkçı
slalomcu
sömürgeci
söylevci
statükocu
şabloncu
şamatacı
şekilci
şeriatçı
tafracı
Tahtacı
taklitçi
tantanacı

nöbetçi
oğlancı
oltacı
Osmanlıcacı
otelci
oyuncu I
oyuncu IV
öğütçü
örgütçü
özdekçi
özgürlükçü
papuçu
Panislamcı
paraketeci
patenci
perdahçı
plaçkacı
pokerci
protokolcü
rakıcı
rasatçı
rekabetçi
ricacı
rüşvetçi
sağcı
sahteci
sansürcü
satranççı
savaşımçı
sergüzeştçi
seyirci
sığırçı
siparişçi
slogancı
sörfçü
sözcü
stoacı
şakacı
şantajcı
şekvacı
şikâyetçi
tahminci
takipçi
taktikçi
Tanzimatçı

tarikatçı	tartışmacı	tasarrufçu
tasfiyeci	tasvirici	taşlamacı
tavcı	tavernacı	tavizci
tavlacı	tedarikçi	tedhişçi
tekçi	tekelci	tekstilci
temsilci	tenisçi	tenkitçi
terbiyeci	terörcü	tertipçi
teslimiyetçi	teşhirci	teşkilatçı
teşvikçi	tezkereci	tıraşçı
topçu	toplumcu	torpilci
toycu	töreci	Troçkici
tuzakçı	Türkçeci	Türkçü
ulusçu	uşçu	utçu
uydurmacı	uygulayıcı	uykucu
uzaycı	uzlaşmacı	ülkücü
ümmeççi	üslupçu	ütopyacı
vayvaycı	velveleci	yabancı I
yabancı II	yalancı	yaltakçı
yanıltmacı	yapısalcı	yararcı
yaratımcı	yardakçı	yardımcı
yarışçı	yarışmacı	yasakçı
yatçı	yatırımcı	yayılmacı
yayılmacı	yaylacı	yazgıcı
yazıcı	yazıncı	yazlıkçı
yedekçi I	yedekçi II	yedek oyuncu
yedinci	yenici	yenilikçi
vergici	yermeçi	yokçu
yolcu	zarıcı	ziyaretçi

-cık,-cik,-cuk,-cük; -çık,-çik,-çuk,-çük yapım eki ile oluşan insani vasıflar (18)

adamcık	anacık	babacık
bebecik	buldumcuk	gencecik
gepegencecik	ihtiyarcık	kadıncık
kahpecik	kancık	kıvırcık
körpecik	Mehmetçik	oğlancık
toparlacık	tosuncuk	yapmacık

-cıl,-cil,-cul,-cül ; -çıl,-çil,-çul,-çül yapım eki ile oluşan insani vasıflar (12)

adamcıl	anacıl	babacıl
barışçıl	bencil	çağcıl
iyicil	kadıncıl	kırçıl

kötücül

nemcil

ödevcil

-ç yapım eki ile oluşan insani vasıflar (2)

anaç

kekeç

-daş,-deş,-taş,-teş yapım eki ile oluşan insani vasıflar (38)

adaş

arkadaş

âşıktaş

ayaktaş

boydaş

büzüktaş

çağdaş

dadaş

dildaş

dındaş

duygudaş

düşündaş

düşündaş

evdeş

görevdaş

ırktaş

kandaş

kadehdaş

kafadaş

kardaş

kardeş

karındaş

kenttaş

koldaş

köydeş

meslektaş

omuzdaş

oydaş

paydaş

sırdaş

soydaş

taydaş

toplumdaş

ülküdaş

vatandaş

yandaş

yoldaş

yurttaş

.-gaç,-geç yapım eki ile oluşan insani vasıflar (3)

utangaç

üşengeç

yüzgeç

-gan,-gen;-kan,-ken yapım eki ile oluşan insani vasıflar (50)

alıngan

alışkan

atılğan

bağırğan

bağırtkan

başkan

bulaşkan

buyurğan

çağırtkan

çalışkan

çekingen

çekişken

çığırtkan

darılğan

didişken

direşken

doğurğan

dövüşken

duyğan

ergen

evirgen

girişken

iğrengen

kaçınğan

kapılğan

kırılğan

kırıtkan

konuskan

köpürgen

övünge

özengen

sakınğan

saldırğan

sataşkan

savaşkan

savurğan

sıkılğan

sırıtkan

sokulğan

somurtkan	sömürgen	takılğan
unutkan	üşengen	utangan
uyuşkan	vuruşkan	yapışkan
yetingen	yılışkan	

-gıç,-giç yapım eki ile oluşan insani vasıflar (2)

bilgiç	dalgıç
--------	--------

-gın,-gin,-gun,-gün,-kın,-kin,-kun,-kün yapım eki ile oluşan insani vasıflar (64)

angın	algın	argın
azgın	batkın	baygın
bezgin	bıçkın	bıkkın
bilgin	bitkin	bungun
caygın	coşkun	çalgın
çapkın	çökkün	dalgın
dargın	dolgun	durgun
duygun	düşkün	elgin
ergin	erişkin	etkin
ezgin	geçkin	gelişkin
gergin	gezgin	girgin
göçkün I	göçkün II	kaçkın
kırgın	kızgın	küskün
olgun	ongun	pişkin I
pişkin II	pişkin III	saygın
seçkin	semirgin	sergin
sıngın	singin	suskun
sürgün	şaşkın	taşkın
tedirgin	tutkun	üzgün
yangın	yatkın	yetişkin I
yetişkin II	yetkin	yılgın
yorgun		

-gır,-gir,-gur,-gür yapım eki ile oluşan insani vasıflar (3)

cazgır I	cazgır II	özgür
----------	-----------	-------

-ıcı,-ici,-ucu,-ücü yapım eki ile oluşan insani vasıflar (140)

abartıcı	acıyıcı	açıklayıcı
----------	---------	------------

aktarıcı

algılayıcı
araştırıcı
ayartıcı
baltalayıcı
benzetici
bezdirici
bölücü
buyurucu
coşturucu
çekiştirici
değiştirici
devindirici
dinleyici I
dolandırıcı
düzenleyici
ekici
esirgeyici
falcı
genelleyici
görücü
gözetleyici
gücendirici
güldürücü
isteklendirici
karıştırıcı
kaytarıcı
kilitleyici
koruyucu
kurtarıcı
okuyucu I
onarıcı
övicü
sağaltıcı
saptayıcı
savunucu
sıralayıcı
sövicü
tertiplerici
uğurlayıcı
uzlaşıcı
üretici
yaratıcı
yıkıcı
yiyici II

alçaltıcı

alıcı
arayıcı
bağışlayıcı
başlayıcı
betimleyici
bıktırıcı
bunaltıcı
bütünleyici
çağrıcı
çıldırıcı
denkleştirici
dilendirici
dinleyici II
durucu
eğitici
eleştirici
etkileyici
geçirici
gerçekçi
gözetici I
gözleyici
güçlendirici
inandırıcı
itici
karşıluyıcı
kısıtlayıcı
kiralayıcı
koşucu
kurucu
okuyucu II
oyalayıcı
paralayıcı
sağıcı
saptırıcı
seçici
sokucu
tanıtıcı
tutucu
uyarıcı
uzlaştırıcı
vurucu
yasaklayıcı
yırtıcı
yoğaltıcı

aldatıcı

anlatıcı
atıcı
bakıcı
belletici
beyazlatıcı
binici
burkucu
büyüleyici
çekici
çözümleyici
derleyici
dileyici
doğurucu
düşünücü
eğlendirici
emici
ezici
geliştirici
gönderici
gözetici II
gurbetçi
güdücü
inceleyici
kandırıcı
kayırcı
kıyııcı
konuşucu
koyucu
kuruntucu
okuyucu III
örücü I
sabahçı
saldırıcı
savlayıcı
sevici
sömürücü
taşıyıcı
tüketici
uygulayıcı
üfleyici
yapıcı
yerici
yiyici I
yüreklendirici

-l yapım eki ile oluşan insani vasıflar (6)

ardıl	ilkel	nesnel
öncel	sağmal	yabanıl

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan insani vasıflar (866)

abalı	abdestli	acılı
adaklı	adeleli	adaletli
adalı	adlı	Afganlı
afsunlu	afili	afarozlu
afyonlu	ağlamaklı	ağlamalı
ağlamaklı	ağlamalı	ağrılı
ahlaklı	akıllı	akıntılı
aksırıklı	alacaklı	alakalı
alayışlı	alaylı I	alaylı II
alaylı III	albenili	albüminli
alengirli	alerjili	alkollü
allı	alternatifli	amaçlı
ameliyathı	Amerikalı	Anadolulu
andavallı	angajmanlı	Angolalı
anlaklı	anlayışlı	antlı
antremanlı	antrenörlü	arabalı
arkalı	arlı	arzulu
asılı	astımlı	âşıklı
aşılı	ateşli	atkılı
atlı	avantajlı	Avrupalı
avurtlu	Avusturyalı	Avusturyalı
aylıklı	aynalı	ayrıcalı
ayrıcalıklı	azametli	Azerbaycanlı
azıklı	azılı	azimli
babalı	bacaklı	bâdeli
bağımlı	bağıtlı	bağlı
bahaneli	bahriyeli	bahtlı
Balkanlı	baltalı	Bangladeşli
basiretli	basmalı	bastonlu
basurlu	başarılı	Batılı
bavullu	Bavyeralı	becerikli
bedelli	beğenili	beklemeli
belagatli	belalı	Belçikalı
belgeli	benizli	benli
bereli	beygirli	beyinli
bıyıklı	biletli	bilezikli
bilgili	bilinçli	bisikletli

bitli
Bolivyalı
boynuzlu
buhranlı
bunalımlı
burslu
bürgülü
cafcaflı
canlı
cebeli
celalli
cenuplu
cesaretli
cezbeli
cinli II
cübbeli
cüzzamlı
çakşırılı
çapaklı
çarpıntılı
çatılı
çemberli
çifteli I
çilli
çorlu
dağlı II
davalı
delikanlı I
denli
desturlu
dışarılıklı
dikkatli
diplomalı
dirimli
Doğulu I
doktoralı
duvaklı
duygulu
düzgünlü
efkârlı
eğitimi
eksikli II
eldivenli
elmaslı
endamlı

boğazlı
borçlu
bozguncu
bukleli
bunlu
Burundili
bütünlemeli
cakalı
carlı
cefalı
cembiyeli
cerbezeli
cezalı
cilveli
çocuklu
cüretli
çadırılı
çalımlı
çaplı
çarşafılı
çatkılı
çeneli
çifteli II
Çinli
çuvallı
damgalı
davetli
delikanlı II
dereceli
devletli
difterili
dilli
dirayetli
disiplinli
Doğulu II
donlu
duyarlı
düşünceli
edalı
egzamalı
ehliyetli
elbiseli
elektrikli
emekli
enderunlu

boğmacalı
boylu
bozucu
Bulgaristanlı
buralı
burunlu
büyülü
camadanlı
cazibeli
ceketli
Cenevizli
cesametli
Cezayirli
cinli I
coşkulu
cüsseli
çağrılı
çantalı
çarıklı
çarşılı
çelimli
çevrimli
çileli
çizmeli
dağlı I
Danimarkalı
değimli
deneyimli
dertli
dışarılı
dikkafalı
dinli
dirençli
dişli
Doğulu III
dualı
duyarlıklı
düzeyli
edepli
eğilimli
eksikli I
elçekli
elemli
emzikli
endişeli

Endonezyalı
erinçli
esenlikli
eşli
evli
faullü
Felemenkli
feragatli
fermanlı II
Filipinli
fistanlı
fosforlu
Gabonlu
galoşlu
garazlı
gayretli
gedikli
Gineli
gocuklu
gömekli
görevli I
görkemli
götürümlü
gripli
güçlü I
günahlı
hafızalı
halayıklı
hareketli
haşmetli
havaleli
hayalli
haysiyetli
hazırlıklı
hesaplı
heyecanlı
hırlı I
hışımlı
hipnotizmalı
Hondraşlı
hummalı
hükümlü
hürmetli
Iraklı
içli

engelli
erkekli
espirili
evhamlı
façalı
faziletli
Fenikeli
ferahsetli
fitıklı
Filistinli
fiyakalı
fraklı
gaileli
gamzeli
Garplı
gazaplı
gelgelli
Giritli
göbekli
gönençli
görevli II
görklü
gözlü
Guatemalalı
güçlü II
gündüzlü
hakikatli
hamiyetli
hasretli
hatalı
havalı
hayatiyetli
hazakatli
helalli
hevesli
hınçlı
hırlı II
hızlı
hisli
Horasanlı
huylu
hülyalı
hüzünlü
ısrarlı
içtenlikli

erdemli
erkli
esrarlı
evlatlı
fakülteli
felçli
feraceli
fermanlı I
fikirli
Finlandiyalı
forslu
fregili
galeyanlı
Ganalı
gayeli
geçimli
gulgılışlı
giyimli
göğüslü
görenekli
görgülü
gösterişli
gözlüklü
gururlu
güllü
güneyli
haklı
haraçlı
hastalıklı
hatırlı
hayâlî
hayırlı
hazımlı
hemoroitli
heybetli
hırkalı
hırslı
hiddetli
Hollandalı
hotozlu
huzurlu
hünerli
ılımlı
içkili
idareli

iddialı I
idmanlı II
ihlaslı
ihtiyatlı
ilgili
imanlı
inanlı
insaniyetli
İrlandalı
İskoçyalı
istekli
istikrarlı
işkilli
işveli
itidalli
itinalı
jaketaylı
kabiliyetli
kadrolu
kâküllü
kalıplı
Kamerunlu
kanamalı
kanlı
kapalı II
kapisli
kardeşli
karınlı
kasıntılı
kavetli
kaşıntılı
kavrayışlı
kaygılı
kelepçeli
Kenyalı
kerrakeli
kıdemli
kılılı
kırklı
kıyafetli
kinli
kocalı
kolesterollü
kostümlü
köleli

iddialı II
iffetli
ihtirashı
ikircikli
illetli
imtiyazlı
inmeli
iradeli
ishalli
ismetli
istidatlı
İsveçli
iştahlı
itaatli
itikathı
izanlı
jöleli
kademli
kafalı
kalaylı
kalpaklı
kanaatli
kandilli
kanserli
kapasiteli
karakterli
kargışlı
kasabalı
kasketli
kaşarlı
kaşlı
kavuklu
kederli
kemikli
kerametli
keyifli
kılıçlı
kınalı
kısmetli
kibirli
kirli
kokartlı
kompleksli
koşullu
kösnülü

idmanlı I
ihatalı
ihtişamlı
iktisatlı
iltifatlı
inançlı
insaflı
İranlı
İskandinavyalı
İsrafilli
istihzalı
İsviçreli
iştıyaklı
itibarlı
itimathı
izinli
kabahatlı
kadınlı
Kafkasyalı
kalçalı
kalpli
Kanadalı
kangrenli
kapalı I
kapılı
karakterli
karılı
kasavetli
kaslı
kaşeli
kavgalı
Kavuklu
kefenli
kentli
keresteli
Kıbrıslı
kılıklı
Kırımli
kıvançlı
kilolu
kişilikli
kolejli
Kongolu
köklü
köylü I

köylü II
kudretli
kundaklı
kurtlu
kusurlu
Kuveytli
Kübalı
küpeli
lakaplı
Lâponyalı
Libyalı
liyakatlı
Madagaskarlı
maharetli
makyajlı
mantarlı
marazlı
matemli
mehabetli
memleketli
metanetli
Mısırlı
mimli
muinli
mürüvvetli
Namibyalı
namuslu
nazlı I
nefesli II
Nijeryalı
nişanlı I
Norveçli
nüzellü
onurlu
Osmanlı
oyuncaklı II
ödünlü
ölümlü
ötürüklü
özürlü
Panamalı
partili
peçeli
perdeli
pireli

kravatlı
kukuletalı
kuralı
kurumlu
kuşkulu
kuvvetli
külahlı
küplü
lanetli
lekeli
lisanslı
Lübnanlı
madalyalı
mahkemeli
Malezyalı
mantıklı
marifetli
mazeretli
Meksikalı
meraklı
meyilli
mızıkalı
Moldovalı
muvaffakiyetli
müsamahalı
namlı I
nasipli
nazlı II
neşeli
nikâhlı
nişanlı II
nurlu
oğullu
oralı
oturaklı
öçlü
öfkeli
önlüklü
özlemli
özverili
Paraguaylı
pasaklı
pençeli
perhizli
piyangolu

kredili
kumalı
kursaklı
kuruntulu
kutlu
kuzeyli
kültürlü
kürklü
lapçınlı
Letonyalı
liseli
maaşlı
mahalleli
Makedonyalı
malumatlı
mantolu
maskeli
medreseli
mektepli
merhametli
meziyetli
mihnetli
Moritanyalı
mülkiyeli
nalınlı
namlı II
natıkali
nefesli I
netameli
Nikaragualı
niyetli
nüfuzlu
okullu
oruçlu
oyuncaklı I
ödevli
ölçülü
örtülü
özlentili
Pakistanlı
paralı
pashı
perçemli
Perulu
Polonyalı

Portekizli
pusatlı
raporlu
Romalı
rütbeli
sabırlı
sağlıklı
sakımlı
saralı
sarılıklı
seciyeli
sevdalı
sevinçli
sıhhatli
Sırbistanlı
sinirli
sivilceli
Somalili
soylu
Sudanlı
Suriyeli
süslü
şanlı
şefkatli
şerbetli
şevketli
şöhretli
takatli
takkeli
talipli
taşralı
tebessümlü
teklifli
temkinli
tesettürlü
tıbbiyeli
Tibetli
tolgalı
töhmetli
Turanlı
tutumlu
ufuklu
umutlu
uslu
uykulu

prostelalı
rabıtalı
rikkatli
Romanyalı
saadetli
saçlı
sakallı I
sakıntılı
saraylı
saygılı
seçimli
sevgili
seviyeli
sıkıntılı
Sicilyalı
sirozlu
Slovakyalı
sopalı
stresli
sunturlu
sümüklü
şahsiyetli
şanslı
şehirli
şerefli
şevkli
şuurlu
takınaklı
takunyalı
Tanzanyalı
tayinli
tecrübeli
telaşlı
terbiyeli
tevazulu
tıksırıklı
Togolu
topraklı
tövbeli
tutkulu
Türkistanlı
Ugandalı
upuslu
utkulu
uyumlu

Prusyalı
randevulu
Rodezyalı
Rumelili
sabıkalı
sadağatli
sakallı II
salahiyetli
sarıklı
sebatlı
sendikalı
sevimli
sezaryenli
sıracalı
sidikli
sitemli
Slovenyalı
sorumlu
suçlu
suratlı
sünnetli
şalvarlı
Şarklı
şehvetli
şetaretli
şiveli
tabiiyetli
takıntılı
talihli
tasalı
Taylantlı
tedbirli
tembihli
tersaneli
tezli
tıynetli
toleranslı
torpilli
Tunuslu
tutuklu
uçkurlu
Ukraynalı
Uruguaylı
utlu
uyuzlu

ücretli	üçüzlü	ümitli
üniformalı	üniversiteli	ünlü
Ürdünlü	üzünçlü	üzüntülü
vakarlı	vârisli	variyetli
varlıklı	vasıflı	vazifeli
vebalı	vefalı	vehimli
Venezuellalı	veremli	vergili
verimli	vesikalı	vesveseli
Vietnamlı	vukufu	vücutlu
yakışıklı	yamalı	yamçılı
yanaklı	yanlı	yapılı
yaralı I	yaralı II	yaraşıklı
yasaklı	yaslı	yaşlı
yaşmaklı	yatılı	yavuklu
yeldirmeli	yelli I	yelli II
yemenili	Yemenli	yeminli
yerli	yeşilli	yetenekli
yetkeli	yetkili	yollu
yordamlı I	yordamlı II	Yugoslavyalı
Yunanistanlı	Yunanlı	yüklü I
yüklü II	yükümlü	yürekli
yüzlü	Zaireli	Zambiyalı
zanlı	zavallı	zekâlı
zevkli	zilli I	zilli II
zorgulu	zorlu I	zorlu II
zülüflü	zürriyetli	

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan insani vasıflar (36)

ahretlik	allahlık	altmışlık
amelelik	analık	aslık
aşağılık	azınlık	babalık
belgelik	cennetlik	çıtlık
dayaklık	doksanlık	ekmeklik
ellilik	emlik	evlatlık
hastanelik	hatırşinaslık	helallik
idamlık	ilginçlik	kızlık
kikrilik	korkuluk	küfelik
mostralık	odalık I	odalık II
otuzluk	pislik	sedyelik
tımarhanelik	ufaklık	yemlik

-man,-men yapım eki ile oluşan insani vasıflar

6.23.1.1.İsimlerden sonra (11)

dızman	egemen	evcimen I
evcimen II	gökmen	kocaman
kölemen	kösemen	toraman
Türkmen	uzman	

-man,-men yapım eki ile oluşan insani vasıflar

6.23.1.2. Fiillerden sonra (11)

akman	araştırman	azman
delişmen I	delişmen II	eğitmen
eleştirmen	gezmen	göçmen
seçmen	şişman	

-msar,-mser yapım eki ile oluşan insani vasıflar (6)

çekimser	gülümser	iyimser
kaçımsar	karamsar	kötümser

-msı, -msi,-msu,-msü yapım eki ile oluşan insani vasıflar (3)

erkeğimsi	kadınımsı	yazarımsı
-----------	-----------	-----------

-nç yapım eki ile oluşan insani vasıflar (4)

aldanç	gülünç	ilginç
kıskanç		

-ntı,-nti,-ntu,- ntü yapım eki ile oluşan insani vasıflar (9)

askıntı	bozuntu	kasıntı
koşuntu	mıymıntı	sığıntı
süprüntü	şırfıntı	uyuntu

-sı,-si,su,-sü yapım eki ile oluşan insani vasıflar (3)

erkeksi	kadınısı	odunsu
---------	----------	--------

-sil,-sil,-sul,-sül yapım eki ile oluşan insani vasıflar (2)

varsıl

yoksul

-sız,-siz,-suz,-süz yapım eki ile oluşan insani vasıflar (521)

abasıız	abasıız	abdestsiz
acımasıız	acıasıız	adaksız
adelesiz	adaletsiz	adamsız
adsız	ağızsız	ahlaksız
alesiz	akılsız	alakasıız
albenisiz	aldırışıız	alerjisiz
alkolsüz	allahsız	Allahsız
alternatıfsız	amaçsız	amansız
anasız	angajmansız	anlayışıız
ansıız	antremansıız	antrenörsüz
antsız	arabasıız	arkasıız
arsız	arzusuz	aşısıız
avantajsız	ayarsız	aynasız
ayrıcalıksız	ayrıcasız	azıksız
azimsiz	babasıız	bacaksız
bağımsız	bağıtsız	bahanesiz
bahtsız	bakımsız	basiretsiz
baskısıız	bastonsuz	başarısız
bavulsuz	beceriksiz	beğenisiz
behresiz	belagatsiz	bereketsiz
besmelesiz	beyinsiz	bıyıksız
biletsiz	bilgisiz	bilinçsiz
bilisiz	bisikletsiz	boğazsız
borçsuz	boysuz	boyunsuz
buklesiz	bunsuz	burssuz
bürgüsüız	cakasıız	cansız
carsız	cazibesiz	ceketsiz
cembiyesiz	cesaretsiz	cezasız
cezbesiz	cibilliyetsiz	ciddiyetsiz
cilvesiz	coşkusuz	cüretsiz
cüssesiz	çağrısız	çakısıız
çakşırsız	çantasız	çapaksız
çapsız	çaresiz	çarıksız
çarpıntısıız	çarşafsız	çatkısıız
çelimsiz	çembersiz	çenesiz
çilsiz	çocuksuz	çulsuz I
çulsuz II	çuvalsız	damaksız
damarsız	damsız	davetsiz
değimsiz	deneyimsiz	dengeşiz

densiz
dertsiz
devasız
dinsiz
direncsiz
dişsiz
donsuz I
dostsuz
duyarsız
düzeysiz
eğilimsiz
ekmeksiz I
elbisesiz
endamsız
erinçsiz
ersiz
etsiz
evsiz
faziletsiz
fikirsiz
gaillesiz
gamzesiz
gayretsiz
gılgılışsız
gönülsüz
görüşsüz
gözsüz
gürültüsüz
hakikatsiz
hamisiz
hatırsız
haysiyetsiz
hesapsız
hınçsız
hiddetsiz
hissesiz
huysuz
hürmetsiz
içtenliksiz
iddiasız
idraksiz
ihtirassız
iktisatsız
imtiyazsız
insansız

derecesiz
devamsız I
dikkatsiz
diplomasız
dirliksiz
dişsiz
donsuz II
doyumsuz
duygusuz
düzmeci
eğitimsiz
ekmeksiz II
eldivensiz
endişesiz
erkeksiz
espirisiz
evhamsız
ezansız
feracesiz
fistansız
galoşsuz
garazsız
gazapsız
göbeksiz
görevsiz
gösterişsiz
güçsüz
güvensiz
haksız
hareketsiz
havasız
hazımsız
hevessiz
hırkasız
hilesiz
hissiz
huzursuz
hürriyetsiz
içtensiz
idealsiz
iffetsiz
ihtiyatsız
ilgisiz
imtizaçsız
insafsız

dermansız
devamsız II
dilsiz
dirayetsiz
disiplinsiz
doktorasız
donsuz III
duasız
düşüncesiz
edepsiz
ehliyetsiz
eksiksiz
elemsiz
erdemsiz
erksiz
etkisiz
evlatsız
faulsüz
ferahsetsiz
fütursuz
gamsız
gayesiz
geçimsiz
gömleksiz
görgüsüz
götürümsüz
günahsız
hafızasız
halsiz
hatasız
hayırsız
hazırlıksız
heyecansız
hırssız
himayesiz
hoşnutsuz
hünersiz
hüzünsüz
idaresiz
idmansız
ihlassız
iktidarsız
imansız
inançsız
insaniyetsiz

intibaksız
ismetsiz
istidatsız
iškilsiz
itaatsız
itimatsız
jölesiz
kademsiz
kadrosuz
kalıpsız
kapaksız
kaprissiz
kardeşsiz
kasketsiz
katıksız
kayıtsız
keyifsiz
kısmetsiz
kibirsiz
kitapsız
kolesterolüz
korkusuz
kravatsız
kukuletasız
kuruntusuz
kutsuz
lekesiz
madalyasız
malumatsız
maskesiz I
mazeretsiz
memnuniyetsiz
mesleksiz
meyilsiz
midesiz I
mizaçsız
muvaffakiyetsiz
müsamahasız
namussuz
neşesiz
nursuz
onursuz
öfkemiz
örtüsüz
parasız
peçesiz

ipsiz
isteksiz
istikrarsız
işsiz
itibarsız
izansız
kabahatsiz
kadersiz
kafasız
kanaatsız
kapasitesiz
karaktersiz
kasavetsiz
kassız
kavrayışsız
kedersiz
kıdemsiz
kıyafetsiz
kinsiz
kocasız
kolsuz
kostümsüz
kredisiz
kulaksız
kuskunsuz
kuvvetsiz
liyakatsiz
maharetsiz
mantıksız
maskesiz II
medeniyetsiz
meraksız
metanetsiz
meymenetsiz
midesiz II
muinsiz
münasebetsiz
nalınsız
nasipsiz
nikâhsız
nüfuzsuz
oruçsuz
öksüz I
özensiz
partisiz
perdesiz

iradesiz
istençsiz
işkembesiz
iştahsız
itikatsız
izinsiz
kabiliyetsiz
kadınsız
kalçasız
kansız
kapısız
kararsız
kasıntısız
kavetsiz
kaygısız
kefensiz
kılıksız
kıymetsiz
kişiliksiz
kokartsız
komplekssiz
kölesiz
kudretsiz
kumasız
kusursuz
kültürsüz
maaşsız
makyajsız
marifetsiz
mayasız
memleketsiz
merhametsiz
meteliksiz
meziyetsiz
mihnetsiz
mutsuz
mürüvvetsiz
namazsız
natıkasız
niyetsiz
oğulsuz
ödünsüz
öksüz II
özürsüz
patavatsız
perhizsiz

pervasız
rakipsiz
riayetsiz
sabıkasız
sadakatsiz
sakıntısız
sancısız
seciyesiz
sevgisiz
sezaryensiz
sinirsiz
stressiz
sünnetsiz
şansız
şehvetsiz
şivesiz
tabansız
tahammülsüz
takıntısız
talihsiz
tanrısız
tatminsiz
tecrübesiz
telaşsız
terbiyesiz
tırışsız
tolgasız
tövbesiz
tutuksuz
ufuksuz
umarsız
uygunsuz
uyumsuz
üzüntüsüz
vârissiz
vatansız
vicdansız
yamçısız
yaşmaksız
yeteneksiz
yolsuz
yordamsız II
yüreksiz
zevksiz

rabıtasız
randevusuz
ruhsuz
sabırsız
sahipsiz
salahiyetsiz
saygısız
sendikasız
sevinçsiz
sıkıntısız
sorumsuz
suçsuz
sütsüz
şanssız
şerefsiz
şöhretsiz
tabiatsız
takatsiz
takkesiz
talimsiz
tarafsız
tayinsiz
tedbirsiz
tembihsiz
tertipsiz
tıynetsiz
topraksız
tutarsız
tutumsuz
uğursuz
umutsuz
uykusuz
ümitsiz
vakarsız
varlıksız
vazifesiz
vukufsuz
yansız
yatsız
yetkisiz
yomsuz
yundusuz
yüzsüz
zürriyetsiz

rahatsız
raporsuz
rütbesiz
saçsız
sakalsız
samimiyetsiz
sebatsız
sessiz
seviyesiz
silisiz
soysuz
suratsız
şahsiyetsiz
şefkatsiz
şevksiz
şuursuz
tabiiyetsiz
takınsız
takunyasız
talimsiz
tasasız
tebessümsüz
teklifsiz
temkinsiz
tevazusuz
toleranssız
torpilsiz
tutkusuz
tüysüz
ulussuz
uyarsız
uyruksuz
üstsüz
varissiz
vasıfsız
vefasız
yağsız
yaraşıksız
yeldirmesiz
yoksuz
yordamsız I
yurtsuz
zekâsız

-ş yapım eki ile oluşan insani vasıflar (3)

oynaş

taniş

yaraş

-şın yapım eki ile oluşan insani vasıflar (2)

karaşın

sarışın

-z yapım eki ile oluşan insani vasıflar (2)

ikiz

yalnız

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki insani vasıflar (18)

akın

aksi

bilge

bitirim

cıbil

cııldak

çağırmaç

çocuksu

duruksun

kukla

ortak

ödlek

sagdıç

şergil

tutsak

uçarı

yaşıt

yatalak

Yapım eki almamış veya aldığı halde kaplaşılmış insani vasıflar (373)

abi

aç

aday

afal

aga

ağa

ağır

aka

alçak

alık

alp

amca

ana

angut

anne

apalak

argın

ata

atik

av

aydın

ayı

ayık I

ayık II

aykırı

aylak

aymaz

aynaz

aysar

ayvaz

baba

Babai

babayânî

bacanak

bacı

badi

bağan

bağnaz

bala

balaban

baldız

baş

batur

bay I

bay II

bayağı

bayan

baylan

Bayramî

baysal

bebe

bebek

begüm

beğ

bey

bıdık

bızdık

bibi
böke
bula
bücür
cırhoğa
cudam
çağa
çapaçul
çeltek
çıplak I
çıtak I
çiçek
çocuk
dalga
dangalak
dayı III
dazlak
deli I
dığdığı
dingildek
dişi
dünür
ece I
efe
ekti I
ekti IV
el III
enez
er III
erden
erkin
eş II
fir
gâvur II
gelin
geri
göbel I
göçeri
güçük
güre
güzel
hanım
hırçın
inek
kaba

bodur
böle
Bulgar
cılız
civelek I
cura
çalık
çaşıt I
çemiş
çıplak II
çıtak II
çiğ
çopur
dalkavuk I
dayı I
dayı IV
dede I
deli II
dızlak
dingil
domuz
ebe I
ece II
ege
ekti II
el I
elti
er I
er IV
erkek I
eslek
eş III
Gagavuz
gâvur III
genç
geveze
göbel II
göğüslüce
günü
güvey
Hakas
hantal
inal
ini
kadın

boydak
bön
burnaz
cılık
civelek II
cüce
çamur
çaşıt II
çılgın
çırpı
çıyan
çitlembik
çömez
dalkavuk II
dayı II
dayı V
dede II
deli III
dinç
diri
dul
ebe II
ede
eke
ekti III
el II
enek
er II
er V
erkek II
eş I
eşek
gâvur I
gebe
geniş
gıcık
göçebe
gönç
gürbüz
güveyi
Halaç
Hazar
incerek
iye
kağan

kak
kara
katı
kaytak
Kazak
kekeme
kelek
kılıbık
kıray I
kırlangıç
kısmık
Kızık
kişi
koç
kostak
köçek
körpe
kubat
kuma
kumral
kurmay
kuyruk
mankurt
nine
obur
oğlan II
olçum II
öğür I
öküz
örnek
Peçenek
pepeme
Pomak
sağlam
salak
sangı
selek
sökeli
Şor
Tatar
tetik
tıknaz
tok
tonton
torun

kam
karı
katır
kaz
keçi
keklik
keleş
Kınık
kıray II
kısa
kız
kızıl
kişmiri
kof
kova
köle
kösem
kuduz
Kuman
Kumuk
kurt
Malkar
mıncırık
Nogay
odun
oğul
onat
öğür II
öneze
Özbek
peltek
pısırık
sağ
sak
salpa
saylav
semiz
şaşı
taburcu
tekin
teyze
tırıl
tombalak
topal
toy

kanka
kart
kaypak
kazak
keke
kel
kıl
Kıpçak
Kırgız
kısır
kızan
kirve
koca
komşu
koyun
kör
kötü
kul
Kumandı
Kurama
kuru
mankafa
nene
obruk
oğlan I
olçum I
ozan
öke
ördek
pahal
pepe
pis
sağır
sakar
salpak
sayrı
sili
şen
Tat
Teleüt
tıkız
titiz
tombik
tor
tumağı

tumbadız	Türk	ufak
Ulah	ulu	uşak
uygar	Uygur	uysal
uyuz	uz	uzun
üvey	üye	yabgu
yad	yağır	yağız
Yakut	yalaka	yalavaç
yalpak I	yalpak II	yaltak
yalvaç	yamak	yaman
yampiri	yavan	yavaş
yavru	yaya	Yazır
yeğen	yeltek	yıldız
yılık	Yıva	yiğit
yobaz	yoksun	yordam
yosma	yoz	yük
Yüreğir		

Hal ekleri oluşan insani vasıflar (6)

candan	gençten	gözde I
gözde II	içten	kucakta

Pekiştirme harfiyle yapılan insani vasıflar (14)

çırçılak	damdazlak	dımdızlak
dipdinç	dipdiri	gepegenç
gepgenç	kaskatı	küskütük
sersefil	şipşirin	tımtıkız
yapayalnız	yapayalnız	

Argo sözcüklerden oluşan insani vasıflar (74)

andaval	aval	babaçko
cimbakuka	cimcime	çakaloz
enayi	gacı	gaco
gebeş	gerzek	haspa
hımbıl	hımhum	hırbo I
hırbo II	hırt	hırtapoz
hırtlamba	hışır I	hışır II
hoppa	hödük I	hödük II
ibiş	kakavan	kaltak
kartaloş	kartaloz	kayarto

kırtıpıl	kirloş	kirloz
kodaman	kodoş	kokoroz
kokoz	lavuk	liboş
mağanda	minnoş	nonoş
pestil I	pestil II	piliç
saftirik	saftorik	saloz
sümsük	sünepe	şaklaban
şapşal	şapşalak	şaşkaloz I
şaşkaloz II	şavalak	şılık
şişko	şorolo	tebelleş
terelelli	teres	yelloz
zamazingo	zamkinos	zevzek
zıpır	zırcahil	zırdeli
zırtapoz	zibidi I	zibidi II
zirzop	zom	

İsim-fiillerle oluşan insani vasıf isimleri (10)

besleme	büyütme	dallama
devşirme	dikme	dönme
fırlama	fırlatma	kapatma
süzme		

Sıfat-fiil halinde insani vasıflar (28)

açıklayan	aldırmaz	bakan
bildik	çıkacak	düşünür
eren I	eren II	ermiş
ezilmiş	gelen	göçer
görmez	görmüş	güvenilir
kıran	okumuş	okur
sever	tanıdık	tanınmış
utanmaz	uyaran	uyur
yaramaz	yazar	yılmaz
yırtılmış		

İsim tamlaması halinde insani vasıflar (447)

acemi ağası	acemi oğlanı	açıklar livası
adam sarrafi	aday adayı	âdem evladı
âdemoğlu	ahiret adamı	ahiret kardeşi
ahu parçası	aile dostu	aile reisi

akıl hastası
akıl kumkuması
ana kuzusu
arkadaş canlısı
at cambazı
avcı eri
ay parçası
babaanne
baba yarısı
barbaşı
baş belası
bayram çocuğu
Bektaşî dedesi
belediye polisi
beylerbeyi
bilim insanı
boy beyi
bölüm başkanı
can arkadaşı
can gözdesi
cehennem kütüğü
cennet kuşu II
cin çalığı
çam yarması
çene kavafi
çiçekçi esnafı
çöplük horozu
dağ anası
dayak arsız
dayı kızı
deli güllabicisi
deniz hırsız
derebeyi
dert ortağı
devlet bakanı
dil bilimci
dil oğlanı
dost canlısı
dudak tiryakisi
düğüncübaşı
ekin iti
el adamı
elkızı
eloğlu III
emmi kızı

akıl hocası
akıl kutusu
ana yarısı
asesbaşı
ateş parçası
ayak bağı
ayran budalası
baba dostu
baliketi
barut esmeri
baş tacı
beden işçisi
belediye başkanı
belediye reisi
bezirgânbaşı
bilim kadını
böcek bilimci
buyruk kulu
can dostu
can kulağı
cehennem zebanisi
cennet öküzü
çağ dışı
çarşamba karısı
çeribaşı
çocuk bakıcı
çöp tenekesi
dağlar anası
dayak düşkünü
dayı oğlu
demir bilek
deniz kurdu
dert babası
dev anası
devlet başkanı
dil cambazı
din adamı
dört kaşlı
dudu dilli
dümen neferi
ekmek düşmanı
elebaşı I
eloğlu I
emir eri
emmioğlu

akıl kethüdası
akıntı çağanozu
ant kardeşi
asker kaçağı
at hırsız
ayak takımı
ayran delisi
baba soylu
bal kabağı
başağrısı
bayır turpu
Bektaşî babası
belediye encümeni
beşikkertiğı
bilim adamı
borazancıbaşı
bölükbaşı
buzul bilimci
can düşmanı
can yoldaşı
cennet kuşu I
cerh hocası
çam bölmesi
çarşamba karısı
çeşnicibaşı
çocuk bakıcısı
dağ adamı
dava adamı
dayak kaçkını
dedikodu kumkuması
deneme tahtası
deniz piyadesi
dert küpü
devlet adamı
devlet düşkünü
dil ebesi
don yağı
dört yüzlü
duvak düşkünü
dünya güzeli
ekoloji uzmanı
elebaşı II
eloğlu II
emir kulu
emmi oğlu

enayi dümbeleği
eşekbaşı
evin kadını
eyyam ağası
fırsat düşkünü
fikir işçisi
gaga burun
gemi aslanı
gönül maskarası
görgü tanığı
grev sözcüsü
gündüz feneri
hahambaşı
halk ozanı
hanım evladı
harem kâhyası
hassa askeri
hayat dolu
haymana öküzü
herifçioğlu
hilkat garibesi
hücum oyuncusu
ırz düşmanı
iklim bilimci
ileri uç oyuncusu
ilim kadını
insan evladı
insan sarrafı
iş adamı
iş kadını
kaçın kurası
kafa işçisi
kalburüstü
kaldırım yosması
kalem şuarası
kan kanseri
kapak kızı
Karamürsel sepeti
karnaval maskarası
kavga adamı
kazma diş
kenarın dilberi
kepçe kulak
kerem sahibi
kılıç bacak

erbaş
ev adamı
ev kadını
eyyam efendisi
fırsat yoksulu
fitne kumkuması
gazoz ağacı
genç irisi
gönül uğrusu
görme engelli
gümüşgöz
günün adamı
hala kızı
halk yardağası
hapishane kaçkını
hariciye nazırı
hayat adamı
hayat kadını
hayvan bilimci
hıyarağa
hinoğlu
hükümet komiseri
ırz ehli
ilbay
ilhan
iman sahibi
insan kurusu
iskele babası
iş eri
itidal sahibi
kadeh arkadaşı
kahve ağabeyi
kaldırım mühendisi
kalem erbabı
kalp hastası
kan kardeşi
kapak yıldızı
karga burun
kaşık düşmanı
kavga kaşağısı
keçi sakal
kene göz
kepçe surat
keten tohumu
kılıç oyuncusu

esrar kumkuması
evin direği
ev sahibi
fesat kumkuması
fikir adamı
fukara babası
gece kuşu
gönül avcısı
görgü fukarası
görüş sahibi
günah keçisi
güzellik kraliçesi
hala oğlu
hamam anası
harem ağası
harp malulü
hayat arkadaşı
hayır sahibi
hazır yiyici
hıyarağası
hizmet eri
ırgatbaşı
ikbal düşkünü
ilçebay
ilim adamı
imza sahibi
insan müsveddesi
İstanbul efendisi
iş güç sahibi
iyilik perisi
kafa dengi
kahve ağası
kaldırım süpürgesi
kalem sahibi
kamu tanrıçı
kan kırmızı
kapı yoldaşı
karın ağrısı
katır karı
kaytan bıyık
kelime cambazı
kepçeburun
keramet sahibi
keyif ehli
kılık kıyafet düşkünü

kıyafet düşkünü
kibar düşkünü
kişioğlu
koç yiğit
komplo kurbanı
köpoğlu
köşe kadısı
kucak çocuğu
kumar ebesi
külhanbeyi
kürsü hocası
laf ebesi
liste başı
mahalle arkadaşı
mahşer midillisi
mal sahibi
medya maydanozu
mektep çocuğu II
mezar kaçkını
muhallesi çocuğu
nuruaynım
obabaşı
onbaşı
orman kibarı II
Osmanlı kadını
oyun kurusu
para babası
polis hafiyesi
renk körü
sanat adamı
sandık gözlemcisi
semazenbaşı
sigara tiryakisi
sinir küpü
sokak kadını
sonuç oyuncusu
söz ehli
sözünün eri
sünnet çocuğu
şamar oğlanı
şeref üyesi
Tanrı misafiri
tatar ağası
telaşe nazırı
tumarhane kaçkını

kız kurusu
kibarlarlık budalası
kitap ehli
koltuk düşkünü
köpekoğlu
köprü altı çocuğu
köy ağası
kulak misafiri
kura neferi
külkedisi
kürsü şeyhi
lakırtı ebesi
liste dışı
mahalle çapkını
mal canlısı
marsıvaneşeği
medya starı
mektep kaçağı
minare kırması
nylon kız
nuruçeşmim
okul çocuğu
onur üyesi
orman köylüsü
oymakbaşı
ömür törpüsü
para canlısı
pranga kaçağı
ruh hastası
sanat eri
savunma oyuncusu
servet sahibi
silah arkadaşı
sohbet ustası
sokak kızı
söz cambazı
söz sahibi
sultan kethüdası
sünnet ehli
şeref konuğu
şöhret sahibi
tanzifat amelesi
tekne kazıntısı
teneşir horozu
toplum polisi

kızlar ağası
kibarlarlık düşkünü
kitap kurdu
komedi yazarı
köpekoğlukopek
köroğlu
köy muhtarı
kul cinsi
kuş beyinli
kürsü başkanı
laf cambazı
lakırtı kavafı
liyakat sahibi
mahalle karısı
malın gözü
medine dilencisi
mektep çocuğu I
menfaat düşkünü
Moskof gâvuru
nazar boncuğu
nurudidem
okul kaçağı
orman kibarı I
orta malı
oyuncu ebesi
pala bıyık
paragöz
pranga mahkûmu
salon adamı
sandık başkanı
saz şairi
sır küpü
sinir hastası
sokak çocuğu
sokak süpürgesi
söz ebesi
söz ustası
surat düşkünü
süt çocuğu
şeref misafiri
takt sahibi
taş arabası
telaşe müdürü
teneşir kargası
toprak kölesi

top sakal
uyku semesi
vatan haini
vergi mükellefi
vizyon sahibi
yalı bülbülü
yârenbaşı
yer cücesi
yol yorgunu
zemheri zürefası

tuz ekmek düşmanı
uyku sersemi
vazife şehidi
vergi rekortmeni
yağ küpü
yalı uşağı
yastık bıyık
yiğitbaşı
zamane adamı
zevk ehli

ukala dümbeleği
uzay adamı
vergi kaçakçısı
vergi yükümlüsü
yağ tulumu
Yalova kaymakamı
yazın eri
yol evladı
zamane çocuğu
zevkiselim sahibi

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan insani vasıflar (385)

açgöz
açık göz
ağır top
altın adam
ana kraliçe
asıklı surat
ayaklı canavar
babayiğit
bakar kör
bastıbacak
başkahraman
Başkurt
başpehlivan
beberuhi
beybaba
beyefendi
birinci kemancı
bitli kokuş
boşboğaz
büyük anne
büyük hanım
canlı cenaze
cicianne II
çakırkeyif
çarıklı erkaniharp
çatal yürek
çatlak zurna
çıtırbom
çifte vatandaş
dandini bebek
delibalta

acemi çaylak
ağababa
ak ağa
altı parmak
ara eleman
atabek
ayaklı kütüphane
bâdeli âşık
bakımlı erkek
başbuğ
baş karakter
başmisafir
başpiskopos
beş parasız
Beyaz Rus
bey kardeş
bir numara
bol kepçe
bulaşık adam
büyük baba
büyük peder
canlı model
cici mama
çakır pençe
çarliston marka kereste
çatık surat
çetin ceviz
çift dikiş
çöpsüz üzüm
daltaban I
delibozuk

acemi er
ağabey
aksakal
ana kadın
asbaşkan
atabey
baba adam
bağımsız milletvekili
baldudak
başeski
başkişi
başpapaz
başvekil
beyaz adam
beyaz yakalılar
bilirkişi
bir parmak
bol paça
büyük ana
büyükelçi
cam göz
cicianne I
cingöz
çalçene
çatal sakal
çatık yüz
çeyrek finalist
çifte standartsız
dalkılıç
daltaban II
delifişek

demirhindi
dilli düdük
dünkü çocuk
eğri çehre
ekstern öğrenci
emeksiz evlat
eski kurt II
eş başkan
gelin abla
gökkandil
hamhalat
hanımanne
haseki sultan
her dem taze
ıslakkarga
iki buçukluk
kabadayı
kadınana
kalın kafa
kapalı kutu
karabatak
kara kaş
kara yağız
kayınbirader
kayınvalide
kaynata
kepçekuyruk
kırkmerak
kız oğlan
klinik vaka
komando er
körkandil
kötü adam
kuru kafa
küçük hanım
manevi evlat
müteselsil kefil
niteliksiz işçi
ömür adam
patlak göz
reis bey
sağgörüsüz
sağ iç
sarı çıyan
seri katil

demir leblebi
doğal afet
düztaban
eğri yüz
ekşi surat
er kişi
eski toprak
fermanlı deli
gelinlik kız
Göktürk
ham ervah
hanımefendi
hatun kişi
hoşgörüsüz
iç güvey
ince kesim
kaba sakal
kadinnine
kalp akçe
kaptan paşa
kara cahil
kara koca
kardan adam
kayınço
kaynak kişi
kel kâhya
kıl kuyruk
kızılbaş
kız oğlan kız
koca bebek
koyun dede
körkütük
kötü kadın
kuru kemik
lüzumsuz adam
mega star
müzmin bekâr
Noel baba
öz kardeş
pisboğaz
reis efendi
sağ haf
sağ kol
sayılı fırtına
sıkboğaz

demir yumruk
dört göz
efendibaba
eksik etek
ekşi yüz
eski kurt I
eski tüfek
firdöndü
gerçek kişi
hacıağa
haminne
hanımnine
hazırcevap
hoşsohbet
iç güveyi
iri kıyım
kaba sofu
kadim dost
kanlı katil
karabaş
Karagöz
karakulak
kayınbaba
kayınpeder
kaynana
keloğlan
kırkambar
kız kardeş
kirli çıkı
kocakarı
kör kadı
kör nişancı
kurbanlık koyun
küçük bey
malul gazi
Müslüman adam
nitelikli işçi
onursal başkan
paşababa
püsküllü bela
sağ bek
sağır duvar
sallabaş
seme tavuk
sırıslıklam âşık

sırsıklam âşık
sol açık
sol iç
sultan efendi
sulugöz
sütanne
sütkız
süzgün bakış
tam er
tek adam
top sağır
tüp bebek
uzak akraba
uzun etek
üvey ana
üvey çocuk
üvey kız
yakın akraba
yalancı şahit
yarı ağır siklet
yedi bela
yedi kat el
zilli maşa

soğuk nevale
sol bek
son adam
sultani tembel
sulu zırtlak
sütbaba
sütnine
şeddeli eşşek
tatlı bela
teknik adam
tıknemes
usul boy
uzatmalı nişanlı
üstün insan
üvey anne
üvey evlat
üvey oğul
yakın dost
yalancı şöret
yarım adam
yedi göbek
zehir hafiye

sokaktaki adam
sol haf
sosyal demokrat
sultanoglu
sütana
sütkardeş
sütoğul
taçsız kral
tatlı su Frengi
tevhit ehli
tınmaz melaike
uygunsuz kadın
uzatmalı sevgili
üstün zeka
üvey baba
üvey kardeş
validesultan
yalancı pehlivan
yalancı tanık
yavrukurt
yedi gömlek uzak
zilli bebek

Belirten kısmı olmayan sıfat gruplarıyla oluşmuş insani vasıflar (223)

açgözlü
açık fikirli
açık yürekli
ağzı kenetli
alçak gönüllü
asık suratlı
ayran ağızlı
baba yerli
baldudaklı
bir numaralı
ceylan bakışlı
çatal yürekli
çatık suratlı
çember sakallı
çocuk ruhlu
çok sözlü
dar gelirli
demir bilekli

açık ağızlı
açık kalpli
adı suçlu
ahu gözlü
altın yürekli
aslan yürekli
ayran gönüllü
badem bıyıklı
başörtülü
boş kafalı
cin fikirli
çatık çehreli
çatık yüzlü
çıyan gözlü
çok eşli
çok yönlü
dar görüşlü
dibek kafalı

açık elli
açık sözlü
ağır yaralı
ak yazılı
art niyetli
aybaşılı
ayva göbekli
badem gözlü
bet suratlı
buğday benizli
çanak ağızlı
çatık kaşlı
çekik gözlü
çifte standartlı
çok karlı
dal fidan boyulu
dar kafalı
didona sakallı

didon sakallı
dokuz canlı
eğri sözlü
eski kafalı
et kafalı
fidan boylu
geçmişî kandilli
geniş görüşlü
geniş yürekli
gevşek ağızlı
güleryüzlü
hoşgörülü
ikiyüzlü
ince yapılı
ışkembe suratlı
iyi niyetli
kalabalık ağızlı
kalm kafalı
kanı ayaklı
kapımandalı
Karaçaylı
Kara Evli
karı ağızlı
katı kalpli
kaz kafalı
kıçtan bacaklı
kısa kafalı
koç burunlu
kösele suratlı
mangal yürekli
meşin suratlı
mühür gözlü II
onbeşli
orta yaşlı
ön yargılı
pala bıyıklı
pek gözlü
pek yüzlü II
sağ eğilimli
saz benizli
servi boylu
sırma saçlı
soğukkanlı
sulhperver
susak ağızlı
şom ağızlı

dikbaşlı
dünya görüşlü
eğri yüzlü
eşek kafalı
evli barklı
fiili bozuk
geçmişî kınalı
geniş mezhepli
geri kafalı
giyim kuşamlı
horoz akıllı
içten pazarlıklı
ileri görüşlü
ip torbalı
it canlı
iyi yürekli
kalem kaşlı
kalıplı kıyafetli
kanlı bıçaklı
kara ağızlı
Karadağlı
kara sevdalı
karım köylü
katı yürekli
keçi sakallı
kıpık gözlü
kısa ömürlü
konuşma engelli
lokma gözlü
maymun iştahlı
muşmula suratlı
nefesi kuvvetli
orta boylu
osuruğu cinli
örümcek kafalı
pek başlı
pek yürekli
pos bıyıklı
sağgörülü
sepet kafalı
sıcakkanlı
sivri akıllı
sol eğilimli
sulugözlü
susak burunlu
şövalye ruhlu

dokuz babalı
eğri çehreli
erkeçsakallı
eşek sıpalı
fena kalpli
gani gönüllü
geniş gönüllü
geniş ufuklu
geri zekalı
güçlü kuvvetli
horoz kafalı
iki canlı
imam nikâhlı
iri yapılı
iyi kalpli
kabak kafalı
kalem parmaklı
kanayaklı
kanlı canlı
kara bahtlı
kara damaklı
kara yüzlü
karınca belli
kaytan bıyıklı
kent soylu
kısa görüşlü
Kızıldereli
koyun bakışlı
malulen emekli
menekşe gözlü
mühür gözlü I
nur yüzlü
orta halli
önsezili
öz öğrenimli
pek canlı
pek yüzlü I
sağduyulu
samur kaşlı
serinkanlı
sıkı ağızlı
sivri dilli
soluk benizli
suna boylu
şahin bakışlı
tahta göğüslü

taş kalpli
tatlı sözlü
tek evli
tirşe gözlü

taş yürekli
tavşan yürekli
temiz yürekli
tokgözlü

tatlı dilli
tek eşli
tez canlı
tok sözlü

top sakallı
uzun boylu
uzun ömürlü
yarım akıllı
Yeni Gineli
yumuk gözlü
zayıf sesli

tunç bilekli
uzun dişli
üstün zekalı
yayılcı ağızlı
Yeni Zellendalı
yumuşak başlı

uzak görüşlü
uzun kafalı
yanık sesli
yedi canlı
yufka yürekli
yumuşak yüzlü

-cı, -ci, -cu, -cü; -cı, -çi, -çu, -çü ekiyle grup kurarak oluşan insani vasıflar (62)

adam sendeci
başmabeyinci
benmerkezci
çok tanrıci
depresyon bilimci
Doğu bilimci
evet efendimci
idareimaslahatçı
iş birlikçi
köşe dönmeçi
neme lazımcı
su bilimci
tanrı bilimci
tek erkçi
toplum bilimci
tüm tanrıci
varlık bilimci
yad gerekirci
yazın bilimci
yeni gerçekçi
yerinden yönetimci

anayasacı
baştan savmacı
bitki bilimci
dediğim dediği
dirim bilimci
doku bilimci
gecekonducu
insan bilimci
kara kullukçu
kurt bilimci
orta yolcu
su topçu
tarihsel özdekçi
tek tanrıci
toplumcu gerçekçi
uluslararası
varoluşçu
yanardağ bilimci
yazıt bilimci
yeni izlenimci
yıldız bilimci

ayakkabıcı
benbenci
çiğ renkçi
dedikoducu
doğa bilimci
eksen oyuncu
gerçek üstücü
iş bırakımcı
kökten dinci
neden tanrıci
sözlük bilimci
tabiatüstücü
tekbenci
tepeden inmeçi
toprak bilimci
üçkâğıtçı
vaybabamcı
yazı bilimci
yeni Eflatuncu
yer bilimci

İki kelimedenden oluşan -ıcı, -ici, -ucu, -ücü ekiyle oluşan kelime gruplarından oluşan insani vasıflar (24)

ara bozucu
çalı kakıcı
dış satımcı
ilgi çekici
kemik yalayıcı

ara bulucu
çanak yaylayıcı
gelin alıcı
kanun koyucu
köşe dönücü

başvurucu
dışa vurumcu
hoşgörücü
kefen soyucu
kuru atıcı

ölü soyucu
para kısıtlayıcı
ut açıcı

ön seçici
şeytan çekici
yeni eleştirici

ölü yıkayıcı
tek seçici
yüze gülücü

Kısaltma grupları halinde insani vasıfları

a. İsnat grubu (197)

adı belirsiz
ağzı bozuk
ağzı havada
ağzı kulaklarında
ağzı sıkı
aklıevvel
akordu bozuk
ayağı bağlı
ayarı bozuk
bağrı yufka
başı açık
başıbozuk
başı dimdik
başı havada
beli bükük
başı yukarda
boynu eğri
canı cebinde
canı tatlı
çenesi düşük
dili bozuk
dili yatkın
dümeni eğri
eli ayağı düzgün
eli bol
eli çabuk
eli haff
eli maşalı
eli sopalı
eli uzun
eli yüzü düzgün
eteği belinde
evi sırtında
gözü açık
gözü kapalı
gözü pek

ağzı açık
ağzı büyük
ağzı kalabalık
ağzı pek
akidesi bozuk
aklıselim
arkası pek
ayağı uğurlu
bağrı kara
bahtı açık
başı bağlı
başı bütün
başı dinç
başıkabak
başı önünde
başı yumuşak
burnu büyük
canı pek
canı tez
çenesi kuvvetli
dili tutuk
dili zifir
eli açık
eli bayraklı
eli boş
eli dar
eli koynunda
eli selek
eli şakağında
eli yatkın
ensesi kalın
eteği düşük
gönlü bol
gözü bağlı
gözü kara
gözü sulu

ağzı bir
ağzı gevşek
ağzı kara
ağzı pis
aklı başında
aklı tam ayar
arkası yufka
ayağı üzengide
bağrı yanık
bahtı kara
başıboş
başı devletli
başı dumanlı
başı kalabalık
başı yerde
boynu bükük
burnu havada
canı sıkkın
cebi delik
damarı bozuk
dili uzun
dini bütün
eli ağır
eli belinde
eli böğründe
eli geniş
eli kulağında
eli sıkı
eli uz
eli yordamlı
eteği arı
eteği temiz
gözü aç
gözü dışarıda
gözü keskin
gözü tok

gözü yolda
havsalası geniş
içi dışı bir
içi tez
işi duman
kafası bulutlu
kafası iyi
kafası küflü
kalbi kırık
kanı sıcak
karnı aç
karnı kara
kıcı kırık
kulağı delik
kulağı tetikte
künyesi bozuk
nesebi gayrisahih
paçası düşük
sinirleri kuvvetli
sütü bozuk
tezkiyesi bozuk
ufku dar
uykusu ağır
yıldızı düşük
yüreği dar
yüreği geniş
yüreği temiz
yüreği yufka
yüzü kara
yüzü yerde

gözü yüksekte
içi çıfıt çarşısı
içi fesat
ipi çürük
ışkembesi geniş
kafası çatlak
kafası kıyak
kafası örümcekli
kalbi temiz
kantarı belinde
karnı burnunda
karnı tok
kocabaşı
kulağı kesik
kulağı tıkalı
lakırtısı az
nesebi sahih
perdesi sıyrık
sinirleri zayıf
şambabası
tuzu kuru
ufku geniş
uykusu hafif
yuları eksik
yüreği delik
yüreği katı
yüreği yanık
yüzü ak
yüzü pek
yüzü yumuşak

havsalası dar
içi dar
içi geniş
ipi kırık
kafası boş
kafası dumanlı
kafası kontak
kafası tembel
kanı bozuk
kapısı açık
karnı geniş
keyfi yerinde
kolu uzun
kulağı kırışte
kuskunu düşük
mezhebi geniş
niyeti bozuk
perdesi yırtık
süngüsü düşük
tabanı yarık
tüyü bozuk
uğuru açık
yıldızı dişi
yüreği ağzında
yüreği dolu
yüreği pek
yüreği yaralı
yüzü asık
yüzü soğuk

b.Yaklaşma grubu (13)

başına buyruk
canına düşkün
eline aygına çabuk
etine dolgun
sözüne sahip

boğazına düşkün
dışa dönük
eline çabuk
içe dönük

cana yakın
eline ağır
eteğine eğri
nev'i şahsına münhasır

c.Bulunma grubu (5)

bir kafada
öfkesi burnunda

çantada keklik
üç otuzunda

çiçeği burnunda

ç. Uzaklaşma grubu (8)

anadan üryan
kafadan kontak
sonradan olma

dağdan inme
sonradan görme
yerden bitme

kafadan gayrimüsellah
sonradan görmüş

İsim-fiil grubu şeklinde oluşan insani vasıf isimleri (5)

sonradan görme
yerden bitme

sonradan görmüş
yerden yapma

yeni yetme

Sıfat fiil grubu şeklinde insani vasıf isimleri (77)

Almansever
ayıboğan
başbakan
cankurtaran
çöpçatan
değerbilir
doğasever
elezer
fındıkkıran
güçbeğenir
haktanır
ileri gelen
iyiliksever
kadirbilir
karıncaincitmez
kitapsever
külyutmaz
ordubozan
özveren
saygıdeğer
sporsever
ulussever
uyurgezer
uzlaşmaz
vurdumduymaz
yolkesen

alperen
az gelişmiş
baştanımaz
çiçeksever
çultutmaz
değerbilmez
durmuş oturmuş
etek serpen
göçerkonar
güngörmüş
hayırsever
iyilikbilir
kadın kadıncık
kahrolası
karnından konuşan
konargöçer
müziksever
özezer
sahipkıran
sinemasever
sulhsever
umurgörmüş
uzgören
varyemez
yantutmaz
yurtsever

arabozan
barışsever
başyazar
çokbilmiş
dediği dedik
dilsever
edebiyatsever
etyemez
görmemiş
haksever
hayvansever
iyilikbilmez
kadirbilir
karıncezmez
kendigelen
küldöken
okuryazar
özsever
sanatsever
sözünübilmez
tanrıtanımaz
umursamaz
uzgörür
vatansever
yardımsever

İkileme şeklinde oluşan insani vasıflar (90)

açık saçık	açık seçik	adlı sanlı
adsız sansız	afralı tafralı	akça pakça
ak pak	aksırıklı tıksırıklı	allı pullu
ana sanlı	anlı şanlı	aşna fişne
atik tetik	aydın baygın	bıllık bıllık
boylu poslu	can ciğer	carcar
cır cır	cikcik	çençen
çiti pıti	çoluklu çocuklu	deli divane
deli dolu	durmuş oturmuş	eciş bücüş
ekti pütkü	etli butlu	etli canlı
evsiz barsız	fanfan	fıkr fıkr
fitne fücür	göçerkonar	görmüş geçirmiş
güçlü kuvvetli	hanım hanımcık	ipsiz sapsız
iri yarı	işsiz güçsüz	it kopuk
kaba saba	kadın kadıncık	kalıpsız kıyafetsiz
kanlı bıçaklı	kanlı canlı	kansız cansız
karaca kuruca	kara kuru	kaşlı gözlü
kelli felli	kerli ferli	kılıklı kıyafetli
kımkım	kıpır kıpır	köylü kentli
mızımız	minimini	namlı şanlı
nursuz pirsiz	odsuz ocaksız	öksürüklü tıksırıklı
saçlı sakallı	sessiz sedasız	soylu soplu
suspuz	süslü püslü	şanlı şöhretli
şen şakrak	şen şatır	telli duvaklı
telli pullu	tıntın	tırı vırı
uçuk kaçık	ufacık tefecik	ufak tefek
uslu akıllı	uyur uyanık	vıdı vıdı
vırvırcı	yalın yapıldak	yanardöner
yaşlı başlı	yaşlıca başlıca	yazarçizer
yertsiz yurtsuz	yok yoksul	zayıf nahif

Birleşik fiil şeklinde oluşan insani vasıf isimleri (8)

çekemez	çitkırıldım	mirasyedi I
mirasyedi II	serdengeçti	şıpsevdi
taygeldi	zıpçıktı	

6.22.2.Yabancı Kökenli Olanlar

Arapça kökenli insani vasıf isimleri (707)

abd	abdal	Acem
acemi	âciz	acul

acuze
adî
afife
ahmak
akim
Alevî
âlim
allâme
amir
Arap
ases
asil
âşik
avane
avrat
ayyaş
azize
bâkir
Batınî
bedevî
Berberi
budala
cahil
casus
cebin
cemil
cerrar I
cesur
ciddi
cühela
Çıfit
deccal
demevî II
devriye
Dürzi
ecnebi
ehil I
emin II
emsal
erzel
esir III
eşkıya
faal
fail
fakir II
farfara I

adam
afet
ağyar
ahraz
akran
âlî
allah
âmâ
anif
arif
asıl
asker
atıl
avdetî
ayal
âzâ
Bâbî
bakkal
bâyi
bekâr
beşer
bukalemun
câni
cebbar I
Celali
cemile
cerrar II
cet
cin
çelebi
dâhi
deha
deni
deyyus
dürzü
eçhel
ehil II
emir
ensar
esir I
esire
evlat
fahur
fakih
fakir III
farfara II

âdem
afif
ahbap
akil
akva
alil
allak
amele
anut
asabi
asi
asrî
attar
avene
ayyar
aziz
bakaya
bânî
bedel
bekri
bezzaz
Caferi
cariye
cebbar
cellat
cerrah
cerrar III
cevval
cins
çıfit
dakik
demevî I
dessas
dûn
ebleh
edip
emin I
emmi
erbap
esir II
esmer
evliya
faik
fakir I
fâni
farfara III

fariğ
fasit
favori
fellağ
fettan
firari
fodul
Fürs
gafil
gani
gayur
güzide
Habeşî
hademe
hafız
hain
hâkim
halef
Hambeli
hamile
harabati I
harami
harbi
has
hasis
haşin
hatun
hayın
hayvan
hazret
herif I
hınzır I
hırpani
hıyar
hin
hünsa
İbrani
illet
İsevi
kadir
kâfir
kalleş
kâmil
kanuni
kasap

Fars
fassal
fazıl
ferih
fettane
firavun I
fukara I
gabi
galip
garip
gazi
habeş
habis
hadım
hafif
hakem
hakir
Halveti
hami
Hanbeli
harabati II
harap I
harem
haset
hassas
hatip
havari
hayran
hazık
hebenneka
herif II
hınzır II
hısım
hızır
hissî
hür
ifrit
imam
istidat
Kadirî
kahpe
kalp
kandil
kari
kâşif

fasık
fatih
fedai
fesat
fıstık
firavun II
fukara II
gaddar
gammaz
gayr
gudubet
Habeş
hacı
hadim
hafit
hakim
hala
hamarat
hamil
Hanefi
harabi
harap II
haris
hasım
hasut
hattat
haydut
hayta
hazine
heccav
hesabî
hınzır III
hıyanet
Hızır
Hurufi
iblis
ihtiyar
insan
istisna
kadit
kail
kamber
kani
karun
katil

kavat
kebir
kemal
keşşaf
kırba
kurban
Kürt
lâkayıt
layık
maden
mafevk
mağlup
mağrur
mahcup
mahkum
mahrek
mahzun
Maliki
marabut
maskara
masum II
matruş
maymun
mazlum
mecruh
medeni
meftun
melaike
melez
melun
mendebur
merkum
mesul
meşgul
metin
mevlut
meyyal
mezun II
misafir
muacciz
mucir
mudi II
muhacir I
muhakkik
muhammet

kayın
kefere
kerim
ketum
kibar
kutup
laedri
lamekân
lûtî
madrup
mağdur
mağmum
mahbube
mahdum
mahmur
mahrem I
maktul
malik
mariz
maslup
masume
matuh
mazbut
maznun
Mecusi
medyun
mehdi
Melami
melike
memluk
merhum
Mesih
mesut
meşhur
mevla
mevta
meyyit
mezun III
miskin
muannit
mucit
muhacim I
muhacir II
Muhammedi
muharip

kayser
kefil
kerime
Kıpti
kumkuma
küp
lâin
laubali
mabude
madun
mağfur
Mağribî
mahbup
mahir
mahpus
mahrem II
mal
malul
Maruni
masum I
matrak
maviş
mazhar
mecnun
mezczup
mefluç
mehter
melek
melul
Memlük
merhume
mesrur
meşale
metfun
Mevlevi
meyus
mezun I
miknatis
molla
muazzez
mudi I
muhacim II
muhaddis
muhammin
muharrik

muhasım
muhil
muhtar
muhterem
muhteris
muin
mukayyit
mumya
murakıp I
muris
musalli
Musevi
mustarip
mutasarrıf
mutedil
muteriz
muttali
muvakkit
muzır
mübeşşir
mücrim
müdavi
müdebbir
müellif
müflis
mühtedi
mükrim
mülteci
mümeyyiz
mümteni
mürtekip
müsait
müsrif
müstağni II
müstebit
müstehzi
müşahit
müştehi
mütecasir
müteessir
mütehayyir
mütekait
mütekellim
mütenebbih
mütereddi

muhatap
muhlis
muhtekir
muhteri I
muhteriz
mukallit
mukni
mumdar
murakıp II
musahip I
musap I
musır
mutaassıp
mutasavvıf
mutekit
muti
muvaffak
muvazzaf
muzip
mücahit
müdafı
müdavim
müdekkik
müemen
müftehir
mükedder
mülayim
mültefit
mümin
münafık
mürtet
Müslim
müstafi
müstait
müstecir
müsterih
müşevvik
müşteki
mütecaviz
mütefekkir
mütehevvir
mütekâmil
mütemayil
müteneffir
mütereddit

muhbir
muhtaç
muhtelis
muhteri II
muhtesip
mukavim
mukriz
murabıt
murdar
musahip II
musap II
musibet
mutalaka
muteber
mutemet
mutmain
muvahit
muzaffer
mübarek
mücbir
müdahil
müddei
müeddep
müferrih
müfteri
mükellef
mülazım
mümessil
mümtez
mürteci
müsabık
Müslüman
müstağni I
müstakim
müstehlik
müstevli
müşfik
mütebasbıs
mütedeyyin
mütehassis
müteheyyiç
mütekebbir
mütemayiz
mütenekkir
mütesanit

müteselli
mütetebbi
mütevehhim
müteverrim
müvesvis
nafi
naif
nakip I
nasir
natuk
nebi
nedime
nemrut
Nusayri
rahibe
rakik II
raşi
rebabi II
refika
resul
Rufai
sadık
safi
sahip
sakin
sanem
sefil
seyit
sofi
sultan II
sükûti
Şafii
şair
şakirt
şefik
şerir
Şia
tacir
tayfa
tıfil
tiryaki
udi
ümme
valide
vekil

müteşebbis
mütevazı
mütevekkil
müteveyakkız
müzevir
nafiz
nail
nakip II
Nasrani
nâzım I
necip
nefer
nisa
papağan
rakibe
rakip
razi
refik I
rehine
reşit
ruhban
sadık
sahabe
saka
samimi
seferî
selef
seyyah
sofu
sultan III
Sünni
şahıs
şaire
şatır
şehit
şeyh
Şii
talebe
tekaüt
ticani
tufeyli
ukala
üryan
vâris
velet

müteşekkir
müteveffa
mütevellı
mütevekkil
nadim
nahif
nâkil
Nakşi
Nasturi
nâzım II
nedim
nekre
nurani
raci
rakik I
rasıt
rebabi I
refik II
reis
reybi
Rum
saf
sahibe
sakat
saka
samut
sefih
semih
seyyibe
sultan I
süfli
Süryani
şahit
şaki
şeci
şehvani
şeytan
şirret
talip
tevekkel
tilmiz
ucube
Urban
vâkıf
vasi
veli

velut	Yahudi	yetim
Yezidi	yezit	zabit
zahir	zahiri	zahit
zalim	zarif	zat
zayıf	zebani	zebella
zeki	zelil	zenci
zevce	zevç	zındık
zimmi	zürriyet	

b.Farsça kökenli insani vasıf isimleri (167)

agâh	ahi	ahu
alüfte	aşına	aşüfte
ateşin	avare	âzâde
Azeri	bahadır	Bahai
bahtiyar	Bektaş	bende
beter	bezirgân	birader
cadaloz	cadı	cafcaf
can I	can II	can III
canan	cilasun	cimri
civan	cömert	cüda
çakal	çaker	çalak
çapar	çavuş	çengi
çeper	çevik	çırak
çingen	çirkin	çoban
çolak	dadı	damat I
damat II	daye	derviş
derya	dev	dil
divane	dost I	dost II
dost III	dudu I	dudu II
dümbelek	dürüst	enişte
feriştah	geda I	geda II
güzîde	hakan	ham
han	handan	hasta
hercai	hergele	hıdiv
hoca	horoz	hoşnut
kahraman	kâhya	kalender
kaltaban I	kaltaban II	kelle
kemani	kepaze	kereste
keriz	keş	keşiş
köse	kurnaz	küstah
lâgar	lâl	levent
madara	mader	maşa
mert	mest	mihman

mihrace
nalân
nazenin I
nazik II
papağan
peder I
pejmurde
peri
piç
pir II
piyade I
rint
seme
softa
şeh
şirin
tembel
usta
yabani
yâran
zen
zenne
zeyrek

mir
namzet
nazenin II
nevmit
parça
peder II
pencik
perişan
pinhan
pir III
piyade II
sanem
seymen
süvari
şeker
şuh
teşne
üstat
yâr I
yâren
zendost
Zerdüşti
zinde

molla
narin
nazik I
pak
paşa
pehlivan
pençik
Peştü
pir I
pişman
rencide
seğmen
sivil
şah
şikeste
taya
tûvana
yaban
yâr II
zade
zengin
Zerdüşti

c. Unsurları Arapça, Farsça tamlama veya birleşik kelime şeklindeki insani vasıflar (71)

abdiâciz
askerî ateşe
cinsilatif
çolpa I
danışment II
deryadil
düşman II
ehlibibre
ehlisünnet
emanetullah
fürumaye
gayrımüslim
hayrulhalef
hodayınabit II
kalender meşrep
lâlüebkem
müddeialeyh

akil baliğ
askerî inzibat
çirkef
çolpa II
danışment III
diğerkâm
ehlibeyit
ehlikeyif
ehlivukuf
failimuhtar
gayrıcciddi
hanedan I
herzevekil
işgüzar
kaptanıderya
medariftihar
müşarunileyh

âlîcenap
beniâdem
civanmert
danışment I
dersiam
düşman I
ehlidil
ehlikitap
ehlizevk
fevkalbeşer
gayrimemnun
hanedan II
hodayınabit I
kalbiselim
kulampara
mumaileyh
nakibüleşraf

Nakşibendi	nalân	nanemolla I
nanemolla II	nobran	pespaye
pirifâni	reisicumhur	rustai
safdil	sairfilmenam	sinameki
tendürüst	Turani	veledizina
veliaht	velinimet	veliyullah
yediemin	zilyet	

Farsça kurallarla yapılan vasıf isimleri

Farsça -aver unsuru ile yapılan insani vasıflar (3)

canavar I	canavar II	cengaver
dilaver		

Farsça -ban unsuru ile yapılan insani vasıflar (2)

dideban I	dideban II
-----------	------------

Farsça -baz unsuru ile yapılan insani vasıflar (14)

ateşbaz	cambaz	çenebaz
cilvebaz	dilbaz I	dilbaz II
düzenbaz	hayalbaz	hilebaz
kumarbaz	küfürbaz	madrabaz
oyunbaz	zorba	

Farsça bed- unsuru ile yapılan insani vasıflar (5)

bedbaht	bedbaht	bedbin
bedhah	bednam	

Farsça bed- unsuru ile yapılan insani vasıflar (3)

berduş	berhayat	berhudar
--------	----------	----------

Farsça ber- unsuru ile yapılan insani vasıflar (3)

berduş	berhayat	berhudar
--------	----------	----------

Farsça -ber unsuru ile yapılan insani vasıflar (3)

dilber	peygamber	rehber
--------	-----------	--------

Farsça bî- unsuru ile yapılan insani vasıflar (19)

beynamaz	biaman	bibaht
bibehre	biçare	bîdâr
bigâne	bigünah	bihaber
bihuş	bikarar	bikes
binamaz	biperva	birader
bitap	bitaraf	bivefa
bizar		

Farsça -bîn unsuru ile yapılan insani vasıflar (2)

hodbin	nikbin
--------	--------

Farsça -dar unsuru ile yapılan insani vasıflar (27)

alakadar	alemdar	aleyhtar
cennetmekan	cazibedar	derbeder
dindar	haberdar	haleldar
hissedar	hükümdar	ibriktar
kafadar	kıymettar	kindar
lehtar	malumattar	menfaattar
methaldar	mihmandar	minnettär
pişdar I	pişdar II	salahiyettar
taraftar	türbedar	zimamdar

Farsça -gir unsuru ile yapılan insani vasıflar (3)

cihangir	mizaçgir	tarafgir
----------	----------	----------

Farsça -han unsuru ile yapılan insani vasıflar (4)

duahan	gazelhan	hayırhah
külhan		

Farsça -hem unsuru ile yapılan insani vasıflar (7)

hemcins	hemdert	hemfikir
hemhâl	hempa	hemşehri
hemşire		

Farsça -kar unsuru ile yapılan insani vasıflar (52)

bestekâr	cefakâr	cilvekâr
----------	---------	----------

cüretkâr	davetkâr	faziletkâr
fedakâr	garazkâr	günahkâr
halaskâr	heveskâr	hilekâr
huluskâr	husumetkâr	hünkâr
hürmetkâr	ihmalkâr	iltifatkâr
isyankâr	itaatkâr	kanaatkâr
lütufkâr	muhafazakâr	müsamahakâr
nabekâr	nalekâr	namuskâr
nüfuzkâr	nümayişkâr	perestişkâr I
perestişkâr II	Pişekâr	riayetkâr
riyakâr	sahtekâr	sanatkâr
sebatkâr	sitayişkâr	sitemkâr
şivekâr	tahripkâr	takdirkâr
tamahkâr	tatminkâr	tavizkâr
tecavüzkâr	teşvikâr	tezyifkâr
tövbekâr	vefakâr	verimkâr
ziyankâr		

Farsça -keş unsuru ile yapılan insani vasıflar (7)

afyonkeş	cefakeş	çilekeş
esrarkeş	gayretkeş I	gayretkeş II
serkeş		

Farsça -meşrep unsuru ile yapılan insani vasıflar (2)

hafifmeşrep	kalender meşrep
-------------	-----------------

Farsça -na unsuru ile yapılan insani vasıflar (6)

naçar	nadan	namağlup
namahrem	namert	nekes

Farsça -pare unsuru ile yapılan insani vasıflar (3)

ciğerpare	kulampare	zampara
-----------	-----------	---------

Farsça -perest unsuru ile yapılan insani vasıflar (8)

ateşperest	hakperest	hayalperest
maceraperest	menfaatperest	putperest
şehvetperest	şekilperest	

Farsça -perver unsuru ile yapılan insani vasıflar (11)

cumhuriyetperver
hayırperver
milliyetperver
terakkiperver

hamiyetperver
hürriyetperver
misafirperver
vatanperver

hayalperver
menfaatperver
şikempver

Farsça -pesent unsuru ile yapılan insani vasıflar (2)

hodpesent

müşkülpesent

Farsça pür- unsuru ile yapılan insani vasıflar (5)

pürhiddet
pürsıhhat

pürmelal
pürtelaş

pürneşe

Farsça ser- unsuru ile yapılan insani vasıflar (10)

sarhoş
serbest
sermayedar
serseri

serazat
serdar
sermest

serbaz
sergerde
sersem

Farsça -şinas unsuru ile yapılan insani vasıflar (7)

cihanşinas
kadirşinas
vazifeşinas

hakşinas
musikişinas

hatırşinas
nimetşinas

Farsça -zade unsuru ile yapılan insani vasıflar (15)

amcazade
bendezade
haramzade
hemşirezade
paşazade

asilzâde
beyzâde
halazâde
kibarzade
şehzade

bankerzede
dayızâde
helalzade
kişizade
teyzezade

Farsça -zede unsuru ile yapılan insani vasıflar (8)

afetzede
felaketzede
kişizade

depremzede
gurbetzede
selzede

dövizzede
kazazede

Farsça -zen unsuru ile yapılan insani vasıflar (4)

giriftzen
borazan

lafazan

semazen

Diğer Farsça eklerden oluşan insani vasıf isimleri (34)

bayraktar	emektar	esrarengiz
gariban	harfendaz	haseki
hazandide	hodkâm	hodpesent
hunhar	hunriz	hükümferma
hükümran	kalebent	kalemşor
köftehor	maderzat	malûmatfuruş
meclisara	merdümgiriz	mirza
nankör	nekes	nüktedan
padişah	peyrev	postnişin
safderun	silahşör	şerefyap
tirendaz	zampara	zebunküş
zihayat		

Batı dillerinden geçen insani vasıf isimleri

-er unsuru ile oluşan insani vasıf isimleri

aksiyoner	avantüriyer	banker
gangster	garantör	kursiyer
mandater	multimilyoner	otoriter
pansiyoner	sprinter	stajyer
totaliter	trilyoner	

-ik unsuru ile oluşan insani vasıf isimleri (29)

agnostik	alkolik	anakronik
anemik	ansiklopedik	antipatik
antipatik	antisemitik	antisemitistik
asortik	atletik	domestik
enerjik	filarmonik	fonojenik
histerik	karizmatik	kataleptik
lenfatik	medyatik	melankolik
Menşevik	nörotik	pragmatik
raşitik	romantik	sempatik
sosyetik	spastik	

-ist unsuru ile oluşan insani vasıf isimleri (105)

aferist	alpinist	ampirist
anarşist	antiemperyalist	antikapitalist
antikominist	artist	asist
assolist	ateist	baptist
baterist	Budist	Dadaist

deist	determinist	düalist
egoist	egzistansiyalist	ekspresonist
emperyalist	empresyonist	entemolojist
falanjist	fantezist	fatalist
federalist	feminist	filatelist
finalist	folklorist	formalist
fundamentalist	fütürüst	Germanist
gitarist	goşist	hedonist
hümanist	idealist	indeterminist
indivalist	İranist	İslavist
kabalist	kapitalist	kolektivist
kolonyalist	kominist	korist
kübist	lamaist	lejitimist
Leninist	Marksist	materyalist
mazohist	mazoşist	merkantilist
modernist	monarşist	Mongolist
monist	monoteist	narsist
nasyonalist	naturalist	nepotist
nihilist	nüdist	objektivist
oportünist	oryantalist	otist
panelist	pesimist	plüralist
politeist	populist	pozitivist
pragmatist	propagandist	pürist
rasyonalist	realist	reformist
rölativist	sadist	satanist
sekülarist	sembolist	sendikalist
siyonist	sofist	solidarist
sosyalist	spesiyalist	strüktüralist
subjektivist	sürnaturalist	sürrealist
terörist	turist	ütöapist

-log unsuru ile oluşan insani vasıf isimleri (7)

ekolog	embriyolog	fütürolog
glasyolog	Hindolog	ideolog
zoolog		

-man,-men unsuru ile oluşan insani vasıf isimleri (8)

centilmen	kokainman	megaloman
morfinman	ombusman	rekortmen
sportmen	toksikoman	

-ör,-tör unsuru ile oluşan insani vasıf isimleri (14)

ajitatör	akompanyatör	aktör
amatör	dansör	gladyatör
kalantor	konservatör	kütör
monsenyör	organizatör	pasör
provokatör	smaçör	

-yan unsuru ile oluşan insani vasıf isimleri (6)

Hristiyan	huligan	İtalyan
Kartezyen	teorisyen	vejetaryen

Değişik yapıda diğer Batı kaynaklı insani vasıf isimleri (342)

aftos	agresif	ahlat
ajan	aktif	aktris
alafiranga	alaturka	Alman
altes	alyon	amazon
Amerikan	amigo	Anglikan
Anglofil	Anglosakson	anormal
antisemit	antika	apaş
apiko	aristokrat	Arnavut
arşidük	arşidüşes	as
asosyal	astik	ataman
ate	atlet	au pair
avangart	avantüriye	Avrupai
avukat	balerin	balet
balyos	ban	banal
barba	barbar	baron
bas	bas bariton	bek
bibliyofil	bohem	boksör
bonkör	bonkör	bopstil
Boşnak	brakisefal	burjuva
bürokrat	candarma	Cermen
ciranta	cizvit	cokey
çaça	çaçaron	çapa
çiroz	dam	dansöz
dejenere	dekadan	delege
demagog	demograf	demokrat
despot	didon	didona
dinozor	diplomat	diyakoz
dolikesefal	duayen	duka
dük	düşes	efendi I
efendi II	efemine	egosantrik
ekselans	eleman	elit

embesil
entelektüel I
estet
farmason
feminem
figüran
filozof
flört
fosil
frer
gerilla
grandük I
grogı
hemofil
hidrosefal
hippi
immoral
intelijans
İslav
izbandut
Japon
jön
kamarilla
kaptan
kardinal
kaşkaval
kayzer
kinik
kokona
komando
kompetetif
kont
kontralto
kovboy
kreten
kundak
lâik
Latin
Leh
libero
loğusa
lümpen
majeste
manav
manti

entel I
eroınman
familya
fasarya
fetişist
filantrop
Fin
forsa
Fransız
frigo
Germanofil
grandük II
gurme
heterodoks
hipermetrop
holigan
imparator
İskandinav
İsloven
jakoben
jigalo
jönprömiye
kamera
Karaim
kardiyak
Katolik
kerata
kleptomani
kokot
komik
komprador
kontak
kopil
kozmpoilit
kripto
kuzen
lâma
layt
levanten
lider
lohusa
madam
Makedon
Mançu
mantinota

entel II
espritüel
fanatik
faşizan
feylesof
filinta
Flaman
forvet
Frenk
gastronom
goril
Grek
Helen
Hırvat
hipnotize
idol
İngiliz
İskoç
İspanyol
jandarma
joker
kalifiye
kanser
karakoncolos
kaşalot
kavalye
kıranta
koket
kolonyal
kompetan
konsül
kontes
korsan
kral
kulak
kuzin
Lâpon
Macar
liberal
lisaniyer
lort
maestro
makrosefal
manita
manyak I

manyak II
markiz
mason
matiz I
menecer
metres
mikrosefal
mistır
mizantrop
monogam
mösyö
nevropat
Ortodoks
ökse
palas
palikarya II
papaz
partizan
parya I
paskal
patron
pigme
Polonez
postal
prens I
prens II
profesyonel
Protestan
püsür
rafine
Roman
Rumen
santrhaf
sempatizan
serf
Skandinav
Slovak
sofistike
sponsor
subret
şarlatan
şık
şövalye
tapon
teokrat

marjinal
maskot
mastor
matiz II
menejer
metropolit
minyon
misyoner
model
morto
Nazi
obez
oryantal
paçoz
paleograf
palikarya III
paranoyak
partner I
parya II
paspal
personel
pilaki
posta I
postmodern
prens II
presbit
proletarya I
psikopat
raca
rambo
romanesk
santimantal
sekte
senyör
Sırp
Skoç
Sloven
sör I
sportif
şampiyon
şef
şizofren
şvester
teknokrat
tiran

marki
maskulen
mastur
matmazel
mesen
metroseksüel
misis
mit
moloz
moruk
Nemçe
objektif
otokrat
pagan
palikarya I
papa
parazit
partner II
pasif
patrik
pırpıt
piskopos
posta II
prematüre
prens I
problem
proleter
püriten
radikal
rate
Romen
santrafor
semitik
septik
sismograf
Slav
snop
sör II
spritüel
şansölye
şerif
şoven
takoz
teknokrat
vamp

Vandal
vikontes
Yugoslav

vardakosta
virtüöz
Yunan

vikont
voyvoda
zangoç

Değişik Doğu Kaynaklı İnsani Vasf isimleri (36)

Abaza
boliçe
Brahman
çar
çasar
geyşa
guru II
hoşur II
mikado
Moskof
Rus
Tunguz

avanak
Bolşevik
Brehmen
çareviç
denyo
giray
haham
kalas
Moğol
mujik
samuray
yamyam

aznavur
boyar
cilasun
çariçe
dobra
guru I
hoşur I
Laz
moskof
rami
Tacik
yogi

6.23. İnşaat Unsuru isimleri (164)

6.23.1. Türkçe İsimlendirmeler

-k yapım eki ile oluşan inşaat unsuru isimleri (3)

kasnak saçak sarak

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan inşaat unsuru isimleri (3)

alçılı çimentolu sandıklı

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan inşaat unsuru isimleri (5)

denizlik kirişlik köşelik
mahyalık palalık

-sız,-siz,-suz,-süz yapım eki ile oluşan inşaat unsuru isimleri (2)

çimentosuz kirişsiz

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki inşaat unsuru isimleri (7)

bağın bağlam çarpı
fırıldak söve süve
sütuncuk

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan inşaat unsuru isimleri (12)

cırnık çandı çit
çivi çörten dere
direk düver ekser
kiriş oluk yaka

İsim-fiil eki ile oluşan inşaat unsuru isimleri (19)

briketleme briketlemek çatma
çimentolama çimentolamak çimentolanma
çimentolanmak çitlemek demirlemek
doğrama dolama döşemek
harmanlanmak kasnaklama kasnaklamak
kirişleme kirişlemek saptırma
sarkıtma

İsim tamlaması şeklinde oluşan inşaat unsuru isimleri (40)

ana duvar	alçı levha	alçıpan
anahtar taşı	aslan ağzı	ayna taşı
bağlantı borusu	çatı kirişi	çatı örtüsü
demir beton	demir perde	dolan taşı
duvar ayağı	duvar dayacağı	duvar dişi
etek taşı	eviye sifonu	ışık bacası
istinat duvarı	kireç sütü	köşe taşı
kurtağzı	kuşgözü	mahya kiremidi
moloz duvar	pencere eteği	pencere kanadı
perde duvar	sağır duvar	sağır kapı
sağır pencere	sepetkulpu	su mermeri
tahta perde	temel çivisi	temel direği
temel duvarı	temel kazısı	temel taşı
tepe camı	yavru kapı	

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan inşaat unsuru isimleri (20)

çift camlı	çift kapı	çift pencere
çubuk demir	dış kapı	dökme çimento
dökme demir	dönme dolap	ekleme dişi
ek oylum	gaz beton	ısıcam
ıslak zemin	kaba sıva	kaba yapı
kuru duvar	samanlı kerpiç	süper çimento
yarım ayak	yarım kubbe	

İsim-fiil grubu ekiyle oluşan inşaat unsuru isimleri (1)

dam aktarma

İsnat grubu şeklinde oluşan inşaat unsuru isimleri (1)

eliböğünde

6.23.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli inşaat unsuru isimleri (8)

cidar	derz	inşaat
kafes	kalıp	kayıt
kubbe	makas	

Farsça kökenli inşaat unsuru isimleri (9)

çini
kiremit
pencere

duvar
kümbet
pervaz

kemer
mahya
raht

Batı kökenli inşaat unsuru isimleri (34)

breş
çimento
ferforje
kalas
kofra
küpeşte
lavaj
lizol
paraçol
portal
temel
tuğla

briket I
etriye
gabari
kartonpiyer
kolon
lanolin
lavdanom
markiz
parapet
söve
tonoz

briket II
fayans
ıspatula
kasa
konsol
laski
lavman
mertek
parke
sütun
tromp

6.24.İş Unsuru İsimleri(2325)

6.24.1. Türkçe Asıllı Olanlar

Türkçe yapım eki almış iş isimleri

-cı,-ci,-cu,-cü;-çı,-çi,-çu,çü eki ile oluşan iş vasfı isimleri (1203)

abacı	abajurcu	acyocu
açıcı	açıkçı	adliyeci
afişçi	afyoncu	ağcı
ağdacı	ağıtçı	ağızlıkçı
akliyeci	akordeoncu	akordiyoncu
akortçu	aksesuarıcı	aktarmacı
akvaryumcu	alemci	altıncı
ambalajcı	ambarcı	anahtarcı
analizci	anamalıcı	anatomici
anketçi	ansiklopedici	antikacı
antrepocu	apreci	arabacı
aracı	ardiyeci	arıcı
arıkçı	arpacı	arpçı
arşivci	asabiyeci	asansörcü
askıcı	aşarcı	aşçı
aşıcı	atçı	ateşçi
atımcı	atomcu	avcı
ayakçı	ayarcı	ayıcı
ayıngacı	aylıkçı	aynacı
ayrancı	baççı	badanacı
bademci	bağcı	bağcı
bağlamacı	baharatçı	baharcı
bahçeci	bahisçi	bakıcı
bakımcı	bakırcı	baklavacı
balcı	balıkçı	baloncu
baltacı I	baltacı II	baltacı III
bandocu	bankacı	barbutçu
barcı	bardakçı	barutçu
basımcı	basketbolcu	basketçi
basmacı	bastoncu	başakçı
başçı	başmakçı	bavulcu
bayrakçı	bekçi	belediyeci
belgeci	belgeselci	benzinci
besteci	beşikçi	betoncu
bevliyeci	beygirci	beylikçi
bezci	bezekçi	bezemeci
bıçakcı	bıçkıcı	bibliyotekçi
biçkici	bidoncu	bilardocu
biletçi	bilişimci	biracı

biryancı
biyolojici
bomboncu
botanikçi
bozmacı
bulaşıkçı
butikçi
büyücü
cazıcı
cildiyeci
coğrafyacı
cümbüşçü
çakmacı
çalmacı
çanakçı
çapacı
çarkçı I
çatanacı
çekirdekçi
çerezci
çeşneci I
çeteci
çıkırıkçı
çırpmacı
çiftçi
çilekçi
çirişçi
çizmeci
çorbacı I
çöpçü
çubukçu
dağıtımcı
dalyancı
dansçı
defineci
değnekçi
demetçi
denetçi
depocu
dershaneci
desteci
deterjancı
dilci
direkçi
dişçi
doğancı

bisikletçi
bohçacı
boncukçu
boyacı
börekçi
bulgurcu
buzcu
camcı
ciğerci
ciltçi
curacı
çadırcı
çakmakçı
çamaşırıcı
çancı
çapulacı
çarkçı II
çatıcı
çeltikçi
çergeci
çeşneci II
çeyizci
çımacı
çiçekçi
çifttekerçi
çimentocu
çivici
çocukçu
çorbacı II
çöplükçü
çulcu
dâhiliyeci
damgacı I
darbukacı
defterci
dekatloncu
demirci
denetimci
derici
desenci
destekçi
deveci
dilenci
diskçi
diyalektikçi
doğramacı

bitkici
bombacı
borazancı
bozacı
briketçi
butaforcu
büfeci
cazbantçı
cilacı
cinci
cübbeci
çakıcı
çalgıcı
çamurlukçu
çantacı
çarıkçı
çarşafçı
çekimci
çerçeveci
çergici
çeşneci III
çıkıkçı
çingırakçı
çiçekçi
çikilotacı
çinici
çizimci
çorapçı
çömlekçi
çörekçi
çuvalcı
dalancı
damgacı II
davulcu
değirmenci
dekorcu
denemeci
denizci
derlemci
destancı
deterjancı
dikişçi
dinamitçi
dispeççi
dizgici
dolapçı I

dolapçı II
dondurmacı
döşemeci
dublajcı
düdükçü
dümbelekçi
düzeltici
ebrucu
ekinci
elçi
elektronikçi
emlakçı
esirci
etçi
eyerci
faizci
fayansçı
fenci
fiçici
fırçacı
fıstıkçı
filimci
fitilci
fodlacı
fotoğrafçı
frenci
futbolcu
galvanizci
gaydacı
gazozcu
gemici
gıygyıcı
gondolcu
göncü I
gözlemci II
gramerci
gurbetçi
güllabici
gülütçü
gündelikçi
güreşçi
haddecı
halıcı
hamamcı
hamurcu

dolmuşçu
dökmeci
dövmeci
duvakçı
düğmeci
dümenci
düzenlemeci
edebiyatçı
ekmekçi
elekçi
elmacı
emlakçı
esrarıcı
etiketçi
ezancı
falakacı
faytoncu
fenerci
fıkracı
fırıldakçı
fideci
fincancı
fizikçi
folklorcu
fotokopici
frezeci
gabyacı
garajcı
gazeteci
gececi
gevrekçi
gitaracı
goygoycu
göncü II
gözlemeci
gravürcü
gübürcü
güfteci
gümrükçü
gündüzcü
haberci
harfiyatçı
halkacı
hamburgerci
hancı

donatımcı
döşemci
dövüşçü
duvarcı
dükkançı
düvenci
düzgüncü
egzozcu
elci
elektrikçi
emanetçi
enjeksiyoncu
eşekçi
evdeci
fabrikacı
falcı
felsefeci
fermeneci
findıkçı
fırıncı
filikacı
fişekçi
flütçü
fonetikçi
francalacı
fuarcı
galerici
gardropçu
gazinocu
gelinlikçi
gırnatacı
golfçü
gömlekçi
gözlemci I
gözlükçü
grayderci
gülcü
gülleci
gümüşçü
günlükçü
hacamatçı
haftalıkçı
halterci
hamlacı
hanutçu

hapazlamacı
harmancı
havacı
havuzcu
hergeleci
hurdavatçı
hindici
hukukçu
ışıkçı
icapçı
idmancı
ihracatçı
ilahiyatçı
imalatçı
infazcı
ipçi
ispiritocu
istifçi
işlemeci
iştirakçi
jeofizikçi
kabalacı
kaçakçı
kaftancı
kahveci
kalandırcı
kalcı
kalıpçı I
kaloriferçi
kaltakçı
kamyoncu
kandilci
kantarcı III
kanuncu I
kapancı
kapıcı II
karacı
kargocu
karmanyolacı
kartoncu
kasetçi
kastarcı
katmerci
kavaracı
kavurmacı

haraççı
hasatçı
havalandırmacı
helvacı
heybeci
hızarcı
hipnotizmacı
hurdacı
ıtriyatçı
icracı
iğci
ihraççı
ilikçi
imarcı
inşaatçı
ipekçi
ispritzmacı
işçi
işletmeci
itfaiyecı
jeokimyacı
kabareci
kadayıfçı
kâğıtçı
kahvehaneci
kalaycı
kaldırımçı
kalıpçı II
kalpakçı
kalyoncu
kamyonetçi
kantarcı I
kantinci
kanuncu II
kaparozcu
kapkaççı
karanfilci
karidesçi
karpuzcu
kartpostalcı
kasketçi
kaşıkçı
katrancı
kavukçu
kayakçı

haritacı
hasırcı
havlucu
hentbolcu
heykelci
hikâyeci
hizmetçi
ıstampacı
ıbrıkçı
idareci
iğneci
iktisatçı
iltizamcı
inekçi
intaniyecı
iplikçi
istatistikçi
işkembeci
işportacı
ithalatçı
jetoncu
kablocu
kafesçi
kahvaltıcı
kakmacı
kalburcu
kaleci
kalıpçı III
kalpçi
kamacı
kancacı
kantarcı II
kantocu
kapamacı
kapıcı I
kaportacı
karateci
karikatürcü
karşılaştırmacı
kasacı
kasnakçı
katırcı
kavalcı
kavuncu
kayıkçı

kayışçı	kaymakçı	kaynakçacı
kaynakçı	kazancı	kazmacı
kebepçi	kebzeci	keçeci
kefenci	kehribarcı	kelepirci
kelleci	kemençeci	kendirici
kenevirci	kepekçi	keresteci
kerizci	kerpiççi	kervancı
kesenekçi	kesici	kesimci
kestaneci	keşideci	keşkekçi
kılıççı	kılıfçı	kıraathaneci
kırıncı	kırıkçı	kırkıcı
kırkımcı	kırmacı I	kırmacı II
kırmacı III	kırtasiyecı	kıskacı
kıyakçı	kıyıcı	kibritçi
kilerci	kilimci	kimyacı
kireççi	kiremitçi	kitapçı
klarnetçi	klavsenci	klişeci
koçancı	kokainci	kokareççi
kokucu	kolacı	kolancı
kolcu I	kolcu II	koleksiyoncu
koltukçu	komedyacı	komisyoncu I
komisyoncu II	konfeksiyoncu	konsolitçi
kontrbaşçı	kontrolcü	konuşmacı
kooperatifçi	kopuzcu	kornetçi
kornişçi	korseci	korucu
kostümcü	koşumcu	koyuncu
kozacı	köfteci	kökçü
kömürcü	köprücü	körükçü
kösçü	krikocu	kronakçı
kulakçı	kullukçu	kumanyacı
kumarhaneci	kumbaracı	kumcu
kumrucu	kunduracı	kurabiyeci
kuracı	kurucu	kurşuncu
kurtarmacı	kuşçu	kutucu
kuyucu	kuyumcu	küfeci
külahçı	külhancı	kürekçi I
kürekçi II	kürkçü	fabrikacı
faizci	kürtajcı	kütüphaneci
lağımcı I	lağımcı II	lahmacuncu
lakacı	lakçı	lakerdacı
lastikçi	laternacı	latifeci
lavantacı	lavtacı	leblebici
lehçeci	lehimci	lekeci
levazımatçı	levazımcı	levhacı
limonatacı	limoncu	litoğrafyacı

lokantacı
lotaryacı
lüleci
macuncu
mafyacı
mahyacı I
makasçı I
makineci
maliyeci
mandolinci
manikürcü
mantıcı
marketçi
marulcu
maşacı
matrakçı
mayocu
medyacı
mekkâreci
menzilci
merdivenci
mestçi
meyancı
mezarcı
mısırcı
minareci
mirîci
mizahçı
modelci
motelci
mozaikçi
muhasibeci
mumcu I
murabahacı I
muslukçu
müzakereci
müzikçi II
nakışçı
nalıncı
nisaiyeci
nöbetçi
öncü
öykücü
papuççu
palamarcı

lokmacı
lüferci
marifçi
madalyoncu
mağazacı I
mahyacı II
makasçı II
makyajcı
mandacı
mânici
manitacı
manyetizmacı
marokenci
masajcı
matematikçi I
mavnacı
mecmuacı
mefruşatçı
mektupçu I
mercancı I
merkepçi
meşrubatçı
meydancı
mezatçı
midyeci
minübüşçü
mitingci
mobilyacı
montajcı
motorcu
muayeneci
mukabeleci
mumcu II
murabahacı II
mücevherci
müzeci
nahırcı
nakliyatçı
narenciyeci
nişancı
nüfusçu
örgücü
öykünmeci
paçacı
pamukçu I

lostracı
lügatçi
mabeyinci
madenci
mağazacı II
makarnacı
maketçi
malcı
mandıracı
manifaturacı
mantarcı
markacı
marpuççu
masalcı
matematikçi II
mayıncı
medenici
mekanikçi
mektupçu II
mercancı II
mermerci
metafizikçi
meyveci
mezeci
mikrofoncu
minyatürcü
miyancı
modacı
mortocu
motorkrosçu
muhallebici
mukavemetçi
mumcu III
muskacı
mühürcü
müzikçi I
nakışçı
nakliyeci
narkozcu
niyetçi
öğütçü
öşürcü
papuççu
paçavracı
pamukçu II

panayirci
pansumancı
papelci
parçacı
parkeci
pastacı
pastırmacı
patenci
pazarcı
pekmezci
perdeci I
peremeci
peşinci
petrolcü I
pırıldakçı
pikajcı
pişmaniyeci
piyasacı
plaçkacı
plancı
plastikçi
popçu
postacı
programcı II
protokolcü
pulcu II
pusetçi
radyocu I
rallici
rantiyeci
raspacı
remilci
resimci
rodeocu
röntgenci
saadetlu
sagucu
sakatçı
salamuracı
salgıncı
sanatçı
sandalyeci
santralci
sarıkçı
savcı

pansiyoncu I
pantoloncu
papikçi
parfümcü
parttaymıcı
pastaneci
pastişçi
patroncu
pazarlamacı
perakendeci
perdeci II
perukçu
peşkirci
petrolcü II
pırpıtçı
pikajcılık
piyangocu
piyazcı
plakacı
planlamacı
poğaçacı
porcelenci
presçi
projeçi
psikanalizci
pullukçu
radarcı
radyocu II
randevucu
raporcu
reçelci
renkçi
revanici
romancı
röportajcı
ruhiyatçı
sahtiyancı
sakızcı
salcı
salıncakçı
sanayici
sandıkçı
santurcu
satımcı
sayacı

pansiyoncu II
pantuflacı
paraşütçü
parkçı
paspasçı
pastelci
patatesçi
pavyoncu
pedikürcü
perdahçı
perdeci III
pervaneci
peştamalı
peynirci
pideci
pikocu
piyanocu
pizzacı
plakçı
planörcü
politikacı
portreci
programcı I
protezci
pulcu I
pusatçı
rayatörcü
rakıcı
rantçı
rasatçı
reklamcı
repocu
riyaziyeci
rotatifçi
rötuşçu
saatçi
sakatatçı
saksafoncu
salepçi
sambacı
sandalcı
sandöviççi
sarıcı
savaşçı
sayıcı

sayımlamacı
sebzeci
sedyeci
sendikacı
seracı
servisçi
sıhhiyeci
sırıkçı
silahçı
simitçi
sirkeci
sofracı
sondajcı
soruşturmacı
sökükçü
spotcu
sucukçu
süngerçi
süpürgeci
sütçü
şahmerdancı
şapçı
şarkıcı
şehirci
şekerlemeci
şeritçi
şipşakçı
tabakçı II
tahmisçi
takdimci
takunyacı
tamirci
taponcu
tarımcı
tasarımcı
taşıtçı
tavşancı
tazıcı
tekerci
tekneci II
telefoncu
telgrafçı
temizleyici
tenekeci
terbiyeci

sazcı
seccadeci
semerci
sepetçi
seramikçi
sesçi
sınıkçı
sigaracı
silici
simyacı
sistireci
soğancı
sondalamacı
soyguncu
sözlükçü
stokçu
suikastçı
sünnetçi
sürekeçi
sütyenci
şakşakçı
şarapçı
Şarkiyatçı
şehnameci
şemsiyeci
şıracı
şişeci
tabelacı
tahtacı
taklitçi
talancı
tanıtmacı
tapucu
tarihçi
taşçı
tatlıcı
tavukçu
tedarikçi
tekerlekçi
teknikçi
teleksçi
telhisçi
temizlikçi
tenisçi
tereci

sebilci
sedefçi
senaryocu
sepici
sergici
seslikçi
sıracı
sigortacı
silmece
sinemacı
sobacı
solocu
zurnacı
soyucu
sporcu
sucu
sülükçü
süprüntücü
süslemeci
şahinci
şamdancı
Şarkçı
şebekçi
şekerci
şerbetçi
şifreci
tabakçı I
tablacı
takacı
taksici
tamburacı
tankerci
tarakçı
tartıcı
taşımacı
tavlacı
tayyareci
tefeci
tekneci I
tekstilci
televizyoncu
telsizci
temsilci
tenkitçi
terlikçi

tesisatçı
testici
tetikçi
tezhipçi
tırnakçı
tipocu
tokatçı
topaççı
tornacı
traktörcü
trikotajcı
trompetçi
tuhafiyeci
tulumcu
turnacı
tuvaletçi
tülbentçi
türkücü
uçucu
urgancı
üstenci
varakçı
varidatçı
vergici
vezneci
viyolacı
vurguncu
yağmacı
yaldızcı
yapakçı
yargıcı
yatakçı
yayıncı
yazıcı I
yazmacı I
yelkenci I
yemenici
yıkımcı
yılıkcı
yoğurtçu
yokuşçu
yufkacı
zağarcı
zarfçı I

teslimatçı
tesviyeci
tevkici
tezkereci
tırpancı
tiyatrocü
tokmakçı
topçu
tostçu
trampetçi
trolcü
tuğcu
tuluatçı
turfandacı
turşucu
tuzcu
tüpçü
tütüncü
ulufeci
utçu
ütücü
vardacı
varyeteci
vesikacı
videocu
viyolonselci
yağcı
yakımcı
yamacı
yapımcı
yargıç
yatçı
yaylacı
yazıcı II
yazmacı II
yelkenci II
yemişçi
yıkımcı
yıllıkçı
yoklamacı I
yorgancı
yumurtacı
zağcı
zarfçı II

tespihçi
teşrifatçı
tezgâhçı
tımarcı
tırtıkçı
tohumcu
tombalacı
toptancı
trafikçi
trapezci
tromboncu
tuğlacı
tulumbacı
turizmcı
tutkalcı
tüfekçi
Türkçeci
ucuzcu
uncu
üfürükçü
üzümcü
vardiyacı
veresiyeci
vestiyerci
viglacı
voleybolcu
yağlıkçı
yakıtçı
yapağıcı
yapsatçı
yasakçı
yayımcı
yaymacı
yazımcı
yedekçi
yemci
yevmiyeci
yılancı
yırtımcı
yoklamacı II
yorumcu
yükçü
zanaatçı
zemberekçi

zenneci
zıpkıncı

zerzevatçı
zindancı

zeytinci
ziraatçı

-ıcı,-ici,-ucu,-ücü yapım ekiyle oluşan iş vasfı isimleri (80)

ağlayıcı
aydınlatici
bezeyici
binici
çağrıcı
çevirici
çizici
damıtıcı
denetleyici
dikici
dokuyucu
döşeyici
ekici
giydirici
gözetici
inceleyici
koşucu
mıhlıyıcı
pişirici
satıcı
sürücü I
taşıyıcı
yarıcı
yıkayıcı II
yontucu
yüklenici
yüzücü II

araştırıcı
bantlayıcı
biçici
bükücü
çalıştırıcı
çırpıcı I
dağıtıcı
değiştirici
derleyici
dilendirici
dolandırıcı
düzenleyici
gezdirici
gölgeleyici
güderici
kazıcı
körtükleyici
örücü I
sağaltıcı
sözlendirici
sürücü II
uyarlayıcı
yetiştirici
yıkıcı
yönetici I
yükleyici
yüzücü III

arayıcı
basıcı
bileyici
canlandırıcı
çektirici
çırpıcı II
dalıcı
delici
desteleyici
dizici
dondurucu
eğlendirici
gezici
gösterici
güdücü
koruyucu
kurtarıcı
örücü II
sağıcı
sunucu
süsleyici
yağlayıcı
yıkayıcı I
yongalayıcı
yönetici II
yüzücü I

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan iş vasfı isimleri (10)

aylıklı
düzgünlü
haftalıklı
yıllıklı

bahriyeli
gedikli
hizmetli

besteli
gündelikli
tımurlı

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan iş vasfı isimleri (49)

âlimlik
desinatörlük

asistlik
felsefecilik

çağrıcılık
güvenlik

haddecilik	hayvancılık	kalorifercilik
kasketçilik	kentçilik	kolluk
kurşunculuk	lahmacunculuk	ocakçılık I
ocakçılık II	ocakçılık III	odacılık
odunculuk	okçuluk	okutmanlık
okuyuculuk	oltacılık	onarımcılık
operatörlük I	operatörlük II	operatörlük III
operatörlük IV	optikçilik	oramirallik
orgçuluk	orgenerallik	ormancılık
ortakçılık	otacılık	otelcilik
otobüsçülük	otomobilcilik	otoparkçılık
oyacılık	oymacılık	oymakbaşılık
oyuncakçılık	oyuncakçılık	oyunculuk
ozalitçilik	ozanlık	randevuculuk
sahtiyancılık		

-man,-men yapım ekiyle oluşan iş vasfı isimleri

6.25.1.1. Fiilerden sonra -man,-men yapım ekiyle oluşan iş vasfı isimleri (17)

araştırman	ayırtman	belletmen
çevirmen	danışman	dizmen
düzeltilen	eğitmen	eleştirmen
gözetmen I	gözetmen II	işletmen
öğretmen	sayman	uçman
yazman	yönetmen	

6.25.1.2. Fiilerden sonra -man,-men yapım ekiyle oluşan iş vasfı isimleri (20)

kösemen	tecimen	uzman
---------	---------	-------

-sız,-süz,-süz yapım ekiyle oluşan iş vasfı isimleri (2)

ayaksız	aynajsız
---------	----------

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki iş vasfı isimleri (9)

akın	başkan	cazgır
çağırtmaç	dalgıç	dılmaç
öncül	sarıca	sığırtmaç

Yapım eki almamış veya aldığı halde kapılmış kelimeler (8)

ayvaz	ebe	ibiş
işyar	kurmay	paşa I
paşa II	saylav	

İsim-fiillerle oluşan iş vasfı isimleri (3)

koruma	salma	yanaşma
--------	-------	---------

İsim tamlaması hâlinde iş vasfı isimleri (204)

acemi ağası	ahlak zabıtası	aile doktoru
aile hekimi	akıl doktoru	alıcı yönetmeni
alkış ağası	araştırma görevlisi	at cambazı
ayak satıcısı	baro başkanı	basın ateşesi
başkan vekili	başkan yardımcısı	belediye başkanı
belediye çavuşu	belediye polisi	belediye reisi
belediye zabıtası	benzeti ressamı	beyin cerrahı
böcekbaşı	ceza reisi	ciğer kebabçısı
cumhurbaşkanı	cumhur reisi	çarkçıbaşı
çarşı ağası	çıkış hakemi	çiftlik kâhyası
çizgi hakemi	çocuk bakıcısı	dâhiliye mütehassısı
dâhiliye subayı	dava vekili	defter emini
dekan yardımcısı	deniz ateşesi	devlet bakanı
devlet başkanı	dil avcısı	dil oğlanı
din adamı	diş doktoru	diş hekimi
diş tebabeti	diş tabibi	diyabet uzmanı
diyet uzmanı	elçilik uzmanı	el ulağı
emir subayı	emniyet amiri	emniyet müdürü
erbaş	erkek terzisi	film yıldızı
fizik tedavi uygulayıcısı	folk sanatçısı	gece bekçisi
gemi adamı	gösteri adamı	gümrük kolcusu
güvenlik görevlisi	hamalbaşı	harem kâhyası
hariciye nazırı	hat bekçisi	hava tahmincisi
hekimbaşı	hesap uzmanı	hükümet komiseri
ırgatbaşı	icra vekili	iç hastalıkları uzmanı
idare amiri	ilbay	ilçebay
ipek böcekçiliği	iş adamı	ita amiri
kabin amiri	kadın berberi	kadın terzisi
kâğıt helvacı	kaldırım işçisi	kaldırım kabadayısı
kaldırma kolcusu	kalem beyi	kalem efendisi
kalem erbabı	kamu denetçisi	kantar ağası
kanun adamı	kanun sözcüsü	kapak bıçkısı
kapı ağası	kapı çuhadarı	kapı kâhyası
kapı kehtüdası	kapı kulu	kapı oğlanı

karnaval maskarası
kır serdari
komedi yazarı
köşe yazarı
köy korucusu
kul kâhyası
kurmay başkanı
kürsü hocası
lonca ustası
mahalle muhtarı
mal müdürü
mirî kâtibi
müdür muavini
müneccimbaşı
nokta memuru
öğretim görevlisi
pazarbaşı
ruh bilgini
sağlık görevlisi
saha komseri
sandık başkanı
sandık müşahidi
sebze meyve toptancısı
sır kâtibi
söz yazarı
sürre emini
taharri memuru
tel cambazı
trafik müfettişi
ustabaşı
veteriner hekimliği
yasa sözcüsü
yıldız falcısı
yüzbaşı

kervanbaşı
kolağası
konu mankeni
köy imamı
köy muhtarı
kul kehtüdası
kuşçubaşı
kürsü şeyhi
mahalle bekçisi
maiyet memuru
mehterbaşı
muhabbet tellalı
müdür yardımcısı
nahiye müdürü
oyun yazarlığı
öğretim üyesi
reji asistanı
ruh doktoru
sağlık memuru
sanat eri
sandık emini
sarbanbaşı
ses yönetmeni
sorgu hâkimi
subaşı
süvari polisi
tapu memuru
tersane kethüdası
tur operatörü
uzay pilotu
yalı ağası
yeniçeri ağası
yönetmen yardımcısı
zaptiye memuru

kır bekçisi
kolbaşı
koruma polisi
köy koruculuğu
kriz yöneticisi
kul oğlanı
kürsü başkanı
liman reisi
mahalle imamı
makam şoförü
mezar soyguncusu
muhabere memuru
mülki idare amiri
nikâh memuru
öğretim elemanı
öğretim yardımcısı
reji kolcusu
ruh hekimi
saha amiri
sancak beyi
sandık gözlemcisi
satın almacı
sırık hamalı
sorgu yargıcı
sünger avcısı
şoför muavini
tatar ağası
ticaret ateşesi
uç beyi
uzun yol şoförü
yapı elmanı
yer hostesi
yumruk oyuncusu

Sıfat tamlaması hâlinde iş vasfı isimleri (131)

adlî polis
albay
asteğmen
astsubay çavuş
astsubay kıdemli üstçavuş
başaktrist
başbayi

adlî tabip
askerî ateşe
astsubay
astsubay kıdemli başçavuş
astsubay üstçavuş
başasistan
başçavuş

ajan provokatör
askerî inzibat
astsubay başçavuş
astsubay kıdemli çavuş
başaktör
başbakan
başdanışman

başefendi
başgarson
başhekim
başımam
başkonsolos
başmubassır
başmüdür
başmühendis
başöğretmen
başrahip
baştabip
başvekil
başyazman
bilirkişi
büyükelçi
genel başkan
genel yazman
iç mimar
İkinci ferik
kethüda bey
kılavuz kaptan
kiralık adam
kumaşsız terzi
muvazzaf subay
rehber öğretmen
sivil polis
teknik adam
temizlikçi kadın
tuğbay
tümgeneral
uzatmalı çavuş
uzman hekim
üstçavuş
vasıflı işçi
yan hakem
yardımcı oyuncu
yeniçeri

başekspert
başgedikli
başhemşire
başkâtip
başkumandan
başmuharrir
başmüezzin
başmürettip
başpapaz
başrejisör
başteknisyen
başyaverlik
başyönetmen
birinci kemancı
fahri konsolos
genel müdür
gizli polis
iç oğlanı
kalifiye işçi
kıdemli başçavuş
kırkambar
kiralık katil
kurbağa adam
ön yüzbaşı
reis efendi
subay
teknik direktör
ticari ateşe
tuğgeneral
umumi kâtip
uzman çavuş
üsçavuş
üsteğmen
vasıfsız işçi
yardımcı doçent
yazıcı kadın
yetkili yargıç

başgardiyan
başhakem
başhostes
başkomutan
başmuallim
başmurakıp
başmüfettiş
başmüsevvit
başpiskopos
başrol
başuzman
başyazar
benzetici ressam
büyük amiral
geçici işçi
genel sekreter
gündelikçi kadın
iç spiker
kaptan pilot
kıdemli üstçavuş
kışkırtıcı ajan
kumaşlı terzi
mali analist
özel ulak
silahtar ağa
süper star
temelli senatör
tuğamiral
tümamiral
umumi müdür
uzman doktor
üsubay
üsubay
yakın koruma
yardımcı hakem
yedek subay

Sıfat-fiil halinde iş vasfı isimleri (6)

çalıştıran
süreölçen

işgüder
yazar

işveren
yazarçizer

6.24.2. Yabancı asıllı iş vasfı isimleri
Arapça kökenli olanlar (173)

aktar	amir	ases
asker	âşık	attar
azap	azap	bâkire
bakkal	baytar	bevvap
casus	celep	cellat
debbağ	emin	esnaf
eşkıya	gassal	güllabi
hademe	hadim	hafiye
hakem	hâkim	hakkâk
halayık	hallaç	hamal
harami	hatip	hattat
hayâli	haydut	hayta
hazık	hekim	imam
inzibat	kadı	kalfa I
kalfa II	kalfa III	kalfa IV
kalfa V	kasap	kâtibe
kâtip	kavaf	kavas I
kavas II	kayyum	kazaz
maskara	mebus	meddah
memur	memure	mîmar
molla	muallim	muallime
muavin	mubassır	mucit
muganni	muganniye	muhabir I
muhabir II	muhafız I	muhafız II
muharrir	muhasib	muhassıl
muhbir	muhtar	muhzır
mukallit	mukayyit	musahhih
mutaf	mutasarraf	mutemet
muvakkit	mübaşir	mübeyyiz
mücellit	müderris I	müderris II
müdür	müdire	müdür
müellif	müezzin	müferrih
müfettiş	müftü	mühendis
mülazım	mülhak	mülhit
mültezim	mümeyyiz	münadi
müneccim	münekkit	mürtekip
müsabık	müsellim	müsevvit I
müsevvit II	müstahdem	müstahsil
müstantik	müstensih	müsteşar
müsteşrik	müşahit	müşavir
müşir	mütefennin	müteferrika
mütehassıs	mütercim	müverrih

müvezzi
nakkaş I
naşir
rakkase
reis
riyaset
sakaf
sarraf
sefir
simsar
şatır
tamburi
tercüman
vaiz
vezir
zaptiye

müzahir
nakkaş II
nebbaş
rasıt
ressam
sahaf
saki
saykal
sefire
soytarı
tabi
tayfa
tüccar
vali
zabıta
zenne

naip
nasir
rakkas
rebabi
resul
saka
saraç
sefaret
seyis
şahne
tabip
tellal
udi
vekil
zabit

Farsça kökenli olanlar (27)

ateşe
çengi
çulha
hemşire
kemani
leşker
rehber
süvari
tımâr

bezzaz
çırak
dadı
hoca
kethüda
levent
satrap
şehbender
usta

çavuş
çoban
daye
kâhya
lâlâ
pehlivan
sipahi
terzi
yaver

Farsça kurallarla yapılan iş vasfı isimleri

-ban unsuru ile yapılan iş vasfı isimleri (3)

marsıvan

pazvat

sarban

-baz unsuru ile yapılan iş vasfı isimleri (7)

cambaz I
kılbaz
sihirbaz

cambaz II
kuşbaz

hokkabâz
madrabaz

-dar unsuru ile yapılan iş vasfı isimleri (15)

alemdar

çuhadar

defterdar

hazinedar
makastar
rikaptar
tezgâhtar

kasadar
mühürdar
silahtar
türbedar

kesedar
perdedar
tahsildar
veznedar

-ger unsuru ile yapılan iş vasfı isimleri (3)

dülger

kimyager

köşker

-gir unsuru ile yapılan iş vasfı isimleri (1)

çilingir

-han unsuru ile yapılan iş vasfı isimleri (4)

gazelhan
mevlithan

kasidehan

mersiyehan

-kâr unsuru ile yapılan iş vasfı isimleri (11)

bestekâr
kalemkâr
sancaktar
tablakâr II

hamurkâr
makaskâr
sedefkâr
zanaatkâr

hizmetkâr
sanatkâr
tablakâr I

-keş unsuru ile yapılan iş vasfı isimleri (3)

kemankeş

sırmakeş

tuğrakeş

-ser unsuru ile yapılan iş vasfı isimleri (6)

serasker
sermürettip

serdümen
sertabip

sermuharrir
seryaver

-zen unsuru ile yapılan iş vasfı isimleri (3)

kalpazan

kudümzen

zurnazen

Diğer Farsça unsurlarla oluşan iş vasfı isimleri (7)

bezirgân
imrahor
silahendaz

emirber
rençper

heykeltraş
sazende

Arapça, Farsça tamlama veya birleşik kelime şeklinde oluşan iş vasfı isimleri (23)

amiriita	bahçıvan	ehlivukuf
hafızıkütüp	kabzımal	kâtibiadil
kaymakam	kazasker	maslahatgüzar
mirliva	müddeiumumi	nalbant
nalbur I	nalbur II	reisicumhur
reisülküttüp	sadrizam	sefirikebir
şehremini	şehriyar	şeyhülislam
vakainüvis	veziriazam	

Değişik Doğu kaynaklı iş vasfı isimleri (3)

geyşa	kazak	samuray
-------	-------	---------

Batı dillerinden geçen iş vasfı isimleri

-er unsuru ile oluşan iş vasfı isimleri (21)

aktüer	banker	broker
dublör	karabinyer	kasiyer
komiser I	komiser II	lejyoner
menajer	noter	parlamenter
partöner	sekreter	spiker
stajyer	şvester	tekniker
telesekreter	tonmayster	veteriner

-ist unsuru ile oluşan iş vasfı isimleri (28)

alpinist	Altayist	analist
anesteziist	artist	assolist
baterist	ekonomist	filatelist
fizyolojist	fizyoterapist	folklorist
gitarist	ilizyonist	karikatürist
kolonyalist	makinist I	makinist II
modelist	Romanist	senarist
Slavist	solist	stilist
terapist	viyolanist	viyolonsel
vokalist		

-log unsuru ile oluşan iş vasfı isimleri (46)

antropolog	arkeolog	astrolog
Balkanolog	biyolog	dermatolog
diyabetolog	diyalektolog	ekolog

etnolog
fiziolog
grafolog
Hititolog
jinekolog
krimonolog
meteorolog
müzikolog
pedolog
Romanolog
sosyolog
Türkolog
zoolog

farmakolog
fonolog
hematolog
jeolog
kardiyolog
kriptolog
mikrobiyolog
nörolog
psikolog
Sinolog
teolog
ürelög

filolog
gastroenterolog
hidrolog
jeomorfolög
klimatolog
leksikolog
minerolog
patalog
radyolog
sismolog
toksikolog
virolog

-man,-men unsuru ile oluşan iş vasfı isimleri (8)

anchorman
dragoman
şovmen

barmen
formen
vatman

bibliyoman
kameraman

-raf unsuru ile oluşan iş vasfı isimleri (14)

bibliyograf
demograf
kartograf
stenograf

biyograf
etnograf
koreograf
topoğraf

çinkograf
hidrograf
leksikograf

-ör,-tör unsuru ile oluşan iş vasfı isimleri (44)

akompanyatör
anketör
aranjör
dansör
direktör
garantör
gubernör II
kondüktör
kreatör
lektör
narkozitör
profesör
redaktör
röportör
suflör

aktör
anonsör
armatör
dekoratör
editör
gladyatör
istimator
konrolör
kuaför
manipülator
portör
puantör
rejisör
senatör
şantör

animatör
antrenör
boksör
desinatör
fabrikatör
gubernör I
kompozitör
koordinatör
küratör
masör
prodüktör
raportör
rektör
spekülatör

-yen unsuru ile oluşan iş vasfı isimleri (5)

akademisyen	diyetisyen	komedyen
nöroşirürjiyen	teknisyen	

Değişik yapıda diğer batı kaynaklı iş vasfı isimleri (127)

acente	ajan	akrobat
aktris	alışimi	amigo
amiral	armador	asistan
astronot	avukat	balerin
balet	banko	barba
berber	bodyguard	bürokrat
çaça	dansöz	dedektif
dekan	delege	diplomat
disjokey	doçent	doktor I
doktor II	dramaturg	ekselans
eksper	emprezaryo	espiyon
feldmareşal	ekspres	figüran
filozof	fotomodel	gabyar
gardıfren	gardiyan	garson
general	gurme	hostes
ırgat	ispir	jandarma
jokey	jön	jönprömiye
kamarot	kañçılar	kaptan I
kaptan II	koç	komando
komi	komik	komodor
komprador	komutan	konduit
konsolos	konsomatris	koramiral
korgeneral	korsan	kozmonot
krupiye	kumandan	kurye
laborant	lavta	lostromo
maestro	makyör	makyöz
manav	mandarin	manken
mareşal	martaloz	martolos
masöz	medyum	metrdotel
mezzosoprano	miço	mim
model	modistra	müzisyen
nümismat	palyaço	parfümeri
patron	patrona	pedagog
perukar	pilot I	pilot II
polis	pratisyen	primadonna
psikiyatr	riyala	Romanoloji
sendik	soprano	star
stareji	süflöz	sürveyan
şantöz	şef	şerif
şoför	tambur major	taşeron

tenor
vale
zangoç

toreador
vardabandır

torero
viskonstil

6.25.Kavim, Boy, Millet ve Mensubiyet İsimleri(218)

6.25.1.Türkçe İsimlendirmeler

-lı,li,lu,lü yapım eki ile oluşan kavim boy,millet ve mensubiyet isimleri (84)

Alayuntlu	Angolalı	Arjantinli
Asyalı	Avrupalı	Avusturalyalı
Avusturyalı	Balkanlı	Bavyeralı
Bolivyalı	Bulgaristanlı	Burundili
Cenevizli	Çekoslavyalı	Çinli
Dağıstanlı	Danimarkalı	Endonezyalı
Etiyopyalı	Faslı	Fenikeli
Filipinli	Filistinli	Finlandiyalı
Gabonlu	Ganalı	Gineli
Giritli	Guatemalalı	Iraklı
İranlı	İrlandalı	İskandinavyalı
İskoçyalı	İsveçli	İsviçreli
Kafkasyalı	Kamerunlu	Kanadalı
Karaçaylı	Karadağlı	Kenyalı
Kıbrıslı	Kırımli	Kongolu
Kuveytli	Kübalı	Letonyalı
Libyalı	Lübnanlı	Madagaskarlı
Makedonyalı	Malezyalı	Meksikalı
Mısırlı	Moldovalı	Moritanyalı
Namibyalı	Nijeryalı	Nikaragualı
Pakistanlı	Panamalı	Paraguaylı
Perulu	Polonyalı	Portekizli
Prusyalı	Romanyalı	Senegalli
Sırbistanlı	Sicilyalı	Somalili
Sudanlı	Suriyeli	Tanzanyalı
Taylanlı	Togolu	Tunuslu
Turanlı	Türkistanlı	Ugandalı
Ukraynalı	Uruguaylı	Ürdünlü

-lar,-ler çokluk eki ile yapılan kavim boy,millet ve mensubiyet isimleri (2)

Gotlar

İskitler

Türk milletine ait kavim boy,millet ve mensubiyet isimleri (48)

Afşar	Avar	Avşar
Balkar	Başkurt	Bayat
Bayındır	Beçene	Bulgar
Bügdüz	Çavuldur	Çepni

Çiğil	Çuvaş	Dodurga
Döger	Eğmür	Eymir
Gagavuz	Hakas	Halaç
Hazar	İğdir	Kargın
Karluk	Kayı	Kazak
Kınık	Kıpçak	Kırgız
Kızık	Kuman	Kumandı
Kumuk	Kurama	Malkar
Nogay	Özbek	Peçenek
Pomak	Salur	Şor
Tahtacı	Tatar	Teleüt
Türk	Türkmen	Uygur

Türk milletine ait isim tamlaması şeklinde kavim boy,millet ve mensubiyet isimleri (2)

Mesket Türkleri Ahıska Türkleri

Türk milletine ait sıfat tamlaması şeklinde kavim boy,millet ve mensubiyet isimleri (1)

Göktürk

Belirten kısmı olmayan -lı,-li,-lu,-lü ekiyle oluşan sıfat gruplarıyla oluşmuş millet, kavim ve boy isimleri (3)

Alkaevli Begdilli Kara Evli

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan yabancı millet, kavim ve boy isimleri

Beyaz Rus Kızıldereli

6.25.2.Yabancı Kökenli Olanlar

Değişik dillerden oluşan millet, kavim ve boy isimleri (76)

Abaza	Abdal	Acem
Afgan	Alman	Amerikan
Anglosakson	Arap	Ârî
Arnavut	Berberî	Boşnak
Cermen	Çek	Çekoslavak
Çerkez	Çigan	Çingen
Çingene	Ermeni	Eskimo
Eti	Fars	Flemenk

Fin
Frenk
Helen
Hotanto
İskandinav
İspanyol
Karaim
Lapon
Leh
Maltız
Moğol
Pigme
Sami
Skandinav
Sloven
Tacik
Turan
Urban

Flaman
Fürs
Hırvat
İskoç
İslav
İtalyan
Kıpti
Latin
Macar
Mançu
Nemçe
Polonez
Sırp
Skoç
Şopar
Tat
Turani

Fransız
Grek
Hindu
İngiliz
İsloven
Japon
Kürt
Laz
Makedon
Maruni
Nusayri
Romen
Sih
Slav
Süryani
Tunguz
Ulah

6.26.Koku ve Koku Unsuru İsimleri (81)

6.26.1.Türkçe İsimlendirmeler

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan koku ve koku unsuru isimleri (2)

aromalı	ıtrılı	kaküleli
kokulu	mentollü	rayihalı

-sız,-siz,-suz,-süz yapım eki ile oluşan koku ve koku unsuru isimleri (2)

aromasız	kokusuz
----------	---------

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki koku ve koku unsuru isimleri (6)

kekremsi	kokak	kokü
kokucu	kokuşuk	tütsü

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan koku ve koku unsuru isimleri (2)

burcu	sası
-------	------

İsim-fiil eki ile oluşan isimleri koku ve koku unsuru isimleri (15)

burcuma	burcumak	kokulandırma
kokulandırmak	kokulanma	kokulanmak
kokuş	kokuşma	kokuşmak
kokuşturma	kokuşturmak	kokutma
kokutmak	sasıma	sasımak

İkileme şeklinde oluşan koku ve koku unsuru isimleri (2)

buram buram	burcu burcu
-------------	-------------

İsim tamlaması şeklinde oluşan koku ve koku unsuru isimleri (11)

çiçek suyu	gül suyu	gül yağı
hacı yağı	kartal ağacı	lavanta çiçeği
limon esansı	nane ruhu	oda spreyi
öd ağacı	tıraş losyonu	

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan koku ve koku unsuru isimleri (7)

akamber	akar amber	esmer amber
hoş koku	hoş kokulu	ince gül yağı
kokulu sabun		

6.26.2Yabancı Kökenli Olanlar

Arapça kökenli koku ve koku unsuru isimleri (17)

aktar	amber	ıtır
ıtri	ıtriyat	kaküle
mahlep	mis	misk
muattar	müteaffin	rayiha
taaffün	ufunet	

Farsça kökenli koku ve koku unsuru isimleri (2)

dem	havlıcan
-----	----------

Arapça ve Farsça dil unsurlarından oluşan koku ve koku unsuru isimleri (1)

aselbent

Doğu kökenli koku ve koku unsuru isimleri (1)

kalembek

Batı kökenli koku ve koku unsuru isimleri (13)

aroma	aromatik	bergamot
buke	deodorant	esans
kolonya	lanolin	lavanta
losyon	mentol	parfüm
parfümeri		

6.27.Kumaş ve İplik İsimleri (284)

6.27.1.Türkçe İsimlendirmeler

-cık,-cik,-cuk,-cuk;-çık,-çik,-çuk,-çük ekiyle oluşan kumaş veya iplik isim ve unsurları (3)

bürümcük dokurcuk telcik

-gı,-gi,-gu,-gü ekiyle oluşan kumaş veya iplik isim ve unsurları (3)

bürgü büzgü çözgü

-k yapım ekiyle oluşan kumaş veya iplik isim ve unsurları (3)

bedirik bürük kendirik

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan kumaş veya iplik isim ve unsurları (10)

apreli bükülü büzgülü
çirişli çubuklu damalı
ipekli muflonlu tefeli
yünlü

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan kumaş veya iplik isim ve unsurları (22)

astarlık bayraklık cibinlik
çarşaflık elbiselik entarilik
esvaplık eteklik iplik
kadifelik kaputluk kefenlik
kırklık koltukluk kostümlük
mantoluk mintanlık namazlık
paltoluk perdelik tabanlık
yağlık

-sı,-si,-su,-sü yapım ekiyle oluşan kumaş veya iplik isim ve unsurları (1)

bezsi

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan kumaş veya iplik isim ve unsurları (10)

altıparmak	atki iplik	beşparmak
çiğ iplik	soğuk bez	sunî ipek
taşlanmış ipek	taşlanmış kot	yakasız kumaş
yapay ipek		

Bir isim ve fiilden oluşan birleşik fiil şeklinde kumaş veya iplik isim ve unsurları (1)

karyağdı

İkileme şeklinde oluşan kumaş veya iplik isim ve unsurları (1)

çul çaput

6.27.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli kelimelerden oluşan kumaş veya iplik isim ve unsurları (28)

aba	âbanî	atlas
bez	bukran	car
çul	harir	hasa
hasse	helalî	kadife
kefen	kefin	keten
kınnap	kumaş	kutnu
makat	mendil	mermer
meydani	muşamba	nikap
rabıta	sof	sündüs
tiftik		

Farsça kökenli kelimelerden oluşan kumaş veya iplik isim ve unsurları (19)

astar	canfes	çarşaf
çile	çuha	divitin
hare	ibrişim	namazgâh
pazen	pembezar	peş
peştamal	put	reye
satın	sayvan	sim
tafta		

Arapça ve Farsça unsurların birleşmesiyle oluşan kumaş veya iplik isim ve unsurları (3)

kılaptan	mermerşahi	nevresim
----------	------------	----------

okar	ördek	pal
palaz	pırlak	saka
saksağan	serçe	sungur
sülün	sümsük	telek
teleke	toy	tuğ
turna	üveyik	yarasa

İsim-fiil eki ile oluşan kuş ve kuş unsuru isimleri (23)

cıvıldaama	cıvıldamak	cıvıldaşma
cıvıldaşmak	çımkırmak	çırpışmak
çırpmak	çilemek	gagalama
gagalamak	gagalaşma	gagalaşmak
ötme	palazlanma	palazlanmak
tünekleme	tünekleme	tüneme
tünemek	tünme	tünmek
üveyme	üveymek	

İsim tamlaması şeklinde oluşan kuş ve kuş unsuru isimleri (110)

ağaç serçesi	ardıç kuşu	arı kuşu
arı kuşgiller	av kuşu	Avusturalya karatavuğu
balaban kuşu	balık kartalı	batak çulluğu
bataklık ardıcı	bataklık baykuşu	bataklık kırlangıcı
bataklık kuşları	bayır kuşu	borazan kuşu
cennet kuşu	cennet kuşugiller	çakıl kuşu
çalı bülbülü	çalı horozu	çalı kuşu
çalı kuşugiller	çavuş kuşu	çavuş kuşugiller
çekirge kuşu	çekirge ötleğeni	çeltik kargası
çobanaldatangiller	çöl tavuğu	çöl tavuğugiller
çulha kuşu	dağ ispinozu	dağ kırlangıcı
dağ serçesi	dağ tavuğu	dalgıç kuşları
dalgıç kuşu	dalgıç kuşugiller	deniz çulluğu
deniz kazı	deniz kırlangıcı	deniz ördeği
deniz tavşancılı	deve kuşu	elmabaş
fırtına kuşu	fırtına kuşugiller	gelin kuşu
gökdoğan	gök güvercini	gökkuzgun
gökkuzgungiller	gökkuzgunlar	gökkuzgunumsular
guguk kuşu	gümüş yağmurcum	gündüz yırtıcıları
hak kuşu	incir kuşu	İshak kuşu
iskele kuşu	kar baykuşu	karınca kuşu
karınca kuşugiller	kaşıkçı kuşu	kaya güvercini
kaya horozu	kelaynak	kervan çulluğu

kestane kargası	keten kuşu	kız kuşu
kukumav kuşu	kuş evi	kuş kafesi
kuş tüyü	kuş yemi	kuş yuvası
kuyruksallayangiller	kürek ayaklılar	leş kargası
Mısır turnası	muhabet kuşu	murabut kuşu
orman kuşu	ökse kuşu	öküzburnu
örümcek kuşu	örümcek kuşugiller	saka kuşu
sinekkuşu	su çulluğu	su tavuğu
su tavuğugiller	su yelvesi	şakrak kuşu
şeytan kuşu	tarla kuşu	tarla kuşugiller
tavus kuşu	telli balıkçıl	telli turna
tropik kuşu	turna katarı	yaban kazı
yağmur kuşu	yağmur kuşugiller	yalı çapkını
yalı çapkıngiller	yont kuşu	

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan kuş ve kuş unsuru isimleri (54)

akbaba	akbabagiller	akbalıkçıl
akbaş	akdoğan	akkuş
aksungur	alacabalıkçıl	alacakarga
alacasansar	alakarga	alıcı kuş
altın yağmurcun	baştankara	baştankaragiller
baysungur	boğmaklı kuş	bozbakkal
bozdoğan	çakırdoğan	delice doğan
gagaburun	karabakal	karabatak
karabatakğiller	karakarga	karakuş
karaleylek	kılıç gagalı	kıl kuyruk
kınalı keklik	kızilkuyruk	kocabaş
küçük karga	küçük martı	küçük sakarca
leşçil akbaba	makaralı kuş	ötücü kuşlar
sakallı kartal	sakar meke	sardoğan
sarıasma	sarıasmagiller	süzgeç gagalılar
tepeli akbaba	tepeli bülbül	tepeli dalgıç
tepeli deve kuşu	tepeli deve kuşugiller	tepeli tarla kuşu
tepeli toygar	uzunkuyruk	yırtıcı kuş

İsnat grubu şeklinde oluşan kuş ve kuş unsuru isimleri (1)

bağrı kara

İkileme şeklinde oluşan kuş ve kuş unsuru isimleri (1)

cıvıl cıvıl

6.28.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kuş ve kuş unsuru isimleri (11)

Anka	balaban	ebabil
havsala	hüthüt	kerkenes
kerkes	papağan	Simurg
tavus	vatvat	

Farsça kuş ve kuş unsuru isimleri (4)

bülbül	dane	leylek
şahin		

Farsça tamlama veya birleşik isim şeklinde oluşan kuş ve kuş unsuru isimleri (2)

çiftehane	şahpaz
-----------	--------

Batı kökenli kuş ve kuş unsuru isimleri (23)

agami	albatros	bekas
esperi	fanta	ibis
iskete	kalinis	kanarya
kivi	kolibri	kondor
kuğu	lepiska	martı
ornitorenk	pelikan	penguen
puflla	puhu	salangan
soyka	zağanos	

6.29.Mekan Unsuru İsimleri (677)

6.29.1.Türkçe İsimler

-ca,-ce;-ça,-çe fiildenden isim yapım eki ile oluşan mekan unsuru isimleri (2)

ılıca kaplıca

-cı,-ci,-cu,-cü;-çı,-çi,-çu,-çü yapım eki ile oluşan mekan unsuru isimleri (4)

ekmekçi gözlükçü muhallebici
şekerci

-cık,-cik,-cuk,-cük; -çık,-çik,-çuk,-çük yapım eki ile oluşan mekan unsuru isimleri (3)

alaçık evcik odacık

-gan,-gen;-kan,-ken yapım eki ile oluşan mekan unsuru isimleri (2)

korugan sergen

-ı,-i,-u,-ü yapım eki ile oluşan mekan unsurları (2)

yapı yıkı

-k yapım eki ile oluşan mekan unsuru isimleri (6)

barınak kışlak korunak
sığınak tapınak yunak

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan mekan unsuru isimleri (33)

abdestlik belgelik cehennemlik
derslik gemilik harabelik
haremlik ineklik işlik
kanaryalık kârlık kesmelik
konsolosluk kulluk kuluçkalık
kuzuluk ocaklık odunluk
oyunluk samanlık seslik
silahlık sinlik siperlik
şehbenderlik şimşirlik şişelik
tabutluk tüfeklik unluk
yazlık yıldızlık yurtluk

-t yapım eki ile oluşan mekan unsuru isimleri (2)

açıt konut

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki mekan unsuru isimleri (8)

evsin	içeri	kermen
kışla	kümültü	küplü
yatır	yıkık	

Yapım eki almayan veya aldığı halde kahlışan mekan unsuru isimleri (23)

ağıl	dam	ev
güme I	güme II	hanay
in	kat	koğuş
ocak	oda I	oda II
otağ	öneze	sin
sinle	tol	tomruk
torak	tümen	yurt
yuva I	yuva II	

İsim-fiil eki ile oluşan mekan unsuru isimleri (3)

işletme kaçamak salma

İsim tamlaması şeklinde oluşan mekan unsuru isimleri (226)

acemi ocağı	açık hava müzesi	açık hava sineması
açık hava tiyatrosu	adalet sarayı	ağa kapısı
akıl hastanesi	ana yapı	arıtimevi
askerlik dairesi	askerlik şubesi	asker ocağı
aş damı	aşevi	aş ocağı
atıştırma yeri	atom santrali	aygır ahır
baba evi	baba ocağı	bakımevi
balıkçı kahvesi	basımevi	başkanlık makamı
bekâr odası	bekleme odası	bekleme salonu
belediye meclisi	belediye sarayı	berber dükkânı
berber salonu	biçkiyevi	biçki dikiş yurdu
biçki yurdu	buğu evi	camevi
cankurtaran kulübesi	cemevi	cezaevi
ciltevi	dağ evi	dağıtım bürosu
dağıtım evi	deniz feneri	deniz hamamı
dernekevi	dikimevi	dil laboratuvarı

dinleme salonu
doğumevi
düğün evi
düşkünlerevi
eğitim kurumu
erkekevi
esir kampı
ezimevi
giyimevi
gözlemevi
haber mekanı
halk odası
harp akademisi
havalimanı
huzurevi
ıslahevi
işletme şirketi
iş hanı
kahve ocağı
kayıt kabul
kıl çadır
kiremit fabrikası
konak yavrusu
konukevi
Kubbealtı
kültür sarayı
mahalle kahvesi
makyaj odası
miskinler tekkesi
müzik salonu
orduevi
orman işletmesi
öğrenci yurdu
radyoevi
saat kulesi
sağlık merkezi
sanatevi
sanayi odası
sayrılarevi
semai kahvesi
sergi salonu
sinema salonu
su sarnıcı
şehir kulübü
şeref tribünü

divan kalemi
doğum odası
düğün hamamı
düşkünler yurdu
elektrik fabrikası
erkekler hamamı
esrar tekkesi
Fin hamamı
gökevi
güzellik enstitüsü
haber merkezi
halk okulu
harp dairesi
hava meydanı
hükümet kapısı
ilk yardım hastanesi
iş merkezi
kadınevi
kalorifer dairesi
kazan dairesi
kır kahvesi
kitap sarayı
konfeksiyon mağzası
konukköşesi
kudret hamamı
maden kuyusu
makam odası
merasim salonu
müzik köşesi
ocakbaşı
ordu merkezi
oturma odası
öğretmenevi
radyo istasyonu
sabahçı kahvesi
sağlık ocağı
sanat enstitüsü
satış merkezi
sazevi
serasker kapısı
servis istasyonu
soğuk hava deposu
sübyan koğuşu
şeref locası
şeref yeri

dizgi yeri
domuz damı
düğün salonu
eğitim fakültesi
emlak bürosu
erkek terzisi
ev altı
gece kulübü
göz bankası
güzellik salonu
haber stüdyosu
hareket dairesi
harp okulu
hayvanat bahçesi
hükümet konağı
imamevi
iş yeri
kadınlar hamamı
kaptan köşkü
kesimevi
kısmet kapısı
koltuk meyhanesi
kontrol kulesi
köy odası
kum ocağı
maden ocağı
makine odası
meteoroloji istasyonu
müzik odası
okul kooperatifi
orman evi
oyun salonu
öküz damı
randevuevi
sağlıkevi
sağlık yurdu
sanat okulu
satış sarayı
selatin meyhanesi
sergievi
simitçi fırını
su deposu
şalt binası
şeref salonu
şeyhülislam kapısı

tahıl ambarı	tam bakım merkezi	taş bina
tavuk kümesi	tecimevi	tekel bayisi
telefon kabini	telefon kulübesi	telefon santrali
televizyon verici istasyonu	tesettür mağazası	tesisler bütünü
tevzi bürosu	ticaret işletmesi	ticaret mahkemesi
ticaret odası	toplama kampı	toplantı salonu
toplantı yeri	tuhafiye dükkkanı	turşucu dükkkanı
tutukevi	tüp geçit	uzay istasyonu
üretimevi	vilayet binası	Yahudi tapınağı
yakıt deposu	yangın kulesi	yapımevi
yargievi	yarı açık cezaevi	yaşlılar yurdu
yel değirmeni	Yeniçeri Ocağı	yer altı çarşısı
yer geçidi	yer istasyonu	yer odası
yetiştirme yurdu	yolcu salonu	yolgeçen hanı
Yörük çadırı		

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan mekan unsuru isimleri (38)

acil servis	anıt kabir	apart otel
butik otel	büyük mağaza	camlı köşk
devre mülk	dipdam	döner kule
döner sahne	dubleks daire	etkin okul
gecekondü	genel kütüphane	halı saha
hidroelektrik santral	ısıdam	iki katlı
üst kat	kapalı çarşı	kapalı tribün
kapıkule	müzik market	nükleer santral
ortaokul	özel okul	özel radyo
salma tomruk	selatin cami	seyyar hastane
spot mağaza	teknik lise	teknik okul
teknik üniversite	termik santral	toplu konut
yatılı bölge okulu	yüksek okul	

Sıfat-fiil eki ile oluşan mekan unsuru isimleri (1)

gökdelen

Bir isimle bir fiilin birleşmesiyle oluşan birleşik isim şeklindeki mekan unsuru isimleri (1)

gecekondü

İkileme şeklinde oluşan mekan unsuru isimleri (2)

kapı duvar yıkık dökük

6.29.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli mekan unsuru isimleri (78)

abide	adliye	akaret
aktar	ardiyе	askeriye
bâyi	billuriye	cami
daire	dolap	emanet
evkaf	halvet	hamam
harabat	harabe	harbiye
Haremeyn	harim	hisar
hücre	idadi	idadiye
imaret	Kâbe	kabir
kademe	kafes	kahve
kale	kameriye	kanara
kule	külliyе	mabeyin
mahbes	mahfel	mahfil
mahpus	mahzen	makber
matbaa	medrese	mekân
mekteп	melce	Memleha
merkat	mescit	metfen
metris	mezar	mezbaha
mihrap	muhasebe	müracaat
müsakkafat	nizamiye	rüştiye
sahn	sahne	sarnıç
sayfiye	sebil	sefaret
sınıf	sur	tahmis
tavla	tecemmü	tekke
tesis	tıbbiye	tufeyli
tuhafiye	vakıf	zaviye

Farsça kökenli mekan unsuru isimleri (23)

ahır	ambar	bakkal
bargâh	bedesten	çadır
camekan	debboy	dehliz
deppoy	derbent	dükkân
enderun	han	hane
köşk	kulübe	saray
şadırvan	tun	virane
zindan		

Arapça unsurlardan oluşan tamlama veya birleşik şekillerdeki mekan unsuru isimleri (9)

darulaceze	darulbedayi	daruleytam
darulfünun	daruşşifa	erkânıharbiumumiye
erkânıharp	gayrimenkul	harimiismet

Farsça unsurlardan oluşan tamlama veya birleşik şekillerdeki mekan unsuru isimleri (20)

abdesthane	ameliyathane	bendehane
berhane	cambazhane	divanhane
ferhane	fişekhane	güderihane
hanüman	hastahane	humbarahane
kervansaray	keşişhane	kumbarahane
meyhane	tavhane	terzihane
timarhane	tüfekhane	

Arapça ve Farsça dil unsurlarının birleşmesinden oluşan mekan unsuru isimleri (64)

bekârthane	darpane	defterhane
dershane	eczahane	eczane
fakirhane	fetvahane	gusülhane
haddehane	hahamhane	halvethane
hapishane	haşhaşhane	hayalhane
helvahane	ıslahhane	ibadetgâh
ibadethane	idarehane	ikametgâh
imalathane	imarethane	kabristan
kahvehane	kasaphane	kıraathane
kumarhane	kütüphane	mahpushane
malikâne	Mevlevihane	misafirhane
miskinhane	mumhane	muvakkithane
mürettiphane	nakkarihane	nekahethane
rasathane	saadethane	salhane
saraçhane	sebilhane	sefarethane
semahhane	sırmakeşhane	silahhane
şaphane	şaraphane	şifahane
tabakhane	tahaffuzhane	talimhane
tamirhane	tasfiyehane	teneffüshane
tephirhane	teşrihhane	tevkifhane
ticaretgâh	ticarethane	vakayiname
yetimhane		

Batı kökenli mekan unsuru isimleri (126)

apartman	atelye	atölye
baloz	banka	bar
bazilika	bonmarşe	butik
büfe	büro	center
depo	disko	diskotek
dispanser	dok	dubleks
enstitü	fabrika	fakülte
fenel	fırın	forum
fuar	fuaye	galeri
gar	garaj	gazino
gişe	grossmarket	hal
hangar	hara	hastel
hipermarket	istasyon	kabana
kabare	kabin	kabine
kafe	kafeşantan	kafeterya
kantin	katedral	kav
kilise	klirik	koçu
kokpit	kolej	kolhoz
kom	kombina	kompartıman
kompleks	konservatuvar	krematoryum
kreş	kulis	kulüp
kümes	laboratuvar	lavabo
lojman	lokal	lokanta
lunepark	mağaza	manastır
mandıra	manga	marina
marinat	motel	mozole
müzikhol	oberj	observatuvar
odeon	oditoryum	ofis
okul	otel	otelgarni
otogar	otopark	rafineri
revir	restoran	rezidans
rustik	reyon	salaş
sanatoryum	santral	sarpın
sauna	sera	servis
silo	sinagog	sirk
stüdyo	süit	süpermarket
şale	şalter	şano
şarküteri	şato	taverna
terminal	trafo	trap
tribün	tripleks	tünel
üniversite	veranda	vigla
villa	vitrin	yalı

6.30.Mesleki İsimlendirmeler (1333)

6.30.1.Türkçe İsimlendirmeler

-cı,-ci,-cu,-cü;-çı,-çi,-çu,-çü yapım ekiyle yapılan mesleki vasıflar (8)

ağlayıcı	akademici	akliyecici
aksesuarıcı	alçı	jeofizikçi
jetoncu	öykünmeci	

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle kurulan mesleki vasıflar (1164)

abacılık	abajurculuk	acentelik
açmacılık	adliyecilik	afişçilik
ağaççılık	ağcılık	ağdacılık
ağıtçılık	ağızlıkçılık	ajanlık
akıncılık	akliyecilik	akrobatlık
aksesuarçılık	aktarıcılık	aktarlık
aktarmacılık	aktörlük	akvaryumculuk
alaturkacılık	albaylık	alemcilik
alıcılık	altıncılık	ambalajçılık
ambarcılık	amelelik	amigoluk
amirallik	amirlik	anahtarcılık
analizcilik	anamalcılık	anayasacılık
anketçilik	anketörlük	ansiklopedicilik
antikacılık	antrenörlük	antrepeculuk
aprecilik	arabacılık	aracılık
araştırmacılık	ardiyecilik	arıcılık
armadorluk	armatörlük	arşivcilik
asabiyecilik	asansörcülük	asistanlık
askerlik	askıcılık	astronotluk
aşarcılık	aşçılık	aşıcılık
âşıklık	ateşelik	atçılık
ateşçilik	atımcılık	avcılık
avukatlık	ayakçılık	ayıcılık
ayıngacılık	ayırmanlık	aynacılık
ayrancılık	ayvazlık	bağçılık
badanacılık	bademcilik	bağcılık
bağlamacılık	baharatçılık	bahçecilik
bahçıvanlık	bahisçilik	bakıcılık
bakırcılık	bakkallık	baklavacılık
balcılık	balerinlik	baletlik
balıkçılık	balonculuk	bandoculuk
bankacılık	bankerlik	barcılık
barmenlik	barutculuk	basıcılık

basımcılık
başmakçılık
bavulculuk
baytarlık
belgecilik
berberlik
bevliyecilik
bezirgânlık
biçicilik
biletçilik
binicilik
bitkicilik
bombacılık
borazancılık
bozacılık
briketçilik
butaforculuk
büfecilik
cambazlık I
canlandırıcılık
cazgırlık
cerrahlık
cilacılık
cincilik
çakmakçılık
çamaşırıcılık
çancılık
çapulacılık
çarşafçılık
çavuşluk
çengilik
çerezcilik
çeviricilik
çıkıkçılık
çingırakçılık
çiçekçilik
çilekçilik
çinicilik
çizicilik
çorapçılık
çöpçülük
çubukçuluk
çuvalçılık
dağıtımcılık
dalıcılık

bastonculuk
batakçılık
bâyilik
bekçilik
belgeselcilik
bestecilik
bezcilik
bezzazlık
biçkicilik
bileyicilik
biracılık
bohçacılık
bomboncuk
botanikçilik
böcekçilik
bulaşıkçılık
butikçilik
bükücülük
cambazlık II
casusluk
celeplik
cimbızcılık
cildiyecilik
coğrafyacılık
çalgıcılık
çamurlukçuluk
çantacılık
çarıkçılık
çaşıtık
çekirdekçilik
çerçvecilik
çeşnicilik
çevirmenlik
çıkırıkçılık
çıraklık
çiftçilik
çilingirlik
çirişçilik
çizmecilik
çorbacılık
çöplükçülük
çuhacılık
dadılık
dalancılık
dalkavukluk

başkanlık
bateristlik
bayrakçılık
belediyecilik
benzincilik
betonculuk
bezemecilik
bıçakçılık
bilyardoculuk
bilişimcilik
bisikletçilik
boksörlük
boncukçuluk
boyacılık
börekçilik
bulgurculuk
buzculuk
büyücülük
camcılık
cazcılık
cellatlık
ciğercilik
ciltçilik
çadırıcılık
çalıştırıcılık
çanakçılık
çapacılık
çarkçılık
çatıcılık
çeltikçilik
çerçilik
çetecilik
çeyizcilik
çımacılık
çırpmacılık
çikilotacılık
çimentoculuk
çivicilik
çobanlık
çömlekçilik
çörekçilik
çuhadarlık
dağıtımcılık
dalğıcılık
dalyancılık

damgacılık
dansörlük
davulculuk
deftercilik
değiştiricilik
dekoratörlük
demircilik
denetimcilik
depoculuk
derlemcilik
desencilik
derleyicilik
deterjancılık
dikicilik
dilcilik
dinamitçilik
diskçilik
dizicilik
doğancılık
dokumacılık
dolmuşculuk
dökmecilik
dövmecilik
dublajcılık
duvakçılık
dükkâncılık
düzelticilik
ebruculuk
editörlük
eğitmenlik
ekincilik
elçilik
elektronikçilik
emanetçilik
esircilik
esrarcılık
eyercilik
falcılık
galericilik
garsonluk
gazinoculuk
generallik
gladyatörlük
goygoyculuk
gözetmenlik

danışmanlık
dansözlük
debagat
defterdarlık
değnekçilik
dekorculuk
denemecilik
denetleyicilik
dergicilik
derleyicilik
deterjancılık
dernekçilik
devecilik
dikişçilik
dilencilik
diplomatluk
distribütörlük
dizicilik
doğramacılık
dokuyuculuk
dolmuşculuk
döşemcilik
dövüşçülük
dublörlük
duvarcılık
dülgerlik
düzenlemecilik
eczacılık
egzozculuk
eğlendiricilik
ekmekçilik
elekçilik
eleştirmenlik
emekçilik
eskicilik
eşekçilik
fabrikatörlük
fayansçılık
gardropçuluk
gazelhanlık
gazozculuk
gevrekçilik
golfçülük
gömlükçilik
gözlemcilik

dansçılık
darbukacılık
defnecilik
değirmencilik
dekanlık
delegelik
denetçilik
denizcilik
dericilik
dernekçilik
devecilik
desencilik
dızdızculuk
diktatör
dilmaçlık
direktörlük
dişçilik
doçentlik
doktorluk
dolandırıcılık
dondurmacılık
döşemecilik
dramaturgluk
dutçuluk
düğmecilik
dümencilik
düzenleyicilik
edebiyatçılık
eğitimcilik
ekicilik
eksperlik
elektrikçilik
elmacılık
emlakçılık
esnaflık
etiketçilik
faizcilik
fenercilik
gardiyanlık
gazetecilik
gemicilik
gitarcılık
gondolculuk
gözeticilik
gözlemcilik

gözlükçülük
güdücülük
güllabici
gündelikçilik
hafiyelik
hâkimlik
halkacılık
hamburgercilik
hanuçculuk
haramilik
haritacılık
hasırcılık
havacılık
haydut
helvacılık
heybecilik
hırsızlık
hurfet
hocalık
hukukçuluk
ıstampacılık
işletmenlik
itfaiyecilik
kabarecilik
kadayıfçılık
kahvecilik
kalaycılık
kalecilik
kalfalık III
kalıpçılık I
kalpakçılık
kamarotluk
kançılarlık
kantoculuk
kapıcılık II
kapitanlık
karikatürcülük
kasacılık
kastarcılık
katırcılık
katrancılık
kavaracılık
kavunculuk
kaymakamlık
kazancılık

gravürcülük
güftecilik
gümrükçülük
habercilik
harfiyatçılık
halayıklık
hamalcılık
hamurculuk
hapazlamacılık
hariciyecilik I
harmancılık
hatiplik
havluculuk
hazinedarlık
hemşirelik
heykelcilik
hızarcılık
hizmetçilik
hokkabâzlık
hurdacılık
işlemecilik
işportacılık
ithalatçılık
kabluculuk
kafesçilik
kâhyalık
kalburculuk
kalfalık I
kalfalık IV
kalıpçılık II
kalpazanlık
kamyonculuk
kantarcılık
kaparozculuk
kapkaççılık
karatecilik
karmanyolacılık
kasetçilik
kaşıkçılık
kâtiplik
kavaflık
kavashık I
kayakçılık
kaynakçılık
kazıcılık

güdericilik
gülcülük
gümüşçülük
hademelik
hakemlik
halıcılık
hamamcılık
hancılık
haraççılık
hariciyecilik II
hasatçılık
hattatlık
havuzculuk
hekimlik
hergelecilik
hurdavatçılık
hikâyecilik
hizmetkârlık
hosteslik
ırgatlık
işletmecilik
iştirakçilik
kabalacılık
kaçakçılık
kâğıtçılık
kakmacılık
kaldırımcılık
kalfalık II
kalfalık V
kalıpçılık III
kamacılık
kamyonetçilik
kantincilik
kapıcılık I
kaportacılık
kargoculuk
karpuzculuk
kasnakçılık
kaşmerlik
katmercilik
kavakçılık
kavashık II
kayıkçılık
kayyumluk
kebepçilik

keçecilik
kendircilik
kerestecilik
kestanecilik
kırmacılık I
kırtasiyecilik
kıyıcılık
kimyagerlik
klarnetçilik
kokareççilik
koltukçuluk
komisyonculuk II
konfeksiyonculuk
konsomatrislik
kooperatifçilik
kornetçilik
korsecilik
kostümcülük
kozacılık
kömürcülük
kösemenlik
krupiyelik
kunduracılık
kurtarıcılık
kuşçuluk
kuyumculuk
kürekçilik I
laborantlık
lakerdacılık
lavantacılık
lektörlük
limonatacılık
lokmacılık
lügatçilik
macunculuk
mağazacı II
makarnacılık
maketçilik
makinistlik II
maliyecilik
mandıracılık
manikürcülük
mantarcılık
mareşallik
marokencilik

kelepircilik
kenevircilik
kesicilik
kethüdalık
kırmacılık II
kıskacılık
kilimcilik
kiremitçilik
klişecilik
kolacılık
komiserlik
komutanlık
konserveçilik
kontrolçülük
koramirallik
kornişçilik
koruculuk
koşuculuk
köçeklik
körükcülük
köşkerlik
kumandanlık
kurabiyecilik
kurtarmacılık
kutuculuk
küfecilik
kürekçilik II
lakacılık
lâlâlık
lavtacılık
levazımcılık
limonculuk
lostromoluk
lülecilik
madencilik
mahyacılık I
makasçılık I
makineçilik
makyajcılık
manavlık
mânicilik
manıtacılık
manyetizmacılık
marinacılık
marpuççuluk

kemancılık
kepekçilik
kesimcilik
kırıkçılık
kırmacılık III
kıyakçılık
kimyacılık
kitapçılık
koçancılık
koleksiyonculuk
komisyonculuk I
kondüktörlük
konsolosluk
kontrolörlük
korgenerallik
korsanlık
koruyuculuk
koyunculuk
köftencilik
körükleycilik
krikoculuk
kumanyacılık
kurguculuk
kuryelik
kuyuculuk
külhancılık
kürkçülük
lakçılık
lastikçilik
lehimcilik
levhacılık
lokantacılık
lotaryacılık
mabeyincilik
mağazacı I
mahyacılık II
makasçılık II
makinistlik I
malcılık
mandarinlik
manifaturacılık
mankenlik
marabacılık
marketçilik
masajcılık

maşacılık
mebusluk
medyacılık
mekanikçilik
memuriyet
mermercilik
meyancılık
mezecilik
minarecilik
mirlivalık
modacılık
montajcılık
motorkrosçu
muavinlik
muhafızlık
muhasibecilik
muhtarlık
mumculuk I
murabahacılık I
mutasarrıflık
mücevhercilik
müderreslik II
mümeyyizlik
müsteşarlık
mütehassıslık
müzakerecilik
müzikçilik II
nakliyatçılık
nalburluk I
narenciyecilik
nisaiyecilik
niyetçilik
ocakçılık II
odunculuk
okuyuculuk
operatörlük I
operatörlük IV
orgçuluk
ortakçılık
otobüsçülük
oyacılık
oyuncakçılık
örücülük I
papatyaçılık
palyaçuluk

matematikçilik I
mecmuacılık
medyumluk
mektupçuluk I
memurluk
metafizikçilik
meydancılık
midyecilik
minübüsçülük
mizahçılık
modelcilik
motelcilik
mozaikçilik
muhabirlik I
muhallebicilik
muhasiblik
mukabelecilik
mumculuk II
murabahacılık II
mutemetlik
müddeiumumilk
müftülük
müneccimlik
müşavirlik
mütercimlik
müzecilik
naiplik
nakliyecilik
nalburluk II
narkozculuk
nişancılık
noterlik
ocakçılık III
okçuluk
oltacılık
operatörlük II
optikçilik
orgenerallik
otacılık
otomobilcilik
oymacılık
oyunculuk
örücülük II
paçacılık
pamukçuluk I

matematikçilik II
meddahlık
mefruşatçılık
mektupçuluk II
menajerlik
metrdotelik
meyvecilik
mimarlık
minyaturcülük
mobilyacılık
modellik
motorculuk
muallimlik
muhabirlik II
muharrirlik
muhbirlik
mukallitlik
mumculuk III
muslukçuluk
mübaşirlik
müderreslik I
mühendislik
müstantiklik
müşirlik
müvezzilik
müzikçilik I
nakışçılık
nalbantlık
nalıncılık
natırlık
nişastacılık
ocakçılık I
odacılık
okutmanlık
onarımcılık
operatörlük III
oramirallik
ormancılık
otelcilik
otoparkçılık
oyuncakçılık
ozalitçilik
öykücülük
paçavracılık
pamukçuluk II

panayircılık
pansumancılık
papelcilik
parfümcülük
paspasçılık
pastırmacılık
patatesçilik
pazarcılık
pehlivanlık
perdahçılık
perdecilik III
peşkircilik
petrolcülük II
pikoculuk
pişmaniyecilik
piyasacılık
plakacılık
planlamacılık
poğaçacılık
popçuluk
portrecilik
prodüktörlük
programcılık II
pulculuk
radyoculuk I
rantçılık
raspacılık
rehberlik
reklamcılık
rençperlik
ressamlık
romancılık
ruhiyatçılık
sahaflık
sakızcılık
salcılık
sanatçılık
sandalcılık
saraçlık
savaşçılık
saymanlık
sebzecilik
sekreterlik
senatörlük
seracılık

pansiyonculuk I
pantolonculuk
paraşütçülük
parkçılık
pastacılık
paşalık I
patronculuk
pazarlamacılık
pekmezçilik
perdecilik I
perukçuluk
peştamalcılık
peynircilik
pilotluk
piyangoculuk
piyazcılık
plakçılık
planörcülük
polislik
porselencilik
postacılık
profesörlük
projecilik
radarcılık
radyoculuk II
rantiyecilik
reçelcilik
reislik
rektörlük
repoculuk
revanicilik
röntgencilik
saatçilik
sakalık
saksafonculuk
salepçilik
sanatkârlık
sandalyecilik
sarbanlık
savcılık
sazcılık
sedefçilik
semercilik
sepetçilik
seramikçilik

pansiyonculuk II
pantuflacılık
parçacılık
parkecilik
pastanecilik
paşalık II
pavyonculuk
pedikürcülük
perakendecilik
perdecilik II
pervaneli
petrolcülük I
pidecilik
pişiricilik
piyanoculuk
pizzacılık
plancılık
plastikçilik
politikacılık
portörlük
presçilik
programcılık I
protezcilik
rayatörcülük
rallicilik
raportörlük
redaktörlük
rejisörlük
remilcilik
resimcilik
rodeoculuk
röportajcılık
saguculuk
sakatatçılık
salamuracılık
sambacılık
sanayicilik
sandıkçılık
satıcılık
sayacılık
sazendelik
sefirlik
senaryoculuk
sepicilik
seyislik

sığırıcılık
sihirbazlık
simitçilik
sipahilik
soğancılık
sondalamacılık
soytarılık
sözlükçülük
subaylık
suflörlük
süngercilik
sürücülük
sütyencilik
şakşakçılık
şarapçılık
Şarkiyatçılık
şehircilik
şekerlemecilik
şeritçilik
şilepçilik
tabaat
tabakçılık II
tabiplik
tahtacılık
taklitçilik
talancılık
tankercilik
tarihçilik
taşımacılık
tavşancılık
tayalık
tefecilik
tekerlekçilik
tekstilcilik
televizyonculuk
tellaliye
temizleyicilik
tenekecilik
terlikçilik
testicilik
tetikçilik
tezhipçilik
tırpancılık
tohumculuk
topçuluk

sınıkçılık
silahçılık
simsarlık
sirkecilik
solistlik
soruşturmacılık
soyuculuk
spikerlik
sucukçuluk
suikastçılık
sünnetçilik
süslemecilik
süvarilik
şamdancılık
Şarkçılık
şeflik
şekavet
şemsiyecilik
şıracılık
şipşakçılık
tababet
tabelacılık
tablacılık
takacılık
taksicilik
tamircilik
tarakçılık
tasarımcılık
taşıyıcılık
tavşanlık
tayyarecilik
teğmenlik
teknecilik I
telefonculuk
telgrafçılık
tellallık
temizlikçilik
tenkitçilik
tesisatçılık
tesviyecilik
tezgâhçılık
tezkerecilik
tırtıkçılık
tokatçılık
toptancılık

sigortacılık
silicilik
sinemacılık
sobacılık
sondajcılık
soygunculuk
sözlendiricilik
stokçuluk
suculuk
sunuculuk
süpürgecilik
sütçülük
şaklabanlılık
şapçılık
şarkıcılık
şehbenderlik
şekercilik
şerbetçilik
şifrecilik
şoförlük
tabakçılık I
tabilik
tahsildarlık
takdimcilik
takunyacılık
tanıtmacılık
tarımcılık
taşeronluk
tatlıcılık
tavukçuluk
tedarikçilik
tekelcilik
teknecilik II
teleksçilik
tellaclık
telsizcilik
temsilecilik
tercümanlık
tespihçilik
teşrifatçılık
tezgâhtarlık
tırnakçılık
tiyatroculuk
tombalacılık
tornacılık

tostçuluk
trikotajcılık
tuğrakeşlik
tulum
turizmcilik
tuvaletçilik
tüfekçilik
türkücülük
uçuculuk
ustalık
uzmanlık
ütücülük
valilik
vekillik
vesikacılık
vezaret
videoculuk
yağmacılık
yamaklık I
yapımcılık
yargıcılık
yarıcılık
yaverlik
yaylacılık
yazıcılık
yazmanlık
yelkencilik II
yemenicilik
yetiştiricilik
yıkımcılık
yontuculuk
yöneticilik I
yufkacılık
yüklenicilik
yüzücülük II
zağcılık
zangoçluk
zennelik
zıpkıncılık

traktörcülük
trompetçilik
tuhafiyecilik
tulumbacılık
turşuculuk
tuzculuk
tülbentçilik
tütüncülük
unculuk
uşaklık I
üfürükçülük
üzümcülük
vapurculuk
veresiyecilik
vestiyercilik
vezirlik
vurgunculuk
yaldızcılık
yamaklık II
yarbaylık I
yargıcılık
yasakçılık
yayımcılık
yaymacılık
yazmacılık I
yedekçilik
yemcilik
yemişçilik
yevmiyecilik
yırtımcılık
yorgancılık
yöneticilik II
yumurtacılık
yükleyicilik
yüzücülük III
zanaatçılık
zarfçılık I
zerzevatçılık
ziraatçılık

trampetçilik
tuğlacılık
tuluatçılık
turfandacılık
tutkalıcılık
tüccarlık
tüpçülük
ucuzculuk
urgancılık
uşaklık II
üstencilik
vaizlik
varyetecilik
vergicilik
veterinerlik
veznecilik
yağcılık
yamacılık
yapakçılık
yarbaylık II
yargıcılık
yatçılık
yayıncılık
yazarlık
yazmacılık II
yelkencilik I
yemekçilik
yeniçerilik
yıkıcılık
yoğurtçuluk
yorumculuk
yönetmenlik
yükçülük
yüzücülük I
zabitlik
zanaatkârlık
zarfçılık II
zeytincilik
zurnacılık

İsim tamlaması halinde olan mesleki vasıflar (22)

ağa yamağı
alay beyi

aile hekimliği
alkış ağası

akıl doktoru
ana haber sunucusu

basın ateşesi
dekan yardımcılığı
infaz memuru
kültür balıkçılığı
rektör yardımcısı
uç beyliği

çocuk bakıcılığı
diş hekimliği
kıyı balıkçılığı
oyun yazarlığı
ruh hekimliği
yıldız falcılığı

dava vekilliği
el ulaklığı
kurmay başkanı
rektör yardımcılığı
su altı fotoğrafçılığı

Sıfat tamlaması halinde mesleki vasıflar (3)

adlî zabıta

ara eleman

askerî ateşe

Tamlanan kısmı -lık,-lik,-luk,-lük yapım eki alıp sıfat tamlaması halinde olan mesleki vasıflar (114)

aşçıbaşılık
assolistlik
başaktörlük
başbakanlık
başdanışmanlık
baş dümencilik
başgardiyanelik
başhekimlik
başimamlık
başkomutanlık
başmuallimlik
başmuharrirlik
başmüfettişlik
başoyunculuk
başpiskoposluk
başsavcılık
başuzmanlık
başyaverlik
başyönetmenlik
büyükkelçilik
denizaltıcılık
dil bilimcilik
geçici işçilik
genel sekreterlik
gül yağcılık
ışgüderlik
karagözcülük
kuru kahvecilik
muhabbet tellallığı

adlî polislik
asteğmenlik
başaktristlik
başbayilik
başdekorculuk
başefendilik
başgarsonluk
başhemşirelik
başkâtiplik
başkonsolosluk
başmubassır
başmurakıplık
başmühendislik
başöğretmenlik
başrahiplik
baştabiplik
başvekillik
başyazarlık
bilgilsayarcılık
cankurtaranlık
dış alımcılık
erbaşılık
genel başkanlık
genel yazmanlık
hasta bakıcılık
kabzımallık
keskin nişancılık
kuru temizleyicilik
oymakbaşılık

adlî tabiplik
astsubaylık
başasistanlık
başçavuşluk
başdizgicilik
başeksperlik
başhakemlik
başhosteslik
başkemancılık
başkumandanlık
başmuharrir
başmüdürlük
başmüretiplik
başpehlivanlık
başrejisörlük
başteknisyenlik
başyardımcılık
başyazmanlık
bilirkişilik
çifttekerçilik
dış satımcılık
eş güdümcülük
genel müdürlük
göz bağcılık
iç mimarlık
karaborsacılık
kolbaşılık
masaüstü yayıncılık
özel girişimcilik

ruh bilimcilik
sermürettiplik
süpermarketçilik
tuğbaylık
turfanda sebzeçilik
umumi müdürlük
vakainüvislik
yapsatçılık
yıldız bilimcilik

seraskerlik
seyyar satıcılık
toplum bilimcilik
tuğgenerallik
tümamirallik
üstçavuşluk
veznedarlık
yedek parçacılık
yüzbaşılık

sermuharrirlik
sihhi tesisatçılık
tuğamirallik
turfanda meyvecilik
tümgenerallik
üsteğmenlik
yankesicilik
yedek subaylık

3.30.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Batı kaynaklı olan mesleki vasıflar (22)

aktör
alpinizm
Amerikanist
Arabist
jandarma
jinekolog
jönprömiye
leksikograf

aktris
alşimist
anatomist
artist
jeolog
jokey
kartograf

aktüer
Altayist
anchorman
astronom
jeomorfoloğ
jön
kriptolog

6.31.Milli Tarih İsimleri ve Milli Kültür İsimleri (514)

6.31.1 Türkçe İsimlendirmeler

-cı,-ci,-cu,-cü;-çı,-çi,-çu,-çü yapım eki ile oluşan milli tarih isimleri (48)

abacı	aşarcı	avadancı
baççı	baltacı	bavcı
beylikçi	cebeci	çergeci
çeşneci	çorbacı	çubukçu
eşkinici	falakacı	haraççı
itilafçı	ittihatçı	kalyoncu
kervancı	konakçı	köprücü
kullukçu	kuşçu	lağımçı
mabeyinci	matrakçı	mektupçu
menzilci	nişancı	orducu
otacı	otağcı	perdeci
pusatçı	sofracı	şehnameci
Tanzimatçı	telhisçi	tevkici
tımarcı	tuğcu	turnacı
ulufeci	varidatçı	yatakçı
yoklamacı	zağarcı	zemberekçi

-ı,-i,-u,-ü yapım ekiyle oluşan milli tarih isimleri (3)

bakı	deri	tapı
------	------	------

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan milli tarih isimleri (14)

baltalı	cebeli	enderunlu
gedikli	Kavuklu	ocaklı
odalı	Osmanlı	pusatlı
saadetli	sakallı	Selçuklu
tersaneli	tımarlı	

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan milli tarih isimleri (44)

ananeçilik	ananesizlik	aşarcılık
bayraktarlık	Bayramilik	bayramlık
beylik	Celalilik	dirlik
emirberlik	hakanlık	hanedanlık
hıdivlik	ilhanlık	kadılık
kağanlık	kethüdalık	kulluk
lâlâlık	leventlik	mabeyincilik
mektupçuluk	mutasarrıflık	müderreslik

müneccimlik	naiplik	nişancılık
odacılık	odalık	ondalık
otacılık	padişahlık	paşalık
perdecilik	sadrızamlık	sarbanlık
selamlık	sipahilik	şimşirlik
tuğrakeşlik	vezirlik	yarbaylık
yarlık	zabitlik	

Yapım eki almamış veya aldığı halde kapılmış milli tarih isimleri (43)

ağıt	balbal	Bayat
Bayındır	bayram	bedik
bengi	bey	bozlak
böce	böcü	budun
cönk	çerge	çeri
dayı	hakan	ibiş
il	civelek	kağan
kam	malkoç	Nogay
oda	Oğan	otağ
paşa	sancak	seğirdim
sorguç	Tatar	tekin
toy	tuğ	tuğra
yabgu	yamak	yoğ
yuğ	yurt	yürük
Yürük		

-lar,-ler çekim ekiyle oluşan milli tarih isimleri (3)

İskitler	kırklar	üçler
----------	---------	-------

İsim-fiillerle oluşan milli tarih isimleri (5)

ağıtlama	bayramlaşma	devşirme
salma	uçmak	

İsim tamlaması şeklinde oluşan milli tarih isimleri (105)

aba güreşi	acem ağası	acemi oğlanı
ağız nişanı	alın yazısı	amme efkarı
amme idaresi	amme menfaati	asesbaşı
ayak divanı	bakla falı	başlık parası
başsağlığı	bayrakaltı	bayram alayı

bayram ayı	bayram hediyesi	bayramlaşmak
bayram şekeri	bayram tebriği	bayram topu
bayram yeri	bayram ziyareti	belediye nikahı
beşikertiği	bezirgânbaşı	boş kâğıdı
boyunduruk parası	böcekbaşı	bölükbaşı
Cumhuriyet Bayramı	derebeyi	devlet kuşu
diş buğdayı	diş kirası	divan kalemi
esnaf loncası	gelin hamamı	gidiş alayı
gölge oyunu	hadım ağası	harem ağası
harem kâhyası	hassa askeri	hayal oyunu
iç oğlanı	ihtiyat akçesi	ilbay
ilçebay	ilhan	kalem şuarası
kapı çuhadarı	kapı halkı	kapı kâhyası
kapı kehtüdası	kapı kulu	kapı oğlanı
kervanbaşı	kolağası	Kubbealtı
kul cinsi	kul oğlanı	kuloğlu
kuşçubaşı	külhanbeyi	Kubbealtı
lonca ustası	mahalle mektebi	mahya şenliği
mehter takımı	mirî kâtibi	müneccimbaşı
nahiye müdürü	odacıbaşı	ok meydanı
reis efendi	Rum ateşi	sancak beyi
sarbanbaşı	sekbanbaşı	serasker kapısı
siyaset meydanı	subaşı	sultan kethüdası
sultanoğlu	su yolcu	sürre alayı
sürre emini	şehremaneti	şehremini
Şeker Bayramı	şeriye mahkemeleri	şeyhülislam kapısı
tahrirat kâtibi	tatar ağası	tersane kethüdası
tersane sergisi	uç beyi	uç beyliği
yeniçeri ağası	Yeniçeri Ocağı	yüz görümlülüğü
Zafer Bayramı	zaptiye memuru	Zekeriya sofrası

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan milli tarih isimleri (33)

al bayrak	Anıtkabir	başbuğ
başeski	başmabeyinci	başoda
bayramlık ad	bengi su	bozdoğan
bozkurt	çadır devlet	çarıklı erkanıharp
çatak bayrak	dalkavuk	Göktürk
haseki sultan	kaptan paşa	Karagöz
karakulak	karakullukçu	Keloğlan
kethüda bey	Kızılelma	Köktürk
onbeşli	sarı lira	silahtar ağa
tuğbay	umumi kâtip	umumi müdür
validesultan	yarbay	yeniçeri

Tamlamanın tamlanan unsuru -lık,-lik,-luk,-lük ekiyle oluşan milli tarih isimleri (14)

derebeylik	erkânıharplik	kazaskerlik
şehzadelik	şeyhülislamlık	tuğbaylık
umumi müdürlük	vakainüvislik	yeniçerilik
yerden selam	yerden temenna	

İsim-fiil grubu şeklinde oluşan milli tarih isimleri (2)

beşikkertme	kılıç kuşanma
-------------	---------------

6.31.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli milli tarih isimleri (78)

abdal	alem	amme
anane	ananevî	ases
âyan	ayyuk	berat
berdel	bev vap	biat
Celali	celep	cihaz
cülus	cülusiye	çeyiz
devran	devriye	divan
emin	evkaf	eyalet
harem	has	hayal
idadi	idadiye	kadı
kavaf	liva	mabeyin
mahdumiye	mekkâre	melik
melike	memluk	Memluk
meşihat	mirîci	mubassır
muhassıl	muhzır	mutasarıf
muvakkit	müderris	müneccim
müsellim	müşir	müteferrika
naip	niyabet	reaya
riyaset	sadaret	saltanat
sandık	selatin	seyfiye
sündüs	sürre	şahne
şatır	talak	Tanzimat
telhis	temenna	tevki
ulufe	vezaret	vezir
vükela	vüzera	zabit
zaptiye	zeamet	züyuf

Farsça kökenli milli tarih isimleri (34)

baç	bayrak	bezm
bezzaz	birun	cambaz
çavuş	damat	enderun
fağfur	Hacivat	han I
han II	hanedan	hıdiv
hünkâr	kâhya	kesedar
kethüda	kumbara	külhani
lâlâ	lale	leşker
levent	mehter	mehteran
pençik	post	sekban
sipahi	şeh	tımar
Turan		

Uysurları Arapça kelimelerden oluşan tamlama şeklindeki milli tarih isimleri (22)

asarıatika	Bâbîâli	berdelacuz
beytülmal	dersiam	devriâlem
divanıharp	divanhümayun	erkânıharbiumumiye
erkânıharp	Hıdrelez	ihsanıhümayun
kâtibiadil	kaymakam	Kuvayımilliye
laedri	Misakımilli	reisülküttüp
sadrazam	sitteisevir	talakıselase
veziriazam		

Uysurları Farsça kelimelerden oluşan tamlama şeklindeki milli tarih isimleri (27)

ateşbaz	bayraktar	bedesten
bibehre	bigâne	danişment I
danişment II	kervansaray	kumbarahane
padişah	payitaht	pencik
perdedar	pervane	pişdar
Pişekâr	postnişin	ruznamçe
sancaktar	sarban	serasker
serdar	seryaver	supara
şehriyar	şehzade	tirendaz

Uysurları Arapça ve Farsça kelimelerden oluşan tamlama şeklindeki milli tarih isimleri (18)

abıhayat	amanname	defterhane
defterihakani	emirber	haseki

helvahane
kalebent
makaskâr
Şebiarus

ibriktar
kazasker
rikaptar
tablakâr

kâfiristan
keşkûlüfukara
silahtar
vakainüvis

Batı kökenli milli tarih isimleri (15)

balama
ban
ispençiyari
lağım
minyatür

balyemez
barata
kalafat
lonca
patrona

balyoz
imrahor
kaptan
matiz
riyala

Diğer Doğu kökenli milli tarih isimleri (6)

bahadır
cilasun

batur
giray

cebe
kurultay

6.32.Müzik Aleti İsimleri (130)

6.33.1.Türkçe İsimlendirmeler

-gıç,-giç,-guç,-güç;-kıç,-kiç,-kuç,-küç yapım ekiyle yapılan müzik aleti ismi (1)

çalgıç

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle yapılan müzik aleti ismi (4)

mızıkalı
vurmali

mızraplı

üflemeli

Yapım eki almamış veya aldığı halde kalıplaşmış müzik aleti isimleri (16)

bendir
cızgara
çöğür
kaval
sipsi
yongar

bozuk
cura
gırnata
kavala
tar

bulgari
çağanak
gıygıy
kopuz
yatıgan

İsim-fiil ekiyle oluşan müzik aletleri (3)

bağlama

çekme

çığirtma

İsim tamlaması şeklinde yapılan müzik aleti ismi (7)

divan sazı
meydan sazı
yuf borusu

keman yayı
yem borusu

ramazan davulu
yemek borusu

Sıfat tamlaması şeklinde müzik aleti ismi (14)

dilli düdük
nefesli sazlar
telli çalgılar
üflemeli çalgılar
yaylı sazlar

kuyruklu piyano
onikitelli
üççeyrek
üflemeli sazlar
yaylı tambur

nefesli çalgı
ritim saz
üç telli
vurmali çalgılar

6.32.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Diğer Doğu kökenli müzik aleti isimleri (1)

tamtam

Değişik dil unsurlarının birleşmesinden oluşan müzik aleti isimleri (3)

cura zurna

elektrosaz

kabak kemane

Arapça kökenli müzik aleti isimleri (12)

darbuka

davul

felek

mıskal

mızrap

nakkare

rebap

rübap

tabl

tabla

tambur

tambura

Farsça kökenli müzik aleti isimleri (12)

cümbüş

çenk

def

dümbelek

girift

keman

kemane

kemençe

kös

mey

musikar

saz

tef

tezene

zurna

Batı kökenli müzik aleti isimleri (57)

akordeon

akordiyon

armonika

arşe

balalayka

banço

basklarnet

basso

bateri

bombardon

borazan

buzuki

büğü

çello

çimbali

elektrogitar

enstrüman

erganun

fagot

fifre

flavta

flüt

gayda

gitar

gong

harmoni

harmonyum

harp

helikon

jig

kastanyet

kitara

klarnet

klavsen

kontrbas

kornet

korno

ksilofan

laterna

lavta

lir

mandolin

mızıkak

obua

papara

perküsyon

pikola

piyano

saksafon

santur

timbal

trampet

trombon

trompet

tuba

viyola

viyolonsel

6.33.ÖLÇÜ ALETİ İSİMLERİ (94)

6.33.1.Türkçe İsimlendirmeler

İsim tamlaması şeklinde oluşan ölçü aleti isimleri (6)

akıcılık ölçeği	gaz sayacı	mihenk taşı
su sayacı	tüketici sayacı	yağış göstergesi

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan ölçü aleti isimleri (1)

ana sayaç

Bir isim ve bir fiilden oluşan birleşik kelime şeklindeki ölçü aleti isimleri (5)

açıklıkölçer	açıölçer	adımsayar
akımölçer	akıntıölçer	alkalölçer
alkolölçer	amperölçer	asit ölçer
azotölçer	basınçölçer	basıölçer
çaprazölçer	dalgaölçer	derinlikölçer
duyumölçer	eğimölçer	gazölçer
genleşmeölçer	gerilimölçer	girişimölçer
girişimölçer	grizuölçer	hızölçer
ısıölçer	ışıkölçer	ışınımölçer
ışınölçer	ivmeölçer	ivmeyazar
klorölçer	kuvvetölçer	nemölçer
ozonölçer	polarölçer	renkölçer
rüzgârölçer	sakkorozölçer	sıcaklıkölçer
sıvıölçer	soğumölçer	suölçer
süreölçer	süreyazar	sütölçer
şıraölçer	tayfölçer	yağışölçer
yağmurölçer	yağölçer	yanışölçer
yelölçer	yoğunlukölçer	yuvarölçer
yükleklikölçer		

6.33.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli ölçü aleti isimleri (3)

mihenk	mizan	sandık
--------	-------	--------

Batı kökenli ölçü aleti isimleri (79)

abaküs	akselograf	akselerometre
alkalmetre	alkolmetre	altimetre

ampermetre
anterograf
azotometre
baroskop
dansimetre
dilatometre
füzyonmetre
grafometre
hidrometre
istadya
klinometre
kumpas
masure
mikrometre
oleometre
ödyometre
piknometre
polarimetre
sakkometre
sülfürimetre
takimetre
taksimetre
telemetre
usturlap
voltmetre

anemometre
areometre
barograf
batimetre
debimetre
dinamometre
galvanometre
grizometre
hidroskop
kadrat
klorometri
lüksmetre
mezura
minimetre
ozonmetre
parkmetre
pirometre
radyometri
sekstant
takometre
takograf
tansiyometre
telemetri
voltmetre

aneroit
asidimetre
barometre
bolometre
densimetre
ebülyoskop
gazometre
hidrometre
interferometre
kalorimetre
kolorimetre
manometre
mezür
odyometre
ödiyometre
pedometre
plüviyometre
sakarimetre
spektroskop
takigraf
takometre
telefonmetre
termometre
voltamper

6.34. Renk ve Renk Unsuru İsimleri (469)

6.34.1. Türkçe İsimlendirmeler

-ca,-ce;-ça,-çe yapım ekiyle yapılan renk ve renk unsuru isimleri (10)

akça	alaca	bozca
esmerce	gökçe	karaca
kırca	kızılca	sarıca
sarışınca		

-cıl,-cil,cul,-cül;-çıl,-çil,-çul,-çül yapım ekiyle yapılan renk ve renk unsuru isimleri (3)

akçıl	gökçül	kırçıl
-------	--------	--------

-k yapım ekiyle yapılan renk ve renk unsuru isimleri (7)

ağarık	bozarık	donuk
kızarık	soluk	uçuk
yanık		

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle yapılan renk ve renk unsuru isimleri (9)

aklı	alacalı	allı
dalgalı	karalı	kınalı
mavili	sarılı	yeşilli

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle yapılan renk ve renk unsuru isimleri (19)

açıklık	akçillik	aklık
alacalık	esmerlik	kapkaranlık
karalık	karanlık	kırmızılık
koyuluk	lacivertlik	mavilik
morluk	pembelik	renktaşlık
sarılık	sarışınlık	siyahlık
solgunluk		

-msı,-msi,-msu,-msü yapım ekiyle yapılan renk ve renk unsuru isimleri (21)

beyazımsı	bordomsu	bozumsu
eflatunumsu	esmerimsi	göğümsü
grimsi	karamsı	kıpkırmızı
kırmızımsı	kızılımsı	laciverdimsi

mavilimsi
pembemsi
turkuazımsı

morumsu
sarımsı
turuncumsu

neftîmsi
siyahımsı
yeşilmsi

-mtrak yapım ekiyle yapılan renk ve renk unsuru isimleri (12)

beyazımtrak
kırmızımtrak
morumtrak
siyahımtrak

bordomtrak
kızılımtrak
pembemtrak
turuncumtrak

grimtrak
mavımtrak
sarımtrak
yeşilmtrak

-şın,şin,şun,şün yapım ekiyle yapılan renk ve renk unsuru isimleri (3)

gökşin

karaşın

sarışın

-tı,-ti,tu,-tü yapım ekiyle yapılan renk ve renk unsuru isimleri (7)

ağartı
karartı
yeşerti

göverti
kızıltı

karaltı
sarartı

İsim-fil ekleriyle yapılan renk ve renk unsuru isimleri (109)

açıklaşma
akçılınma
akçillaşmak
aklaştırmak
alacalama
alacalandırmak
alarma
allamak
allaşma
bozarmak
dalgalanmak
esmerleşme
esmerleştirmek
kararış
karartma
kırçillaşma
kırlaşmak
kızarmak

açıklaşmak
akçılınmak
aklaşma
alacama
alacalamak
alacalanma
alarmak
allanma
allaşmak
bronzlaşma
donuklaşma
esmerleşmek
geçiş
kararma
kırçılınma
kırçillaşmak
kırmızılaşma
kızıllaşma

ağarma
akçillaşma
aklaşmak
alacaklandırmak
alacalandırma
alacalandırma
allama
allanmak
bozarma
bronzlaşmak
donuklaşmak
esmerleştirme
gövermek
kararmak
kırçılınmak
kırlaşma
kırmızılaşmak
kızıllaşmak

koyulaşma
koyulaştırmak
mavileşme
mavileştirmek
morarmak
neftileşme
pancarlaşmak
sararış
sarartma
sarılaşmak
siyahlanma
siyahlaşmak
solgunlaşma
tunçlaşma
tunçlaştırmak
uçmak
yeşermek
yeşillenme
zümrütlenmek

koyulaşmak
matlaşma
mavileşmek
morarış
morlaşma
neftileşmek
pembeleşme
sararma
sarartmak
sarılaştırma
siyahlanmak
siyahlatma
solgunlaşmak
tunçlaşmak
turunculaşma
yanmak
yeşertme
yeşillenmek

koyulaştırma
matlaşmak
mavileştirme
morarma
morlaşmak
pancarlaşma
pembeleşmek
sararmak
sarılaşma
sarılaştırmak
siyahlaşma
siyahlatmak
soluş
tunçlaştırma
turunculaşmak
yeşerme
yeşertmek
zümrütlenme

Farklı ek ve şekilden oluşan tek örnekler şeklindeki renk ve renk unsuru isimleri (10)

bozrak
kızıl
renksiz
yanal

cırtlak
renksemez
renktaş

göğem
renkser
solgun

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan renk ve renk unsuru isimleri (27)

ak
bardan
dalğır
ela
güvela
kır
kömür
mor
tunç

al
boz
doru
gök
güvez
konur
kula
pas
yağız

ala
çakır
ebruli
gövel
kara
koyu
kumral
sarı
yeşil

Pekiştirme şeklinde oluşan renk ve renk unsuru isimleri (13)

apak	bembeyaz	bomboz
gömgök	kapkara	kapkaranlık
kıpkızıl	kopkoyu	masmavi
mosmor	pespembe	simsiyah
yemyeşil		

İsim tamlaması şeklinde oluşan renk ve renk unsuru isimleri (108)

Akdeniz mavisi	alev kırmızısı	altın sarısı
ateş kırmızısı	bakır çalağı	bakır rengi
bakla kır	balköpüğü	bal rengi
barut rengi	boncuk mavisi	böcekkabuğu
buğday rengi	camgöbeği	çağla yeşili
çam yeşili	Çingene pembesi	çivit mavisi
deli alacası	demir kır	demir pası
deniz mavisi	devetüyü	duman rengi
fes rengi	findikkabuğu	gece mavisi
gökyüzü mavisi	gurup rengi	gülkurusu
gül rengi	gümüş grisi	gümüş rengi
güvercinboynu	güvercingöğsü	hardal rengi
Hint sarısı	horozibiği	kahverengi
kahverengimsi	kartopu	kavuniçi
kazayağı	kazboku	kemik rengi
kestane dorusu	kestane rengi	kiremit rengi
kestane dorusu	kiremit rengi	koyu kahverengi
kök kırmızısı	kristal mavisi	kum grisi
kurşun grisi	kurşun rengi	küf yeşili
kül rengi	lavanta mavisi	lila rengi
limonküfü	limon sarısı	maden mavisi
menekşe rengi	mercan yeşili	narçiçeği
okyanus mavisi	orman yeşili	ölü renk
ördekbaşı	ördekgagası	pas rengi
pekmezköpüğü	petrol mavisi	portakal rengi
renk cümbüşü	safir mavisi	safra yeşili
sağır renk	saman rengi	saman sarısı
saz rengi	sıçan kır	süt beyaz
süt kır	süt mavisi	şarap rengi
şeytan kırmızısı	tahin rengi	tavşankanı
tavus yeşili	ten rengi	tirşleşme
tirşleşmek	toprak rengi	turkuaz yeşili
turnagözü	turna kır	turp filizi
tütün rengi	vişneçürüğü	yağız doru
yaprakkurusu	yavruağı	yumurta akı
yumurta sarısı	zeytin rengi	zümrüt yeşili

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan renk ve renk unsuru isimleri (30)

açık gri	açık kahverengi	açık mavi
açık pembe	açık sarı	açık yeşil
alaca karanlık	basit renk	gök kır
havai mavi	kan kırmızı	kara sarı
kızılsap	kirli sarı	koyu gri
koyu kır	koyu kırmızı	koyu mavi
koyu pembe	koyu sarı	koyu yeşil
kuzguni siyah	metalik renk	pastel renk
sıcak renkler	soğuk renkler	sütlü kahverengi
tek renkli	toz pembe	zifirî karanlık

İkileme şeklinde oluşan renk ve renk unsuru isimleri (8)

aklı karalı	ak pak	alaca bulaca
alacalı bulacalı	donukdonuk	karalı beyazlı
koyu koyu	siyah beyaz	

6.34.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli renk ve renk unsuru isimleri (26)

barudi	beyaz	eflatun
eflatuni	elvan	esmer I
esmer II	havai	kırmızı
kimyoni	lâl	leylakî
mai	mavi	muzlim
mülemma	mülevven	nevir
siyah	şarabi	tahinî
zeytuni	zifirî	zulmet
zümürüdi	zümürüt	

Farsça kökenli renk ve renk unsuru isimleri (10)

ateşin	erguvani	gri
lacivert	nohudi	patlıcanı
pembe	renk	tirşe
zerrin		

Farsça unsurlardan oluşan birleşik kelime veya tamlama şeklinde renk ve renk unsuru isimleri (2)

rengârenk	şekerrenk
-----------	-----------

Arapça ve Farsça unsurların birleşmesinden oluşan oluşan renk ve renk unsuru isimleri (8)

fıstıkî	gülgülü	laciverdî
neftî	sincabi	siyahi
tarçını	turuncu	

Batı kökenli renk ve renk unsuru isimleri (15)

akromatik	bej	bordo
bronz	demirî	galibarda
kestane	krem	maron
mat	pastel	siklamen
taba	ton	turkuaz

Diğer değişik dil unsurlarından oluşan renk ve renk unsuru isimleri (12)

altunî	angudî	bergamodi
çividi	fındıkî	gümüşî
gümüşü	kişmiri	kurşuni
kuzguni	limoni	samani

6.35.Süs ve Süs Unsuru İsimleri(379)

6.35.1.Türkçe İsimlendirmeler

-ı,-i,-u,-ü yapım ekiyle oluşan süs ve süs unsuru isimleri (7)

balkı	bezgi	bürgü
kazı	örgü	örü
takı		

-k yapım ekiyle oluşan süs ve süs unsuru isimleri (5)

belik	bezek	bölük
saçak	örük	

-lı,-li,-lu,-lü yapım ekiyle oluşan süs ve süs unsuru isimleri (15)

bacaklı	bezekli	boncuklu
briyantınli	cevherli	desenli
dönmeli	düzgünlü	hareli
işli	kenarlı	lüleli
nakışlı	ojeli	savatlı

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan süs ve süs unsuru isimleri (5)

alınlık	allık	boncukluk
gerdanlık	görümlük	

-sız,-siz,suz,-süz yapım ekiyle oluşan süs ve süs unsuru isimleri (4)

briyantinsiz	cevhersiz	desensiz
kenarsız		

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan süs ve süs unsuru isimleri (26)

bezen	bilezik	boncuk
cıcık	cingil	cingil
çelenk	damla	duvak
gölge	inci	is
kolan	kuyum	küpe
sırma	süs	şataf
şatafat	şingil	toka

topuz
yıldız

tuğ
yüzük

yaldız

Farklı eklerden oluşan tek örneklerden oluşan süs ve süs unsuru isimleri (2)

elmasımsı

oya

İsim-fiil ekleriyle oluşan süs ve süs unsuru isimleri (69)

allama

allamak

allanma

allanmak

balkınma

balkınmak

belikleme

bezekleme

bezeklemek

bezeme

bezemek

bezeniş

bezenme

bezenmek

bezetme

bezetmek

bezeyiş

boyama

boyanma

burma

desenleme

desenlemek

dişleme

dolama

donanmak

donatma

donatmak

dövme

ebrulama

ebrulamak

gümüşleme

gümüşlemek

işleme

işlemek

kakma

kınalama

kınalamak

nakışlama

nakışlamak

nakşetme

nakşetmek

oyma

örme

pullama

pullamak

rimelleme

rimellemek

savatlama

savatlamak

sürme

sürmeleme

süsleme

süslemek

süslendirme

süslendirmek

süsleniş

süslenme

süslenmek

süsletme

süsletmek

varaklama

varaklamak

varaklanma

varaklanmak

vernikleme

vernikleme

yakınmak

yaldızlama

yaldızlamak

İsim tamlaması şeklinde oluşan süs ve süs unsuru isimleri (68)

acem işi

altın varak

Antep işi

atkuyruğu

badem bıyık

balgümeci

cam mozaik

cam resim

cinsaçı

civankaşı

çengel iğnesi

damla taş

dudak boyası

dudak kalemi

duvar kağıdı

duvar resmi

el işi

el işi kağıdı

el sanatları

Eskişehir taşı

faredişi

faredişi

gelin teli

gök yakut

göz boncuğu	hesap işi	hezaren örgü
ıtır yaprağı	iğne ardı	iğne oyası
japon sarmaşığı	Kadıköy taşı	katır boncuğu
kaynana dili	kız kilimi	kol bağı
kök boyası	kravat iğnesi	krepon kâğıdı
kurt bağı	kuzgunkılıcı	lale ağacı
Malta taşı	Maraş işi	mercan ağacı
mercaniğnesi	mercan tespih	mozaik döşemi
Necef taşı	nişan yüzüğü	Oltu taşı
paşa çadırı	pirinç örgü	saç örgüsü
salkım küpe	saydam resim	sıkma baş
sırma saç	sutaşı	suyolu
süsleme sanatları	şövalye süsü	taş pudra
tavus tüyü	yan kâğıdı	yılanbaşı
yüksük kına	yüz yazısı	

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan oluşan süs ve süs unsuru isimleri (20)

ana motif	asım takım	değirmi sakal
desenli kaplama	didon sakal	Gotik sanat
iki buçukluk	ince iş	kalıcı makyaj
kalıcı rüj	kazıma resim	mavi boncuk
mavikantaron	sedef kakma	tektaş
tezyinî sanat	yalancı süs	yapma çiçek
yarım altın	yarım ayak	

İsim-fiil grubu şeklinde oluşan oluşan süs ve süs unsuru isimleri (5)

hakketme	hakketmek	kök kaplama
tırtıl çekme	ur kaplama	

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan oluşan süs ve süs unsuru isimleri (4)

beşibirlik	kılıkapan	kuşkonmaz
samankapan		

Bulunmma grubu şeklinde oluşan süs ve süs unsuru isimleri (4)

beşibirarada	beşibiryerde	elibeline
eliböğründe		

Bir isim ve bir fiilin birleşmesiyle oluşan süs ve süs unsuru isimleri (1)

ciğerdeldi

İkileme şeklinde oluşan süs ve süs unsuru isimleri (6)

cıncık boncuk
dayalı döşeli

cici bici
gelgel

cicili bicili
lüle lüle

6.35.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli süs ve süs unsuru isimleri (37)

akik
cevahir
debdebe
hare
hulliyat
kına
mercan
revnak
şemse
tezhip
tezyinî
yeşim
zümrüt

billur
cevher
elifi
hırızma
imame
lâl
mil
savat
taç
tezyin
varak
zebercet

billuriye
cila
halhal
hızma
kılade
mahdumiye
nakış
sedef
tak
tezyinat
yakut
ziynet

Farsça kökenli süs ve süs unsuru isimleri (17)

diba
fağfur
harç
naif
rastık
zerrin

dival
gevher
kâkül
pafta
zencir
zincir

ebru
hara
kehribar
pul
zer

Unsurları Arapça kökenli unsurlardan oluşan tamlama şeklindeki süs ve süs unsuru isimleri (1)

hüsnühat

Unsurları Farsça kökenli unsurlardan oluşan tamlama veya bileşik kelime şeklindeki süs ve süs unsuru isimleri (2)

çeşmibülbül

kündekâri

Unsurları Arapça-Farsça kökenli unsurlardan oluşan tamlama veya bileşik kelime şeklindeki süs ve süs unsuru isimleri (5)

armudiye
süzeni

mahya
telkâri

suzeni

Diğer dillerin Unsurlarının birleşmesiyle oluşan süs ve süs unsuru isimleri (1)

Edirnekâri

Diğer Doğu dillerine ait süs ve süs unsuru isimleri (1)

batik

Batı kökenli süs ve süs unsuru isimleri (74)

alyans
aplikasyon
bigudi
briyantın
bukle
dekor
dekore
estetik
goblen
grena
hellyodor
ikona
kabara
kanaviçe
kolye
kristal
makyaj
meç
motif
pandantif
pırlanta

ametist
arabeks
bijuteri
broş
dantel
dekorasyon
desen
firkete
Gotik
grotesk
hotoz
italik
kaligrafi
kırlent
konfeti
madalyon
manyezit
minyatür
mozaik
payet
piko

ampir
biblo
bordür
buket
dantela
dekoratif
elmas
garnitür
gravür
haraşo
ikon
jöle
kanava
klips
kordon
makrome
matruşka
mizanpli
oje
penes
pirsing

rimel
rozet
safir
vitray

rokoko
röfle
tentene
volan

roza
rölyef
vinyet

-k yapım eki ile oluşan tabiat unsuru isimleri (22)

akak	bıçık	bulak
çağlayık	çanak	çatak
çökek I	çökek II	göçük
gölek	güzlek	harlak
kaynak	kırık	kısık
kışlak	kurak	kuşlak
pusarık	sızak	yaylak
yıldırak		

-la,-le yapım eki ile oluşan tabiat unsuru isimleri (2)

ayla	buzla
------	-------

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan tabiat unsuru isimleri (15)

arızalı	aylı	bereketli
boralı	bulutlu	çalkantılı
çepelli	çırpıntılı	dikenli
engebeli	haleli	lateritli
puslu	söğütlü	yıldırımli

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan tabiat unsuru isimleri (30)

bulutsuzluk	çaltılık	çamlık
çığralık	çıkralık	çöllük
değirmenlik	dikenlik	düzlük
engebelik	eriklik	göllük
güllük	höllük	incirlik
kaklık	kayalık	kaynık
kırlık	koruluk	kumluk
kumsallık	kuraklık	makilik
mazlık	meyvelik	ormanlık
söğütlük	yeşillik	yoncalık

-m yapım eki ile oluşan tabiat unsuru isimleri (4)

aşınım	çakım	uçurum
yıldırım		

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki tabiat unsuru isimleri (34)

alan	balıklava	baskın
bulancak	bulutsu	burgaç
buzul	dikmen	dondurucu
dördün	eğrim	eğmeç
esin	gezegen	gölet
göze	güzey	kargın
kayan	kayır	kayşa
kayşat	kırağı	kıran
kırcı	kokurdan	koyak
kumla	kumul	sarkıt
taşıl	tümbek	tümsek
yaylım		

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan tabiat unsuru isimleri (124)

acun	ada	ağız
alaz	alev	alkım
argıt	arkaç	Ay
ayaz	aynaz	balkan
balkır	bayır	bel
belen	bingıldak	boğaz
boyun	boz	bulut
burun	büvet	çakıl
çakın	çal	çalı
çamur	çavlan	çay
çepel	çermik	çetrefil
çevren	çevri	çığ
çığır	çıkra	çırpı
çimen	çise	çiy
çopra	çorak	çöl
çukur	dağ	damla
daz	deniz	deprem
dere	dil	don
doruk	düden	engebe
engin I	engin II	esik
etek	gedik	geriş
giren	gök	göl
gönen	göz	güneş
höl	höyük	ıgıl
ırmak	imbat	in
kaban	kapuz	kar
kasırğa	kaya	kayran
kepez	kepir	kır

kırç	kıstak	kıyı
koy	köreşe	kulyuç
kum	kürtün	lğ
malaz	meltem	obruk
ova	öz	pus
sağanak	sazak	senir
sırt	sis	şimşek
talaz	taş	tepe
tipi	toprak	tüm
yağmur	yaka	yalabık
yalçın	yalpak	yalpı
yamaç	yar	yayla
yazı	yel	yıldız
yokuş		

-lar,-ler çekim ekiyle oluşan tabiat unsuru isimleri (2)

içmeler	makigiller
---------	------------

İsim tamlaması şeklinde oluşan tabiat unsuru isimleri (151)

akşam yeli	arz cazibesi	ay ışığı
ay karanlığı	ay tutulması	boşaltma havzası
Burçlar Kuşağı	buz alanı	buz dağı
buzul kaynağı	buzul masası	buz seli
buzul taş	buz yalağı	çakal yağmuru
çakıl taşı	çakmak taşı	çalıdikeni
çatal ağız	çökerti sekisi	çöküntü gölü
çöküntü hendeği	çöl iklimi	dağbaşı
dağ başı	dağ eteği	dağ gölü
dağ havası	dağ iklimi	dağ kolu
dalga çukuru	dalga oyuğu	deli ırmak
deli orman	deniz akıntısı	deniz buzu
deniz depremi	deniz kulağı	deniz yeli
deprem bölgesi	deprem kuşağı	deprem merkezi
deprem ocağı	deprem ortası	din doruğu
doruk çizgisi	dünyanın dört bucağı	dünyanın öbür ucu
ebekuşağı	ebemkuşağı	fırtına uğrağı
gelin havası	gelinkuşağı	gemi yatağı
gezegenler arası	gök adası	gök cismi
gök gürlemesi	gök gürültüsü	gökkuşağı
gök taşı	gök yolu	gökyüzü
göl ayağı	gölbaşı	gün tutulması

gün yağmuru
Hacılarıolu
hava boşluğu
kara yeli
kırlangıç fırtınası
kör duman
krater gölü
kum fırtınası
maden damarı
mart dokuzu
nisan yağmuru
pamuk taşı
peri piramidi
saba rüzgarı
sahil çizgisi
saçak bulut
sam yeli
soğuk dalgası
su yatağı
tan yeri
toz bulutu
yağmur ormanları
yanardağ ağzı
yanardağ püskürmesi
yayla havası
yer altı kaynakları
yer çöküntüsü
yer yuvarı
yüzey şekilleri

gün yeli
Hacıyolu
Japon denizi
Kervan yıldızı
kocakarı soğuğu
kör kaya
kumbaşı
küme bulut
maden kömürü
membra suyu
okyanus çukuru
peri bacası
renk yuvarı
sabahyıldızı
sahil kordonu
Samanuğrusu
sedefsi bulut
su damarı
taban düzeyi
tarla tump
turnageçidi
voli yeri
yanardağ bölgesi
yanık rüzgâr
yaz yağmuru
yer altı suları
yer sarsıntısı
yıldız yağmuru

hacılarkuşağı
hava akımı
kara iklimi
kıl burun
koç katımı fırtınası
kör kuyu
kum çölü
lav taşması
maden yatağı
mercan adası
öküz soğuğu
peri masası
sabah yeli
sahil boyu
sahil şeridi
Samanyolu
seher yeli
su taşkını
tan yeli
toprak kayması
ufuk çizgisi
yalı boyu
yanardağ patlaması
yayla çayırı
yer altı
yer biçimleri
yer yağı
yıldız yeli

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan tabiat unsuru isimleri (151)

açık deniz
akça yel
ala gün
alçak yaylak
ana deniz
artçı deprem
artık göl
bozkır
Büyükayı
çınayaz
dazkır
dik rüzgâr

açık hava
ak yel
alatav
alt hava yuları
ana kara
artçı sarsıntı
ay dede
boz yel
çakır ayaz
dâhili deniz
demir kapı
doğal afet

akarsu
Ak Yıldız
alatavlı
altıkardeş
ara deniz
artçı şok
başyıldız
buzul kar
çakırdikenlik
dar boğaz
Demirkazık
doğal gaz

dolunay
eş yükselti
gök kubbe
iç su
kaba su
kara bulut
karasal kumul
kırsal alan
kızıl yel
kırk merdiven
kuru hava
orta yuvar
takımada
tropikal iklim
yağlı toprak
yarımada
yeni ay
yıldız kara yel
yüksek yaylak

düzlek yapı
et toprak
iç deniz
inik deniz
kaba yel
kara kış
kara yel
kızgın bulut
kırkgeçit
kuru çayır
kuru soğuk
sıradağ
takımyıldız
tropikal orman
yalama yazı
yarım ay
yeşil kuşak
yıldız poyraz

eş deprem
gök ada
iç gezegen
kabarık deniz
kapalı hava
karasal iklim
kesme kaya
kızıl ısı
kırkikindi
kuru dere
limoni hava
sulu sepken
tanık tepe
vahşi orman
yanardağ
yazı yaban
yığın bulut
yontuk düz

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan tabiat unsuru isimleri (5)

ahmakıslatan
kervankıran

dalkıran
palandöken

filizkıran

İkileme şeklinde oluşan tabiat unsuru isimleri (9)

çağıl çağıl
efil efil
horhor

çır çır
gelgit
küfür küfür

dağ bayır
günlük güneşlik
sepil sepil

6.36.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli tabiat unsuru isimleri (70)

âfak
âlem
badiye
bereket
cebel I
Cevza
cümudiye
Dünya
esir

ahcar
arıza
bahir
burç
cebel II
cezire
derya
eflak
felek

akabe
avarız
bedir
cebbar
cevvi
cezire
devran
eksibe
gurup

hâk	hale	haliç
hava	havza	heyelen
hilal	husuf	iklim
itikâl	kamer	kara
kible	kıta	kıtaat
kutup	küsuf	maden
mağara	memba	munsap
mutedil	nehir	rahmet
saba	sahil	sahra
saika	sam	say
sema	seyelan	Süheyl
şafak	şelale	şems
tuğyan	türap	ufuk
umman	vadi	vaha
zelzele		

Farsça kökenli tabiat unsuru isimleri (10)

asuman	ateş	bad
baran	beyaban	cengel
girdap	Kehkeşan	nem
şev		

Arapça unsurlardan oluşan tamlama veya birleşik şekillerdeki tabiat unsuru isimleri (69)

berdelacuz	Dübbüasgar	Dübbüekber
eleğimsağma	medcezir	sitteisevir

Arapça unsurlardan oluşan tamlama veya birleşik şekillerdeki tabiat unsuru isimleri (10)

asuman	ateş	bad
baran	beyaban	cengel
girdap	Kehkeşan	nem
şev		

Arapça ve Farsça dil unsurlarından oluşan tabiat unsuru isimleri (5)

badısaba	lebiderya	mehtap
rüzgâr	şebnem	

Batı kökenli tabiat unsuru isimleri (87)

alíze
anafor
ayandon
aysfilt
benzen
bora
delta
falez
fiyort
gayzer
graben
istalagmit
Jüpiter
klüz
krater
lagün
litosfer
magma
mayistra
mil
okyanus
pasifik
plaj
riyolit
serak
sirrus
tayfun
terasa
volkan

alivyon
antisiklon
ayazma
basen
benzin
briz
dıramudana
fay
frişka
gayzerit
hidrotermal
istalaktit
kanal
kordon
kurander
laterit
lodos
maki
menderes
moren
Okyanusya
peneplen
poyraz
sanidin
siklon
step
tayga
tundura
yakamoz

ambiyans
atmosfer
aysberg
batyal
biyosfer
dalyan
erozyon
filet
galaksi
golfstrim
horst
jips
kanyon
körfez
kümülüs
lav
longoz
masa
mendirek
muson
pampa
pirosfer
rampa
selva
siroko
stratus
teras
üsalize
yalı

dutluk	ekinlik	elmalık
findıklık	fıstıklık	fidanlık
fidelik	fundalık	gevelik
gübrelik	güzlük	harmanlık
hürmalık	korungalık	limonluk
mantarlık	meyvelik	nadaslık
portakallık	tütünlük	unluk
yabanlık	yarmalık	yazlık
yemişlik	zeytinlik	

-m yapım eki ile oluşan tarım ve tarım unsuru isimleri (3)

biçim	dikim	ekim
-------	-------	------

-sız,-sız,-suz,-süz yapım eki ile oluşan tarım ve tarım unsuru isimleri (2)

evinsiz	gübresiz
---------	----------

-tı,-ti,-tu,-tü yapım ekiyle oluşan tarım ve tarım unsuru isimleri (3)

ekinti	elenti	göverti
--------	--------	---------

İsim-fiil ekleriyle oluşan tarım ve tarım unsuru isimleri (87)

basma	başaklama	başaklamak
başaklanma	başaklanmak	bellemek
bitmek	bozkırlaşma	bozkırlaşmak
bozmak	böcelenme	böcelenmek
budama	budamak	budanış
budatma	budatmak	cücükleme
cücüklemek	çalarma	çalarmak
çalılandırma	çalılandırmak	çalalama
çıçırılama	çıçırlamak	çıtılama
çıtlatma	çıtlatmak	çimleme
çimlemek	çimlendirme	çimlendirmek
çimlenme	çimlenmek	çimleyiş
dinlendirme	dörtleme	ekmek
evinleme	evinlemek	evlekleme
evlekleme	fideleme	fidelemek
filarizleme	filarizlemek	fosfatlama
fosfatlamak	göçerme	göçermek

göçürmek	gömme	gövmek
göynüme	göynümek	gözemek
gözemek	gübreleme	gübrelemek
gübreletme	gübreletmek	harmanlama
harmanlamak	herekleme	herekleme
ikilemek	kabartmak	kırma
kirizmalama	kirizmalamak	sırıklama
sırıklamak	silolama	silolamak
şerbetleme	şerbetlemek	şifleme
şiflemek	tarışlama	tarışlamak
tepirleme	tepirlemek	üçlemek
yabalama	yabalamak	yaymak

Sıfat-fiil ekleriyle oluşan tarım ve tarım unsuru isimleri (4)

diken	diren	düven
ekecek		

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki tarım ve tarım unsuru isimleri (10)

başak I	başak II	bitelge
çalkağı	çalkı	dikeç
ekin	evin	sıyırğa
tarımsal		

Yapım eki almayan veya aldığı halde kahlışan tarım ve tarım unsuru isimleri (55)

badas	bor	borak
boz	buğday	bulgur
cücük	çalkak	çalkar
çatal	çekel	çelik
çelmik	çeper	çepin
çorak	darı I	darı II
daz	dibek	emen
ergene	firez	firik
geleme	gen	geren
gönen	gözer	harım
hedik	herk	hozan
kavuz	kayrak	keleme
kerde	kesmik	kısır
kunduru	küşne	lazut
papura	pastal	saban

saman	sünter	şif
taras	tarım	tarla
tınaz	tokurcun	yaba
yasmık		

-lar,-ler çekim ekiyle oluşan tarım ve tarım unsur isimleri (1)

buğdaygiller

İsim tamlaması şeklinde oluşan tarım ve tarım unsuru isimleri (29)

bağ bıçağı	bağ bozumu	bağ çubuğu
buğdaypası	cin darısı	cin mısırı
çalğı orağı	çiçek bahçesi	çift zamanı
çoraklaşma	çoraklaşmak	çölleşme
çölleşmek	et toprak	ezimevi
funda toprağı	göz aşısı	harman sonu
harman yeri	karaca darısı	köse buğday
limon bahçesi	meyve bahçesi	portakal bahçesi
saban demiri	saban kulağı	şeker pancarı
şeytanarabası	tahıl yemi	

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan tarım ve tarım unsuru isimleri (27)

buğdaysı meyve	buğdaysı tane	buğdaysı tohum
buğday sürmesi	çatal bel	çift çubuk
çiğ toprak	bozkır	dazkır
esmer buğday	karabuğday	karabuğdaygiller
karaburçak	kara saban	karakılçık
kuru tarım	kuru ziraat	sert buğday
sulu tarım	suni çayır	üçbudak
üçgül	yapma gübre	yarma buğday
yaş çayır	yaş kesim	yumuşak buğday

İsim-fiil grubu şeklinde oluşan tarım ve tarım unsuru isimleri (2)

dazkırlaşma dazkırlaşmak

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan tarım ve tarım unsuru isimleri (2)

biçerbağlar biçerdöver

**Bir isim ile bir fiilin birleşmesiyle oluşan birleşik isim şeklindeki
tarım ve tarım unsuru isimleri (1)**

gelberi

3.37.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça tarım ve tarım unsuru isimleri (12)

cebel	habbe	harç
hars	hasat	hububat
mısır	tahıl	tarh
zahire	ziraat	zirai

Farsça tarım ve tarım unsuru isimleri (8)

bel	çeltik	harman
kil	köse	nohut
tohum	zeyrek	

Farsça tamlama veya birleşik şekillerdeki tarım ve tarım unsuru isimleri (8)

gülşen	lalezar
--------	---------

Batı kaynaklı tarım ve tarım unsuru isimleri (16)

batöz	çapa	evlek
filariz	gübre	herek
humus	kirizma	kirizme
latifundia	malama	malt
maşala	nadas	sarpın
silo		

6.38. Tekstil Unsuru İsimleri(323)

6.38.1. Türkçe İsimlendirmeler

-gı,-gi,-gu,-gü;-kı,-ki,-ku,-kü yapım eki ile oluşturulan tekstil unsuru isimleri (4)

askı	biçki	örgü
yaygı		

-ı,-i,-u,-ü yapım ekiyle oluşturulan tekstil unsuru isimleri (2)

örtü	örü
------	-----

-k yapım eki ile oluşturulan tekstil unsuru isimleri (5)

apışık	belek	ilik
saçak	sakandırık	

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşturulan tekstil unsuru isimleri (7)

balinalı	dantelli	dokumalı
havlu	pamuklu	pilili
yırtmaçlı		

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşturulan tekstil unsuru isimleri (4)

beylik	eleklik	paçalık
uçkurluk		

-sız,-siz,-suz,-süz yapım eki ile oluşturulan tekstil unsuru isimleri (2)

dantelsiz	yırtmaçsız
-----------	------------

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki tekstil unsuru isimleri (14)

bağıldak	bağırdak	çaprak
cicim	gözenek	içirik
ilinti	iteği	kolan
şaprak	yırtmaç	

İsim-fiil eki ile oluşturulan tekstil unsuru isimleri (26)

biçme	biçmek	cıbarlama
cıbarlamak	cımbızlama	cımbızlama
çıkma	çırpma	çitme
çitmek	çözmek	dikiş
dokumak	dokutma	dokutmak
dokuyuş	duvaklanma	duvaklanmak
eğirme	eğirmek	haşılama
haşillamak	ilmek	örme
örmek	presleme	

Sıfat-fiil eki ile oluşturulan tekstil unsuru isimleri (2)

çıkacak	tutacak
---------	---------

Farklı ekten oluşan tek örnekler (11)

bağıldak	bağırdak	çaprak
cicim	gözenek	içirik
ilinti	iteği	kolan
şaprak	yırtmaç	

Yapım eki almayan veya kalıplaşmış olan tekstil unsuru isimleri (14)

ağ	çıkı	çıkın
çubuk	çultar	çultarı
din	gözemek	haşıl
ilmik	sili	tulup
yaka	yün	

İsim tamlaması şeklinde oluşan tekstil unsuru isimleri (33)

ayak havlusu	banyo havlusu	baş havlusu
biçki dikiş kursu	biçki dikiş yurdu	biçki yurdu
dikiş iğnesi	dikiş payı	diz yastığı
duvar halısı	el bezi	el havlusu
köşe minderi	köşe yastığı	mutfak havlusu
plaj havlusu	pot yeri	sıçandişi
Siirt battaniyesi	sofra bezi	sofra örtüsü
şal kuşak	tel dikiş	yastık kılıfı

yatak çarşafı
yer yatağı
yorgan çarşafı

yatak örtüsü
yol halısı
yüz havlusu

yer minderi
yol kilimi
zikzak dikişi

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan tekstil unsuru isimleri (6)

balıkçı yaka
çifte dikiş

beyaz iş
şapşal yaka

çift dikiş
üç kat

İsim-fil grubu ile oluşturulan tekstil unsuru isimleri (1)

tel dokuma

İkileme şeklinden tekstil unsuru isimleri (1)

çıtçıt

6.38.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli tekstil unsuru isimleri (13)

battaniye
hurç
mensucat
sütne
zar

elyaf
libas
nikap
şerit

hav
mendil
seccade
zağara

Farsça kökenli tekstil unsuru isimleri (7)

çuval
pervaz
zıh

pamuk
peş

perde
peşkir

Unsurları Arapça ve Farsça olan tekstil unsuru isimleri (1)

nevresim

Batı kaynaklı tekstil unsuru isimleri (40)

aksesuar
apolet
balina
brizbiz
defile
emprime
kirlent
palas
peçete
pili
pot
tekstil
trikotaj
velense

aplikasyon
asorti
bopstil
dantel
efriz
farba
mitil
pasta
pens
pli
sürfile
tela
tül

aplike
asortik
bordür
dantela
ekstrafor
güpür
pala
patron
pile
polisaj
şase
teyel
vatka

6.39. Topluluk İsimleri (499)

6.39.1. Türkçe İsimlendirmeler

-ca,-ce,-ça,-çe yapım eki ile oluşan topluluk ismi (4)

ailece	evce	kalabalıkça
mahallece		

-cak,-cek,-çak,-çek yapım eki ile oluşan topluluk ismi (2)

ailecek	evcek
---------	-------

-cık,-cik,-cuk,-cük;-çık,-çik,-çuk,-çük yapım eki ile oluşan topluluk ismi (5)

köprücü	orducu	sıracı
topçu	yancı	

-ız,-iz,-uz,-üz yapım eki ile oluşan topluluk ismi (3)

beşiz	dördüz	yediz
-------	--------	-------

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan topluluk ismi (2)

haçlı	ikili
-------	-------

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan topluluk ismi (5)

azınlık	çoğunluk	gençlik
kalabalık	topluluk	

-ntı,-nti,-ntu,-ntü yapım eki ile oluşan topluluk ismi (2)

derinti	koşuntu
---------	---------

Farklı yapım eki almış tek örneklerden topluluk isimleri (14)

geçmiş	kölemen	kurul
okul	ordonot	örgüt
örnekleme	sürü	toplum
topu	tugay	tümen
ulam	yığın	

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan topluluk ismi (23)

biz	bölük	budun
el	hürya	kamutay
kaybatan	kızan	kuşak
küme	ocak	ordu
orman	oymak	öbek
öğrek	öğür	siz
soy	takım	ulus
uruk	yılkı	

İsim-fiil ekiyle oluşmuş topluluk ismi (1)

yürütme

İsim tamlaması şeklinde oluşan topluluk isimleri (116)

avcı hattı	ayak takımı	baba tarafı
beyin takımı	cenaze alayı	çengi kolu
çengi takımı	çıkarma birliği	çiçekçi esnafı
dağ birliği	danışma meclisi	denetim kurulu
denetleme kurulu	deve kolu	disiplin kurulu
düğün alayı	ev halkı	fasıl hayeti
gelin alayı	gidiş alayı	gizli cemiyet
hakem heyeti	hassa askeri	hava birliği
haysiyet divanı	humbara ocağı	hükümet erkânı
idare meclisi	ihtiram birliği	ihtiram kıtası
ihtiyar heyeti	ihtiyar meclisi	insanoğlu
istihkâm sınıfı	istişare heyeti	kapak takımı
kapı halkı	kaymak tabakası	kaymak takımı
keşif kolu	kır gerillası	kızevi
kibarlar âlemi	koalisyon hükümeti	kolluk kuvveti
kör ocak	köy ihtiyar heyeti	köy ihtiyar meclisi
kriz masası	kura efradı	lamekân takımı
levazım bölüğü	levazım sınıfı	Lortlar Kamarası
makyaj takımı	mason locası	mehter takımı
mekanize birliği	muhabere sınıfı	muhafız alayı
muhalefet partisi	mütevelli heyeti	oğlanevi
olta takımı	onur kıtası	onur kurulu
ordu donatım	orman dizisi	orman kuşağı
rakı âlemi	rakı meclisi	ruhban sınıfı
sağlık kurulu	sanat dünyası	sandık çevresi
satranç takımı	sayaç takımı	saz takımı

seçiciler kurulu
sıfat takımı
süvari alayı
tahkikat komisyonu
tamir takımı
teftiş kurulu
tören birliği
uyku seti
yargıcı kurulu
yasama meclisi
yazı kurulu
yönetim kurulu
Zekeriya sofrası

senfoni orkestrası
sonuç takımı
süvari bölüğü
tahkim kurulu
tas tarak
tevhit ehli
turna katarı
uyku takımı
yargıcılar kurulu
yatak takımı
yazı takımı
yürütme kurulu
zuhuri kolu

servis takımı
sürre alayı
süvari sınıfı
tahrir heyeti
teftiş heyeti
ticaret filosu
tuvalet takımı
uzlaştırma kurulu
yasama kurulu
yazı kadrosu
yıldız kümesi
yürüyüş kolu

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan topluluk isimleri (43)

beyaz eşya
düzenli ordu
hazır kıta
hep birlikte
ilkel toplum
köklü aile
orta direk
sağ kol
sıhhi tesisat
umumi heyet
yarı göçebe
yedi düvel
yetmiş iki millet
zeytinsi meyve
zırhlı kuvvet

büyük aile
emekçi sınıfı
hedef kitle
ikincil grup
ince saz
kuru kalabalık
orta kuşak
sarı ırk
siyah ırk
üst tabaka
yarkurul
yedi göbek
yüksek sosyete
zırhlı birlik

çekirdek aile
gezici topluluk
hep beraber
ileri karakol
kolordu
küçük burjuva
ön seçici
seçici kurul
torba kadro
vurucu tim
yedi cet
yedi mahalle
yüksek tabaka
zırhlı güç

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan topluluk isimleri (3)

gelen geçen

gelen giden

konargöçer

Bulunma gurubu şeklinde oluşan topluluk isimleri (1)

yediden yetmişe

Bir isim ve bir fiilin birleşmesiyle oluşan topluluk ismi (1)

taygeldi

İkileme şeklinde olanlar oluşan topluluk ismi (29)

bakkal çakkal	çoluk çocuk	dost düşman
el âlem	el gün	eş dost
ev bark	hacısı hocası	hamal camal
hısım akraba	karı koca	kavim kardaş
kız kızan	konu komşu	kurt kuş
leğen ibrik	oğul uşak	öteberi
ötesi berisi	sandık sepet	soy sop
sürü sepet	sürü sürü	takım taklavat
top tüfek	tortop	üst baş
vekil vükela	yılan çıyan	

6.39.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli topluluk ismi (159)

ahali	ahbap	ağyar
akran	avam	avene
ayan	aza	beşer
camia	cemaat	cemadat
cemiyet	ceride	cerrar
cumhur	cühela	cümle
cümleten	devriye	divan
ebeveyn	ecdad	efrat
ekâbir	ekalliyet	ekip
emsal	enam	enbiya
ensar	erkân I	erkân II
eslaf	eşhas I	eşhas II
eşraf	etfal	etibba
etraf	evkaf	evrak
evrat	evsaf	eytam
eyyam	garsiyat	güruh
halk	harabat	harbî
haşerat	harem	havas
hayvanat	hazirun	heyet
hizip	ırk	ihvan
ilmiye	insan	kabile
kafile	kalaba	kavim
kefere	ketebe	kıtaat
kitle	kudema	küffar
külliyat	laklakiyat	levazım
levazımat	mahlukat	mahsulat
maiye	masnuat	meclis
mefahir	mehter	mehteran
mekkâre	melaike	memalik

memurin	meskûkât	mevali
mevcudat	milel	muhalefet
muhit	muvazzaf	müellefat
mûlahazat	mülkiye	müsakkafat
müskirat	müstevli	müzakerat
nahr	nebatat	nüfus
reaya	rical	rüesa
rüfeka	sahabe	sebzevat
sekene	selatin	seyfiye
seyyat	sofiyan	sübyan
sülale	taallukat	tabya
tahl	tahrikât	taife
tambura	tayfa	teçhizat
tedrisat	teessürat	tefrişat
tekalif	telefat	tembihat
tesisat	teslimat	teşkilat
tetkikat	tevabi	tezvirat
tezyinat	ulema	ulum
usul	üdeba	ümerâ
ümmet	üsera	varidat
verese	vesaik	vesait
vükela	vüzera	zabitan
zevat	zimmi	zümre
zürefa	zürra	zürriyet

Farsça kökenli topluluk ismi (11)

bendegân	cambaz	encümen
hane	herkes	horanta
kervan	leşker	piyade
sekban	zadegân	

Arapça-Farsça tamlama veya birleşik isim şeklindeki topluluk isimleri (17)

benibeşer	cemaatimüslimin	cumhurcemaat
cumbur cemaat	cümle âlem	dünya âlem
ehlibeyit	ehlikitap	ehlisalip
ehlisünnet	evladüiyal	fakir fukara
ibadullah	mehterhane	nakkarahane
vesaitinakliye	yâruağyar	

Değişik unsurlardan oluşan birleşik kelimeler (2)

erat	topyekûn
------	----------

Batu kaynaklı topluluk isimleri (55)

candarma
diaspora
eskort
garnizon
grup
jüri
kamara
klan
koloni
komita
kontrgerilla
koro
kurya
mikrokozmos
parlamento
personel
senato
trio
ustunç

cazbant
dragon
falanj
gerilla
hippi
kabine
kartel
klik
komando
komite
konvoy
kortej
lejyon
mozaik
parti
protokol
sosyete
troyka

çete
ekipman
familya
gestapo
jenerasyon
kadro
kast
koalisyon
komisyon
konsey
kordiplomatik
kumpanya
mafya
orkestra
perküsyon
resepsiyon
toreador
trup

6.40.Vasıta İsimleri(300)

6.40.1.Türkçe İsimlendirmeler

-k yapım eki ile oluşan vasıta isimleri (3)

binek uçak toparlak

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan vasıta isimleri (9)

arabalı atlı bandıralı
boynuzlu döşekli körüklü
yaylı yelkenli zırlı

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki vasıta isimleri (9)

çekici çektiri kağrı
kayık kazmaç şahtur
taşıt tombaz yelken

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan vasıta isimleri (4)

gemi kelek sal
tekne

İsim-fiil ekleriyle oluşan vasıta isimleri (1)

donanma

Sıfat-fiil ekleriyle oluşan vasıta isimleri (1)

dolmuş

İsim tamlaması şeklinde oluşan vasıta isimleri (83)

ağ kayığı araba vapuru arazi aracı
ateş gemisi ateş kayığı ay modülü
ay örümceği balast gemi baltabaş
banliyö treni bonbardiman uçağı cankurtaran gemisi
cankurtaran salı cankurtaran sandalı çember kayık
çıkarma gemisi çöp arabası denizaltı
deniz motoru deniz otobüsü deniz uçağı
dilenci vapuru dolmuş uçağı domuz arabası

ecel beşiği
gagaburun
ıgırıp kayığı
kabotaj gemisi
karakol gemisi
kumandan gemisi
kurtarma gemisi
makam arabası
mayın gemisi
öküz arabası
posta treni
servis arabası
su tankeri
tanzifat arabası
ticaret gemisi
uzay kapsülü
yarış arabası
yer altı treni
yük arabası
yük treni

foroz kayığı
gangama teknesi
inebolukütüğü
kağnı arabası
kara vapuru
kum kamyonu
kuru yük gemisi
makam otomobili
mercan teknesi
pazar kayığı
sarnıç gemisi
servis aracı
sürat katarı
tatar arabası
top arabası
vargele botu
yarış otomobili
yolcu gemisi
yük gemisi
yük vagonu

gabya yelkeni
hava taşıtı
itfaiye aracı
kancabaş
kılavuz gemisi
kurtarma aracı
Latin yelkeni
mayın arama tarama gemisi
nakil vasıtası
polis arabası
sarnıç vagonu
servis otobüsü
tahlisiye sandalı
tay tay arabası
uzay gemisi
vargele kayığı
yelken gemisi
yolcu treni
yük katarı

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan vasıta isimleri (37)

açık taşıt
buharlı gemi
çift direkli
dörtçifte
elektromobil
ikitek
kıçtankara
motorlu tren
sepetli motosiklet
uçan kale
vagon restoran
yaylı araba
zırhlı araç

ağır vasıta
buharlı tren
çift motorlu
dörttek
hücumbot
kara tren
körüklü otobüs
sekizçifte
telli otobüs
uzun araç
yandan çarklı
yelkenli gemi

arabalı vapur
bulaşık gemi
çiftteker
elektrikli tren
ikiçifte
karma tren
livarlı tekne
sekiztek
tepkili uçak
üçteker
yataklı vagon
yemekli vagon

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan vasıta isimleri (5)

buzkıran
topçeker

cankurtaran
yükçeker

kazaratar

İkileme şeklinde oluşan vasıta isimleri (1)

çekçek

6.40.2. Yabancı Asıllı İsimlendirmeler

Arapça kökenli vasıta isimleri (9)

derrace	düldül	itfaiye
katar	muhrip	sefine
tayyare	vasıta	vesait

Farça kökenli vasıta isimleri (2)

kepçe	piyade
-------	--------

Unsurları Arapça olan tamlama veya birleşik şekillerdeki vasıta isimleri (1)

vesaitinakliye

Diğer Doğu kökenli vasıta isimleri (2)

cönk	kamikaze
------	----------

Batı kökenli vasıta isimleri (133)

alamana	algarina	ambulans
ambülans	balon	barça
barka	bastarda	başarda
bisiklet	boci	bot
briçka	brik I	brik II
buldozer	charter	cip
çapar	çatana	çırnık
destroyer	dozer	drezin
ekspres	fayton	feribot
firkata	firkate	firkateyn
filika	flok	furgon
futa	gali	galyot
gondol	grayder	gulet
helikopter	ıskuna	istimbot
jet	jip	kadırga
kaleska	kalyon	kamyon
kamyonet	kano	karavan

karavel
katamaran
konveyör
koster
kruvazör
limbo
makine
mavna
minibüs
mototren
omnibüs I
otokar
otoray
peleme
planör
salapurya
skavut
şarpi
şimendifer
tandem
teleferik
tır
torpido
transatlantik
triportör
vagon
vardakosta
yat

karavela
koçu
konvoy
kotra
kupa
limuzin
manyat
metro
mobilet
motris
omnibüs I
otomobil
paraçol
pereme
puset
sandal
skif
şayka
taka
tank
telesiyej
tirhandil
traktör
tren
trolleybüs
vagonet
velespit
zanka

kargo
konteyner
korvet
kruvaziyer
lando
london
marşandiz
midübüs
motosiklet
muş
otobüs
otomotiv
patalya
pikap
römorkör
sarpi
steysin
şilep
talika
tanker
tender
tornet
tramvay
treylar
troyka
vapur
vinç

6.41.Vasıta Unsuru İsimleri (163)

6.41.1.Türkçe İsimlendirmeler

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan vasıta unsuru isimleri (7)

aktarmalı	çarklı	çekişli
damperli	lokomotifli	paletli
yollu		

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan vasıta unsuru isimleri (4)

çamurluk	çanaklık	denizlik
paçalık		

-sız,siz,suz,süz yapım ekiyle oluşan vasıta unsuru isimleri (8)

aktarmasız	çapasız	çarksız
dampersiz	dümensiz	lokomotifsiz
paletsiz	yolsuz	

İsim-fiil ekleriyle oluşan vasıta unsuru isimleri (4)

bindirmek	bodoslama	bordalama
bordalamak		

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki vasıta unsuru isimleri (3)

kırlangıç	oturak	tekerlek
-----------	--------	----------

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan vasıta unsuru isimleri (4)

çarık	çelik	ok
teker		

İsim tamlaması şeklinde oluşan vasıta unsuru isimleri (35)

araba falakası	bagaj kapağı	bagaj kilidi
balans ayarı	balans pesi	baş üstü
binek taşı	borda fenerleri	borda hattı
debriyaj pedalı	demir yolu	el freni

gemi iskeleti
hava yastıklığı
kaptan köprüsü
motor yağı
özek demiri
stop lambası
tekerlek pabuçu
vites kolu

gemi leşi
jet motoru
kelebek camı
Noel ağacı
palamar gözü
şoför koltuğu
torpido gözü
vites kutusu

hava yastığı
jet yakıtı
koltukbaşı
özek ağacı
sis farı
şoför mahalli
vites dişlisi

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan vasıta unsuru isimleri (12)

arka teker
geri vites
önden çekişli
uzun far

art teker
havalı direksiyon
ön teker
üst güverte

dış lastik
kısa far
radyo taksi
yedek teker

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan vasıta unsuru isimleri (1)

dörtçeker

İki fiilin birleşmesiyle oluşan vasıta unsuru isimleri (1)

kaptıkaçtı

6.41.2.Yabancı İsimlendirmeler

Arapça kökenli vasıta unsuru isimleri (1)

mahmuz

Arapça tamlama veya birleşik şekillerdeki vasıta unsuru isimleri (1)

tahtelbahir

Batı kaynaklı vasıta unsuru isimleri (82)

amortisör
balans
bomba
buji

antifiriz
balata
borda
cıvadra

bagaj
boca
boyna
çapa

çipo
diferansiyel
duba
faça
frenji
güverte
ıskarmoz
kamara
karoser
kundak
lokomotif
masturi
mizana
palan
panzer
parapet
pik
poyra
radansa
segman
şalupa
tampon
torpido
vites

damper
dingil
dümen
flaşör
giz
ırgat
ıskota
kaporta
kasara
lastik
lombar
matafyon
orsa
palavra
paraçol
payton
portbagaj
pruva
randa
sintine
şambrel
taret
trinketa

debriyaj
direksiyon
egzoz
fren
grandi
ıskaça
jant
karina
kompartıman
loça
manti
meksefe
palamar
palet
parakete
pedal
posta
pupa
ray
stepne
şat
tornistan
usturmaça

uruk
yavru

uşak
yeğen

yakın

İsim tamlaması şeklinde oluşan yakınlık,akrabalık isimleri (28)

aile dostu
aile reisi
ant kardeşi
baba yarısı
can arkadaşi
can yoldaşi
elkızı
emmi oğlu
hayat arkadaşi
tekne kazıntısı

aile meclisi
ana yarısı
babaanne
beşikkertiği
can dostu
dayı kızı
emmi kızı
hala kızı
kan kardeşi

aile ocağı
anneanne
baba dostu
oğul balı
can gözdesi
dayı oğlu
emmioğlu
hala oğlu
kařık dūřmanı

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan yakınlık,akrabalık isimleri (42)

ağabey
atabek
büyük anne
büyük peder
emeksiz evlat
hanımanne
iç güveyi
kayınbirader
koroğlu
sütbaba
sütmine
üvey ana
üvey çocuk
üvey kız

ağababa
atabey
büyük baba
cicianne
gelin abla
hanımnine
kadınnine
kız kardeş
sütana
sütkardeş
sütoğul
üvey anne
üvey evlat
üvey oğul

ana kadın
büyük ana
büyük hanım
efendibaba
haminne
iç güvey
kayınbaba
kocakarı
sütanne
süt kız
uzak akraba
üvey baba
üvey kardeş
yakın dost

Değişik diğer kelime grularıyla oluşan yakınlık,akrabalık isimleri (4)

anneannelik
küldöken

bir kafada

cana yakın

İkileme şeklinde oluşan yakınlık,akrabalık isimleri (3)

ana baba

can ciğer

eş dost

6.42.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli yakınlık,akrabalık isimleri (34)

ahbap	ahfat	ahlaf
aile	ailevî	akraba
akran	aşiret	cet
ebeveyn	emmi	evlat
fürü	hafit	hala
harem	helal	hısım
ihtiyar	ihvan	kayın
kerime	mader	mahdum
nedim	nedime	sıhri
sıhriyet	sülale	taallukat
usul	valide	yâran
yâren		

Farsça kökenli yakınlık,akrabalık isimleri (8)

birader	daye	enişte
hemşire	horanta	peder
taya	zade	

Unsurları Arapça olan tamlama veya birleşik kelime şeklindeki yakınlık,akrabalık isimleri (2)

evladüiyal	kayınvalide
------------	-------------

Unsurları Farsça olan tamlama veya birleşik kelime şeklindeki yakınlık,akrabalık isimleri (1)

hemşirezade

Unsurları Arapça-Farsça olan tamlama veya birleşik kelime şeklindeki yakınlık,akrabalık isimleri (1)

halazâde

Batı kökenli yakınlık,akrabalık isimleri (5)

efendi	familya	kuzen
kuzin	şvester	

Değişik dil unsurlarından oluşan yakınlık,akrabalık isimleri (9)

amca
hısım akraba
kaynata

amcazade
kayınpeder
kaynana

dayızâde
kaynana
teyzezade

6.43.Yer İsimleri (719)

6.43.1.Türkçe İsimlendirmeler

-ca,-ce,-ça,-çe yapım eki ile oluşan yer isimleri (2)

ilçe kaplıca

-cık,-cik,-cuk,-cük;-çık,-çik,-çuk,-çük yapım eki ile oluşan yer isimleri (3)

alaçık adacık kasabacık

-ç yapım eki ile oluşan yer isimleri (2)

ayrıç büküç

-ga,-ge ;-ka,-ke yapım eki ile oluşan yer isimleri (3)

bölge göçelge konalga

-k yapım eki ile oluşan yer isimleri (22)

avlak	batak	borak
burtlak	çınlak	çiğnek
çimek	delik	dinek
durak	eğlek	geçek
güzlek	işlek	izlek
kavşak	kaydırak	korunak
otlak	sancak	sulak
yolak		

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan yer isimleri (25)

ağaçlı	ağaçlıklı	anıtlı
asmalı	bahçeli	balıklı
bariyerli	bataklı	bayraklı
billurlu	böcekli	bucaklı
bulvarlı	buzullu	cereyanlı
çalılı	çardaklı	çarşılı
çınarlı	çimenli	çukurlu
güneşli	gürültülü	inişli
kaldırımli		

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan yer isimleri (113)

açmalık	adaklık	ağaçlık
anızlık	arabalık	aralık
arılık	asmalık	ateşlik
atıştırmaılık	ayvalık	bademlik
bağlık	bahçelik	bakanlık
baklalık	baldıranlık	baltalık
bataklık	bayındırlık	belediyelik
benzinlik	böceklik	böğürtlenlik
büklük	cephanelik	cevizlik
civcivlik	çakılık	çalılık
çeltiklik	çınarlık	zeytinlik
çiftlik	çimenlik	çöplük
çukurluk	çürüklük	develik
dışarılık	dikmelik	dönümlük
elmalık	findıklık	fıstıklık
fidanlık	fidelik	fundalık
gemilik	gölgelik	göllük
gömütlük	gübrelik	gübürlük
güllük	güneşlik	güvercinlik
harabelik	harmanlık	hurdalık
incirlik	izbelik	jandarmalık
kadılık	kağanlık	karaçalılık
kargılık	kavaklık	kellik
kemrelik	kestanelik	kirazlık
konaklık	korungalık	köylük
kuytuluk	mantarlık	mesirelik
meyvelik	mezarlık	mezbelelik
nadaslık	ormanlık	ortalık
otluk	örenlik	papuçluk
paçalık	palmyelik	paşalık
portakallık	prenslık	pusuluk
saksılık	salmalık	sazlık
sebzelik	senyörlük	sergilik
servilik	seyranlık	sultanlık
süprüntülük	taşlık	tavşanlık
tekfurluk	viranelik	voyvodalık
yanışlık	yatmalık	yazlık
yeşillik	yoncalık	

-m yapım eki ile oluşan yer isimleri (4)

kaldırım	kesim	kıvrım
konum		

-sız,-siz,-suz,-süz yapım eki ile oluşan yer isimleri (16)

ağaçsız	anısız	aysız
bariyersiz	bucaksız	buzlusuz
çalısız	çardaksız	çarşısız
çimensiz	güneşsiz	gürültüsüz
ıssız	ışksız	kaldırimsız
susuz		

-t yapım eki ile oluşan yer isimleri (3)

anıt	geçit	gömüt
------	-------	-------

-tı,-ti,-tu,-tü yapım eki ile oluşan yer isimleri (4)

gömültü	kıvrıntı	koyuntu
kuytu		

İsim-fiil ekiyle oluşan zaman isimleri (3)

açma	gözleme	yarma
------	---------	-------

Sıfat-fiil ekiyle oluşan zaman isimleri (1)

tozan

Farklı yapım eklerinden oluşan tek örnekler şeklindeki oluşan yer isimleri (21)

aldangiç	aralıkta	bahçemsi
bayındır	burası	buzluğan
büklüm	Doğu	dolantı
dolay	gözleği	güneç
güzey	ışıl	ingin
kıyıdaş	koltuk	korugan
taşra	tuzla	tuzlak

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan yer isimleri (57)

an	anız	ark
arık	barı	bor
bucak I	bucak II	burun
büget	bük	büvet
çat	çekmece	çirakman
çeper	çukur	dine
dip	dokurcun	dulda
göbek	gölge	haymana
herk	höyük	ırak
iç	il	in
kıyı	kuz	malaz
oba	orta	ova
ön	ören	örü
öte	sarp	seki
tol	uç	uğra
yaka	yakın	yalman
yol	yöre	yurt

Ayrılma hal eki ile oluşan yer isimleri (2)

buradan	derinden
---------	----------

Bulunma hal eki ile oluşan yer isimleri (3)

buracıkta	burada	yakınlarda
-----------	--------	------------

Çokluk eki ile oluşan yer isimleri (1)

Balkanlar

İsim tamlaması şeklinde oluşan yer isimleri (183)

adalet divanı	adalet kapısı	adalet mahkemesi
afet istasyonu	ağaç parkı	aile bahçesi
aile ocağı	akaryakıt istasyonu	akşam pazarı
araba mezarlığı	artezyen kuyusu	arz odası
asansör boşluğu	asma köprü	at meydanı
avrat pazarı	ayak altı	ayak divanı
baba bucağı	baba diyarı	baba ocağı
baba yurdu	bahçe nanesi	bakım yurdu

balık pazarı
baş ucu
bekleme yeri
bitirim yeri
botanik bahçesi
burnunun dibi
cephe gerisi
cinyolu
çamur deryası
çevre yolu
çocuk bahçesi
dağ otlığı
dam altı
denizaşırı
dinlenme kampı
dolmuş durağı
el kapısı
fare deliği
gezinti yeri
gümrük kapısı
hacet penceresi
harman yeri
hava üssü
hırsız yatağı
hükümet merkezi
kalafat yeri
kara yolu
kavşak adası
koşu yolu
köy yeri
mayın tarlası
ok meydanı
oyun alanı
penaltı alanı
pınar başı
polis noktası
sanayi bölgesi
santra noktası
satış yeri
servis istasyonu
sit alanı
söz meydanı
taş ocağı
tenis kortu
tırmanma şeridi

bamyatarlası
benzin istasyonu
biçki dikiş kursu
bitki coğrafyası
botanik parkı
cadı kazanı
ceza alanı
cumhurbaşkanlığı
çarşamba pazarı
çift çarşısı
dağ köyü
dalyan tarlası
demir yeri
deniz üssü
Doğu Bloku
dört yol ağzı
emniyet durağı
fırtına uğrağı
göz önü
Güney Kutbu
hacet tepesi
hava alanı
hayvanat bahçesi
hudut boyu
iskele babası
kapı ağzı
karınca yuvası
kerteriz noktası
köşebaşı
kum ocağı
meyve bahçesi
ordu merkezi
oyun sahası
penaltı noktası
piknik alanı
portakal bahçesi
sanayi sitesi
santra yuvarlağı
seçim bölgesi
sığınma cebi
sofra başı
su kemeri
tatil köyü
tensil sahası
ticaret limanı

bayram yeri
beton santrali
bisiklet yolu
bitpazarı
buluşma yeri
cam yuvası
ceza sahası
çalışma kampı
çeşme başı
çiçek pazarı
dağ merası
dalyan yeri
denetim noktası
dil adası
doğum yeri
ekmek kapısı
er meydanı
gemi yatağı
gurbet eli
hacet kapısı
hareket noktası
havalimanı
helikopter pisti
hudut dışı
ivinti yeri
karakol hattı
kaşan yeri
kireç fabrikası
köy meydanı
mahalle arası
muska böreği
orman köyü
pazar yeri
penaltı sahası
piknik yeri
ring hattı
santra çizgisi
satış merkezi
seçim çevresi
sınır ötesi
sondaj kuyusu
şehir merkezi
temerküz kampı
tevakkuf mahalli
ticaret merkezi

toplantı yeri
tuğla harmanı
uçak alanı
yağmur kuşağı
yaya geçidi
yaya yolu
yol ağzı
yönetim yeri

trafik şeridi
tutsak pazarı
vakıf arazisi
yangın yeri
yaya kaldırımı
yer altı merdiveni
yol ayrımı
yurt dışı

tramvay hattı
Türk eli
vakıf toprağı
yanı başı
yaya köprüsü
yerleşim merkezi
yol boyu
yurt içi

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan yer isimleri (65)

açıkalan
açık piyasa
adli makam
alt geçit
ana kent
ana yol
ara sokak
art bölge
başkent
başnokta
başıyukarı
büyükşehir
çıkılmaz sokak
dolay kutupsal
güney küre
iki cihan
kapalı bölge
kara pazar
kırsal bölge
kilit nokta
Küçük Asya
meskûn mahal
Orta Şark
ön yaylak
stabilize yol
tampon devlet
tropikal bölge
üst geçit
Yakın Doğu
yarı alan
yatak liman
yeşil saha

açık bölge
açık şehir
adli merci
altı yol
ana şehir
ana yurt
arka planda
asma bahçe
başköşe
başşehir
bura
çadır kent
dış dünya
dört bucak
hemzemin geçit
iki dillilik
kapı duvar
kara yer
Kızılelma
köylük yer
manevi evlat
müstahkem mevki
orta yaylak
pilot bölge
tahtalıköy
tarafsız bölge
uydu kent
yabancı saha
Yakın Şark
yarı saha
Yeni Dünya
yol bel

açık pazar
açık tirübün
adli mahkeme
altyapı
ana vatan
anıt mezar
arka sokak
aşağı mahalle
başlangıç noktası
başülke
bulaşık deniz
çakıl yol
dış pazar
dört yol
iç bölge
ileri karakol
Karadeniz
kenar mahalle
kilit mevki
kuzey küre
mantar kent
orta saha
orta yuvarlak
serbest bölge
tampon bölge
tek yönlü yol
Uzak Doğu
yad eller
yan yol
yasak bölge
yer yurt

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan yer isimleri (5)

boğazkesen	dalgakıran	güngörmez
kargasekmez	naldöken	tozkoparan
yeleken		

ikileme şeklinde oluşan yer isimleri (13)

bağ bahçe	bağlık bahçelik	bıcı bıcı
bucak bucak	dağ taş	dayamsız döşemsiz
güllük gülistanlık	günlük güneşlik	inişli çıkışlı
inişli yokuşlu	iniş yokuş	kenarda köşede
kıyı bucak		

6.43.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli yer isimleri (65)

âbide	akar	akliye
arazi	arsa	arz
belde	beledî	belediye
cadde	cebel	cephe
civar	dâr	diyar
enkaz	erg	etraf
eyalet	gurbet	hadd
Haremeyn	harım	harim
havali	havza	hazine
hazire	hazne	hendek
hudut	istihkâm	Kâbe
karye	kasaba	Mağrip
mahal	mahalle	mahrek
makam	maktel	maşer
menfa	menzil	mera
mesire	meskûn	meşhet
mevzi	meydan	mezbele
mıntıka	musalla	niyabet
nom	saha	sarnıç
semt	tarik	vaha
vatan	vilayet	Yemen
zaviye	zirve	

Farsça kökenli yer isimleri (18)

arasta	aşıyan	bağ
bahçe	çarşı	hıyaban

kenar	köşe	köy
peş	siper	sokak
şadırvan	şar	şehir
tun	yaban	zemin

Arapça kelimelerden oluşan tamlama veya birleşik şekillerdeki yer isimleri (3)

dârdünya	diyarıgurbet	harimiismet
----------	--------------	-------------

Farsça kelimelerden oluşan tamlama veya birleşik şekillerdeki yer isimleri (7)

gülşen	güzergâh	hemzemin
payitaht	pazar	pisin
şekerpare		

Arapça ve Farsça kelimelerin birleşmesiyle oluşan yer isimleri (5)

havadar	hemhudut	kâfiristan
serhat	talimgâh	

Türkçe ve Arapça dil unsurlarının birleşmesinden oluşan yer isimleri (1)

defterihakani

Batı kökenli yer isimleri (69)

agora	akademi	akropol
aksona	alakov	amfi
amfiteatr	Anadolu	anfi
anfiteatr	antrakt	antre
antrepo	arboretum	arena
arter	artezyen	avlu
banket	baraj	barikat
bariyer	bibliyotek	bistro
bulvar	check-point	dansing
fonda	getto	helikopt
hinterlant	hipodrom	iskele
izbe	kamping	kanton
koridor	kraliyet	kulvar
liman	metropol	mikroklima

otopark
piknik
platform
rıhtım
sekreteryaya
site
stat
şose
varoş

padok
pist
poligon
santra
sınır
stadyum
şantiye
terminal
viraj

parkur
piyasa
promönat
savana
sit
stant
şarampol
tretuvar
viyadük

6.44.Yiyecek ve Yemek İsimleri(1499)

6.44.1.Türkçe İsimlendirmeler

-ca,-ce,-ça,-çe fiilden isim yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (3)

börülce burukça eğrice

cık,cık,cuk,cük yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (5)

bardacık düğürcük kıvırcık
kızılıcık meydancık

-ga,-ge,-ka,-ke yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (3)

acırga kavurga toyga

-ıcı,-ici,-ucu,-ücü yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (2)

besleyici tatlandırıcı

- k yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (6)

banak batırık börtük
buruk çekek katık

-lak,-lek yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (2)

cırtlak divlek

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (68)

acılı	anasonlu	artımlı
bademli	baharatlı	baharlı
baklavalı	ballı	biberli
bulgurlu	camekânlı	cevizli
çavdarlı	çemenli	çerçişli
ekşili	etli	garnitürlü
hardallı	hasiyetli	helmeli
ıspanaklı	işkembeli	kakaolu
kaşarlı	katıklı	katmerli
kavurmalı	kaymaklı	kebaplı

kekikli
kimyonlu
lezzetli
mayalı
nohutlu
patlıcanlı
pideli
sirkeli
şekerli
tahinli
tuzlu
yemekli
yoğurtlu

kepekli
kremalı
limonlu
mayonezli
pastırmalı
pekmezli
salçalı
sucuklu
şerbetli
tatlı
türlü
yiyimli
zeytinli

kıymalı
kuzulu
mantarlı
naneli
patatesli
peynirli
sarımsaklı
sütlü
şıralı
tavuklu
yağlı
yiyintili

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (58)

açlık
aşlık
azıklık
bonfilelik
bulgurluk
çeşnilik
ekşilik
francalalık
hurmalık
jambonluk
kavurmalık
kırmalık
köftelik
pekmezlik
reçellik
salatalık
tarhanalık
turşuluk
yemeklik
yufkalık

ağdalık
aşurelik
baklavalık
bozalık
değirmenlik
çtlık
eriştelik
helvalık
iftariyelik
kabaklık
kayganalık
kıymalık
köfterlik
pilavlık
sahurluk
şaşlık
tavalık
uykuluk
yeşillik

askılık
atıştırılmalık
besleyicilik
böreklik
çerezlik
dolmalık
fırnlık
hoşaflık
iftarlık
kahvaltılık
kebablık
kompostoluk
pastırmalık
pirzolalık
salamuralık
şıralık
turfandalık
yanlık
yolluk

-maç,-meç yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (4)

bulamaç
tutmaç

bazlamaç

ovmaç

-mık,-mik-muk,-mük yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (3)

ekşimik kesmik yasmık

-msı,-msi,-msu,-msü yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (5)

baklamsı biberimsi bulgurumsu
ekşimsi kekremsi

-mtrak yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (2)

acımtrak ekşimtrak

-sı,-si,-su,-sü yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (5)

bibersi bulgursu hardalsı

sız,siz,suz,süz yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (28)

acısız anonsuz bademsiz
baharatsız bibersiz çavdarsız
çemensiz çerçersiz çeşnısiz
etsiz garnitürsüz hamursuz
hardalsız katıksız kıymasız
kremasız lezzetsiz mayasız
mayonezsiz nanesiz nohutsuz
şekersiz şerbetsiz şırasız
tahinsiz tatsız tuzsuz
yağsız

tı,ti,tu,tü yapım eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (4)

ağartı bastı kayıntı
yiyinti

İsim-fiil eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (100)

acılanma acılanmak acımak
açma ağdalaşmak ballama
ballamak ballandırma ballandırmak
ballanma ballanmak bandırma I
bandırma II bandırmak banma

banmak	baymak	bazlama
besletme	besletmek	bozulmak
börtme	börtmek	börttürme
börttürmek	börtülme	börtülmek
buğulama	buğulamak	bulama
burma I	burma II	çevirme
demlenme	demlenmek	dinlenmek
dolma	dondurma	doyma
doymak	doyunma	doyunmak
doyurma	doyurmak	doyuşma
doyuşmak	dövme	dürme
ebeleme	ekmek	ekşime
ekşimek	ezme	fıkrama
fıkramak	gözleme	haşlama
helvalaşma	helvalaşmak	kapama
katıklama	katıklamak	katlama
kavurma	kaymak	kıstırma
kıyma	kızarmak	kızartma
kifaflanma	kifaflanmak	közleme
közlemek	mıhlama	oturtma
pastırma	salma	sarma
serme	silme	söğürme
söğüş	sünnetleme	sünnetlemek
şekerleme	şekerlemek	şekerlenme
şekerlenmek	şekerleşme	şekerleşmek
tarama	tuzlama	tuzlamak
unlama	unlamak	ütme
ütmek	yağlama	yarma
yemek	yoğurtlama	yoğurtlamak

Sıfat-fiil eki ile oluşan yiyecek ve yemek isimleri (5)

çalacak	döner	tükenmez
yemiş	yiyecek	

Farklı ekten oluşan tek örnekler şeklindeki yiyecek ve yemek isimleri (23)

acırak	ağda	apacı
arpağan	barsama	bastık
burçak	çalgın	doygu
dürüm	kaçamak	kakaç I
kakaç II	kesmece	kurut
rafadan	sarımsak	sarımsak

şingil
topik

tatsal
yengen

topak

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan yiyecek ve yemek isimleri (112)

acı
aş
badat
bal
bayat
boza
börek
bük
cimcime
çağla
çemen
çılбір
dardağan
döngel
efelek
erik
göce II
göynük
hellim
höşmerim
ışkın
kabak
kanat
kavata
kavuz
kekre
kete
kömbe
kuzu
menengiç
salkım
sokum
şırılağan
tatari
uğra
üvez
yavan
yumurta

alaza
ayva
badıç
baldo
bişi
böğrülce
buğday
cacık
cingil
çekirdek
çemiç
çingil
darı
düğü I
ekşi
et
göbelek
güneğik
hışır
ılgıncar
iğde
kak
katmer
kavun
kaygana
kelek
kısır
kuru
mama
orcik
setik
sucuk
şiş
tavuk
uğut
üzüm
yoğurt

araka
azık
baklava
balık
boyoz
böğürtlen
bulgur
cıngıl
cücük
çekişte
çemiş
dalak
dimnit
düğü II
elma
göce I
göveri
güveç
hodan
ıncalız
irmik
kalın
kavara
kavut
kekik
kerti
koruk
kuymak
melengiç
pestil
soğan
şalak
tantuni
tuz
un
yağ
yufka

Çokluk ekiyle oluşan yiyecek ve yemek isimleri (10)

ananasgiller
buğdaygiller
patlıcangiller
zencefilgiller

baklagiller
ıspanakgiller
turpgiller

barbunyangiller
kivigiller
turunçgiller

Yönelmeekiiyle oluşan yiyecek ve yemek isimleri (1)

doyasıya

İsim tamlaması şeklinde oluşan yiyecek ve yemek isimleri (469)

Abaza peyniri
ada çayı
ağaç çileği
ağz tütünü
altınbaş
Amerikan armudu
Antep baklavası
arabaşı
armut kurusu
arpa şehriye
asma yaprağı
ay çöreği
ayva marmeladı
badem ezmesi
bahçe domatesi
balçık inciri
bal kabağı
bardakaltı
bayır turpu
bey armudu
biber salçası
biryan yağı
bombon şekeri
buğday unu
bulgur pilavı
cağ kebabı
ceviziçi
cin mısırı
çalı fasulyesi
çarşı ekmeği
çavuş üzümü

Acem pilavı
Adana kebabı
ağaç kavunu
akide şekeri
altıntop
Amerikan elması
Antep fıstığı
arı sütü
Arnavut biberi
asker tayını
ayçiçeği
ayı üzümü
ayva reçeli
badem içi
bahçe kekiği
balık çorbası
ban yağı
bardak eriği
bayram şekeri
Beypazarı baklavası
biber turşusu
Bitlis köftesi
boncuk fasulye
buğu kebabı
bülbülkonağı
can eriği
ciğer sote
çakal armudu
çam balı
çatal aşı
çerkez peyniri

acı badem kurabiyesi
Afyon kaymağı
ağz değişikliği
akşam simidi
altüst böreği
Amerikan salatası
Antep fıstığıgiller
armut kabağı
Arnavut ciğeri
asma kabağı
ayçiçeği yağı
ayva hoşafı
baba tatlısı
badem şekeri
balçık hurması
balık unu
bardacık eriği
bastana salatası
Bektaşî üzümü
biber dolması
biryan pilavı
bohça böreği
Brüksel lahanası
bulgur çorbası
bülbülyuvası
cennet taamı
cin darısı
çakal eriği
çam fıstığı
çavdar ekmeği
çerkez tavuğu

çiçek yağı
çin lahanası
çoban salatası
çubuk makarna
dağ çileği
dağ nanesi
dalyan köftesi
Değirmendere fındığı
deve dişi
dilberdudağı
domates dolması
döngel orucu
dut pekmezi
düğün yahnisi
ebulguru
ekmek kadayıfı
ekmek tatlısı
elma çayı
erik hoşafı
erik kompostosu
et lokması
et şeftalisi
ev ekmeği
fasulye piyazı
fındık yağı
fıstık ezmesi
firavun inciri
Frenk lahanası
galeta unu
gelinparmağı
göz erimi
gün balı
hamur çorbası
hanımğöbeği
Hasandede üzümü
helvacı kabağı
Hint bademi
Hint biberi
Hint hıyarı
Hint irmiği
horoz fasulyesi
horoz şekeri
iftar tabağı
irmik helvası
it üzümü

çilek reçeli
çoban böreği
çömlek kebabı
dağ armudu
dağ elması
dalbastı
damak tadı
deli bal
devegözü
dil peyniri
domates salçası
döşgözü
düğün çorbası
dünya nimeti
ekmek ayvası
ekmek kırıntısı
ekmek ufağı
elma sirkesi
er ekmeği I
erik marmeladı
et sotesi
et tavuğu
ev yemeği
Fenike portakalı
fırın kebabı
fil elması
Frenk çileği
Frenk maydonozu
gaziler helvası
glüten ekmeği
gravyer peyniri
güveyi yemeği
hamur işi
hanımparmağı I
Hasanpaşa köftesi
Hindistan cevizi
Hint baklası
Hint darısı
Hint hurması
Hint kirazı
horozkarası
hurma tatlısı
İnegöl köftesi
ışkembe çorbası
İzmir köftesi

çilingir sofrası
çoban kebabı
çöp kebabı
dağ çayı
dağ eriği
dalyan çorbası
damla sakızı
demirhindi
diken dutu
diş bademi
don yağı
dut kurusu
düğün pilavı
dürüm ekmeği
ekmek dolması
ekmek mayası
elbasan tavası
elma şekeri
er ekmeği II
erik pestili
et suyu
et unu
ezogelin çorbası
ferik elması
fıstık çamı
fincan böreği
Frenk inciri
Frenk üzümü
gelifeneri
göl kestanesi
gümeç balı
halk ekmeği
hamur tatlısı
hanımparmağı II
haşhaş yağı
Hint armudu
Hint bezelyesi
Hint fıstığı
Hint inciri
Hint pirinci
horoz mantarı
iftar sofrası
iftar tabağı
itburnu
japon hurması

kabak çekirdeği
kabartma tozu
kâğıt helvası
kahvaltı
kandil simidi
karalahana çorbası
kaşar peyniri
kaya sarmaşığı
kazandibi
keçimemesi
Kemalpaşa tatlısı
kestane şekeri
Kırkağaç kavunu
kızmemesi
kırlihanım peyniri
koyun eti
köy ekmeği
kudret narı
kuskus çorbası
kuşbaşı
kuşlokumu
kuyu fındığı
küçük Hindistan cevizi
leblebi şekeri
Macar biberi
Manisa kebabı
mercimek çorbası
Mevlevi pilavı
meyve ezmesi
mısır ekmeği
Mihalıççık peyniri
nane şekeri
ocakbaşı
orman kebabı
öğle yemeği
pamuk balı
papazkarası
patates çorbası
patates salatası
patlıcan inciri
patlıcan oturtması
peygamber üzümü
pirinç çorbası
pudra şekeri
sabah kahvaltısı

kabak dolması
kadınbudu
kâğıt kebabı
kalamata zeytini
kan portakalı
kargabeyni
kavak inciri
kaya tuzu
keçiboynuzu
kedidili
kenevir helvası
keten helva
kızılık reçeli
kiraz elması
kol böreği
koz helva
köylü çorbası
kum havucu
kuskus pilavı
kuşgözü
kuşluk yemeği
kuyu kebabı
kültür mantarı
loğusa şekeri
Macar salamı
mantar çorbası
mercimek köftesi
mevlit şekeri
meyve reçeli
mısır unu
milföy hamuru
nikâh şekeri
oğul balı
orospu böreği
özü yemeği
pamuk helvası
papaz yahnisi
patates köftesi
patates sufle
patlıcan kebabı
patlıcan salatası
peynir helvası
pirinç pilavı
puf böreği
sahur yemeği

kabak tatlısı
kadıngöbeği
kakırdak poğaçası
kandil çöreği
kantar kabağı
kar helvası
kaya sarmısağı
kayısı kurusu
keçi kömüreni
kehribar balı
kenger sakızı
keten helvası
kızılık tarhanası
kiraz reçeli
kayısı kurusu
koz helvası
kudret helvası
kurban eti
kuşbaşı
kuş kirazi
kuş üzümü
kuzu mantarı
lahana sarması
lokma tatlısı
Malta eriği
Maraş dondurması
mercimek pilavı
meyhane pilavı
meyve şekeri
mısır yağı
mis üzümü
nişasta buğdayı
Oltu kebabı
orospu yemeği
Özbek pilavı
pamuk yağı
park yeri
patates püresi
patlıcan böreği
patlıcan kızarması
pekmez helvası
peynir şekeri
pirinç unu
Rus salatası
sakız baklası

sakız enginarı
sakız tatlısı
sele zeytini
sırık domatesi
sofra tuzu
su muhallebisi
süt çorbası
Şavak peyniri
tahin helvası
tam ekmeç
tandır ekmeği
tas kebabı
Tatar böreği
tava ekmeği
tavuk köftesi
tavuk yahnisi
teleme peyniri
tilkikuyruğu
Tonya yağı
tost ekmeği
tulumba tatlısı
türbe eriği
un helvası
uskumru dolması
üzüm sirkesi
vişne reçeli
yaban eriği
yağ mantısı
yaprak döner
yarma şeftali
yayla salatası
yer fıstığı
yol azığı
yulaf unu
Zekeriya sofrası
zeytinyağlı

sakız kabağı
saray lokması
semizotu
sırık fasüyesi
soya fasulyesi
susam helvası
şambabası
şehriye çorbası
talaş böreği
tandır böreği
tandır kebabı
taş bademi
Tatar çorbası
tavuk eti
tavuk sarması
tavukyelpazesi
temcit pilavı
tilki üzümü
top patlıcan
Trabzon hurması
tulum peyniri
Türk biberi
Urfa kebabı
üzüm kurusu
üzüm turşusu
yaban armudu
yaban pancarı
Yalova misketi
yaprak sarması
yatak limonu
yemekaltı
yoğurt çorbası
yufka ekmeği
Yuva kavunu
zeytin ezmesi

sakız leblebisi
sebze çorbası
sığır eti
sigara böreği
sultan böreği
susam yağı
Şam fıstığı
şeker fasulyesi
talaş kebabı
tandır çöreği
tarhana çorbası
taş sarımsağı
tava böreği
tavukgöğsü
tavuk suyu
tekesakalı
tereyağı
Tokat kebabı
torba yoğurdu
Trabzon yağı
turp salatası
un çorbası
Urfa peyniri
üzüm pekmezi
vişneli ekmeç
yaban çileği
yaban pazısı
yaprak dolması
yarma çorbası
yayla çorbası
yer elması
yoğurt tatlısı
yufka kebabı
yüksük makarna
zeytinyağı

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan yiyecek ve yemek isimleri (188)

acı badem
acı elma
acı kavun
açık büfe
akça armudu

acı bal
acı hıyar
acı sakız
akbakla
akkuyruk

acı ceviz
acı karpuz
açıkağız
akbuğday
alabaş

alaca aş
alataıvlı
ballı börek
bal sıra
başyemek
beyaz peynir
buğdaysı tane
burgu makarna
dolma biber
döner keıap
ekşi kiraz
ekşi maya
esmer şeker
etli meyve
göksoğan
has un
hazır yemek
ızgara köfte
imansız peynir
iyotlu tuz
karabaş
karacaot
kara et
karakavza
katıklı aş
kemer patlıcan
kırcı mantı
kırmızı lahana
kıymalı ıspanak
kıymalı yumurta
kokulu kiraz
kuru erik
kuru kayısı
kuru pasta
kuru üzüm
küp şeker
otlu peynir
pastırmalı yumurta
peynirli pide
sadeyağ
sarıerik
seçmesiz yemek
son turfanda
sütlü ot
şerit makarna

alaminut yemek
ara sıcak
ballıdarı
bastonlu francala
beşbıyk
beaz şarap
buğdaysı tohum
çarliston biber
dolmalık biber
egzotik çorba
ekşikulak
eritme peynir
esmer un
etli pide
güllaç
hazır çorba
ıspanaklı börek
içli köfte
incirsi meyve
kakaolu kek
karabiber
karaçavuş
kara geırek
karalahana
katı yumurta
kesme şeker
kırmızıbiber
kırmızııurp
kıymalı makarna
kocabaş
kocabaş
kuru fasulye
kuru köfte
kuru sebze
kuru yemiş
lop incir
örgülü pilav
perdeli pilav
pul biber
sağyağ
sarı yağ
sıvı yağ
sucuklu yumurta
süzme bal
şıralık üzüm

ala sulu
baklamsı meyve
ballı pasta
başlahana
beyaz et
buğdaysı meyve
bulgurlu köfte
delice bakla
donmuş sebze
ekşi elma
ekşili çorba
esmer buğday
etli ekmek
fiyonklu makarna
halk ekmek
hazırlop
ıspanaklı yumurta
iç pilav
isot
kapçık meyve
karabibergiller
karadut
karakavuk
karayemiş
kaymaklı dondurma
kınalı bamya
kırmızı et
kıymalı börek
kıymalı pide
koca yemiş
kuru ekmek
kuru incir
kuru meyve
kuru soğan
küçük şalgam
lop yumurta
özlü un
peynirli börek
sade kek
salçalı makarna
seçmeli yemek
sivri biber
süılaç
süzme yoğurt
şiş keıap

şiş köfte
tatlı limon
tel kadayıf
terbiyeli köfte
üzümlü kek
yabani ıspanak
yabani lahana
yaş pasta
yedek besinler
yeşilbiber
yeşil soğan
zengin ekmek
zeytinyağlı fasulye

tahinli ekmek
taze fasulye
tel şehriye
toz şeker
yabani akdiken
yabani incir
yabani inciri
yaş sebze
yenibahar
yeşilfasulye
yeşil zeytin
zeytinsi meyve
zeytinyağlı sarma

taş ekmek
taze soğan
terbiyeli çorba
üç beyaz
yabani enginer
yabani kiraz
yassı kadayıf
yaş üzüm
yenidünya
yeşil salata
yoğurtlu kebab
zeytinyağlı dolma

İsim-fiil grubu şeklinde oluşan yiyecek ve yemek isimleri (3)

ciğer sarma

dengeli beslenme

yalancı dolma

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan yiyecek ve yemek isimleri (8)

aynabakar
kargadelen
topatan

hüryemez
kuşkonmaz
yeregeçen

gelinboğan
öksüzdoyuran

İsnat grubu şeklinde oluşan yiyecek ve yemek isimleri (3)

karnıkara

karnıyarık

sarığıburma

Ünvan grubu şekliyle oluşan yiyecek ve yemek isimleri (4)

alinazik
şambaba

ayşekadın

hafızali

Bir isim ve bir çekimli fiilden oluşan yiyecek ve yemek isimleri (4)

hünkârbeğendi
külbastı

imambayıldı

kalburbastı

İkileme şeklinde oluşan yiyecek ve yemek isimleri (7)

aç acına
cızbız
yeme içme

analıkızlı
cızır cızır

cambul cumbul
tatlısı tuzlusı

6.44.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli yiyecek ve yemek isimleri (89)

afiyet
aşure
bakla
caize
dımışki
erzak
gıda
göbit
harnup
hedik
hindiba
iaşe
kadiit
kayıt
kifaf
künefe
lokma
mafiş
mısmış
musakka
mühliye
narcıl
nevale
rızık
simit
sumak
taam
tayın
üryani
zencefil

aktariye
bahar
bakliyat
ceviz
dimyat
ferik
gobit
hamur
hasiyet
helme
humus
iftariye
kalya
kebab
kimyon
latilokum
lokum
mahlep
muhallebi
muz
müşküle
narenciye
nimet
sahur
sopak
şehriye
tahammür
temayüz
yafa
zeytin

aside
baharat
bamyas
cibre
elmasiye
fodla
gofret
hardal
haydari
helva
hünnap
kadayıf
karnabit
kıvam
kuskus
lif
macun
mısır
murabba
mücver
nane
narenç
razakı
semere
sultani
şöbiyet
tahin
temcit
zahter

Farsça kökenli yiyecek ve yemek isimleri (69)

armut
biryan

badem
boranî

biber
bumbar

büryan	çerviş	çeşni
dem	dut	erişte
fıstık	ham	havuç
hevenk	hıyar	hurma
incir	karpuz	kayısı
kelem	kelle	kereviz
keş I	keş II	keşkek
keşkül	kirde	koz
köfte	köfter	kumru
leblebi	levülöz	lor
mercimek	meyane	meyve
meze	müskat	nan
nar	nardenk	nohut
patlıcan	pekmez	peynir
pilav	pirinç	reçel
revani	samsa	sebze
sirke	şalgam	şeftali
şeker	tarçın	tarhana
tava	tere	tirit
turfanda	turp	turşu
turunç	yahni	zerde

Arapça kelimelerden oluşan tamlama veya birleşik şekillerdeki yiyecek ve yemek isimleri (4)

abdulleziz	devaimisk	kifafinefis
lahmacun		

Arapça kelimelerden oluşan tamlama veya birleşik şekillerdeki yiyecek ve yemek isimleri (7)

amberbu	dârifülfül	hoşkuran
gülbeşeker	mayhoş	meyvehoş
zerdali		

Arapça ve Farsça kelimelerin birleşmesiyle oluşan yiyecek ve yemek isimleri (3)

namaziz	pişmaniye	zerzevat
---------	-----------	----------

Diğer doğu dilleri kökenli yiyecek ve yemek isimleri (5)

kalembek	lazut	mantı
sagu	suşi	

Türkçe-Farsça kelimelerin birleşmesinden oluşan yiyecek ve yemek isimleri (2)

karnabahar	karnıbahar
------------	------------

Batı kaynaklı yiyecek ve yemek isimleri (185)

ahlat	alakart	ananas
ançüez	antrikot	aperatif
apsent	apteriks	ararot
araşit	avokado	ayınğa
baget I	baget II	barbekü
barbunya	batonsale	bergamot
beşamel	beze I	beze II
bezelye	bifteç	bisküvi
bitter	bombon	bonfile
borç	brokali	ciklet
cips	çarliston	çerez
diyet	domates	draje I
draje II	ekler	enginar
eskalop	fast food	fasulye
fava	fermentasyon	ferment
fındık	fileto	flambe
fondan	foşa	francala
frigo	fruktoz	füme
galeta	garnitür	gato
gevrek	gravyer	greyfurt
gulaş	hamburger	havyar
ıspanak	jambon	jiklet
kakao	kalamata	kanepe
kapuska	karamela	karavana
kek	kestane	ketçap
kiraz	kivi	kokoreç
kokoroz	konserve	konsomasyon
kornişon	kotlet	kotletpane
krema	krep	kruton
kruvasan	kumanya	kumpir
labada	lahana	lakerda
lalanga	lapa	lavaş
lazanya	likorinoz	lim
limon	madımak	madlen

makarna
mamaliga
mantar
marul
menemen
mozalak
nektar
pandispanya
paprika
patates
peksimet
pirasa
pilaki
piyaz
portakal
profiterol
radika
rokfor
sakız
salata
satsuma
sisis
spagetti
supangle
şif
tarator
tost
vişne

malaga
mandalina
margarin
maydanoz
milföy
mozzarella
omlet
papara
paspal
pazı I
pelte
pide
piruhi
pizza
pötübör
puding
razmol
rostro
salam
salça
somun
sote
sufle
susam
şnitzel
tart
turta
yulaf

malta
mango
marinat
mayonez
mortadella
muşmula
ordövr
papaya
pasta
pazı II
peşmelba
pikola
pirzola
poğaç
pötifur
püre
roka
rozbif
salamura
sandöviç
sos
soya
sup
şepit
şokola
telve
vanilya

6.45. Yön İsimleri(136)

6.45.1. Türkçe İsimlendirmeler

ak-ek yapım ekleriyle oluşan yön isimleri (2)

sancak yanak

-arı,-eri yapım ekleriyle oluşan yön isimleri (5)

dışarı içeri ileri
üzeri yukarı

-ay,-ey yapım ekleriyle oluşan yön ekleri (5)

dikey düşey güney
kuzay kuzey

-ı,-i,-u,-ü yapım ekiyle oluşan yön isimleri (3)

batı doğu töskürü

İsim-fiil ekleriyle oluşan yön isimleri (2)

yıldızlama yıldızlamak

Farklı eklerden oluşan tek örnekler (7)

ahacık bitişik doğruca
doğrultu içre lodosluk
cenuplu

Yapım eki almayan veya aldığı halde kalıplaşan yön isimleri (27)

aha alnaç alt
arka art aşağı
böğür dal dış
eğİN firdolayı geri
göbek iç içre
kanat karşı ön
sağ sol ters

uğur	üst	yan
yıldız	yön	yüz

İsnat grubu şeklinde oluşan yön ekleri (1)

yüzükoyun

Ayrılma ekiyle oluşan yön isimleri (4)

bodoslamadan	dıştan	yukardan
yukarıdan		

Bulunma ekiyle oluşan yön isimleri (3)

üzerinde	yukarda	yukarıda
----------	---------	----------

Yönelme ekiyle oluşan yön isimleri (4)

boyuna	dikine	diklemesine
üzerine		

Pekiştirme şeklinde oluşan yön isimleri (2)

dimdik	dosdoğru
--------	----------

İsim tamlaması şeklinde oluşan yön isimleri (19)

alt yanı	arka üstü	ayakucu
bayır aşağı	bayır yukarı	gün batısı
gün doğusu	güneybatı	güneydoğu
güney noktası	günindi	iniş aşağı
kuzeybatı	kuzeydoğu	Kuzey Kutbu
ters yüzü	yıldız yeli	yokuş yukarı
yüzüstü		

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan yön isimleri (10)

ana yön	ara yön	arka yüz
as yön	sağ açık	sağ kanat

ters yüz
yıldız poyraz

yukarı mahalle

yıldız karayel

İkileme şeklinde oluşan yön isimleri (8)

aşağı yukarı
gerisin geri
kıçın kıçın

aşağı yukarı
gerisin geriye
sağı sollu

geri geri
karşı karşıya

6.47.2.Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli yön isimleri (27)

bâtin
cenup
derun
Garbi
haricen
huzur
mağrip
Şarki
taraf

canip
cephe
etraf
garp
haricî
kible
maşrık
şimal
tarafeyn

cenubî
cihet
fevkani
Garp
hariç
mağribî
Şark
şimali
veçhe

Farsça kökenli yön isimleri (2)

peş

zir

Batı kaynaklı yön isimleri (5)

abaşo
kerteriz

aut
lodos

domestik

6.46.Zaman İsimleri(849)

6.46.1.Türkçe İsimlendirmeler

-ca,-ce;-ça,-çe isimden isim yapım eki ile oluşan zaman isimleri (18)

asırlarca	boyunca	çabukça
dinlence	erce	erkence
eskice	evvelce	gâhice
geççe	günce	günlerce
ömrünce	önce	saatlerce
tezce	vakitçe	yıllarca

-cak,-cek;-çak,-çek yapım eki ile oluşan zaman isimleri (2)

çabucak	demincek
---------	----------

-cık,-cik,-cuk,-cük; -çık,-çik,-çuk,-çük; yapım eki ile oluşan zaman isimleri (4)

ercecik	hemencecik	lahzacık
şimdıcik		

-daş,-deş;-taş,-teş yapım eki ile oluşan zaman isimleri (3)

gündaş	gündeş	zamandaş
--------	--------	----------

-ın yapım ekiyle oluşan zaman isimleri (4)

ansızın	apansızın	ikindiyin
yazın		

-gın,-gin,-gun,-gün ; -km,-kin,-kun,-kün yapım eki ile oluşan zaman isimleri (3)

aşkın	evgin	geçkin
-------	-------	--------

-k yapım eki ile oluşan zaman isimleri (2)

artık	sürek
-------	-------

Vasıta eki ile oluştrulan zaman isimleri (8)

çoğunlukla
genellikle
süratle

çoklukla
ivedilikle
vaktiyle

evleviyetle
öncelikle

-layın,-leyin yapım eki ile oluşan zaman isimleri (6)

akşamleyin
öğleyin

geceleyin
sabahleyin

kimileyin
şimdileyin

-lı,-li,-lu,-lü yapım eki ile oluşan zaman isimleri (16)

devirli
gecikmeli
müddetli
süreli
uzatmalı
zamanlı

espaslı
günlü
ömürlü
tehirlı
vadeli

fasılalı
ivedili
sürekli
temelli
vakitli

-lık,-lik,-luk,-lük yapım eki ile oluşan zaman isimleri (52)

akşamalık
asırlık
bebeklik
çabukluk
çokluk
ergenlik
gündüzlük
hapislik
konuşumluk
mevsimlik
öncelik
ramazaniyelik
sabahçılık
sezonluk
sürekliplik
süresizlik
vakitsizlik
zamansızlık

anlık
aylık
bengilik
çatışmak
derslik
evvelik
günlük
ivecenlik
kuşluk
namütenahilik
öncesizlik
ramazanlık
saniyelik
sonrasızlık
süreksizlik
şimdilik
yıllık

aralık
bayrılık
bugünlük
çatmak
ebedîlik
gündelik
haftalık
ivedilik
mahpusluk
nefeslik
payansızlık
saatlik
senelik
sonsuzluk
sürerlik
tezlik
zamandaşlık

-sız,-siz,-suz,-süz yapım eki ile oluşan zaman isimleri (22)

ansız	apansız	arasız
aysız	fasılasız	gecikmesiz
kemiksiz	mevsimsiz	müddetsiz
nihayetsiz	ömürlüsüz	öncesiz
payansız	sonrasız	sonsuz
süreksiz	süresiz	tarihsiz
tehirsiz	vadesiz	vakitsiz
zamansız		

-m yapım eki ile oluşan zaman isimleri (7)

bitim	doğum	ekim
evrim	kesim	kırkım
yaşam		

-n yapım ekiyle oluşan zaman isimleri (5)

gündüzün	güzün	ilkin
kışın	öğlen	

İsim-fiil eki ile oluşan zaman isimleri (74)

akşamlama	akşamlamak	aylamak
bitiş	bitme	bitmek
çabuklaşma	çabuklaşmak	çabuklaştırılma
çabuklaştırılmak	çabuklaştırma	çabuklaştırmak
ebedileşme	ebedileşmek	ebedileştirme
ebedileştirmek	erişme	erişmek
erteleme	ertelemek	erteleniş
ertelenme	ertelenmek	erteleyiş
geceleme	geceleme	gecikme
gecikmek	geçmek	günleme
ivedilenme	ivedilenmek	ivedileşme
ivedileşmek	ivedileştirme	ivedileştirmek
ivmek	kağşamak	kırklama
kırklamak	kocama	kocamak
kurtuluş	kuruluş	müzminleşme
müzminleşmek	müzminleştirme	müzminleştirmek
sabahlama	sabahlamak	sabahlatma
sabahlatmak	sonsuzlaşma	sonsuzlaşmak

tezleme	tezlemek	tezleşme
tezleşmek	tezleştirmek	tezleştirmek
uzama	uzamak	yaşlanma
yaşlanmak	yazlama	yazlamak
yetişme	yetişmek	yıllanma
yıllanmak	yıllatma	yıllatmak
zamanlama	zamanlamak	

Sıfat-fiil grubu şeklinde oluşan zaman isimleri (6)

beklenmedik	doğacak	geçen
geçmiş	gelecek	

Zarf-fiil ekiyle oluşan zaman isimleri (5)

derken	durmadan	geçe
gittikçe	kıсарak	

Aitlik eki ile yapılan zaman isimleri (8)

akşamki	bugünkü	deminki
evvelki	gündüzki	sabahki
şimdiki	yarınki	

Ayrılma hal ekiyle oluşan zaman isimleri (15)

akşamdan	aniden	birazdan
birden	çoktan	deminden
erkenden	eskiden	evvelden
önceden	sabahtan	sonradan
şimdiden	tezelden	yekten

Bulunma hal ekiyle oluşan zaman isimleri (24)

akabinde	anında	anide
bugünlerde	dakikasında	esnasında
geçende	geçenlerde	günde
içinde	ileride	kapıda
lahzada	öğlende	raddelerinde
sonunda	sularında	şimdilerde
turfanda	vaktinde	yakında
yakınlarda	zamanında	zarfında

Belirtme hal ekiyle oluşan zaman isimleri (8)

akşamları	evvelleri	geceleri
gündüzleri	iptidaları	önceleri
sabahları	sonraları	

İyelik ekiyle oluşan zaman isimleri (3)

devrisi	ertesi	evvelsi
---------	--------	---------

Yönelme hal ekiyle oluşan zaman isimleri (3)

boyuna	sabaha	seneye
--------	--------	--------

Pekiştirme şeklinde oluşan zaman isimleri (1)

güpegündüz

Farklı ek veya oluşan tek örnekler şeklindeki ifade isimleri (10)

geçici	güncel	handiyse
neredeysel	ilkel	mevsimsel
süreç	süreğen	yaşantı
yatsı		

İsim tamlaması şeklinde oluşan zaman isimleri (209)

akıl dışı	akşam azadı	akşam güneşi
akşam gazetesi	akşam karanlığı	akşam pazarı
akşam saati	akşam simidi	akşamüzeri
akşam üstü	akşam vakti	akşam yeli
altınçağ	altınçağı	altın saatler
altın yıl	arife günü	aşure ayı
aşure günü	atom çağı	av dönemi
av dönemi	ayaküstü	ayaküzeri
ay başı	ay dönümü	ay gün takvimi
ay gün yılı	ayın on dördü	ay takvimi
ay yılı	bağ bozumu	bahar bayramı
bahar dönemi	balayı	bayram ayı
bayram gazetesi	bayram günü	bayramüstü
bayramüzeri	bekleme zamanı	Buzul Çağı
Buzul Dönemi	büluğ çağı	bütçe yılı

büyük mevlit ayı
Cilalı Taş Devri
çalışma saati
dayanma ömrü
devre arası
donanma gecesi
eğitim dönemi
emeklilik çağı
et kesimi
fi tarihinde
gümüş yıl
gün dönümü
güneş takvimi
gün ortası
güz dönemi
hafta içi
halk matinesi
hesap günü
ikindiüstü
ikindi zamanı
iş günü
Kadir Gecesi
karantina müddeti
kaşık çalışımı
kına gecesi
kuluçka devri
kuşluk vakti
mart dokuzu
mehil müddeti
Miraç Gecesi
okul öncesi
okuma vakti
orak ayı
öğlen tatili
öğle vakti
ömür boyunca
pastırma yazı
Ramazan Bayramı
Regaib Kandili
saat başı
sabahın köründe
süre aşımı
Şeker Bayramı
tövbe ayları
vade sonu

büyük tevbe ayı
cumartesi
çift zamanı
ders başı
doğum günü
dönüm noktası
emekleme çağı
eşek hıyarı
ezan saati
gelinlik çağı
günaşırı
gündüz gözüyle
güneş yılı
günübirliğine
hafta arası
hafta sonu
hazırlık devresi
horoz vakti
ikindiüzeri
imsak vakti
iş saati
kandil gecesi
karantina süresi
kavuşum devri
kırkyılın başı
kuluçka dönemi
Maden Devri
masa takvimi
mesai zamanı
namaz vakti
okul sonrası
olgunluk çağı
öğle arası
öğleüstü
öğretim yılı
öteden beri
paydos vakti
ramazan pidesi
reklam kuşağı
saat dilimi
sabah vakti
süre ölçümü
Taş Devri
uyku saati
yağmur mevsimi

cicim ayı
çalışma günü
dayanım ömrü
ders dışı
doğum tarihi
duvar takvimi
emekleme dönemi
eşref saati
ezan vakti
gelip geçici
gün dikilmesi
güneş günü
günindi
günün birinde
hafta başı
halk günü
hazırlık dönemi
iftar zamanı
ikindi vakti
imza günü
kabul günü
kandil günü
karbon dönemi
kerahat vakti
koç katımı
Kurban Bayramı
mahşer günü
matem ayı
Mevlit Kandili
Nevruz Bayramı
okuma saati
olgunluk yaşı
öğlen paydosu
öğleüzeri
ömür boyu
paça günü
pazartesi
Regaib Gecesi
saadet asrı
saat farkı
söz sırası
süre sonu
teşehhüt miktarı
vade bitimi
Yahudi takvimi

yaprak dökümü
yaş günü
yatsı vakti
yazı hayatı
yaz sömestiri
yıldız günü
yıldız zamanı
yol boyu
zaman aşımı
zaman tüneli

yasama dönemi
yaş haddi
yaz dönemi
yazın tarihi
yılaşırı
yıldız saati
yıl dönümü
yumurtlama mevsimi
zaman birimi
zeval vakti

yasama yılı
yaş sınırı
yaz helvası
yaz saati
yılbaşı
yıldız yılı
yıllar yılı
Zafer Bayramı
zaman dizini

Sıfat tamlaması şeklinde oluşan zaman isimleri (110)

açık zaman
ahir zaman
alaturka saat
artık gün
ayrıkçı ay
binyıl
bir ara
bir çırpıda
bir kalem
bir lahzada
bir nice
bir vakitler
bu arada
dalgündüz
ebedî uyku
eş anlı
eş zamanlılık
fili hizmet
gücük ay
hicri takvim
İkinci yarı
İlk Çağ
ilk gençlik
ilk teşrin
iyi gün
kamerî takvim
kırkikindi
kırlangıç dönümü
kıyamet günü
kimi zaman
küçük mevlit ayı

adlî yıl
akşam
ana saat
artık yıl
ayrıkçı yıl
bir an
bir aralık
bir defada
bir lahza
bir nefes
bir parça
bir zaman
bugün
dalöğle
erken bahar
eş zaman
evvel zaman
geçmiş zaman
her gün
hicri tarih
İkinci Zaman
ilk devre
ilk güz
ilk yarı
kaba kuşluk
kamerî yıl
kırkyıl
kış dönemi
kızıl ısı
koca kuşluk
küçük tevbe ayı

ahir vakit
alafranga saat
antik çağ
art zamanlı
beş vakit
bir anda
biraz
Birinci Çağ
bir lahzacık
bir nefeste
bir solukta
bir zamanlar
çoğu kez
Dördüncü Çağ
Eski Çağ
eş zamanlı
ezani saat
geç saatler
her zaman
İkinci Çağ
ilkbahar
ilk dördün
ilk kânun
ilkyaz
kamerî ay
kara gün
kırkyıllık
kış günü
kimi vakit
küçük ay
mali yıl

miladi takvim
mübarek gün
o saat
öbür gün
ölü sezon
Rumî takvim
son kânun
tam gün
tez beri
üç aylık
yarı gece
yarı yıl
yeni yıl
yüzyıl
zevalî saat

miladi tarih
müebbet hapis
o saatte
ölü mevsim
ön gün
sittinsene
son nefes
tam mesai
tez vakit
Üçüncü Çağ
yarım gün
Yeni Çağ
yerel saat
yüzyıllarca

mübarek ay
Orta Çağ
o sırada
ölü zaman
öte gün
sonbahar
son teşrin
tam yol
üç aylar
Yakın Çağ
yarım mesai
yeni sene
yeşil saat
yüzyıllık

İsim-fiil grubu şeklinde oluşan zaman isimleri (4)

parttaym çalışma
yeni yetme

süregelme

süregelmek

Zarf-fiil grubu şeklinde oluşan zaman isimleri (2)

durup dururken

vakit kaybetmeden

Ayrılma grubu şeklinde oluşan zaman isimleri (10)

akşamdan akşama
birdenbire
gün günden
yıldan yıla

aydan aya
bundan böyle
milattan önce

bayramdan bayrama
günden güne
milattan sonra

Belirtme grubu şeklinde oluşan zaman isimleri (3)

ardı ardına

günü gününe

saati saatine

Bulunma grubu şeklinde oluşan zaman isimleri (7)

arada bir
ikide bir
vaktizamanında

evvelemerde
ikide birde

hâlihazırda
kırkyılda bir

İki fiilin birleşmesiyle oluşan zaman unsuru isimleri (1)

sürgit

İkileme şeklinde oluşan zaman isimleri (41)

adım adım	akşamlık sabahlık	akşamlı sabahlı
arada sırada	ara sıra	bayramda seyranda
bazı bazı	bugün yarın	çatpat
çat pat	doğma büyüme	durup durup
er geç	ezel ebet	gece gündüz
gececi gündüzlü	gerekli gereksiz	gitgide
hemen hemen	mevsimli mevsimsiz	olur olmaz
palas pandıras	paldır kültür	pat sat
sabah akşam	sabah sabah	sakır sakır
sık sık	şimdi şimdi	uzun uzun
vakitli vakitsiz	vakit vakit	yaz kış
yazlı kışlı	yekin yekin	yellim yelalim
yellim yepelek	yel yepelek	yel yeperek
zamanlı zamansız	zaman zaman	

Farklı şekillerde birleşmelerden oluşan tek örnekler şeklindeki ifade isimleri (5)

çınsabah	çoktandır	günübirlik
ha bire	ha bre	

6.46.2. Yabancı Asıllı Olanlar

Arapça kökenli zaman unsuru isimleri (148)

acil	acilen	ahir
ahiren	akıbet	ani
arefe	arife	asır
asrî	âtî	âtîk
bâkî	balığ	bazen
bazı	bedaheten	beka
bidayet	bülüğ	cahilye
cemre	cuma	daim
daima	daimî	dakika
dakikane	devir	devran
devre	ebedî	ebedîyen
ebedîyet	ebet	ecel
edvar	elan	erbain
esbak	esna	evleviyet

evvel

evveliyat

ezel

fasıla

fevri

gayri

hazan

hitam

imsakiye

istikbal

kadim

kasım

kurban

mazi

mevkuť

miladi

muvaťkat

müebbet

mürur

müstalkbel

müstalkmadiyen

nisan

recep

safer

salise

sene

sin

şevval

tacil

tarih

tecil

tehir

teşrin

vakit

yevmi

zamane

evvela

eylül

ezelî

fecir

fücçeten

hâlâ

haziran

iftar

intiha

istimrar

kadimî

kıdem

lahza

mehil

mevsim

milat

muvaťkaten

mühlet

müstacel

müstemirren

müzmin

ömür

saat

safha

saniye

senevî

şaban

şita

takiben

tatil

tehhür

temmuz

tevellüt

vehleten

yevmiye

evveli

eyyam

fasıl

fetret

gayrı

halen

hicri

imsak

iptida

itibaren

kandil

kıyamet

makabil

mesai

miat

muharrem

müddet

münteha

müstacelen

müstemadi

nekahet

ramazan

sabah

sahur

seher

serian

şebabet

şubat

takvim

tavik

teeni

tesri

vade

vetire

zaman

SONUÇ ve ÖNERİLER

Tüm diller, kendi ifade güçlerinin çok yüksek olmasını ister. Diller bu arzularına ulaşmak için ise öncelikle kendi güçlerinin farkına varmalıdır.

Bunun için dilciler dillerinin imkanları hakkında mutlaka çalışmalar yapmalı ve dillerinin kavramlara göre gücünü sayısal olarak tespit etmelidir. Bizim de tezimizi yazma amacımızın bu olduğun tekrar belirtmek istiyoruz.

Yapmış olduğumuz tasnifte Türkçe'yi 46 kavrama göre tasnif ettik ve elimizde tasnife uğramış 30.024 kelime oldu. Bu tasnifi Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'ün 10. baskısını esas alarak yaptık.

Tasnif sonucunda elimize geçen sonuçlar çok ilgi çekici oldu. Yaptığımız incelemelerde dilimizin aslında kimi çevrelerin ifade ettiği gibi güçsüz ve yetersiz bir dil olmadığını bir daha gördük. Dilimizin ne kadar güçlü ve işlek bir dil olduğunu sayısal verilerle destekleyerek gözler önüne serdik. Bu konulardan çok önemli olan bazılarını ifade etmek istiyorum:

Dilimiz ağaç isimlerinde, çiçek isimlerinde, tabiatla ilgili isimlendirmelerinde kendi kaynaklarından yararlanarak çok yoğun bir isimlendirme yapmıştır. Bunun sebebi olarak kültürümüzde tabiatın çok önemli olması ve tarım toplumu olmamızı görüyorum. Halkımız kendisi için çok önemli olan bu alanda çok sayıda kelime türetme yoluna gitmiştir.

Balık isimlerini incelediğimizde de dilimizin hayret verici bir şekilde kelime ürettiğini görüyoruz. Balık demek, deniz demektir. Türk milleti ömrünü tamamen karada at sırtında geçirmiş bir millet olması sebebiyle Anadolu'ya gelince daha önce duymadığı kavramlarla karşılaşmıştır. Batı asıllı kelimeler her ne kadar çok olsa da Türkçe kendi bünyesinden onun iki katı kadar kelime üretmiştir. Türkçe'miz yabancı olduğu bir kültürle alakalı olarak dahi nice kelimeler üretmiş ve kavram dünyasını yabana teslim etmemiştir.

Derece isimleri tasnifi yapılırken sözlükteki miktar ve azlık-çokluk bildiren tüm kelimeler derlenerek hazırlanmış ve neticede 669 kelime belirlenmiştir. Bu sayı dilimizde ve kültürümüzde ölçü, kıyas ve değerlendirmenin ne kadar önemli olduğunun göstergesidir. Ben bu durumun güçlü bir medeniyetimizin olmasından kaynaklandığını düşünüyorum. Ölçünün hassaslığı, miktarı ifade edecek kelimelerin çokluğu medeniyetin işlerliğinin, ticaret hayatının gelişmişliğinin, dildeki ayrıntıyı gösterme gücünün göstergesidir.

Dil, şive, lehçe isimlerinin yapmış olduğumuz tasnifinde 120 adet kelime tespit ettik. Tabii ki dünyada binlerce dil vardır. Biz incelememize esas olarak T.D.K. Türkçe sözlüğünü aldığımız için sayı 120 'de kaldı. Dil ayrımında malum büyük diller yer alırken Şive, lehçe isimlerinde de çoğunlukla Türkçe'nin şive, lehçe unsurları yer alır.

-ca,-ce ; -ça,-çe ekinin dil, lehçe, şive isimleri oluşturmada ne kadar yetkin olduğu bu tasnifte gün gibi aşikardır . 101 kelime ile neredeyse bu sınıflandırmanın tüm yükünü sırtlanmışır. Bu ek eklendiği kelimeleri fetheden, Türkleştiren bir ektir. Türkçe isimlendirmelerin çok baskın olduğu, yapım eklerinin bu kadar etkili olduğu bir sınıflandırma ile karşı karşıyayız.

Türk milleti din kavramıyla tarih sahnesine çıktığı zamandan itibaren tanışmış ve muhtelif dinlerle ilişkiye girmiştir. Talas Savaşı ise Türkler için dönüm noktası olmuştur. Bu savaştan sonra İslamiyet milletimizin hayatına, kültürüne ve diline büyük etkiler yapmıştır. Dini Arap ve Fars dili üzerinden öğrenen Türkler, dillerinde bu dillerin dini kelimelerini de yoğun miktarda taşımaktadır.

Türkçe isimlendirmelerde -lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan dini isimler 107 kelime ile dikkat çekmektedir. Bu ek çoğunlukla kavram oluşturan ve eklendiği yabancı kökenli kelimeleri Türkleştiren bir ektir. İsim tamlaması şeklinde oluşan dini isimler de 103 kelime ile bu alanda Türkçe'nin kelime üretme ihtiyacını karşılar. İsim-fiil ekleriyle oluşan dini isimler 43 kelime ile aslında ibadetlerin isme dönüşmüş halini sergilerler.

Arapça kelimelerin ve Arapça kelimelerden oluşan tamlamaların sayısının 459 adet olması Türklerin hayatında İslamiyet'in ve onun yayıldığı dil olan Arapça'nın etkisini göstermektedir. Farsça'nın dini isimlendirme de çok etkisi olması gerektiği zannının aslında

çok da gerçekçi olmadığı bu tasnifte ortaya çıktı. Bunun sebebi olarak da İran üzerinden dilimize geçen isimlendirmelerin de Arapça kökenli kelimelerden oluşmuş olması ihtimali olmalıdır.

Batı kökenli dini isimlerden ise 87 adet kelime dilimize girmiştir. Bu kelimelerin çoğunluğunun Hıristiyanlık ile alakalı olduğu görüldü.

Duygu isimleri incelendiğinde Türkçe'de duygu isimlerinin çok fazla olduğunu görünce dilimizin ve milletimizin duygulara ve onlarla ilgili kelimelere verdiği önemi sayısal olarak görmüş olduk.

-lık,-lik,-luk,-lük yapım ekiyle oluşan duygu isimlerinin 687 tane olması bu ekin ne kadar işlek bir ek olduğunu göstermektedir. İsim-fiil ekleri ile oluşan duygu isimlerinin 972 adet olması da duygu isimlerinin çoğunluğunu oluşturmuştur.

2725 tane kelimenin sadece duygu ifade eden kelime olması aynı zamanda duygusal bir millet olduğumuzu da gösteriyor.

Eşya isimlerinde eşyanın alındığı kültürün diliyle beraber kültürümüze girdiğini gördük.

İfade ve ifade unsuru isimlerinin 1384 tane olması da Türkçe'nin bu alanda çok yoğun olarak işlendiğinin göstergesidir. Dilimiz ifade yollarını tüm imkanlarıyla kullanmış ve her ifadeyi isimlendirmiştir. Bu isimlendirmelerde yine kendi bünyesinden isimlendirmelere giderek dilini muhafaza etmiştir.

İnsani vasıfları isimlendirmede Türkçe belki de dünyanın en zengin dilidir. Sözlükte 6570 tane insani vasıf isimlendirmesi olması dilin isimlendirmede ne kadar ayrıntıya indiğinin göstergesidir. Bu kelimeler de insana ait her özelliğın bir isimlendirme ile karşılandığını görüyoruz. Bu isimlendirmelerde Türkçe eklerin ne kadar harika bir şekilde kelime türettiğini görürken tamlamaların, özellikle isim tamlamalarının yapım ekleriyle baş başa kelime türetecek kadar işlek olduğunu gördük. -lı,-cı,-sız eklerinin çok kuvvetli ve işlek ekler olduğunu tespit ettik.

İş unsuru isimlerinin de insani vasıflar gibi zengin bir isimlendirmeye karşılandığı görüldü. 2325 kelime ile karşılanan bu isimlendirmelerde -ci ekinin neredeyse tek başına iş isimlerinin tamamını karşılayacak kadar kelime ürettiğini gördük.

Kavim isimlendirmelerinde Türkçe'nin -li ekini kullanarak isimlendirmelerin çoğunu başardığı ve yabancı asıllı kelimeleri Türkçeleştirdiği görüldü.

Kuş isimlerinde dilimizin zengin bir kültürü olduğunu ve bunun çoğunluğunun da isim tamlaması yoluyla karşılandığını gördük.

Mekan unsuru isimlendirmelerinin de daha öncekilerde olduğu gibi isim tamlamasının üstüne büyük bir yük binmiş ve bu görevi isim tamlaması rahatlıkla yerine getirmiştir.

Mesleki isimlendirmeler, iş isimleriyle bağlantılı olarak ona yakın isimlendirmeler yapmıştır. 1333 isimlendirmenin çoğunluğu 1164 kelime yapan -lık eki üstlenmiştir.

Milli tarih ve kültürle ilgili isimlerde kültürümüzün özellikle tarihimizin unsurları bir araya toplanmış. Genellikle tamlamalarla isimlendirme yoluna gidilmiştir.

Müzik aleti isimlerinde ise sözlüğümüzde Batı kökenli isimlendirmelerin fazlaca kullanıldığı görülüyor. Özellikle Tanzimat sonrası dilimize Batı'dan giren kelimelerin çokluğu dikkat çekiyor.

Ölçü aleti isimlerinde bir isimle ölçer kelimesinin birleşmesiyle oluşan birleşik kelimelerin çokluğu dikkat çekmiştir. Yabancı asıllı kelimelerde de metre kelimesiyle yapılan birleşik kelimeler dikkat çekiyor.

Renk ve renk unsuru isimlerinde Türkçe çok zengin bir dildir. Bu özelliği Türkçe'yi diğer dillerden ayıran bir unsurdur. 469 kelime ile isimlendirme yapan dilimiz bu alandaki gücünü de ortaya koymuştur. Özellikle isim tamlamaları 108 isimlendirmeye dikkat çeker.

Tarım unsuru isimlendirmelerde tarım toplumu olmanın getirisiyle zengin isimlendirmelere gidilmiş ve bu isimlendirmeler dilimizin kendi bünyesinden karşılanmıştır.

Topluluk isimlerinde Arapça'nın tesiri dilimizde kendini hissettirir. Arapça kelimelerde çokluk şekillerini topluluk ismi olarak kabul ettik; dilimize giren bu kelimeler -lar,-ler eki

olarak çokluk anlamı kazanmadığı için bu kelimeleri topluluk ismi kabul ettik. Türkçe topluluk isimlerinde isim tamlamaları ile çokça isimlendirme yapmıştır.

Vasıta isimleri ve vasıta unsurları isimlerinde tabi ki vasıtanın genel olarak geldiği yer olan Batı kültürünün ve dilinin, dilimizde büyük etkisi vardır. İncelememizde Türkçe'nin buna tamlamalarla vasıta ismi yaparak karşı koyduğunu gördük.

Yakınlık ve akraba isimlerinde, harika isimlendirmelere sahip olan Türkçe'mizi gördük. Türkçe'nin 201 kelime ile dünyanın bu alandaki en zengin dili olduğu düşüncesindeyim. Bu da milletimizin aile kurumu ve akrabalığa verdiği değeri gösteriyor.

Yer isimlerinde bina, mekan ve tabiat unsuru hariç tüm yerler isimlerini bu kavram altında topladık. Türkçe isimlendirmenin hakim olduğu bu alanda özellikle yapım ekleriyle isimlendirme yaptığını görürüz. -lık ekinin çok işlek bir şekilde yer ismi yaptığını gördük. Tamlamalar da yapım ekleri kadar başarılı bir şekilde yer ismi yapmıştır.

Yiyecek isimleri çokluğu zengin yemek kültürümüzün apaçık göstergesidir.1499 adet yemek ve yiyecek unsuru tespit ettik. Bu isimlendirmede yenilen, yiyecek olarak tüketilen tüm kelimeleri bu kavramın sınıflandırmasına aldık. Bu tasnifte -lı,-lık, eklerinin ve isim-fiil eklerinin işlek olarak kullanıldığını gördük. İsim tamlamasının dilimizdeki isimleştirici özelliğini bu kavramda da gördük. 469 kelime isim tamlamasıyla oluşarak yemek ismi olmuştur.

Yön isimleri Türkçe'nin üstün olduğu kavram sahalarından biridir. Dilimiz yön isimlerinde ayrıntıya inebilmeyi başarıp ayrıntıları isimleştirmiştir. 136 yön bildiren kelime güçlü Türkçe'nin altın nişanesidir. Bu isimlerin çoğunluğunun Türkçe olması dilin gücünü gösterir.

Zaman isimlerinde 849 isimlendirme milletçe zamana verdiğimiz değeri gösterir. Kültürümüzde ve dinimizde zaman çok önemlidir. Her anı zamanlara ayırıp onlara isim veren bir milletin torunlarıyız. Tamlamalar ve isim-fiiller zaman isimlerinin çoğunluğunu teşkil eder. İsimlendirmelerin çoğu Türkçe kökenli kelimelerdendir ki bu dilimizin bu sahada da çok kuvvetli olduğunu göstergesidir.

“Türkçe’nin anlatım gücünü ortaya koyan en etkileyici kanıtlardan biri, yazın dilimizde olduğu gibi halk ağızlarında da kendini gösteren ve her kavramı karşılamaya elverişli olan düzeltme yeteneğidir” (Aksan, 2002:9).

Bu çalışma ilk olarak dilimizin çok kuvvetli, ifade gücü çok yüksek, ayrıntıyı rahatça anlatabilen bir dil olduğunu gösteren bir çalışma olmuştur. İkinci olarak dilimizde eklerin çok işlek bir şekilde kelime üretebildiğini gördük. Üçüncü olarak Türkçe’de isim tamlamasının isim üretmede çokça kullanılan bir yol olduğunu gördük. Şunu da söyleyebilirim ki isim tamlamaları eklerden daha da çok kelime üretmekte kullanılmıştır.

Bu tezinin dil konusunda yapılacak araştırmalara çeşitli konularda kaynaklık edeceğini düşünüyorum.

Bu çalışmayı yaparken aslında Türkçe sözlük hazinesinin henüz istenilen seviyeye gelmediğini gördük. Dil alimlerinin Anadolu’nun en ücra köşelerine kadar yayılıp kapsamlı bir çalışmayla dilin bütün malzemelerini toplaması gerektiğini düşünüyorum. Bu çok zor bir iştir; fakat komisyonlar kurulup Türkologların bu sahada uzun vadeye yayılan çalışmalar yapması güzel dilimizin zenginliğinin ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

Teknolojik gelişmeler sayesinde internet ortamında bir dil havuzu kurularak yurdun dört bucağından gelecek kelimeler bu havuzda toplanıp dil alimlerimizce incelenerek dil hazinemize uygun olan kelimeler sözlüklere aktarılırsa dilimiz daha da zenginleşecektir.

Son olarak da dilimize sahip çıkma adına dilimizin kendi imkanlarını kullanarak, kavramların Türkçe olanlarını tercih etmeyi ve dilimizde olmayan kelimelere işlek eklerimizle karşılık üretmeyi her Türk dili sevdalısı kendine bir görev bilmelidir.

Sözümü Nihat Sami Banarlı’nın sözleriyle bitiriyorum: “Yavrularımıza sözlerini halk dehasının yarattığı ve bestesi yine halk sanatından yükselen ninni’ler söylemekten başlayarak, öğreteceğimiz en güzel şey Türkçe’dir”(Banarlı, 1996:6).

KAYNAKLAR

- AKSAN, Doğan. (2004), *Dilbilim ve Türkçe Yazıları*, Multilingual, İstanbul
- AKSAN, Doğan. (1996), *Türkçenin Söz Varlığı*, Engin Yay., Ankara
- AKSAN, Doğan. (1987), *Türkçenin Gücü*, Bilgi Yay., Ankara
- AKSAN, Doğan.(1998), *Her Yönüyle Dil*, T.D.K. Yay.,Ankara
- AKSAN, Doğan.(2002), *Anadilimizin Söz Denizinde*, Bilgi Yay., Ankara
- AKSAN,Doğan.(2005), *Türkçenin Zenginlikleri İncelikleri*, Bilgi Yay., Ankara
- BANARLI,Nihat Sami. (1996), *Türkçenin Sırları*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul
- BAŞKAN,Özcan. (2006), *Dilde Yaratıcılık*, Multilingual, İstanbul
- ERGİN, Muharrem. (1998), *Üniversiteler İçin Türk Dili*,Bayrak Yay, İstanbul
- GÖKER, Osman. (1996), *Uygulamalı Türkçe Bilgileri*, M.E.B. Yay, İstanbul
- MEHMEDOĞLU, Alaeddin. (1994), *Karşılaştırmalı Dilbilgisi terimleri Sözlüğü*,
(Yrd. Doç. Dr. Ahmet BURAN ve Ara. Gör. Hatire A. Aliyeva ile birlikte), İzmir
- MEHMEDOĞLU, Alaeddin. (1991), *Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü(Ortaklı)* ,
Ankara
- Türk Dil Kurumu . (2006), *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yay, Ankara

EKLER

ağırşak

nötron yavaşlatıcısı olarak kullanılan, içinde hidrojen atomları yerine döteryum izotopları bulunması sonucu oluşan su.

ağırşak, -ğı is. 1. Yün, iplik eğrilen iği ağırlaştırmak için alt ucuna geçirilen yarım küre biçiminde, ortası delik ağaç veya kemik parça. 2. Teker biçiminde yassı nesne, kurs: *Kandil ağırşağı. Emzik ağırşağı. Diz ağırşağı.*

→ **çadır ağırşağı, çıban ağırşağı, diz ağırşağı**
ağırşaklanma is. Ağırşaklanmak işi veya durumu.

ağırşaklanmak (nsz) Ergenlik döneminde çıbanda veya memede ağırşak biçiminde bir tümsek oluşmak.

ağırtop is. Güçlü, ünlü, tanınmış kimse.

ağır uyku is. Uyanılması güç, derin uyku.

ağır vasıta is. Motoru, ağır yük veya birden fazla römork taşımak amacıyla güçlendirilmiş kamyon, tır vb., ağır araç.

→ **ağır vasıta ehliyeti**

ağır vasıta ehliyeti is. Ağır vasıta sürücülerine verilen kullanma belgesi.

ağır yağ is. Kalın yağ.

ağır yaralı sf. Yarası derin ve ciddi olan (kimse).

ağış is. 1. Ağma işi veya biçimi: "*Gençlikten orta yaşa, orta yaştan yaşlılığa ağışını birlikte yaşadığım bu ev...*" -A. Ağaoğlu. 2. Su buharının ve başka gazların yerden havaya doğru çıkışı, **yağış** karşıtı.

ağıt, -dı is. ed. 1. Ölen bir kimsenin gençliğini, güzelliğini, iyiliklerini, değerlerini, arkada bıraktıklarının acılarını, büyük felaketlerin acılı etkilerini dile getiren söz veya okunan ezgi, yazılan yazı, sagu, mersiye: "*Rahman'ın sazı susmuş, okuduğu ağıt bitmiştir.*" -Y. K. Karaosmanoğlu. 2. Ağlama, gelin olan bir kızın arkasından niteliklerini sayıp dökerek ağlama. **ağıt yakmak** (veya **tutturmak**) ağıt söylemek, ağıt düzmek: "*Çadırı önünde, kanlı gömleği ortaya alıp ağıt yaktılar sabaha kadar.*" -Y. Kemal.

ağıtçı is. Ölüye ağıt söylemek için para ile getirilen kimse, sagucu.

ağıtçılık, -ğı is. Ağıtçının işi veya mesleği.

ağıtlama is. Ölmüşleri anmak için düzenlenen törende okunan övgü.

ağız, -ğzi (I) is. 1. anat. Yüzde, avurtlarla iki çene arasında, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye ve besinleri içine almaya yarayan boşluk. 2. Bu boşluğun dudakları çevreledi-

ği bölümü: *Küçük bir ağız.* 3. Kapların veya içi boş şeylerin açık tarafı: "*Ağızları kopmuş bir çay takımının arasına gizlenmiş, koyu renkli bir cildi oradan alarak bana uzattı.*" -H. R. Gürpınar. 4. Bir akarsuyun denize veya göle döküldüğü yer, munsap: *Çay ağızı.* 5. Koy, körfez, liman, yol vb. yerlerin açık yanı: *Körfezin ağızı. Yol ağzında.* 6. Birkaç yolun birbirine kavuştuğu yer, kavşak. 7. Kesici aletlerin keskin tarafı: "*Çelik ağızlı, küçük gül makasını kâğıdından çıkardı.*" -R. H. Karay. 8. db. Bir dilin sınırları içinde, bölgelere ve sınıflara göre değişen söyleyiş özelliği: "*Anlaşılmaz, garip köylü ağızlarıyla konuşuluyordu.*" -S. F. Abasıyanık. 9. Kez, kere, defa: *İlk ağızda paranın yarısını ödedi.* 10. Üslup, ifade özelliği: "*Ertesi günü bazı gazeteler bu haberin bir noktasını yarı resmî bir ağızla tekdiz ettiler.*" -T. Buğra. 11. Uç, kenar: *Topun ağzında. Uçurumun ağzında.* 12. mec. Birini yanıltmak, kandırmak amacıyla dolambaçlı birtakım sözler söyleme özelliği. 13. müz. Bir bölge ezgilerinde görülen özelliklerin tümü. **ağız açmak** 1) söz söylemek, konuşmak: "*Türlü yoksunluk içinde küflen küflen ve bir kere olsun ağızını açıp da bir yakınmada, bir sızlanmada bulunmaya cesaret edeme.*" -Y. K. Karaosmanoğlu. 2) azarlamak, paylamak: "*Aman efendim, bendenize bir ağız açtılar, donakalmışım.*" -M. Ş. Esenal. **ağız açmamak** tek bir söz olsun söylememek, susup kalmak. **ağız aramak** öğrenmek istenilen şeyi söyletecek yolda dil kullanmak. **ağız açtırmamak** çok konuşarak başkalarının söz söylemesine, konuşmasına engel olmak: *Yusuf Efendi biçareye ağız açtırmıyordu.* **ağız burun birbirine karışmak** 1) dayak sonucunda yüz yara bere içinde kalmak; 2) yüzde aşırı öfke, üzüntü, yorgunluk vb. durumların izleri görünmek. **(bir şey için) ağız değiştirmek** önce söylediğini başka türlü anlatmak: "*Gel gelelim Akif, Berlin'e gidip de oradaki kahveleri gördüğü vakit ağız değiştirmek zorunda kalır.*" -S. Birsal. **ağız dil vermemek** hiç konuşmamak, susmak. **ağız etmek** dil dökmek, kibar konuşmak: "*Kolonya dökmekten, şeker tutmaktan, iyi gözükeceğim diye ağız etmekten yoruldu.*" -L. Tekin. **ağız kullanmak** duruma, ortama göre söz söylemek, sözünü amacına göre değiştirmek: *Ben nasıl ağız kullanıyorsam sen de o yolda konuş.* **ağız satmak** yüksekten atarak kendini övmek. **ağız tamburası çalmak** 1) sözle a-

ajan

ajan *is. Fr. agent* **1.** Bir devlet veya kuruluşun gizli amaçları için çalışan kimse, casus, dil avcısı, çarşı. **2.** Bir kimsenin, bir ortaklığın veya bir devletin bazı işlerini gören kimse, iş görevlisi, temsilci.

→ **ajan provokatör, kışkırtıcı ajan, kambiyo ajanı**

ajanda *is. (aja'nda) Fr. agenda* Gerekli notların unutulmaması için yazıldığı takvimli defter, andaç.

ajanlık, -ği is. 1. Ajan olma durumu. **2.** Ajanın görevi.

ajan provokatör is. Kışkırtıcı ajan.

ajans is. Fr. agence **1. Haber toplama ve yayma işiyle uğraşan kuruluş. **2.** Bir ticari kuruluşu tanıtan, onunla ilgili bilgi aktaran ve bu yolla kazanç sağlayan iş kolu: *Reklam ajansı*. **3.** Bu iş kollarının çalıştığı büro. **4. esk.** Radyoda haber bülteni.**

→ **basın ajansı, haber ajansı**

ajitasyon is. Fr. agitation **1. tıp Çırpıntı. **2.** Kışkırtma.**

ajitator sf. Fr. agitateur Kışkırtıcı.

ajite is. Fr. agite "Kışkırtmak" anlamındaki **ajite etmek** ve "çırpıntıya uğramak" anlamındaki **ajite olmak** birleşik fiillerinde geçen bir söz.

ajur is. Fr. à jour Delikli örgü, gözenek.

ajurlu sf. Her yanı ajur biçiminde işlenmiş bulunan, gözenekli: *Ajurlu çorap*.

ak is. 1. Kar, süt vb.nin rengi, beyaz, **kara** ve **siyah** karşıtı. **2. sf.** Bu renkte olan: "*Ablak yüzlü, kısa kesilmiş ak sakallı bir adamdı.*" - M. Ş. Esendal. **3.** Beyaz leke: *Bir gözündeki ak var.* **4.** Bazı şeylerde beyaz bölüm: *Yumurta akı. Gözün akı.* **5. sf. mec.** Temiz. **6. sf. mec.** Dürüst. **7. sf. mec.** Sıkıntısız, rahat: *Ak günler göresin. (birinin) ak dediğine kara demek* inatçılık ederek karşısındaki ile anlaşmaya yanaşmamak. **ak don kara don geçitte belli olur** akı karası geçitte belli olur. (**saça** veya **sakala**) **ak düşmek** saç ve sakal tek tük ağarmaya başlamak: "*Benim bütün saçlarıma, senin sadece şakaklarına ak düşmüş.*" -R. H. Karay. **ak gün ağartır, kara gün karartır** mutlu bir yaşayış kişiyi dinç kılar, mutsuz bir yaşayış ise yıpratır. **ak köpek kara köpek geçit başında belli olur** kimin ne olduğu deney veya sınav sonunda anlaşılır. **ak koyunun kara kuzusu da olur** iyi bir aileden kötü bir çocuk da çıkabilir. (**sakalın**) **ak mı kara mı önüne düşünce görürsün** şimdiden bo-

şuna düşünme, sonuç belli olduğu zaman anlarsın. **ak sakaldan yok sakala gelmek** çok yaşlanıp iyice kuvvetten düşmek. **akı ak karası kara** beyaz tenli, kara gözlü, kara saçlı. **akı karası geçitte belli olur** bir iddiadaki doğruluğun ancak deney veya sınav sonunda belli olacağını anlatmak için söylenen bir söz. **akım derken bokum demek kaba** sözünü yolunca söyleyememek, düzensiz şeyler söylemek. **akla karayı seçmek** bir işi başarıncaya değin çok sıkıntı çekmek, güçlüklerle karşılaşmak: "*Ben kendi hesabıma bir parça Fransızca öğrenbilmek için akla karayı seçtim.*" -B. R. Eyuboğlu.

→ **ak ağa, akağaç, akamber, akasma, akba-ba, akbakla, akbalık, akbalıkçıl, akbasma, akbaş, ak benek, akbuğday, akburçak, akciğer, akçöpleme, akdarı, ak demir, akdi-ken, akdoğan, akdut, ak gözlü, akgünlük, akhardal, ak kan, akkaraman, akkarınca, akkavak, akkefal, akkelebek, akkor, akkuş, akkuyruk, aklevrek, ak madde, akmantar, ak pak, akpaş, akpelin, aksakal, aksedir, aksoğan, aksögüt, aksu, aksungur, ak sü-lümen, aktavşan, aktöre, aktutma, ak yazı-lı, ak yel, ak yem, Ak Yıldız, akıyvar, ak-zambak, yüzü ak, göz akı, yumurta akı, yüz akı**

-**ak / -ek (I)** İsimden isim türeten ek: *baş-ak, ben-ek* vb.

-**ak / -ek (II)** Fiilden isim türeten ek: *bin-ek, dur-ak, yat-ak* vb.

aka is. hlk. Ağabey.

akabe is. Ar. 'akabe Tehlikeli, sarp ve zor geçit.

akabinde zf. Arkasından, hemen arkadan, ardından, hemen ardından: "*Kulağı iki kesik turnak kaskacına aldıktan sonra başı şiddetle sağa sola sarsar, akabinde yanaklarda patlayan iki şimşek alevi gözlerden çıkar.*" - A. Rasim.

akaç, -cı is. 1. Bir yerde birikip kalan suları, bir işlem sonunda geriye kalan artıkları, gereksiz nesnelere dışarıya akıtmak için kullanılan boru vb. araç. **2.** Kanal, ark, su yolu. **3.** Yer altı su oluğu.

akaçlama is. 1. Akaçlamak işi, tefcir, drenaj. **2.** Yer altı sularını toplayan tesisat.

akaçlamak (-i) 1. Bir yerde birikmiş suları akıtmak. **2.** Bataklıkları akaç yoluyla kurutmak.

akaçlatma is. Akaçlatmak işi.

mu.

alkollü sf. 1. Alkolden yapılmış. 2. İçinde alkol bulunan. 3. *mec.* Sarhoş, içki içmiş (kimse): *Alkollü olarak araba kullanmayınız.*

alkolmetre is. *Fr. alcoolmètre* İçilen alkol miktarını ölçmeye yarayan araç.

alkölölçer is. *kim.* Sıvılardaki alkol oranını ölçmeye yarayan cihaz.

alkolsüz sf. 1. Alkolü olmayan. 2. *zf.* Alkol içmeksizin.

alkolsüzlük, -ğü is. Alkolstüz olma durumu.

allah is. Herhangi bir işte başarılı olmuş, en üst dereceye ulaşmış kimse: "*Amerika'da kaçakçılığın allahları vardır.*" -T. Buğra. **allahı çok, insanı az bir yer** pek ıssız ve kuytu bir yer.

Allah öz. is. (*alla:h*) *Ar.* *allah* Kâinata var olan her şeyi yaratan, koruyucusu olan, tek, yüce ve üstün varlık, Yaradan, Tanrı, Rab, Mevla. **Allah** (veya **Allahım**) bir şey karşısında hayranlık veya yakarma bildiren bir söz: *Allah, ne de yakışmış!* **Allah acısını unutturmasın** Tanrı bu acıyı unutturacak daha büyük bir acı göstermesin. **Allah akıl fikir versin** (veya **Allah akıllar versin**) aklısızca bir davranışta bulunanlar için kullanılan bir söz. **Allah Allah! 1)** şaşma veya can sıkıntısı anlatan bir ünlem: "*Allah Allah, köşedeki cılız erik ağacı böyle nasıl çiçeklenivermiş.*" -A. İlhan. **2)** Türk askerinin hücum narası. **Allah aratmasın** yakınılacak bir durumda "Tanrı daha kötüsünü göstermesin" anlamında kullanılan bir söz. **Allah artırsın** Tanrı daha çoğunu versin. **Allah bağışlasın** Tanrı çocuğunu, sevdiğini kazadan, beladan korusun, esirgesin. **Allah baktından güldürsün** evlenecek kıza mutluluk dileği bildiren bir söz. **Allah bana, ben de sana** şimdi sana borcumu ödeyecek param yok, kazanırsam öderim. **Allah belasını versin** ilenme sözü. **Allah (bin bir) bereket versin** bir kazanç karşısında durumundan hoşnut olmayı belirten bir söz. **Allah beterinden saklasın** (veya **esirgesin**) Tanrı daha kötü duruma düşürmesin. **Allah bilir 1)** belli değil: *-Yağmur yağar mı dersin? -Allah bilir! 2)* bana öyle geliyor ki: "*Allah bilir, eroin de çekiyordur.*" -H. Taner. **Allah bir yemin yerine** kullanılan bir söz. **Allah bir dediğinden başka sözüne inanılmaz** birinin çok yalancı olduğunu anlatmak için söylenen bir söz. **Allah bir yastıkta kocatsın** yeni evlenenlere "bir arada yaşlanın"

anlamında söylenen bir iyi dilek sözü. **Allah büyüktür** günün birinde hakkını alacağına, kendine yapılmış olan haksızlıkların düzeleceğine inanmak gerektiğini anlatan bir söz. **Allah canını alsın** ilenme sözü. **Allah cezasını vermesin** (veya **Allah cezasını versin**) yarı şaka, yarı şaşma yollu, bazen de gerçek öfke ile söylenen ilenme sözü. **Allah dağma göre kar verir** Tanrı herkese dayanabileceği ölçüde sıkıntı verir. **Allah derim** pek bozuk bir iş için sorulan "ne dersin?" sorusuna karşı "söyleyecek başka söz bulamıyorum" anlamında kullanılan bir söz. **Allah dirlik düzenlik versin** Tanrı aile huzuru versin. **Allah dokuzda verdiğini sekizde almaz** alın yazısı ne ise o olur. **Allah dört gözden ayırmam** "Tanrı, çocuğu yetim veya öksüz bırakmasın" anlamında bir iyi dilek sözü. **Allah düşmanına vermesin** anlatılan bir kötülüğün büyüklüğünü belirtmek için söylenen bir söz. **Allah ecir sabır versin** başsağlığı için söylenen bir söz. **Allah eksik etmesin 1)** Tanrı yokluğunu göstermesin; **2)** birinin yaptığı hizmet anılırken ona teşekkür yollu söylenen bir söz. **Allah eksikliğini göstermesin** pek gerekli olan bir şeyin kusuru anlatılırken, böyle de olsa onun varlığına şükredildiğini anlatan bir söz: *Allah eksikliğini göstermesin ama eklemek pek siyah.* **Allah emeklerini eline vermesin** Tanrı emeklerini boşa çıkarmasın. **Allah esirgesin** (veya **saklasın**) Tanrı korusun! Tanrı kötü durumla karşılaştırmamasın! **Allah etmesin** olması istenilmeyen bir durumdan veya bir olaydan söz edilirken söylenen bir söz. **Allah gecinden versin** "uzun yıllar yaşayasın" anlamında kullanılan bir iyi dilek sözü. **Allah göstermesin** Tanrı kötü bir durumla karşılaşmaktan korusun. **Allah hakkı için** ant içmek veya ant vermek için kullanılan bir söz. **Allah Halil İbrahim bereketi versin** Tanrı çok versin, bereket versin. **Allah hayırlı etsin** genellikle bir olay başlangıcında "Tanrı uğurlu etsin" anlamında söylenen bir söz. **Allah herkesin gönlüne göre versin** Tanrı herkesin dileğini yerine getirsin. **Allah hoşnut olsun** bir kimsenin, kendisine iyiliği dokunan biri için kullandığı bir iyi dilek sözü. **Allah için** gerçekten, doğrusu: "*Allah için kız buna layık görünüyordu.*" -H. E. Adıvar. **Allah iki iyilikten birisini versin** ağır hasta, ya ölsün kurtulsun ya iyi olsun. **Allah (seni) inandırısın** inanılması pek kolay olmayan bir şey anlatı-

ları aldığı günler çıkagelir, allem edip kallem edip zavallının yarı maaşını çarpar kaçar." -H. Taner.

allı sf. Üzerinde al renk bulunan: *Allı basma.*

→ **allı pullu**

allık, -ğı is. 1. Al olma durumu: "*Yanaklarının allığından kinaye, ona alyanak lakabını takmışlar.*" -S. M. Alus. 2. Kadınların süs için yanaklarına sürdükleri al boya.

allı pullu sf. Göz alıcı renkler ve şeylerle süslenmiş.

alma is. 1. Almak işi. 2. Alıntı, iktibas: "*On-dan acemicesine alma olarak.*" -Muallim Naci.

→ **açığa alma, kültüre alma, satın alma, koku alma duyusu, tat alma duyusu**

almaç, -cı is. fiz. Bir elektrik akımını alıp başka bir kuvvete çeviren cihaz, alıcı, re-septör.

almak, -ır (-i) 1. Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak: "*Sağ elinin çevik bir hareketiyle başındaki tülbendi çekip aldı.*" -N. Cumalı. 2. Bir şeyi veya kimseyi bulunduğu yerden ayırmak: "*Çocuğu okuldan aldı.*" 3. Birlikte götürmek. 4. Satın almak: "*Biz bir ya da iki parti alır, çekiliriz piyasadan.*" -N. Cumalı. 5. Ele geçirmek, fethetmek: "*Fakat aldıkları yerlerin ahalisini Türkleştiremediklerinden bu büyüklük onların zayıf düşmelerine sebep olmuş.*" -Ö. Seyfettin. 6. İçine sığmak: "*Bu kavanoz iki kilo bal alır. Bu salon bin kişi alır.*" 7. Kabul etmek: "*Evine kiracı almak.*" 8. Kendine ulaştırılmak, iletilmek: "*Mektup almak. Haber almak.*" 9. İçeri sızmak, içine çekmek: "*Gemi su alıyor. Fotoğraf makinesi ışık almış, film yanmış.*" 10. Erkek, kadınla evlenmek: "*O sırada aldığı kadının babasının birçok yardımını görmüştü.*" -M. Ş. Esendal. 11. Sürükleyip götürmek: "*Öküzü sel aldı, harmanı yel aldı.*" 12. Kazanmak, elde etmek. 13. Zararlı, tehlikeli bir şeye uğramak: "*Soğuk almak. Ceza almak.*" 14. Bürümek, sarmak, kaplamak: "*Dağ başını duman almış / Gümüş dere durmaz akar.*" -Marş. 15. Kısaltmak, eksiltmek: "*Ceketin boyundan almak.*" 16. Yolmak, koparmak: "*Kaş almak.*" 17. Yerini değiştirmek, çekmek. 18. Temizlemek: "*Karyolanın altını süpürge ile al. Örümcekleri al.*" 19. İçeri girmesini sağlamak: "*Sevdiği delikanlıyı gece evine almış.*" -N. Cumalı. 20. Tat veya koku duymak: "*Sigaradan hiç tat alamaz oldum. Burnu iyi koku alır.*" 21.

Örtmek, koymak: "*Paltosunu sırtına aldı.*" 22. (-e) ... gibi anlamak: "*Bir sözü şakaya almak.*" 23. Yol gitmek, mesafe katetmek: "*O yolu bir saatte alırsınız.*" 24. Çalmak: "*Cebimden saatimi almışlar.*" 25. Soldurmak: "*Güneş perdelerin rengini aldı.*" 26. Vücuttaki hasta bir organı ameliyatla çıkarmak: "*Dalağını aldılar.*" 27. Motor çalışması için gerekli olan elektrik veya yakıttan yararlanı duruma gelmek: "*Savcı yardımcısı gaza bastı, motor almadı. Bir daha bastı, yine almadı.*" -H. Taner. 28. Göreve, işe başlatmak: "*Yeni bir kapıcı aldı.*" 29. (nsz) Başlamak: "*Üsküdar'a gider iken aldı da bir yağmur.*" -Halk türküsü. 30. (-den) Davranış veya makam değiştirmek: "*Aşağıdan almak. Tizden almak.*" 31. İçecek veya sigara içmek: "*Tadına bakmak için bir yudum aldım.*" 32. Yutmak, kullanmak: "*İlaç almak.*" 33. (-den) Görevden, işten çekmek. 34. Kazanç sağlamak: "*Bir pantolondan beş yüz lira alıyorlar.*" 35. Gidermek, yok etmek: "*İçine biraz su koy, tuzunu alır. al (veya alın) işte: "Uykuyorsa, uyumak bir marifetse, al uykuyu diyerek akşama kadar uyudum."*" -T. Buğra. **alaşağı etmek** 1) birini, yetkilerini elinden alıp yerinden uzaklaştırmak, atmak, kovmak; 2) kapıp yere vurmak. **al aşağı vur yukarı** çekişe çekişe pazarlık yapılırken söylenen bir söz. **al benden de o kadar tkz.** 1) ben de aynı durumdayım; 2) ben de aynı düşüncedeyim. **al birini, vur ötekine** (veya **birine**) hiçbiri işe yaramaz, hepsi bir ayarda. **al gülüm ver gülüm** 1) iki sevgilinin birbirine sevgi gösterisinde bulunmaları; 2) bir kimseye yapılan hizmetin hemen karşılığını bekleme durumu: "*Yooo, dedi, al gülüm ver gülüm. On para için ben senin canını alırım, on para için sen benim canımı al.*" -R. N. Güntekin. **al sana bir daha** yeni bir aksilik olduğunda bezginlik bildirmek için "işte" anlamında söylenen bir söz: "*Al sana bir bela daha! al takke ver külah* 1) uzun bir çekişmeden sonra, çekişe çekişe: "*Al takke ver külah, kırsal kesimi çocuğunu okutmanın yararına inandırdık.*" -A. İlhan. 2) aralarındaki senli benli ilişkiyi sürdürerek. **aldı hlk.** söylemeye başladı: "*Aldı Kerem. Aldı Köroğlu. aldığı abdest ürküttüğü kurbağaya değmemek* sağladığı yarar, verdiği zararı karşılamamak. **alıp satığı olmamak** hiç ilgisi bulunmamak: "*Lisan kursunu filan alıp sattığı yokmuş.*" -H. Taner. **alıp satmaz görünmek** ilgisiz görünmek veya davranmak. **alıp vereceği ol-**

yapıştırdı âdeta." -T. Dursun K. **2.** (-i) Zararlı bir olayı önlemek: *Yangını bastırmak.* **3.** Durdurmak: *İsyanı bastırmak.* **4.** (-i) Üstünlüğünü göstermek: *"Şişman, kısa boylu bir yüzbaşı usulsüzlükte, şarlatanlıkta, inatta hepimizi bastırıyor."* -Ö. Seyfettin. **5.** Bir kumaşın kenarını kıvrıp dikmek. **6.** (-i) Gidermek: *"Heyecanını bir türlü bastıramıyor."* -N. Araz. **7.** Cevabı hemen yetiştirmek: *Cevabı bastırdı.* **8.** (-i) Ansızın birinin yanına gitmek: *"Ama bir evi tek başına çeviren, o evin düzeninden sorumlu kadınlar ansızın bastıran konuktan her zaman tedirgin olurlar."* -O. Rifat. **9.** (nsz) Birdenbire gerçekleşmek ve pek çok etki göstermek: *"Tipi birdenbire bastırılmış."* -S. F. Abasıyanık. **10.** Baskı yapmak, üzerine iyice düşmek: *"Köyün ihtiyarları da Feyziye'nin babasına bastırılmışlar, onları bağışlatmışlar."* -E. Bener. **11.** *hlk.* Kümes hayvanlarını kuluçkaya yatırmak.

bastika is. (*basti'ka*) *İt. pasteca den.* Bir yelken serenine veya herhangi bir ağaca açılan delik.

baston is. *İt. bastone* **1.** Yürürken dayanmaya yarayan, ağaç veya metalden yapılan araç: *"İsmet yengemin topal babası bastonunu yere vurdu."* -T. Dursun K. **2.** Geminin baş tarafındaki yatık direğin dışarıya doğru uzanan parçası: *"Gemi bastonunun altında dalga kalabalığı birikip kabarıyordu."* -Halikarnas Balıkcısı. **baston gibi** (veya **baston yutmuş gibi**) dimdik duran veya yürüyen (kimse): *"Omuzlarını kısıyor, kafasını dimdik tutuyor, baston yutmuş gibi katılaşıyor."* -M. Ş. Esendal.

→ **baston francala, beyaz baston**

bastoncu is. Baston yapan veya satan kimse.

bastonculuk, -ğu is. Baston yapma veya satma işi.

baston francala is. İnce, uzun ekmek.

bastonlu sf. Bastonu olan.

bastonsuz sf. Bastonu olmayan: *"İri yarı, bastonsuz, bir talebe reisi gibi, yirmisinde görünen tasasızlığıyla bağırıyordu."* -Y. K. Beyatlı.

basur is. (*ba:sur*) *Ar. bāsūr tıp* Kalın bağırsağın alt bölümünde ve anüste toplardamarların genişlemesiyle oluşan varis, hemoroit.

→ **basur memesi, basur otu, kanlı basur**

basurlu sf. Basuru olan, hemoroitli.

basur memesi is. *anat.* Anüste genişleyip meme gibi uzamış damar yığını.

basur otu is. *bot.* Dügün çiçeğigillerden, nemli ormanlarda biten, köklerinde basur memelerine iyi gelen bir madde bulunan, sarı çiçek açan küçük bir bitki (*Ranunculus ficaria*).

basübadelmeyt is. (*ba:süba:delmeyt*) *Ar. ba'su ba'de'l-meyt din b. esk.* Ölümden sonra dirilme.

basya is. (*ba'sya*) *Lat. bassia bot.* Sapotgillerden, tohumlarından sabunculukta kullanılan bir yağ elde edilen, Asya'da yetişen bir ağaç (*Basia*).

baş (I) is. **1.** *anat.* İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser: *"Sağ elinin çevik bir hareketiyle başındaki tülbendi çekip aldı."* -N. Cumalı. **2.** Bir topluluğu yöneten kimse: *"Cumhurbaşkanı devletin başıdır."* -Anayasa. **3.** Başlangıç: *Hafta başı. Ay başı. Yılbaşı. Satır başı.* **4.** Temel, esas: *"Gücün, erdemliğin, bilimin, her şeyin başı paradır, para."* -H. E. Adivar. **5.** Arazide en yüksek nokta: *Dağın başı. Tepenin başı.* **6.** Bir şeyin genellikle toparlakça ucu: *Toplu işne başı. "Avucumuzun içinde sakladığımız sigaraların yanmış ucu ile fitillerin başını yaktık."* -F. R. Atay. **7.** Bir şeyin uçlarından biri: *"Bu müjde verilince acele yerinden kalktı, merdiven başına yürüdü."* -R. H. Karay. **8.** Kasaplık hayvanlarda ve bazı yiyeceklerde adet: *Yirmi baş koyun. On baş sığır. Üç baş soğan.* **9.** Para değiştirirken verilen veya alınan üstelik, sarrafiye. **10.** Bir şeyin yakını veya çevresi: *Mangal başı. Havuz başı.* **11.** "Önem veya yönetim bakımından ileride olan, en önemli, en üstün" anlamlarında birleşik kelimeler yapan bir söz: *Başbakan, başçavuş, başhekim, başkent, başöğretmen, başpehlivan, başrol, başsavcı.* **12.** Güreşte pehlivanların ayrıldıkları beş derecenin en yükseği: *Başa gürleşmek.* **13.** *den.* Deniz teknelerinde ön taraf. **baş ağrıtmak** tedirgin etmek, bıkkınlık vermek, can sıkmak. **(bir şeyden) baş alamamak** çok uğraştıran bir konu yüzünden vakit ve fırsat bulamamak: *"Benim hilem hurdam yoktur, canı isteyen baktırmasın, zaten bu sanattan memnun değilim. Lakin baş alamıyorum ki."* -H. R. Gürpınar. **(bir şeye) baş almak** fırsat bulmak: *"Ara sıra işten baş aldıkça Semiha'yı özlüyordum."* -R. N. Güntekin. **baş bağlamak** **1)** başına bir örtü örtmek; **2)** başak vermek; **3)** birine veya bir şeye bağlanmak, intisap etmek; **4)**

rat, ekşi yonca, ekşi yüz

ekşi elma *is. bot.* Sert, sulu ve şeker oranı düşük bir tür elma: "En sevdiği ve şifalı saydığı meyve de ekşi elma idi." -H. Taner.

ekşi kiraz *is. bot.* Vişne.

ekşikulak, -ği *is. bot.* Kuzukulağı.

ekşili *sf.* İçinde ekşisi bulunan.

→ **ekşili çorba**

ekşili çorba *is.* Nohut, dövme, kırmızı mercimek, patlıcan, sumak ekşisi, sarımsak, yağ ve baharat kullanılarak hazırlanan bir çorba türü.

ekşilik, -ği *is.* Ekşi olma durumu veya ekşi tat.

ekşi maya *is.* Bir önceki ekşi veya mayalı hamurdan alınıp bir süre fermente edildikten sonra yeni yapılmış bir hamuru mayalamak amacıyla kullanılan maya.

ekşime *is.* Ekşimek işi.

ekşimek (*nsz*) **1.** Ekşi duruma gelmek: *Yoğurt ekşidi.* **2.** Mayalanmak: *Hamur ekşidi.* **3.** argo Utanmak, mahcup olmak. **4.** argo Sırnaşmak, ısrar etmek. **5.** *hlk.* Kaşlarını çatıp yüzüne küskün veya dargın bir anlam vermek, somurtmak: "Çardak'tan Rabiye'nin çıktığını görünce Bekir'in yüzü ekşidi." -N. Cumalı.

ekşimik, -ği *is. hlk.* Yağı alınmış süttten yapılan peynir, kesmik, çökelek.

ekşimsi *sf.* **1.** Tadı ekşiyi andıran, ekşimtrak. **2.** *mec.* Buruk: "Gerçi hiç renk vermiyor, fakat içinde tiksintiyle karışık ekşimsi bir duygu..." -A. İlhan.

ekşimtrak, -ğı *sf.* Ekşimsi.

ekşi surat *is.* Küskünlük veya hoşnutsuzluk anlatan yüz, ekşi yüz.

ekşitilme *is.* Ekşitilmek işi.

ekşitilmek (*nsz*) Ekşitme işi yapılmak.

ekşitme *is.* Ekşitmek işi.

ekşitmek (*-i*) Ekşimesine yol açmak.

ekşi yonca *is. bot.* Ekşi yoncagillerden, çok yıllık otsu bitki (*Oxalis acetosella*).

ekşi yoncagiller *ç. is. bot.* İki çeneklilerden yapraklarında kuzukulağı asidi bulunan bir bitki familyası.

ekşi yüz *is.* Ekşi surat.

ek tahsisat *is.* Ek ödenek.

ekti *sf.* **1.** Her yiyeceği canı çeken. **2.** Asalak. **3.** Cimri. **4.** *is.* Anası ve babası olmayan veya atılmış, bırakılmış çocuk. **5.** *is. hlk.* Anası ölüp başka bir koyuna alıştırılan veya elle

beslenen kuzu: "Ayol ihtiyarsan ne diye kızın arkasından ekti kuzu gibi dolaşıyor-sun?" -M. Ş. Esenal. **6.** *hlk.* Arsız, yüzüstü, görgüsüz.

→ **ekti püktü**

ektilik, -ği *is.* Ekti olma durumu.

ekti püktü *ç. is.* Bir eve dadanan asalak kimse.

ektirme *is.* Ektirmek işi.

ektirmek (*-i, -e*) Ekme işini yaptırmak: "Üstüne bol zencefil ektirdiğim salep fincanını iki elimle kavradım." -S. F. Abasıyanık.

ektoderm *is. Fr. ectoderme anat.* Dış deri.

ekü *is. Fr. écu esk.* Avro.

ekvator *is. Fr. équateur* Fındık, ceviz vb. meyvelerin ölçümünde kullanılan bir birim.

Ekvator *öz. is. Fr. équateur coğ.* Yer yuvarlağının eksenine dik olarak geçtiği ve yer yuvarını iki eşit parçaya böldüğü varsayılan en büyük çember, eşlek, istiva hattı: *Ekvator'un çevresi kırk milyon metredir.*

ekvatorial, -li *is. Fr. equatorial astr.* Yıldızların açılım ve yükselimini ölçmekte kullanılan dürbün.

Ekvatorial, -li *öz. sf. Fr. equatorial coğ.* Ekvator'la ilgili, eşleksen.

ekzotermik, -ği *sf. Fr. exothermique kim.* Isıveren.

-el *bk. -al / -el.*

-el- *bk. -al- / -el-.*

el (I) *is. 1. anat.* Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü: "El var, titrer durur, el var yumuk yumuk / El var pençe olmuş, el var yumruk." -Z. O. Saba. **2.** Sahiplik, mülkiyet: *Elden çıkarmak. Elimdeki bütün parayı bu eve yatırdım.* **3.** Kez, defa. **4.** İskambil oyunlarında kâğıt atma sırası. **5.** Yönetim, baskı, etki: *Bu topraklar düşman elinden kurtarıldı.* **6.** Bazı nesne ve araçların tutmaya yarayan bölümü: *Kapı eli.* **7. mec.** Aracı, vasıta: *Kardeşimin eliyle arkadaşına mektup yolladım. el açmak 1)* dilenmek: "Oturup kör gibi, namerde el açmak iyi mi?" -M. A. Ersoy. **2)** başkasının yardımını isteyecek durumda olmak; **3)** kâğıt açmak. **el almak 1)** esk. tarikatlarda bir mürit, müridinden, başkalarına yol gösterme iznini almak; **2)** bir sanatı yapmak için ustanın iznini almak; **3)** kâğıt oyunlarında karşı tarafın oynadığı kâğıdın daha önemlisini oynayarak üstünlük sağlamak. **(bir işe) el atmak 1)** birisinin i-

veri bankası

ortamı, veri tabanı, veri toplama, özveri

veri bankası is. Verilerin oluşturulduğu veya bir araya toplandığı yer.

verici is. 1. Veren, verme yanlısı kimse: "*Ca-hilden kral olur, ama tarihe vesika verici olmaz.*" -A. Gündüz. **2.** Çıkar gözetmeksi-zin her türlü yardımı yapan, esirgemeyen kimse. **3. fiz.** Elektromanyetik dalgalar yar-dımıyla işaret, ses ve görüntü iletmeye yarayan cihazların genel adı: "*Anten olursa verici istasyonları da kurulabilir.*" -F. R. Atay. **4. tıp** Başkasına aktarılmak üzere kan, doku veya organ veren kimse.

→ **alıcı verici, televizyon verici istasyonu**

vericilik, -ği is. Verici olma durumu.

veri dosyası is. Verilerin sistemli bir biçimde toplandığı belgeler bütünü.

veri işlem is. Bilgi işlem.

verile emri is. Devlet dairelerinde, ödemenin yapılabilmesi için yetkilinin verdiği izin ya-zısı.

veriliş is. Verilme işi veya biçimi.

verilme is. Verilmek işi.

verilmek (-e) Verme işine konu olmak: "*Geç vakit suarenin verileceği büyük konağa git-tik.*" -F. R. Atay. **verilmiş sadakası olmak** büyük bir tehlike veya kaza atıldığında söylenen bir söz: "*Hiç böyle okkalı enayilik ettiğin yoktu. Ne oldu sana? Gene verilmiş sadakan varmış.*" -M. Ş. Esendal.

verim is. 1. Çalıştırılan, işletilen, bakılan bir şeyin verdiği sonuç veya bu sonucun niceli-ği, mahsul, randıman: *İşçilerin verimi. Ma-kinenin verimi. Ağacın verimi.* **2.** Ortaya çı-kan, istenilen, beklenen sonuç, semere: "*Nil, kendisini hayalinin eşsiz verimine kaptırmış, neler düşünüyor, ne tablolar çı-zıyor, ne oyunlar ve ne yalanlar hazırlıyor.*" -R. H. Karay. **verim düşürmek** verimli ol-maya engel olmak: "*Siyasi amaçlı ... işi ya-vaşlatma, verim düşürme ve diğer direnişler yapılamaz*" -Anayasa.

→ **yem verimi**

verimkâr sf. T. verim + Far. -kâr hlk. Ver-meye yatkın, verme eğiliminde olan, gö-nüllü (kimse): "*Camiden çıktıktan sonra, İrfan'ın dükkânında da bir iki defa ağzını a-radım. Ama benim anladığım, verimkâr de-ğil Zeynep'in babası.*" -O. Kemal.

verimli sf. 1. Verimi iyi ve bol olan, bitek, randımanlı, mahsuldar, mumbit, müsmir: *Verimli toprak.* **2.** Kendisinden beklenen

sonucu veren, semereli: "*Eğer bu beğeniş ve güven gerçek bilgi ve ihtisasa dayansay-dı şüphesiz daha sağlam, daha verimli ol-lurdu.*" -R. H. Karay. **3.** Çok yazan, velut: "*Sonra, sahiden verimli bir de kalemi var!*" -Y. Z. Ortaç.

verimlilik, -ği is. Verimli olma durumu.

verimsiz sf. Verimi olmayan veya az olan, yetersiz: *Çok verimsiz bir çalışma.*

verimsizleşme is. Verimsizleşmek işi veya durumu.

verimsizleşmek (nsz) Verimsiz duruma gel-mek.

verimsizleştirme is. Verimsizleştirmek du-rumu.

verimsizleştirmek (-i) Verimsiz duruma ge-tirmek.

verimsizlik, -ği is. Verimsiz olma durumu.

verinti is. Bir dilden başka bir dile verilen söz.

veri ortamı is. Verilerin bir araya getirildiği yer veya durum.

veriş is. 1. Verme işi veya biçimi. **2.** Alışve-riş.

→ **alışveriş, alışveriş sigortası, pazarlıklı alışveriş**

veriştirme is. Veriştirmek işi.

veriştirmek (-i, -e) 1. Çok fazla söylemek. **2.** (-e) İyice çıkışmak, ağzına geleni söylemek: *Arkadaşına adamakıllı veriştirdi.*

verit, -di is. Ar. verid anat. esk. Toplardamar.

veri tabanı is. bl. Bilgisayar kullanımında çözüme erişmek için işlenebilir duruma ge-tirilmiş bilgi ortamı.

veri toplama is. Verileri bir araya getirme.

verkaç is. sp. Futbol ve basketbolda topu takım arkadaşına aktaran bir oyuncunun karşı takım kalesine veya uygun bir yöne koşarak aynı kişiden topu geri alması.

verme is. Vermek işi.

vermek, -ir (-i, -e) 1. Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek, iletmek: "*Okumadığım zaman tavukların bahçesindeyim, yemlerini ben veririm.*" -Ö. Seyfettin. **2.** Bırakmak veya bağışlamak: "*Hırsımdan bazılarına bedava verdim, alın götürün, diye bağırdım.*" -H. C. Yalçın. **3.** Ondan bilmek, atfetmek: "*Bilgin'in bu çe-kingen tavırlarını kusurlu ve zayıf oluşuna verdi...*" -F. R. Atay. **4.** Düşünce veya bilgi anlatan şeyleri başkalarına iletmek, bildirmek: "*Geçenlerde bir derginin, 'Eski ünlü-*

ÖZGEÇMİŞ

Bülent YILMAZ, 1978 yılında Sakarya ili Akyazı ilçesinde dünyaya geldi. İlk, orta ve lise öğrenimini Adapazarı'nda tamamladı. 1996 yılında İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kazandı. Eğitimini 2000 yılında tamamladı. Mezun olduğu yıl, İstanbul ili, Bağcılar ilçesi Gülten Nakipoğlu İlköğretim Okulu'nda Türkçe öğretmeni olarak göreve başladı. 2001 yılında Adapazarı Ali Dilmen Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yaptı. Aynı yıl Sakarya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı , Yeni Türk Dili Bölümü'nde yüksek lisans yapma hakkını kazandı. 2005 yılında Trabzon ili, Çarşıbaşı ilçesi, Kovanlı İlköğretim Okulu'nda göreve başladı. Hâlen bu okulda Türkçe öğretmeni olarak görev yapmaktadır.